T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

ÖĞRETİM PROGRAMLARI ORTAK METNİ

2025

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ'NE GENEL BAKIŞ	3
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI	4
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	5
1.3. ÖĞRENCİ PROFİLİ: YETKİN VE ERDEMLİ İNSAN	5
1.4. BÜTÜNCÜL EĞİTİM YAKLAŞIMINDAN TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ PROGRAM TASARIMINA: YETKİN VE ERDEMLİ İNSAN YOLUNDA	11
1.4.1. ÖĞRENME ÇIKTILARI ÇERÇEVESİ	15
1.4.1.1. Kavramsal Beceriler	15
1.4.1.2. Fiziksel Beceriler	21
1.4.1.3. Eğilimler	21
1.4.1.4. Alan Becerileri	25
1.4.2. ÖĞRENME ÇIKTILARI	32
1.4.3. İÇERİK ÇERÇEVESİ	33
1.4.4. PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER	34
1.4.4.1. Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri	34
1.4.4.2. Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi	35
1.4.4.3. Sistem Düşüncesi ve Okuryazarlık Becerileri	37
1.4.5. DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER	41
1.4.6. BECERİLER ARASI İLİŞKİLER	41
1.4.7. ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)	41
1.4.8. ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI	44
1.4.8.1. Temel Kabuller	46
1.4.8.2. Ön Değerlendirme Süreci	46
1.4.8.3. Köprü Kurma	46
1.4.8.4. Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	47

1.4.9. FARKLILAŞTIRMA	48
1.4.9.1. Zenginleştirme	49
1.4.9.2. Destekleme	51
1.4.10. OKUL TEMELLİ PLANLAMA	52
1.4.11. PROGRAM DIŞI ETKİNLİKLER	53
1.4.11.1. Sosyal Sorumluluk Programı	53
1.4.11.2. Hayat Boyu Öğrenme	54
1.4.12. TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ KAPSAMLI GELİŞİMSEL REHBERLİK PROGRAMI	54
1.4.13. ÖĞRETMEN YANSITMALARI	55
1.4.14. TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ YAPISI	55
EKLER	59
TÜRKÇE ALAN BECERİLERİ	59
MATEMATİK ALAN BECERİLERİ	63
FEN BİLİMLERİ ALAN BECERİLERİ	66
SOSYAL BİLİMLER ALAN BECERİLERİ	69
SANAT ALAN BECERİLERİ	84
BEDEN EĞİTİMİ, OYUN VE SPOR ALAN BECERİLERİ	89
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE YAZILIM ALAN BECERİLERİ	92
TASARIM ALAN BECERİLERİ	97
DİN EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ ALAN BECERİLERİ	99
YABANCI DİL ALAN BECERİLERİ VE YABANCI DİL DESTEK BECERİLERİ	104
SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ TABLOLARI	122
ERDEM-DEĞER-EYLEM TABLOLARI	131
OKURYAZARLIK BECERİLERİ TABLOLARI	148

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ'NE GENEL BAKIŞ

"Köklerden Geleceğe"

Eğitim birçok bileşeni olan bir bütündür. Eğitimin bir ayağı geçmişe dayanır, diğer ayağı ise geleceğe ufuklar açan bir kapıdır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, millî ve manevi değerleri koruyup geliştirmeyi, aynı zamanda maddi gelişmenin zirvesini hedefleyen; öğretim programlarının temel yaklaşımı, öğrenci profili, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ve Beceriler Çerçevesi gibi bileşenlerin bir araya gelmesiyle oluşan sistematik ve bütüncül bir eğitim modelidir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI

ÖĞRENCİ PROFİLİ: YETKİN VE ERDEMLİ İNSAN

Ahlaklı	Cesaretli	İradeli	Sağlıklı	Üretken
Bilge	Estetik	Merhametli	Sorgulayıcı	Vatansever

ERDEM-DEĞER-EYLEM ÇERÇEVESİ

Saygı-Sorumluluk-Adalet

Huzurlu İnsan
- Çalışkanlık
- Mahremiyet
- Mütevazılık
- Sabır
- Sağlıklı Yaşam
- Tasarruf

Huzurlu Aile ve Toplum
- Aile Bütünlüğü
- Dostluk
- Dürüstlük
- Özgürlük
- Sevgi
- Vatanseverlik
- Yardımseverlik

Yaşanabilir Çevre
- Duyarlılık
- Estetik
- Merhamet
- Temizlik

BECERİLER ÇERÇEVESİ

Kavramsal Beceriler
- Temel Beceriler
- Bütünleşik Beceriler
- Üst Düzey Düşünme Becerileri

Alan Becerileri
- Türkçe
- Matematik
- Fen Bilimleri
- Sosyal Bilimler
- Sanat
- Beden Eğitimi, Oyun ve Spor
- Bilişim Teknolojileri ve Yazılım
- Tasarım
- Din Eğitimi ve Öğretimi
- Yabancı Dil

Eğilimler
- Benlik Eğilimleri
- Sosyal Eğilimler
- Entelektüel Eğilimler

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri
- Benlik Becerileri
- Sosyal Yaşam Becerileri
- Ortak/Birleşik Beceriler

Okuryazarlık Becerileri
- Bilgi
- Dijital
- Finansal
- Görsel
- Kültür
- Vatandaşlık
- Veri
- Sürdürülebilirlik
- Sanat

BÜTÜNCÜL EĞİTİM YAKLAŞIMINI TEMEL ALAN TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

- Öğrenme Çıktıları Çerçevesi
- Ölçme ve Değerlendirme
- Öğrenme Yaşantıları
- Farklılaştırılmış Öğretim
- Programlar Arası Bileşenler
- Bilim/Teknoloji/Çevre
- Okul Temelli Planlama
- Program Dışı Etkinlikler
- Öğretmen Yansıtmaları

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI

Adalet, hikmet, merhamet, iyilik, doğruluk, çalışkanlık, faydalı olmak, güzellik gibi değerler üzerinde yükselen bir medeniyet mirasına sahip olan milletimiz; Türkiye Yüzyılı'nda eğitim adına kararlı adımlarla geleceğe hazırlanmaktadır. Türk eğitim sistemi bütün ideolojilerin üstünde millî bir şahsiyetin oluşumuna katkı sağlamak ve millî bilince sahip şahsiyetlerden oluşan bir toplum oluşturabilmek adına ahlaklı, erdemli; milleti ve insanlık için iyi, doğru, faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinmiş bilge nesilleri hedefler. Ayrıca eleştirel düşünen, problem çözen, karar veren, mesuliyet ve ülkü sahibi, yalnızca medeniyete uyum sağlamakla yetinmeyip etkin olarak medeniyet kurucusu ve geliştiricisi nesiller yetiştirmek de eğitim sistemimizin ilkeleri arasındadır. Bu doğrultuda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; medeniyetimizin üzerine inşa edildiği temel kavramlar olan aklıselim, kalbiselim ve zevkiselim nesiller yetiştirmek için madde-mana, akıl-duygu, nefis-vicdan, insan-toplum ve zaman-mekân dengesini gözetir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde eğitim, herkesin hayat boyu erişiminin teminat altına alındığı temel hak olarak görülür. Eğitim alma ve öğrenme; hayatın toplumsal açıdan herkes için daha güvenli, müreffeh kılınması, birlikteliğimizin pekiştirilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin dinamik vizyonuyla güçlü bir şekilde varlığını devam ettirmesi bağlamında bir ödevdir. Tüm politika ve uygulamalar, eğitim hakkının kullanımını ve fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla uygulamaya geçirilir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; öğrencilerin inanç, kimlik ya da sosyoekonomik durumları nedeniyle dezavantajlı olmadığı bir öğrenme süreci tasarlar ve bu farklılıkları dikkate alarak olası dezavantajları giderici tedbirlerle herkes için adil bir eğitim sürecini tahkim eder.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde bilme ile sorumluluk birbirini bütünleyen iki temel kavramdır. Bilginin kendisi ve bilme eylemi kadar bilgiye sahip olmayla üstlenilen sorumluluk da eğitim sistemimizde önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda sorumluluk; kişinin kendi varlığını dengeli biçimde geliştirme azminin yanında çevreye, topluma, insanlığa ve tüm kâinata yönelik eylemlerle desteklenmiş bir bütün olarak değerlendirilir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sahip olduğu mefkûre ile toplumu ve ülkesini imar eden şahsiyetler yetiştirmeyi ahlaki bir sorumluluk olarak ele alır. Bu çerçevede değerler, geniş bir temel yaklaşımla sistemi bütünleyen anlamlı bir olgu biçiminde ele alınarak programların ruhunda tabii bir şekilde yer alır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde dil; insanın varlık dünyasına erişiminin, düşünceyi oluşturmasının ve değer üretmesinin, dolayısıyla kendini ve başkalarını anlamlandırmasının temel aracı olarak önem kazanır. Türkçe; bütün zenginliği, derinliği ve estetiği ile toplumun birbiriyle iletişimine, bu iletişimi anlamlandırma çabalarına ve kültür unsurlarımızın nesilden nesile aktarılmasına öncülük ve eşlik eder. Bu nedenle Türkçemizin öğretimi ve geliştirilmesi, eğitim sistemimizde temel bir politika olarak yer alır. Eğitimin her aşamasında Türkçemizin öğretimine, doğru kullanımına titizlikle dikkat edilir ve etkili kullanılmasına yönelik becerilerin kazandırılması hedeflenir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde eğitim süreçlerini zenginleştirmek üzere disiplinler arası yaklaşımlar esas olmakla birlikte gerektiğinde disiplinler üstü ve disiplinler ötesi yaklaşımlardan da yararlanılır.

Bilgi, beceri, eğilim ve değerlere sahip yetkin ve erdemli insanı hedefleyen bir eğitim yaklaşımı olarak kavramsallaştırılan "maarif yaklaşımımızın" somut tezahürleri olan öğretim programları; insanın bütün yönleriyle gelişimini esas alır. Programlarda bilgi, beceri, eğilim ve değerler; yetenek, ilgi, ihtiyaç ve bireysel farklılıklarla güçlendirilerek ele alınır. Programların teknik açıdan gerektiğinde yenilenen, güncellenen, sadeleşen bir esnekliğe sahip olması ve aynı zamanda millî, manevi ve insani değerlerimiz istikametinde hayata geçirilmesi amaçlanmıştır.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar -okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyeleri- birbirinin tamamlayıcısıdır. Ayrıca tüm programlar bütünüyle "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ifadesini bulan yetkinlikleri kazanmış; ilgi ve yetenekleri doğrultusunda öğrencilerin bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır olmalarını sağlamaya yöneliktir.

Öğretim programlarının geliştirilmesi, ders kitapları ve eğitim araçları ile diğer öğretim materyallerinin hazırlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin yapılandırılması, psikolojik danışmanlık ve rehberlik süreçlerinin planlanması ve yürütülmesi, öğrenme ortamlarının tasarlanması ve öğretmenlerin mesleki gelişim süreçlerinin desteklenmesi çalışmalarında bir başvuru metni niteliğinde olan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni kullanılacaktır.

1.3. ÖĞRENCİ PROFİLİ: YETKİN VE ERDEMLİ İNSAN

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin nihai hedefi, yetkin ve erdemli insanlar yetiştirmektir. Yetkinlik ve erdem, birbirini tamamlayan iki önemli değerdir. Yetkinlik, belli bir alanda gerekli olan bilgi ve becerilere sahip olmayı ifade ederken erdem ruhsal olgunluğu, başka bir ifadeyle ahlaken övülen meziyetleri kapsar. Yetkinlik ve erdemin merkezde olduğu öğrenci profilinde öğrencilerin bilgi, beceri, eğilim ve değerleri göz önünde bulundurulmaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, insanı ruh ve bedenden oluşan bir varlık olarak göz önüne alan bütüncül bir eğitim anlayışı benimsemekte; yetkin ve erdemli bireylerin yetiştirilebilmesi noktasında özgün bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Bu bağlamda insana bakışta "ontolojik bütünlük", bilgiye bakışta "epistemolojik bütünlük" eğitim sürecine bakışta "zamansal bütünlük", değerlere bakışta ise "aksiyolojik olgunluk" kavramları; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin öğrenci profiline temel teşkil eder.

Ontolojik Bütünlük: Ruh ve Beden Bütünlüğü

İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrencinin bedensel, zihinsel, ruhsal ve sosyal yönlerini dengeli bir şekilde geliştirmeyi hedefleyen bütüncül bir yaklaşıma sahiptir. Beden insanın fizyolojik yapısını, ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.

İnsanın bedenen, ruhen ve sosyal açıdan iyilik hâli olarak tanımlanan sağlık; kişinin hem kendisiyle hem de sosyal çevresiyle denge içinde olmasına bağlıdır. Beden sağlığı; sağlıklı beslenme, uyku, egzersiz, bağımlılıktan kaçınma gibi faktörlere bağlıyken ruh sağlığı; sorumluluk duygusu, irade ve disiplinin yanı sıra ahlaki değerler, inanç, vatanseverlik, merhamet, şefkat, iyilikseverlik, seçicilik gibi iç dünyayı şekillendiren özelliklerle ilişkilidir.

İnsanın ontolojik bütünlüğü hem kendisi hem de toplum açısından sağlıklı ve dengeli bir insan olması anlamına gelir. Bütünlüğün korunmasında kişinin kendi kendini yönetme becerisine sahip olması temel koşuldur. Bu da akıl ve vicdanın birlikte hareket etmesiyle mümkündür. Akıl ve vicdan, kişinin hem kendi iç dünyası hem de sosyal ve fiziki çevresiyle denge ve uyum içinde olmasını sağlayan en önemli faktörlerdendir.

Epistemolojik Bütünlük: Bilgi ve Bilgelik

Çok yönlü düşünme becerisinin geliştirilmesini amaçlayan epistemolojik bütünlük; öğrencinin nasıl düşündüğü, bilgiye nasıl eriştiği, bilgiyi nasıl öğrendiği gibi hususlarla ilgilidir. Bu çerçevede öğrencinin meraklı olma, eleştirel düşünme, analitiklik, esneklik, iş birliği yapabilme, problem çözme gibi eğilim ve becerileri geliştirmesi oldukça önemlidir.

Öğrencinin bilgiye ulaşmakla yetinmeyip günlük hayatta karşılaştıkları sorunlara çözüm bulmak, ahlaki kararlar almak ve karmaşık durumları anlamlandırmak için bilgiyi kullanabilme becerisi kazanmaları gerekmektedir. Bu sayede öğrencilerin, bilgilerini hayatın her alanında etkili bir şekilde kullanabilen bilge bireyler olmalarının da yolu açılmış olur. Bilgi ve erdemin bir araya gelmesiyle gerçekleşen olgunluk ile insanın öz varlığını tanımasıyla oluşan ve çok yönlü bir bakış açısını ifade eden bilgelik, epistemolojik bütünlüğün diğer bir yönünü teşkil eder.

Zamansal Bütünlük: Geçmişten Geleceğe Eğitim

Hayatın her aşamasında devam eden eğitimin geçmişten geleceğe uzanan bir süreç olarak ele alınması gerektiğini vurgulayan zamansal bütünlük, öğrencinin bireysel geçmişi ile sınırlı olmayan bir kavramdır. Toplumun bir ferdi olarak öğrenci, içinde büyüdüğü toplumla ortak bir geçmişe sahiptir. Eğitim sürecinin bir parçasını da içinde yaşanan toplumun sahip olduğu tarihsel tecrübe oluşturur. Bu tecrübeyi sürece dâhil etmek; milletçe sahip olunan ortak bilinç, kültür ve değerlerin öğrenciye kazandırılmasıyla mümkündür. Edinilen bilgi ve tecrübeler hem toplumun hem de öğrencinin başarısına zemin hazırlar. Bu nedenle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde öğrenci profili oluşturulurken akademik gelişimin yanı sıra birey ve toplum çerçevesinde başarı, deneyim ve öğrenme süreçleri dikkate alınmıştır.

Aksiyolojik Olgunluk: Ahlaki Bilinç ve Estetik Bakış Açısı

Etiğin ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade etmektedir. Bu bağlamda öğrencinin değerleri ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini; bunlara uygun davranma becerisiyle çevresini algılamada, düşüncelerini hayata geçirmede ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Bu sayede öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesi, güzellik anlayışını ve edindiği değerleri eylemlerine yansıtması amaçlanmaktadır.

Aksiyolojik olgunluk, öğrenci profilinin birleştirici ve tamamlayıcı boyutu olarak Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nin temelini oluşturmaktadır. Bir öğrenci profili oluşturulurken ontolojik, epistemolojik ve zamansal bütünlük ile aksiyolojik olgunluğun göz önünde bulundurulması; öğrencilerin nasıl geliştiklerinin ve topluma hangi yönlerden katkıda bulunduklarının anlaşılmasına yardımcı olur.

Her öğrencinin Türk Millî Eğitiminin amaçlarına ulaşabilecek potansiyeli bulunmaktadır. Bu potansiyelin ortaya çıkmasını ve uygulamaya dönük hâle gelmesini sağlamada bütüncül eğitim anlayışı önemli katkılar sunmaktadır. Bu nedenle öğrenci profilleri oluşturulurken insanın bütüncül gelişim alanları göz önünde bulundurulmuş ve çok yönlü gelişimi amaçlanmıştır.

Öğrenci profilini oluşturan iki bütünlük alanı on profil özelliğine ayrılmıştır. Bu profil özellikleri ve bunları oluşturan bileşenler aşağıda verilmiştir.

Bilgi Görseli: *Öğrenci Profili*

AHLAKLI

a) **Adil:** Herkesin eşit haklara sahip olduğuna inanır ve adaleti benimser.

b) **Başkalarının haklarına saygı duyan:** Dürüstlük, adalet, empati gibi ahlaki değerleri hayatının bir parçası hâline getirerek başkalarının hak ve mahremiyetlerine saygı gösterir.

c) **Tabiata ve toplumsal sorunlara duyarlı:** Tabiata ve toplumsal sorunlara karşı duyarlıdır. Toplumun daha adil ve eşit bir düzene sahip olması için çalışır.

ç) **Güvenilir:** Verdiği sözleri tutar, başkaları tarafından güvenilir biri olarak kabul edilir.

d) **Saygılı:** İnsanlara, diğer canlılara, çevreye, farklı inançlara, başkalarının haklarına, üzerinde emeği olanlara saygı gösterir ve onları gözetir.

e) **Doğru:** Akla, mantığa, gerçeğe veya kurala uygun davranır; yasa, yöntem ve ahlaka bağlı, dürüst ve namusludur.

f) **Dürüst:** Sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmaz, kendisine güven duyulur, yalan söylemekten kaçınır.

BİLGE

a) **Bağımsız ve özgür düşünen:** Kendi düşünce süreçlerini geliştirir. Farklı görüşleri eleştirip analiz eder, düşünce ve inançlarını özgürce ifade etme becerisi kazanırken kendi değer ve inançlarıyla uyumlu bir şekilde düşünerek karar vermeyi öğrenir. Başkalarının haklarına saygı duyar ve bağımsız düşünme becerilerini kullanır.

b) **Belagat sahibi:** Dilin inceliklerini, söz sanatlarını ve iletişim becerilerini başarılı bir şekilde kullanır.

c) **Bilgilerini paylaşan:** Bilgi ve deneyimlerini aktarır. İletişim yoluyla bilgi alışverişine katkı sağlar.

ç) **İlme ulaşan:** Dünyayı anlama ve anlamlandırma için bilgiye ulaşmaya istekli bir şekilde ilerler.

d) **Estetik duyarlılık sahibi:** Çevresindeki sanat eserleri ve kültürel değerler konusunda bilinçli ve duyarlıdır.

CESARETLİ

a) **Yiğit ve mert:** Korkularına rağmen cesur davranır, yolundan dönmez ve zorluklarla yüzleşmekten çekinmez.

b) **Risk alan:** Yeni deneyim ve fırsatlara cesaretle yaklaşır, risk almaktan çekinmez.

c) **İnisiyatif alan:** Kendi başına hareket etme yeteneğine sahiptir, fikir üretebilir. İşlerin başlatılması ve yönlendirilmesi konusunda liderlik yapar.

ç) **Öfkesini kontrol eden:** Duygusal zekâsı sayesinde olumsuz duygularını başkalarına zarar vermeden yönetir ve çatışmaları yapıcı bir şekilde çözer.

d) **Destekleyici:** İnsanlara destek sağlamada duyarlıdır, yardım etmek için çaba gösterir.

e) **Girişimci:** Gerekli durumlarda ilk adımı cesurca atar.

ESTETİK

a) **Güzelliğe duyarlı:** Güzel bakmayı bilir. Estetik değerlere duyarlıdır ve güzellikleri takdir eder. Ahlaki değerlerle uyumlu bir şekilde güzellik anlayışını oluşturur.

b) **Olgun:** Zorlukları olgunlukla karşılar. Sorumluluklarını yerine getirme konusunda tutarlıdır.

c) **Seçici:** Karar alırken seçicidir, seçimlerini dikkatli yapar, etkili ve nitelikli sonuçlar elde etmeye çalışır.

ç) **Zarif:** Hoşa giden, zarafetli bir davranış ve iletişim tarzına sahiptir; başkalarına saygılı ve nazik bir şekilde yaklaşır.

d) **Ölçülü:** Dengeli bir şekilde davranır. Aşırılıklardan kaçınır ve ölçülü bir hayat tarzını benimser.

e) **Sanatsal yeteneklerini bilen ve kullanan:** Kendi sanatsal becerilerinin farkında olma, sanat eserleri üretme veya sanatsal ifadelerde bulunma konusunda isteklidir.

İRADELİ

a) **Kararlı ve iddialı:** Hedeflerine ulaşmak için kararlılıkla çalışır ve zorluklar karşısında yılmaz. Hedeflerini gerçekleştirme konusunda iddialı olur.

b) **Tutarlı:** Farklı görevler ve öğrenme süreçlerinde tutarlıdır, sürekli çaba gösterir.

c) **İlkeli:** Yaptığı iş ve görevlerde ahlaki kuralları temel alır, ahlaki ve toplumsal değerleri hayatının bir parçası hâline getirir.

ç) **Kendine güvenen:** Öz güveni yüksektir, zorluklarla karşılaştığında güveni sarsılmaz. Yeteneklerine güvenir ve potansiyeline inanır.

d) **Öfkesini kontrol eden:** Zorlayıcı durumlar veya stresli anlarda öfkesini kontrol eder.

e) **Sorumluluk alan:** Çalışmaları ve görevleriyle ilgili sorumluluk alır ve bu görevleri düzenli olarak yerine getirir.

MERHAMETLİ

a) **Şefkatli:** İnsanlara şefkatli bir yaklaşım sergiler, onların ihtiyaçlarına duyarlıdır.

b) **Affedici:** Hataları affedebilir, insanlara ikinci bir şans vermeye meyillidir.

c) **İyiliksever:** İyilik yapmaktan mutluluk duyar ve topluma faydalı olmak için çalışır.

ç) **Yardımsever:** İhtiyaç sahibi olanlara yardım etmeye meyillidir, toplumsal sorumluluklarını yerine getirir.

d) **Paylaşımcı:** Bilgiyi, kaynakları ve zamanını diğerleriyle paylaşır; iş birliği ve dayanışma içerisinde grup çalışmalarına katılır.

e) **Sevecen:** İnsanlarla olumlu ilişkiler kurar, onlara sevgi ve saygıyla yaklaşır.

SAĞLIKLI

a) **Sağlıklı beslenen:** Yeterli ve dengeli beslenme alışkanlıklarını benimser.

b) **Düzenli uyuyan ve dinlenen:** Yeterli uyku süresine özen gösterir.

c) **Düzenli spor ve egzersiz yapan:** Fiziksel aktiviteleri düzenli olarak yerine getirir.

ç) **Temiz:** Kişisel temizlik kurallarına uyar, çevresini temiz ve düzenli tutar.

d) **Bağımlılıktan kaçınan ve bağımlılıkla mücadele eden:** Zararlı alışkanlıklardan kaçınır. Madde kullanımı gibi bağımlılık yapıcı davranışlardan uzak durur, bağımlılıkla mücadele eder.

e) **Manevi sağlığını koruyan:** İçsel huzur ve dengesini sürdürmek için manevi değerlere önem verir, ruhsal gelişimine özen gösterir ve manen gelişmiş hayat tarzını benimser.

SORGULAYICI

a) **Meraklı:** Öğrenme sürecine merakla yaklaşır ve konulara derinlemesine ilgi gösterir.

b) **Eleştirel düşünen:** Bilgi, olgu, olay ve meseleleri değişik referans kaynaklarıyla değerlendirir.

c) **Araştırmacı:** Sorun ve konuları daha iyi anlamak için araştırma yapmaya isteklidir, araştırmacılığı bir tavır olarak edinir.

ç) **Esnek:** Değişen koşullara uyum sağlama becerisine sahiptir ve yeni fikirlere açık bir şekilde öğrenmeye devam eder.

d) **İş birliği yapan:** Etkili iletişim kurar, grup çalışmalarına katkı sağlar ve farklı bakış açılarına saygı duyar.

e) **Problem çözen:** Karşılaştığı problemleri tanımlar, yaratıcı ve etkili bir şekilde çözer; çözüm odaklıdır.

ÜRETKEN

a) **Hayal ve hedefleri olan:** Ülkesi ve kendi geleceğiyle ilgili hayal kurar ve hedefler belirler. Bu hedeflere ulaşmak için plan yapar, kendini bu hayal ve hedeflere adar.

b) **Çalışkan:** Öğrenme sürecine aktif ve düzenli bir şekilde katılır, öğrenmek için emek harcar.

c) **Öğrenmeye istekli:** Hayat boyu öğrenir ve öğrenme fırsatlarını arar.

ç) **Azimli ve sabırlı:** Zorluklarla karşılaştığında yılmaz, hedeflerine ulaşmak için azimle çalışır.

d) **İletişime ve dayanışmaya açık:** Etkili iletişim kurar, bir ekibin parçası olur, dayanışma içinde grup çalışmalarına katılır.

e) **Yaratıcı:** Yeni fikirler üretme konusunda yeteneklidir. Sorunları farklı temel yaklaşımlardan ele alır ve yenilikçi çözümler geliştirir.

VATANSEVER

a) **Bayrağını seven:** Bayrağına ve millî sembollere saygı gösterir.

b) **Türkçeye sahip çıkan:** Türkçeye hâkimdir; güzel yazar, güzel konuşur ve dilini geliştirir.

c) **Vatanını, milletini seven ve savunan:** Vatanını, milletini sevgi ve bağlılıkla savunurken tarihini, kültürel mirasını anlar; toplumsal sorumluluklarını yerine getirme bilinci geliştirir.

ç) **Gelişmiş bir devlet bilincine sahip olan:** Devletin millet için anlamını bilir.

d) **Ülke çıkarlarını üstün tutan:** Millî çıkarları ön planda tutar ve ülkesinin kalkınmasına katkı sağlamaya çalışır.

e) **Vatandaşlık hak ve sorumluluklarını bilen:** Vatandaşlık hak ve sorumluluklarını bilir, bu hakları kullanırken sorumlu davranır ve topluma karşı sorumluluğunu yerine getirir.

f) **Millî kültürüne ve manevi değerlere bağlı:** Ülkesinin kültürel ve manevi değerlerine bağlıdır. Gelenekleri ve tarihine saygı gösterir, bu değerleri gelecek nesillere aktarmaya önem verir, kültürüne duyarlıdır.

1.4. BÜTÜNCÜL EĞİTİM YAKLAŞIMINDAN TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ PROGRAM TASARIMINA: YETKİN VE ERDEMLİ İNSAN YOLUNDA

Bilgi Görseli: *Bütüncül Eğitim Yaklaşımından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Program Tasarımına*

BÜTÜNCÜL EĞİTİM YAKLAŞIMI

İnsan, doğası gereği çok yönlü bir varlıktır. Bu doğrultuda insanın zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel, ahlaki bakımdan çok yönlü gelişimini destekleme ihtiyacı "bütüncül eğitim yaklaşımı"nı gerektirmektedir. Bütüncül eğitim, insan ve toplum hayatında yer alan tüm alanların dikkate alındığı bir eğitim yaklaşımıdır. Bütüncül eğitimin en genel hedefi; insanı temel erdemler doğrultusunda yetiştirmek, insanın kendisi dâhil tüm varlıkların varoluşunun değerini bir varoluşsal bütünlük içinde kavramasıyla hayatı anlamlı kılmaktır.

Bir eğitim yaklaşımı; hedeflediği öğrenci profiline uyumlu olarak paydaş rol ve sorumlulukları, çevre ile etkileşim, eğitim öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri, içerik düzenleme yaklaşımları gibi birçok somut eğitim aracına yol gösterir. Söz konusu araçların birbiri ile sistematik bağı eğitim modeli bütünlüğünü oluşturur. Bu bağlamda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, bireyin tüm yönleriyle gelişimi esasına dayanan özgün bir eğitim modeli olarak tasarlanmıştır.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

Bütüncül eğitim yaklaşımı esas alınarak oluşturulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çok yönlü bir varoluşu gerçekleştirme çabasıdır. Bu model insanın fıtri özelliklerini koruma ve geliştirmeyi, karakterini olgunlaştırmayı, şahsiyet bütünlüğünü oluşturmayı merkeze alarak insanın kendi yeteneklerini ve potansiyelini gerçekleştirmeyi ve toplum ile insan arasında akılcı ve ahlaki bir uyum oluşturmayı hedefler. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin merkezinde insan vardır. İnsan; zihinsel, duygusal, bedensel, sosyal ve manevi gelişim yönleriyle bütüncül olarak ele alınır. İnsanın kendini tanımasına ve keşfetmesine imkân tanınarak kişilerin ilgi ve kabiliyetleri ölçüsünde esnek ve özgür öğrenme ortamlarının yaygınlaştırıldığı hak ve gelişim temelli bir öğrenme süreci yapılandırılır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin ana hedefi olan bireyin zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve ahlaki açıdan çok yönlü gelişimi;

- öğretim programları,
- projeler ve programlar,
- sosyal etkinlikler,
- dijital ekosistem,
- öğretmen gelişimi

gibi birçok unsurun birlikte hareket etmesini gerektirmektedir.

Bu doğrultuda TürkiyeYüzyılı Maarif Modeli, bileşenlerin bir arada öğretim programlarına yansıdığı bütüncül bir modeli sunmaktadır. Bu bileşenler aşağıdaki bilgi görselinde yer almaktadır:

Bilgi Görseli: *Bütüncül Eğitim Yaklaşımını Temel Alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli*

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde

- Her öğrencinin kendini tanıması ve keşfetmesine imkân tanınarak ilgi, ihtiyaç, yetenekleri ölçüsünde esnek ve özgür öğrenme ortamlarının yaygınlaştırıldığı hak ve gelişim temelli bir öğrenme süreci inşa edilir.
- Türkçemizin öğretimi ve geliştirilmesi temel politika olmak üzere öğretim programlarında Türkçenin öğretimine, doğru ve etkili kullanımına titizlikle dikkat edilir.
- Bilgi kümeleri ile kavramsal beceriler, alan becerileri, bu becerileri destekleyen eğilimler ve programlar arası bileşenler çerçevesinde ilişkisel ve döngüsel bir yapı tasarlanmıştır.
- Öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencinin aktif ve çevresiyle etkileşim içinde olduğu, öğrenme sorumluluğunu aldığı öğrenme yaklaşımları etrafında şekillenir.
- Yarıştırıcı ve ayrıştırıcı anlayışlardan uzak, bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı benimsenmiştir.
- Öğrencilerin çok yönlü gelişimini destekleyen sosyal-duygusal öğrenme becerileri, millî ve manevi değerlerimiz istikametinde oluşturulan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ve sistem okuryazarlığı programlar arası bileşenler olarak tüm derslerin önemli bir parçasıdır.
- Somut ve gözlemlenebilir öğrenme kanıtlarıyla ölçme ve değerlendirme süreçlerinin daha nesnel ve açık hâle getirilmesi amaçlanmıştır. Süreç ve durum temelli ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına yer verilmiştir.
- Bilim ve teknolojinin üretici ve yöneticisi olan, dijital yetkinliğe ve hayat boyu öğrenme kültürüne sahip fertler yetiştirmek hedeflenir.
- Öğrencilerin disiplinler arası deneyimler ve gerektiğinde disiplinler üstü ve disiplinler ötesi deneyimler ile ilgi alanlarını keşfetmeleri, yeteneklerini geliştirmeleri, toplum bilincine sahip aktif vatandaşlar olmaları için okul dışı öğrenme deneyimleri sunan program dışı etkinliklere yer verilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli eğitim yaklaşımını oluşturan bileşenlerin bir araya gelerek oluşturduğu ve bu bileşenler arasındaki ilişkilerin sunulduğu Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli program geliştirme tasarımının ilişkisel ve döngüsel yapısını ifade eden bilgi görseli aşağıda sunulmuştur.

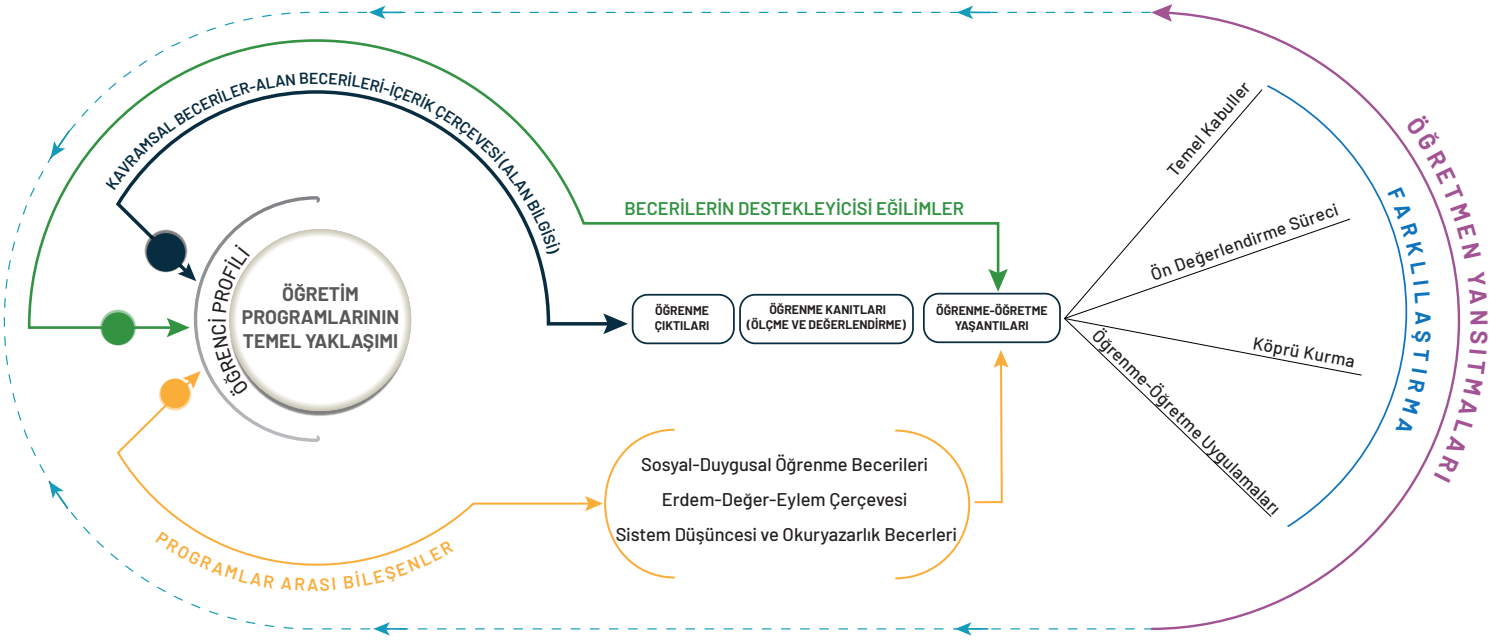

Bilgi Görseli: *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Program Geliştirme Tasarımı*

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ve eğilimler; anlam, ilişki, özellik ve işlevleri göz önünde bulundurularak bir örgü temelinde kavramsallaştırılmış ve sınıflanmıştır. Örneğin yapılandırma, özetleme, tahmin etme, değerlendirme bütünleşik becerileri üst düzey düşünme becerilerinden biri olan problem çözme becerisinin süreç bileşeni olarak işlev görmektedir. Çözümleme, yorumlama, çıkarım yapma kavramsal becerileri; matematiksel muhakeme alan becerisinin içinde bütünleşik beceri olarak yer alır. Benzer şekilde çözümleme, sorgulama, sentezleme ve eleştirel düşünme kavramsal becerileri; eleştirel sosyolojik düşünme alan becerisinin bütünleşik becerileri olarak işlev görür. Diğer yandan bu döngüde bazı kavramlar aynı ya da benzer isimlerle farklı başlıklar altında yer almıştır. Örneğin soyut fikirleri ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken zihinsel faaliyetlerin bir ürünü olarak işe koşulan eylemi ifade eden eleştirel düşünme becerisi, becerilerin tetikleyicisi olan bir zihinsel örüntü olarak ele alındığında eleştirel bakma eğilimi olarak işlev görür. Sorumluluk bir becerinin eyleme dönüştürülmesinde eğilim görevi görürken insanın hem kendisi hem de çevresiyle ilişkilerinde duygu, düşünce ve davranışlarını biçimlendirme görevi üstlendiğinde bir değer olarak tanımlanmıştır. Örgü temelinde ilişkisel ve döngüsel bu yöntem; öğrenme-öğretme yaşantılarında beceri, değer ve eğilimlerin birbiriyle ilişkilendirilip bütünleştirilmesiyle güçlendirilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde karmaşık ve soyut fikirleri eyleme dönüştürme sürecinde ortaya çıkan **kavramsal beceriler** ile bu becerilerin derslere özgü yapılarını temsil eden **alan becerileri**; ilgili derse ait bilgi kümelerini temsil eden **içerik çerçevesi** ile bütünleşerek **öğrenme çıktılarını** oluşturmaktadır. Öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşma düzeyini belirlemek için ise **öğrenme kanıtları** kullanılmaktadır. Modelde ayrıca öğrencilerin becerilerini geliştirmek ve eyleme geçirmek için temel bir bileşen olarak yer alan **eğilimler** ile öğretim sürecinin dinamik bir yapıda ilerlemesine ve eğitimin örtük hedeflerinin özetlenmesine yardımcı olan **sosyal-duygusal öğrenme becerileri, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerilerinden** oluşan **programlar arası bileşenlere** yer verilmiştir. Öğrenme çıktılarının hayata geçirildiği ve öğrenme kanıtlarının kullanıldığı öğrenme-öğretme yaşantılarının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde eğilimler ve programlar arası bileşenlerle desteklenerek öğrencilere zengin bir öğrenme ortamı sağlamaktadır.

Öğrenme-öğretme yaşantıları şu bileşenlerden oluşmaktadır:

- Öğrencilerin ünite, tema ya da öğrenme alanı ile ilgili ihtiyaç duyacağı ön öğrenmeleri gösteren temel kabuller,
- Öğrencilerin hangi bilgilere ve/veya becerilere sahip olması gerektiğini ifade eden temel kabullerin yanı sıra öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla yapılan ön değerlendirme süreci,
- Öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eden köprü kurma,
- Modelin temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu şekilde öğrenci merkezli bir anlayış çerçevesinde yapılandırılan öğrenme-öğretme uygulamaları,

Her öğrencinin yetenek, ilgi ve öğrenme profilini göz önünde bulundurarak kapsayıcı bir eğitim ortamı sunan farklılaştırma uygulamaları bileşenlerinden oluşmaktadır.

Öğretmen yansıtmaları aracılığıyla öğretmenlerin hem kendilerinin hem de öğretim programlarının güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerini değerlendirmeleri beklenmektedir. Buna bağlı olarak öğretmenlerin öğretim sürecini iyileştirebilmeleri ve öğrencilere daha iyi öğrenme deneyimleri sunmaları amaçlanmıştır.

1.4.1. ÖĞRENME ÇIKTILARI ÇERÇEVESİ

Günümüzde sosyal, kültürel alanlar ile ekonomi, teknoloji alanlarında gerçekleşen hızlı değişim ve dönüşümler insanların sahip olması gereken bilgi ve becerilerin farklılaşmasını, eğilimlerin farklı şekilde işe koşulmasını ve değerlerin tabii bir şekilde kazandırılmasını gerektirmektedir. Bu değişim sürecinde zihinsel faaliyetlerin insanlar tarafından anlamlandırılıp kullanılması için değişim ve dönüşümün bir bütün olarak tanımlanması gerekmiştir. Buna göre söz konusu dönüşümlerin birer yansıması olarak öğrencileri çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatmak için çeşitli yenilikçi politika ve uygulamaları öğretim programları aracılığıyla hayata geçirmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretim programları, özellikle soyut zihinsel süreçleri daha anlaşılır ve adımlanabilir bir yapıda görünür hâle getirerek öğrencilerin zihinsel süreçleri somutlaştırmalarına destek olmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde becerilerin gelişimi; zihinsel, sosyal-duygusal, fiziksel ve ahlaki boyutları içeren bütüncül bir yapıda ele alınmaktadır.

1.4.1.1. Kavramsal Beceriler

Karmaşık bir süreç gerektirmeden edinilen ve gözlenebilen temel beceriler ile soyut fikirleri ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken zihinsel faaliyetlerin bir ürünü olarak kullanılan bütünleşik ve üst düzey düşünme becerilerini ifade eder. Bu eylemler iç içe geçmiş üç farklı boyut (temel, bütünleşik ve üst düzey düşünme) içeren geniş bir beceri kümesinin parçaları olarak tanımlanmıştır. Bu beceri kümesini terminolojik olarak tanımlamak ve tüm boyutları ortak bir yapıda ifade etmek amacıyla becerilerin ilişkisel süreç bileşenlerini ifade eden "kavramsal beceri" terimi kullanılmıştır. Temel ve bütünleşik beceriler aşamalı bir durum olmaksızın üst düzey düşünme becerilerinin gerçekleştirilmesinin alt yapısını oluşturmaktadır.

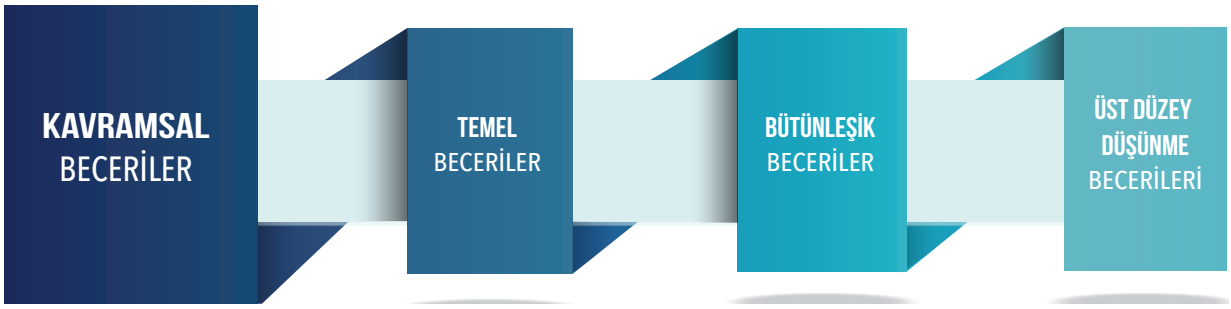

Bilgi Görseli: *Kavramsal Beceriler*

Temel Beceriler (KB1)

Karmaşık bir süreç gerektirmeden edinilen, gözlenebilen eylemleri ifade eder. Saymak, okumak, yazmak, çizmek, bulmak, seçmek, belirlemek, işaret etmek, ölçmek, sunmak, çevirmek, kaydetmek gibi eylemler temel beceriler arasında gösterilebilir.

Bütünleşik Beceriler (KB2)

Süreç modellemesi yapılabilen eylemleri ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarında (I) çelişki giderme, (II) gözlemleme, (III) özetleme, (IV) çözümleme, (V) sınıflandırma, (VI) bilgi toplama, (VII) karşılaştırma, (VIII) sorgulama, (IX) genelleme, (X) çıkarım yapma, (XI) gözleme dayalı tahmin etme, (XII) mevcut bilgiye/veriye dayalı tahmin etme, (XIII) yapılandırma, (XIV) yorumlama, (XV) yansıtma, (XVI) muhakeme (akıl yürütme), (XVII) değerlendirme, (XVIII) tartışma, (XIX) mantıksal denetleme ve (XX) sentezleme olmak üzere yirmi bütünleşik beceri tanımlanmıştır.

Bütünleşik Beceriler

KB2.1. Çelişki Giderme Becerisi

İki veya daha fazla olay/konu/durum arasındaki tutarsızlığı düzeltme çabasını ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.1.SB1. Çelişkinin/tutarsızlığın nerede olduğunu belirlemek
KB2.1.SB2. İlgili hedefe ulaşmak için olası yolları araştırmak
KB2.1.SB3. Uygun yolu seçerek harekete geçmek ve takip etmek
KB2.1.SB4. Elde edilen çözümü değerlendirmek

KB2.2. Gözlemleme Becerisi

Doğal ortamdaki nesne ve olaylara ait özelliklerin duyular aracılığıyla belirlenmesini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.2.SB1. Gözleme ilişkin amaç-ölçüt belirlemek
KB2.2.SB2. Uygun veri toplama aracı ile veri toplamak
KB2.2.SB3. Toplanan verileri sınıflandırmak ve kaydetmek

KB2.3. Özetleme Becerisi

Bir metnin ya da konuşmanın özünü anlamayı, anladıklarını mantıksal bir çerçevede ana hatlarıyla kısaltarak yorumlamayı ve kendi cümleleri ile aktarmayı/dönüştürmeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.3.SB1. Metin/olay/konu/durum ile ilgili çözümleme yapmak
KB2.3.SB2. Metin/olay/konu/durum ile ilgili sınıflandırma yapmak
KB2.3.SB3. Metni/olayı/konuyu/durumu yorumlamak (kendi cümleleri ile aktarmak)

KB2.4. Çözümleme Becerisi

Bir bütünü parçalarına ayırarak parçalar arasındaki ilişkileri belirlemeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.4.SB1. Nesne, olgu ve olaylara ilişkin parçaları belirlemek
KB2.4.SB2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek

KB2.5. Sınıflandırma Becerisi

Nesneleri/olguları/olayları, gözlem ya da ölçme sonucunda belirlenen özelliklerine ve birbirleriyle ilişkilerine göre gruplara ayırmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.5.SB1. Nesnelere/olgulara/olaylara ilişkin değişkenleri/ölçütleri belirlemek
KB2.5.SB2. Nesneleri/olguları/olayları ayrıştırmak veya bölmek
KB2.5.SB3. Nesneleri/olguları/olayları tasnif etmek
KB2.5.SB4. Nesneleri/olguları/olayları etiketlemek

KB2.6. Bilgi Toplama Becerisi

Olay/konu/durum ile ilgili istenen bilgiyi çeşitli yöntemlerle elde etmeyi, doğrulamayı ve kaydetmeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.6.SB1. İstenen bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirlemek
KB2.6.SB2. Belirlediği aracı kullanarak olay/konu/durum hakkındaki bilgileri bulmak
KB2.6.SB3. Olayla/konuyla/durumla ilgili ulaşılan bilgileri doğrulamak
KB2.6.SB4. Olayla/konuyla/durumla ilgili ulaşılan bilgileri kaydetmek

Bütünleşik Beceriler

KB2.7. Karşılaştırma Becerisi

Birden fazla kavram veya durum arasındaki benzerlik ve farklılıkların belirlenmesini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.7.SB1. Birden fazla kavram veya duruma ilişkin özellikleri belirlemek
KB2.7.SB2. Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri listelemek
KB2.7.SB3. Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları listelemek

KB2.8. Sorgulama Becerisi

Olaya/konuya//duruma ilişkin farkında olma, anlamlı sorular sorma, bilgi edinme ve bunları değerlendirme sürecini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.8.SB1. Merak ettiği konuyu tanımlamak
KB2.8.SB2. İlgili konu hakkında sorular sormak
KB2.8.SB3. İlgili konu hakkında bilgi toplamak
KB2.8.SB4. Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek
KB2.8.SB5. Toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapmak

KB2.9. Genelleme Becerisi

Çeşitli olayları/konuları/durumları araştırma ve aralarındaki özellikleri ilişkilendirip genişleterek yargıya varmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.9.SB1. Olay/konu/durum hakkında bilgi toplamak
KB2.9.SB2. Ortak özellikleri belirlemek
KB2.9.SB3. Ortak olmayan özellikleri belirlemek
KB2.9.SB4. Örüntüler üzerinden önermede bulunmak

KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi

Önerme ve varsayımlara dayalı olarak sonuca ulaşmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.10.SB1. Mevcut bilgisi dâhilinde varsayımda bulunmak
KB2.10.SB2. Örüntüleri listelemek
KB2.10.SB3. Karşılaştırmak
KB2.10.SB4. Önerme sunmak
KB2.10.SB5. Değerlendirmek

KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme Becerisi

Mevcut olay/konu/durum ile ilgili ön gözlemlerden veya deneyimlerden yola çıkarak çıkarım yapmayı ve buna ilişkin yargıda bulunmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.11.SB1. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ön gözlem ve/veya deneyimi ilişkilendirmek
KB2.11.SB2. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin çıkarım yapmak
KB2.11.SB3. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin yargıda bulunmak

KB2.12. Mevcut Bilgiye/Veriye Dayalı Tahmin Etme Becerisi

Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin eldeki veriler üzerinden hesaplamalar yaparak yargıda bulunmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.12.SB1. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin bilgi/veri toplamak ya da ön bilgileri kullanmak
KB2.12.SB2. Elde edilen veriler üzerinde kurala dayalı hesaplama yapmak
KB2.12.SB3. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ileriye yönelik yargıda bulunmak

Bütünleşik Beceriler

KB2.13. Yapılandırma Becerisi

Mevcut olaydan/konudan/durumdan hareketle ilişkileri görme ve bunlardan uyumlu bir bütün oluşturma sürecini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.13.SB1. Mevcut olayı/konuyu/durumu inceleyerek hiyerarşik, nedensel ya da mantıksal ilişkiler ortaya koymak
KB2.13.SB2. Tespit ettiği ilişkilerle ilgili ön bilgilerden yararlanarak uyumlu bir bütün oluşturmak/ortaya koymak

KB2.14. Yorumlama Becerisi

Mevcut olayı/konuyu/durumu bağlamından koparmadan yeniden açıklamayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.14.SB1. Mevcut olayı/konuyu/durumu incelemek
KB2.14.SB2. Mevcut olayı/konuyu/durumu bağlamdan kopmadan dönüştürmek
KB2.14.SB3. Kendi ifadeleriyle olayı/konuyu/durumu nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade etmek

KB2.15. Yansıtma Becerisi

Bir durumu gelecekteki durumlara uygulamak için deneyimlerden yola çıkarak gözden geçirmeyi, çıkarımda bulunmayı ve değerlendirmeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.15.SB1. Deneyimi gözden geçirmek
KB2.15.SB2. Deneyime dayalı çıkarım yapmak
KB2.15.SB3. Ulaşılan çıkarımları değerlendirmek

KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme) Becerisi

Tümevarım/tümdengelim/analoji yaklaşımlarını kullanarak mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin çıkarımlara ulaşma sürecini ifade eder.

KB2.16.1. Tümevarımsal Akıl Yürütme Becerisi

Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin gözleme dayalı örüntü oluşturmayı ve genellemeler yapmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.16.1.SB1. Gözlem yapmak
KB2.16.1.SB2. Örüntü bulmak
KB2.16.1.SB3. Genelleme yapmak

KB2.16.2. Tümdengelimsel Akıl Yürütme Becerisi

Olaya/konuya/duruma ilişkin genelden genele veya genelden özele ilişki kurarak düşünmeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.16.2.SB1. Olayı/konuyu/durumu belirlemek
KB2.16.2.SB2. Olay/konu/durum arasında bütün-bütün veya bütün-parça ilişkisi kurmak
KB2.16.2.SB3. Genelden genele veya genelden özele çıkarım yapmak

KB2.16.3. Analojik Akıl Yürütme Becerisi

En az mevcut iki olay/konu/durum arasındaki yapısal ve işlevsel benzerliklerden hareketle düşünmeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.16.3.SB1. Birden fazla durumu gözlemlemek
KB2.16.3.SB2. Birden fazla durumun niteliklerini tespit etmek
KB2.16.3.SB3. Benzerliklerden çıkarım yapmak

Bütünleşik Beceriler

KB2.17. Değerlendirme Becerisi

Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ölçüt belirleyerek ölçme yapmayı ve ölçme sonuçlarını belirlediği ölçütlerle karşılaştırarak yargıda bulunmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.17.SB1. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ölçüt belirlemek
KB2.17.SB2. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ölçme yapmak
KB2.17.SB3. Ölçme sonuçlarını belirlediği ölçütlerle karşılaştırmak
KB2.17.SB4. Karşılaştırmalarına ilişkin yargıda bulunmak

KB2.18. Tartışma Becerisi

Herhangi bir konu hakkında görüşlerini mantıksal çerçevede sunmayı, başka görüşleri dinlemeyi ve kendi görüşlerini başka görüşlerle mantıksal açıdan kıyaslamayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.18.SB1. Mantıksal temellendirme yapmak
KB2.18.SB2. Mantıksal çelişkileri ve/veya tutarsızlıkları tespit etmek
KB2.18.SB3. Çürütmek veya kabul etmek

KB2.19. Mantıksal Denetleme Becerisi

Bir önerme ya da çıkarımı formel (biçimsel) olarak akıl ilkeleri ve akıl yürütme biçimlerine uygun şekilde işe koşmayı ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.19.SB1. Önermeleri dönüştürmek
KB2.19.SB2. Ölçüt bağlamında kuralları uygulamak
KB2.19.SB3. Ölçüt bağlamında yargıda bulunmak

KB2.20. Sentezleme Becerisi

Parçalar arasında ilişki kurarak parçaları özgün bir bütün oluşturmak yolu ile bir araya getirme sürecini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB2.20.SB1. Parçaları belirlemek
KB2.20.SB2. Parçalar arası ilişki kurmak
KB2.20.SB3. Parçaları birleştirerek özgün bir bütün oluşturmak

Üst Düzey Düşünme Becerileri (KB3)

Bütünleşik becerilerden en az ikisini içeren ve çok boyutlu zihinsel süreçler gerektiren eylemleri ifade eder. Kavramsal becerilerde vurgulandığı üzere temel ve bütünleşik beceriler arasında bir aşamalılık ilişkisi bulunmamaktadır. Bu beceriler, üst düzey düşünme becerilerinin hayata geçirilmesindeki alt yapıyı oluşturmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (I) karar verme, (II) problem çözme ve (III) eleştirel düşünme olmak üzere üç üst düzey düşünme becerisi tanımlanmıştır.

KB3.1. Karar Verme Becerisi

Bir ihtiyaç hâlinde karar durumuna ilişkin amacı belirleme, bilgi arama/toplama, olası alternatif önermeler/seçenekler oluşturma, oluşturduğu önermeler/seçenekler üzerinde mantıksal denetleme yapma, ulaşılan yapıya dayalı seçim yapma ve kararın sonuçları üzerinde yansıtma yapma becerisini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB3.1.SB1. Karar durumuna ilişkin amacı belirlemek
KB3.1.SB2. Karara ilişkin bilgi aramak/toplamak
KB3.1.SB3. Karara ilişkin olası alternatif önermeler/seçenekler oluşturmak
KB3.1.SB4. Alternatif önermeler/seçenekler üzerinde mantıksal denetleme yapmak
KB3.1.SB5. Ulaştığı yapıya dayalı seçim yapmak
KB3.1.SB6. Kararının sonuçları üzerinde yansıtma yapmak

KB3.2. Problem Çözme Becerisi

Karşılaşılan sorunla baş edebilmek için duruma ilişkin yapılandırma, özetleme, gözleme dayalı/mevcut bilgiye/veriye dayalı tahmin etme, akıl yürütme, yansıtmada/değerlendirmede bulunmayı kapsayan zihinsel işlemleri yürütebilmeyi ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB3.2.SB1. Problemi yapılandırmak
KB3.2.SB2. Problemi özetlemek
KB3.2.SB3. Problemin çözümüne yönelik gözleme dayalı/mevcut bilgiye/veriye dayalı tahminde bulunmak
KB3.2.SB4. Problemin çözümüne yönelik önermeler üzerinden akıl yürütmek
KB3.2.SB5. Problemin çözümüne ilişkin yansıtmada/değerlendirmede bulunmak

KB3.3. Eleştirel Düşünme Becerisi

Karşılaşılan bilgilere ilişkin sorgulama, akıl yürütme ve yansıtma becerisini ifade eder.

Süreç Bileşenleri
KB3.3.SB1. Olayı/konuyu/problemi veya durumu sorgulamak
KB3.3.SB2. Sorgulanan olay/konu/problem veya durum ile ilgili akıl yürütmek
KB3.3.SB3. Akıl yürütmeyle ulaştığı çıkarımları yansıtmak

1.4.1.2. Fiziksel Beceriler

Kol, bacak, gövde ve kas gruplarının doğru ve tutarlı hareketlerini ifade etmektedir. Bir hareketin gerçekleşmesi sinir sisteminin, kasların ve beynin iletişim hâlinde olup birlikte çalışmalarını gerektirir. Bir başka ifadeyle bir fiziksel beceri; zihinsel, sosyal, duygusal ve eğilim boyutlarını da içeren bütüncül bir akış içerisinde gerçekleşir. Bu doğrultuda fiziksel beceriler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde bağlantılı ve bütüncül bir anlayışla tanımlanmış; kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerileri, değerler ve eğilimlerle etkileşim içinde ele alınmıştır.

Bütüncül gelişimin gerçekleştirilmesi ve sürdürülebilir kılınması sürecinde fiziksel becerilerin gelişimi, programlarda önemli bir yer tutar. Fiziksel becerilerin geliştirilmesi; fiziksel aktivitelerini kendi imkân ve yeteneklerine uygun olarak hayat boyu sürdürebilmeye duyduğu istek, güven, fiziksel yeterlik, bilgi ve anlayışı kapsar.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan tüm ögeler, bütünün mekanik parçaları olmaktan öte birbiriyle ilişkili bir sistemi oluşturur. Fiziksel beceriler esasen hem zihinsel hem kol, bacak, gövde ve kas gruplarının doğru ve tutarlı hareketlerini gerektiren görevlerdir. Örneğin matematiksel araç ve teknoloji ile çalışma becerisi, harita becerisi, deney yapma becerisi, konuşma becerisi, yazma becerisi gibi beceriler bir öğrenme çıktısına temel oluşturduğunda eklem-kas gruplarının doğru ve tutarlı hareketlerini kullanmayı gerektirdiği gibi zihinsel süreçleri de kullanmayı gerektirmektedir. Bu bağlamda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde fiziksel beceriler diğer beceri setlerinden bağımsız olarak ele alınmamaktadır. Buna bağlı olarak program uygulayıcıları, öğrenme-öğretme yaşantılarının ve farklılaştırma sürecinin düzenlenmesinde programın diğer bileşenlerinde olduğu gibi fiziksel becerilerin de programın yapısına nüfuz etmesini sağlar.

1.4.1.3. Eğilimler

Mizaç doğuştan gelen nitelikleri ifade ederken karakter ise mizacın ve çevrenin etkilediği bir yapı olarak belirir. İnsanın anlamlı bir yaşam sürdürebilmesinde kritik bir rol oynayan, mizaç özellikleri ile karakterin etkileşiminden oluşan, gelişimsel ve çok boyutlu bir yapı olan kişilik; bireyin güçlü ve zayıf yönlerini, olumlu olumsuz nitelikleri ile hasletlerini kapsar. Bu zıtlıklar içinde kişinin kendini gerçekleştirmesini, potansiyelini ortaya koymasını ve sosyal yaşamda dengeli bir biçimde yer almasını mümkün kılacak bütüncül bir özelliği ifade eden kişilik; bu doğrultuda bireyin eğilimleri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem ve değerlerinin toplumsal yaşamdaki yansımaları ve tezahürlerinden oluşan şahsiyetin yapısını belirler.

Eğilimler hem doğuştan gelen hem de çevresel etkilerle öğrenilebilen ve geliştirilebilen özelliklerdir. Bu özellikler zamanla kararlı kişilik yapısına dönüşür. Diğer yandan eğilimler; zihinsel, duygusal ve duyuşsal nitelikleri ile kişinin bilgisini, beceri ve tutumlarını düzenleyen zihinsel örüntüleri ifade eder. Kişiliğin -mizaç ve karakter- bir bileşeni olarak işlev gören eğilimler, belirli bir durumda bir eylemi gerçekleştirme farkındalığı ve isteği ya da becerileri eyleme geçirmeye yönelik yatkınlıklar olarak da ifade edilebilir. Bu bağlamda akli yeti sahibi olan insan; akıl yürütme, muhakeme, merak, gerçeği arama, şüphe duyma, eleştirel bakma, analitiklik, bütüncüllük, öğrenme, bilme, yaratıcılık, seçicilik gibi zihinsel eğilimlere sahiptir. Duygusal boyutta ise hissetme, sevme, merhamet, empati, yardımlaşma, vicdan, estetik algı, kendine inanma, kendine güvenme gibi eğilimlerle tebarüz eder. Sosyal yönüyle birey; sosyal bağ kurma, aidiyet hissetme, sosyal onay ve kabul görme, girişkenlik, kendini güvende hissetme gibi sosyal eğilimler sergiler. Bireyde var olan tüm bu eğilimler; içinde bulunduğu sosyal çevrenin etkisiyle gelişebilir, güçlenebilir ya da zayıflayabilir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde eğilimler; kişinin sahip olduğu bilgi, beceri, motivasyon, strateji, hedef, öğrenme yaklaşımları gibi öğretimle ilgili pek çok unsuru içinde barındıracak şekilde kavramsallaştırılmıştır. İnsanların sahip olduğu eğilimler, becerilerin eyleme dönüştürülme biçimini doğrudan etkiler ve kişinin bir görevi başarıyla tamamlamasına katkı sağlar. Bu nedenle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde eğilimler, öğrencilerin becerilerini geliştirebilmeleri ve eyleme geçirebilmeleri için öğretim programlarında temel bileşenlerden biri olarak yer almaktadır. Bu kapsamda eğilimler; öğrencilerin kavramsal becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerilerini, okuryazarlık becerilerini, alana özgü becerileri etkili ve verimli bir biçimde kullanmalarını sağlamakta ve bu becerileri hem birbirinden bağımsız hem de ilişkisel olarak desteklemektedir.

Öğrenmenin niteliği açısından becerileri tetikleyici, eğitimin niteliği açısından değerleri besleyici bir rol üstlenen eğilimler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde **benlik eğilimleri, sosyal eğilimler ve entelektüel eğilimler** olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Bu sınıflandırmada Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Beceriler Çerçevesi kapsamında ele alınan beceriler ile doğrudan ilgili olan eğilimler belirlenerek eğilimler sınırlandırılmakta ve sınıflandırılmaktadır.

Bilgi Görseli: *Eğilimler*

Eğilimler, becerilerle olan kuramsal ilişkisinden dolayı becerinin harekete geçirilmesinde tetikleyici işlevi ve becerinin öğrenilmesini kolaylaştırıcı, öğrenilen becerinin niteliğini zenginleştirici rolü nedeniyle öğretim programlarında temel bileşenlerden biri olarak yer almaktadır. Bu nedenle ilgili ünitede/temada/öğrenme alanında hangi eğilimin geliştirileceğine, öğrenme çıktısına dönüştürülen kavramsal beceriler ve/veya alan becerileriyle kurduğu kuramsal ilişki temel alınarak karar verilmelidir. Eğilimler, doğası gereği becerilerin öğrenme-öğretme yaşantılarında somut eylemlere dönüştürülmesinde işe koşulmalıdır. Bu nedenle öğretim programlarının uygulanması sürecinde bireyin sahip olduğu eğilimlerin ortaya çıkmasını ve desteklenmesini sağlayacak öğrenme ortamları oluşturulmalı ve eğilimlerin somut olarak gözlenmesine fırsat sunan öğrenme deneyimlerine yer verilmelidir.

Benlik Eğilimleri (E1)

Kişinin içsel özelliklerini ve kişiliğini, sergileyeceği becerilere yansıtmasını ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (I) merak, (II) bağımsızlık, (III) azim ve kararlılık, (IV) kendine inanma (öz yeterlilik), (V) kendine güvenme (öz güven) ve (VI) seçicilik olmak üzere altı benlik eğilimi tanımlanmıştır.

E1.1. **Merak**	Yeni ve ilginç bir bilgi veya nesneyle karşılaşıldığında duyulan gözlemleme, araştırma, keşfetme ve anlama arzusuna ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.
E1.2. **Bağımsızlık**	Başka kişi, grup ya da bir otoritenin etkisi ve baskısı olmadan düşünce, ifade ve eylemlerde özgür seçimler yapılarak ifade ve eylemlerin sorumluluğunu alabilmeye ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.
E1.3. **Azim ve Kararlılık**	Bir işi/eylemi yerine getirme konusundaki gayreti ve bu yöndeki kararları her türlü zorluğa karşı yılmaksızın uygulama çabasına yönelik zihinsel örüntüleri ifade eder.
E1.4. **Kendine İnanma (Öz Yeterlilik)**	Belirlenen hedefleri gerçekleştirme sürecinde gerekli eylemleri planlama ve yürütme becerisine olan kişisel inanca ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E1.5. **Kendine Güvenme (Öz Güven)**

Belirlenen bir hedefin, işin veya eylemin gerçekleştirebileceğine ilişkin yeteneğe, kapasiteye ve yargılara olan inancına ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E1.6. **Seçicilik**

Bireyin bir bilgi, durum ya da eylem karşısında anlamlı ve etkili olanı ayırt etme; kendi amaç, değer, ilke ve ölçütlerine uygun olanı bilinçli biçimde tercih etme ya da tercih etmeme yönünde zihinsel eleme ve kullanmaya ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder. Bu eğilim, bireyin kendi birikimiyle uyumlu tercihler yapma, kararlarının arkasında gerekçeler bulundurma ve seçimlerinde öznel sorumluluğu üstlenme tutumunu yansıtır.

Sosyal Eğilimler (E2)

Kişinin içsel özelliklerini ve kişiliğini sosyal bir ortam içerisinde sergileyeceği becerilere yansıtmasını ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (I) empati, (II) sorumluluk, (III) girişkenlik, (IV) güven ve (V) oyunseverlik olmak üzere beş sosyal eğilim tanımlanmıştır.

E2.1. **Empati**

Çevresindeki kişilerin duygu ve düşüncelerini hissederek içselleştirip dönüt vermesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E2.2. **Sorumluluk**

Üstlenilen görev doğru ve zamanında yerine getirilirken verilen kararların ve yerine getirilen eylemlerin sonuçlarını üstlenerek gerektiğinde bu sonuçlarla ilgili hesap verilmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E2.3. **Girişkenlik**

Diğer kişilerin haklarına saygılı olmak koşuluyla belirli sınırlar içerisinde yapılmak istenileni ve istenilmeyi belirleyebilme gücü ve enerjisine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E2.4. **Güven**

Arzulanan bir amaca ulaşmak için karşı tarafın niyet veya davranışlarının ahlaka uygun, adaletli, yapıcı ve fayda sağlaması açısından öngörülebilir olma inancına ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E2.5. **Oyunseverlik**

Bilgi/konu/kavram veya davranışı öğrenme sürecinin keyifli ve eğlenceli hâle getirilebilmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

Entelektüel Eğilimler (E3)

Kişinin zihinsel ve düşünsel birikimlerini sergileyeceği becerilere yansıtmasını ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (I) muhakeme, (II) odaklanma, (III) yaratıcılık, (IV) gerçeği arama, (V) açık fikirlilik, (VI) analitiklik, (VII) sistematiklik, (VIII) soru sorma, (IX) şüphe duyma ve (X) eleştirel bakma olmak üzere on entelektüel eğilim tanımlanmıştır.

E3.1. **Muhakeme**

Bir konuya/duruma/olaya/olguya ilişkin bilgi, veri ve unsurları dikkatle değerlendirerek mantıklı, tutarlı ve doğru sonuçlara ulaşma; kavramlar ve düşünceler arasında anlamlı bağlantılar kurarak karşılaştırmalar yapabilmeye dair zihinsel süreçleri farkındalık, bakış açısı, tutum ve davranışa dönüştürmeye yönelik zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.2.
Odaklanma

Belirlenen bir hedefe ulaşmak için gereken çabanın, zihinsel ve bedensel enerjinin en iyi düzeyde kullanılmasına ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.3.
Yaratıcılık

Farklı açılardan olaylara bakabilme yeteneği ile geçmiş deneyimleri de işe katarak alışılagelmiş kalıpların dışında yeni durumlara uyum sağlayarak özgün ürün, fikir üretilmesine ve problemlere çözümler oluşturulmasına ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.4.
Gerçeği Arama

Gerçeği bulmak için nesnel ve dürüstçe bir yaklaşıma sahip olunmasına, sorgulama ve doğruya ulaşmak için kararlılıkla hareket edilmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.5.
Açık Fikirlilik

Olaylar ve durumlara kalıpların dışına çıkarak meraklı, saygılı ve ön yargısız şekilde bakabilmeyi; farklı deneyimler, fikirler ve önerilere açık olabilmeyi içeren zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.6.
Analitiklik

Problemlerin çözümünde meydana gelebilecek durumları öngörerek nesnel kanıtlar kullanma ve akıl yürütme yoluyla çözüme ulaşılabilmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.7.
Sistematiklik

Çeşitli durumların belirli bir yöntemle düzenli, örgütlü, odaklı ve gayretli şekilde ele alınmasına ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.8.
Soru Sorma

Kendisine, çevresine ve evrene ilişkin bilme ve anlama ihtiyacına yönelik öğrenme ve keşfetme arzusu ile özgürce sorgulamalar yapabilmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.9.
Şüphe Duyma

Kendisine sunulan bir bilgi karşısında emin olamama durumundan hareketle bu bilgiyi en küçük parçalarına kadar bölmesini ve her aşamada işlemlerini kontrol ederek emin olduğu her adımda bir üst basamağa çıkmasını hedefleyen zihinsel örüntüleri ifade eder.

E3.10.
Eleştirel Bakma

Bir düşünce, argüman ve bilginin doğruluğunun değerlendirilmesine; bilginin etkili bir şekilde elde edilmesine, karşılaştırılmasına ve kullanılmasına; ifadelerin anlaşılmasına, çelişik olup olmadığının yargılanmasına, güvenilir olup olmadığının tespit edilmesine, kesin yargılarla ortaya konulup konulmadığının belirlenmesine ilişkin zihinsel örüntüleri ifade eder.

1.4.1.4. Alan Becerileri

Becerilerin süreç boyunca kullanılması bağlama dayalı bilgi kümelerini gerektirmektedir. Beceri gelişimini modellemede ve anlamlandırmada becerilerin soyutlanması ve bilgi ile yorumlanması önem taşımaktadır. Alan becerileri; kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünleşik becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünleşik becerileri kapsayan ve bu becerilerin süreç bileşenlerini de içerir.

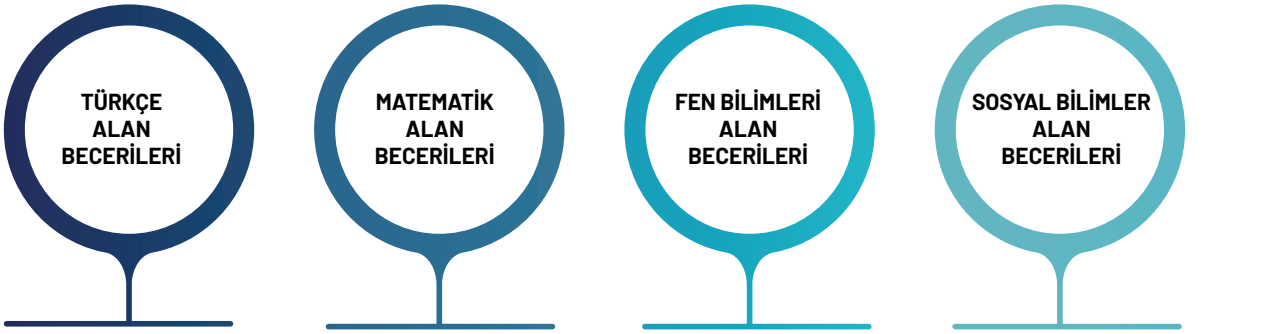

Anlama
- Dinleme/İzleme
- Okuma

Anlatma
- Konuşma
- Yazma

- Matematiksel Muhakeme
- Matematiksel Problem Çözme
- Matematiksel Temsil
- Veri ile Çalışma ve Veriye Dayalı Karar Verme
- Matematiksel Araç ve Teknoloji ile Çalışma

- Bilimsel Gözlem
- Sınıflandırma
- Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin
- Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin
- Operasyonel Tanımlama
- Hipotez Oluşturma
- Deney Yapma
- Bilimsel Çıkarım Yapma
- Bilimsel Model Oluşturma
- Tümevarımsal Akıl Yürütme
- Tümdengelimsel Akıl Yürütme
- Kanıt Kullanma
- Bilimsel Sorgulama

- Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme
- Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma
- Tarihsel Empati
- Değişim ve Sürekliliği Algılama
- Sosyal Katılım
- Girişimcilik
- Mekânsal Düşünme
- Coğrafi Sorgulama
- Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması
- Harita
- Tablo, Grafik, Şekil ve/veya Diyagram
- Mantıksal Muhakeme
- Felsefi Sorgulama
- Felsefi Muhakeme
- Felsefi Düşünce Ortaya Koyma
- Eleştirel Sosyolojik Düşünme
- Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme

- Sanatsal Algılama
- Görsel Mesajı Okuma
- Sanat Eserini İnceleme
- Sanatsal Üretim Yapma
- Sanatsal Tasarım Yapma
- Müziksel İşitme
- Müziksel Okuma
- Müziksel Yazma
- Müziksel Dinleme
- Müziksel Söyleme
- Müziksel Çalma
- Müziksel Yaratıcılık
- Müziksel Hareket
- Sahneleme

- Hareketi Sergileme
- Hareket Kavramlarını Uygulama
- Taktik ve Strateji Geliştirme
- Fiziksel Aktiviteye Katılma
- Ritmik Hareket Etme
- Fiziksel Uygunluk Sağlama
- Eşle/Grupla Hareket Etme
- Adil Oyun Anlayışına Uygun Davranma
- Takım/Grup Liderliği Sergileme
- Güvenli Ortam Oluşturma

- Bilişim Teknolojilerini Kullanma
- Bilgi İşlemsel Düşünme
- Yazılım Geliştirme
- Dijital Ürün Geliştirme
- Veri Yönetimi
- Dijital Güvenlik Önlemleri Alma

Bilgi Görseli: *Alan Becerileri*

Türkçe Alan Becerileri (TAB)

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Türkçe alan becerileri tüm beceri alanlarının, eğilimlerin ve değerlerin temel bileşeni olarak ele alınmıştır. Ana dili aracılığıyla iletişim kuran kişi, dili anlama ve anlatma amacıyla kullanmaktadır. Anlama, başkaları tarafından gönderilen görsel ve işitsel uyaranların (ses, yazı, görüntü vb.) kişi tarafından anlamlandırılmasıdır. Anlatma ise görsel ve işitsel uyaranların (ses, yazı, görüntü vb.) içerik üretmek üzere kişi tarafından kullanılmasına dayanan bir süreçtir. Türkçe alan becerileri; anlama ve anlatma çerçevesinde dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma becerileriyle ele alınmıştır. Anlama ve anlatma bütünleşik nitelik taşıyan dil becerileri oldukları için kişi iletişim ortamının bileşenlerine uygun olarak dilsel iletişim etkinliğini yönetme, anlam ve içerik oluşturma, üretilen anlamı çözümleme ve kural uygulama işlemlerini gerçekleştirmektedir. Programda Türkçe alan becerileri olarak yer verilen bu becerilere yönelik uygun süreç bileşenleri de oluşturulmuştur. Bu bileşenlerin bir bölümü kavramsal becerilerden oluşmaktadır. Bunun sebebi söz konusu becerilerin dilden bağımsız düşünülemeyecek olmasıdır. Dilin anlam ve yapı boyutlarına özgü bilgiler (söz varlığını kullanabilme, yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme vb.) kural uygulama işlemi olarak verilmiştir. Türkçe alanına özgü son işlem olan kendine uyarlama (öz yansıtma becerisi), benlik becerileri arasından alınmış ve alana özgü beceri olarak sunulmuştur. Bu yapılırken ana dili eğitimi sürecinde kişinin dil becerisini geliştirme süreci hakkında düşünmesi, kendini değerlendirmesi ve uyarlayabilmesi; sonunda kendi dinleyici, okuyucu, konuşmacı ve yazar kimliğini oluşturması amaçlanmıştır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki Türkçe alan becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-1**'de yer verilmiştir.

Matematik Alan Becerileri (MAB)

Matematik alan becerileri süreç bileşenleri ile modellenebilen beceriler dikkate alınarak belirlenmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde matematiksel muhakeme, matematiksel problem çözme, matematiksel temsil, veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme, matematiksel araç ve teknoloji ile çalışma olmak üzere beş matematik alan becerisine yer verilmiştir.

Matematik alan becerileri kavramsal beceriler içerisinde yer alan bütünleşik beceriler üzerine inşa edilmiştir. Bununla birlikte matematiğe özgü bütünleşik beceriler de tanımlanmıştır. Bu anlamda kavramsal becerilerle matematik alan becerilerinin sıkı bir etkileşimi söz konusu olup bu iki beceri türünün birbirinin gelişimini destekleyen yapısı ön plandadır. Belirlenen bir matematik alan becerisinin süreç bileşenleri oluşturulurken öncelikle kavramsal bütünleşik becerilerin tanımları ve süreçleri incelenmiş, bunlardan ilgili alan becerisinin belli bir boyutunu yansıtanlar seçilerek süreçlerin modellenmesine entegre edilmiştir. Örneğin çözümleme, yorumlama ve çıkarım yapma bütünleşik becerileri içerdikleri süreç bileşenleri göz önünde bulundurularak matematiksel muhakeme becerisinin ardışık ilk üç becerisi olarak belirlenmiştir. Bütüncül bir beceri yapısı oluşturması için yorumlama becerisinin ilk bileşeni alınmamıştır. Bu üç beceri üzerine kurulu bir yapının matematiksel muhakemeyi tam olarak karşılayamayacağı görüldüğünden "Matematiksel doğrulama veya ispat yapma" şeklinde alana özgü bir bütünleşik beceri süreç bileşenleri ile dördüncü bileşen olarak tanımlanmıştır. Matematiksel temsil ve veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme becerileri, matematiğe özgü yapıları göz önünde bulundurularak tamamıyla alana özgü bütünleşik beceriler üzerine inşa edilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki matematik alan becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-2**'de yer verilmiştir.

Fen Bilimleri Alan Becerileri (FBAB)

Eğitimi, kişilerin karşılaştığı problemleri fark edebilmesi, kararlar vermesi ve hayata yönelik faaliyetlerini bu kararlar bağlamında düzenlemesine yönelik deneyim kazanmalarını destekler. Söz konusu deneyimleri kazandırmak için fen öğretimi sürecinde öğrenciler günlük hayattaki olay ve olguları fen kavramlarıyla anlamlandırırken bilimsel becerileri uygun ve etkili bir şekilde kullanmak durumundadır. Öğrencilerden bilimsel araştırma süreçlerini yürütebilme ve değerlendirebilme, elde edilen kanıtları analiz edebilme, yorumlayabilme ve sonuçları farklı gösterim biçimleri ile temsil edebilme becerisine sahip olmaları beklenmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde bilimsel gözlem, sınıflandırma, bilimsel gözleme dayalı tahmin, bilimsel veriye dayalı tahmin, operasyonel tanımlama, hipotez oluşturma, deney yapma, bilimsel çıkarım yapma, bilimsel model oluşturma, tümevarımsal akıl yürütme, tümdengelimsel akıl yürütme, kanıt kullanma ve bilimsel sorgulama olmak üzere on üç fen bilimleri alan becerisine yer verilmiştir. Fen bilimleri alan becerilerinin tamamı birbiriyle ilişkili olup bazı beceriler ise birden fazla beceriyi kapsayacak biçimde yapılandırılmıştır. Bu bütünleşik yapıda olan alan becerileri süreç bileşenleriyle birlikte kullanılmayı gerektirmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki fen bilimleri alan becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-3**'te yer verilmiştir.

Sosyal Bilimler Alan Becerileri (SBAB)

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde sosyal bilimler alan becerileri kapsamında yerli ve yabancı literatür, alanın kendine özgü yapısı ve çağın gereklilikleri göz önünde bulundurularak yirmi birinci yüzyıl becerileri ile de güçlü ilişkileri olan alan becerileri belirlenmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde zamanı algılama ve kronolojik düşünme, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma, tarihsel empati, değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım, girişimcilik, mekânsal düşünme, coğrafi sorgulama, coğrafi gözlem ve saha çalışması, harita, tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram, mantıksal muhakeme, felsefi sorgulama, felsefi muhakeme, felsefi düşünce ortaya koyma, eleştirel sosyolojik düşünme, tarihsel sorun analizi ve karar verme olmak üzere on yedi sosyal bilimler alan becerisine yer verilmiştir.

Alan becerilerinin kazanılabilmesi noktasında belirli süreçlerin iç içe geçtiği karmaşık bir yapının söz konusu olduğu, bir beceriyi kazanabilmek/uygulayabilmek için birçok alt becerinin yerine getirilmesi zorunluluğu ve birbirini etkileyen/şekillendiren bütünlüklü bir yapı ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle her becerinin kendi iç dinamiğini detaylandırmak ve hangi çok boyutlu süreçlerden geçilerek o becerinin kazanılabileceğini ortaya koymak hedeflenmiştir. Her beceri, kendi içerisinde birbirini etkileyen/şekillendiren ve ardışık olmayan süreçlerin modellenmesiyle açıklanmıştır. Beceriyi kazanma süreçlerinin detaylı bir şekilde ortaya konulması, sonraki dönemlerde becerinin kazanılıp kazanılmadığını ölçme ve değerlendirme açısından kolaylık sağlayacak, ölçme ve değerlendirme araçları geliştirme boyutunda yol gösterici olacaktır.

Her becerinin kendi içerisinde barındırdığı çok boyutlu ve iç içe geçmiş süreçler yapısı ortaya konurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan, temel düzeyde eylemlerin bir araya gelmesinden oluşan ve süreç modellemesi içeren bütünleşik becerilerden sıklıkla yararlanılmıştır. Yine sosyal bilimler alanının gereklilikleri ve kendine özgü yapısı göz önünde bulundurulmuş, alana özgü bütünleşik beceriler belirlenerek özgün bir süreç modellemesi ortaya konmuştur. Her bütünleşik becerinin ya da alana özgü bütünleşik becerinin geliştirilebilmesi için gereken açık ve gözlemlenebilir eylemleri içeren "süreç bileşenleri" de bütünleşik becerilerin alt boyutlarında belirlenmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki sosyal bilimler alan becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-4**'te yer verilmiştir.

Sanat Alan Becerileri (SAB)

Sanat eğitimi, millet bilincinin gelişmesi, toplumsal değerlerin yerleşmesi ve kuşaklar arası bağların güçlendirilmesi açısından eğitimin temel unsurlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Sanatın farklı alanları aracılığıyla bireyler, yerel ve evrensel kültürleri tanıma fırsatı bulurken estetik bakış açısı kazanarak karşılaştıkları problemlere sanatsal bir perspektifle yaklaşabilirler.

Sanat eğitimi, yaşamın her alanında yer alabilen çok yönlü ve geniş bir etki sahasına sahiptir. Görsel ve işitsel algı becerilerini geliştirmeye odaklanan bu eğitim süreci, birbirini etkileyen ve şekillendiren bütüncül bir yapı içinde ele alınmaktadır. Sanat eğitimi alanındaki beceriler belirlenirken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde öne çıkan kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri ve eğilimler dikkate alınarak sanatın özgün yapısının korunmasına ve etkili bir şekilde uygulanmasına önem verilmiştir.

Sanat eğitiminin gereklilikleri göz önünde bulundurularak alana özgü becerilerin geliştirilmesine yönelik açık ve gözlemlenebilir eylemleri içeren süreç bileşenleri tanımlanmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde sanatsal algılama, görsel mesajı okuma, sanat eserini inceleme, sanatsal üretim yapma, sanatsal tasarım yapma, müziksel işitme, müziksel okuma, müziksel yazma, müziksel dinleme, müziksel söyleme, müziksel çalma, müziksel yaratıcılık, müziksel hareket ve sahneleme olmak üzere on dört sanat alan becerisine yer verilmiştir.

Sanat eğitimi, bireylerin sanat okuryazarı olmalarını, sanat dallarının dinamiklerini kavrayarak bunları uygulamaya dönüştürmelerini, sanatsal açıdan zengin bir kültürel altyapıya sahip olmalarını hedeflemektedir. Aynı zamanda, iletişim ve eleştirel düşünme becerileri kazandırarak bireylerin yaratıcılıklarını üst düzeyde kullanmalarını, öz güvenli ve estetik bakış açısına sahip bireyler olarak yetişmelerini desteklemektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki sanat alan becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-5**'te yer verilmiştir.

Beden Eğitimi, Oyun ve Spor Alan Becerileri (BEOSAB)

Beden eğitimi ve spor; bireylerin fiziksel yetkinliklerini geliştirmelerini, sağlıklı bir yaşam sürdürmelerini, sosyal ve bireysel beceriler kazanmalarını sağlayan bir alan olarak insan yaşamında ve eğitim ortamlarında büyük bir öneme sahiptir. Hareket, yaşamın temel göstergelerinden biridir ve birey kazanması gereken birçok niteliğe hareket sayesinde sahip olur. Hareket etmek; bedenin birçok hareketi yapabilmesi için gereken yetkinliği kazanmasını sağlarken aynı zamanda fiziksel uygunluk (sağlığa/performansa ilişkin), takım çalışması, problem çözme, stratejik düşünme, karar verme gibi birçok becerinin gelişimine de katkıda bulunur.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde hareketi sergileme, hareket kavramlarını uygulama, taktik ve strateji geliştirme, fiziksel aktiviteye katılma, ritmik hareket etme, fiziksel uygunluk sağlama, eşle/grupla hareket etme, adil oyun anlayışına uygun davranma, takım/grup liderliği sergileme ve güvenli ortam oluşturma olmak üzere on beden eğitimi, oyun ve spor alan becerisine yer verilmiştir. Bu beceriler hareket yetkinliği, hareket ilke ve kavramları, fiziksel uygunluk, ritim algısı, takım çalışması, liderlik gibi temel becerileri kazandırmayı hedefler. Bu alan; bireyin yalnızca fiziksel değil aynı zamanda zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimine de odaklanarak çok yönlü bir eğitim anlayışını benimser.

Beden eğitimi, oyun ve spor alan becerileri; fiziksel aktiviteye katılımı artırmayı, sporun etik değerlerini içselleştirmeyi ve güvenli bir ortamda hareket etmeyi sağlayan becerileri kazandırmayı amaçlar. Bu beceriler, bireyin yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmasını, sağlıklı yaşam tarzını benimsemesini ve sosyal sorumluluk bilinci geliştirmesini destekleyen bir yapı içerisinde tanımlanmıştır. Her bir becerinin tanımı yapıldıktan sonra ilgili süreç bileşenleri açıklanarak becerilerin kazanılmasına yönelik kapsamlı bir çerçeve sunulmuştur.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki beden eğitimi, oyun ve spor alan becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-6**'da yer verilmiştir.

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Alan Becerileri (BTYAB)

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, soyut ve eleştirel düşünen, girişimci, kararlı ve iletişim becerileriyle topluma ve kültüre katkı sağlama niteliklerine sahip bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek bilişim teknolojileri ve yazılım alan becerileri, öğrencilerin bilişim ve yazılım teknolojilerini etkili, bilinçli ve güvenli bir şekilde kullanmalarını sağlamayı amaçlayan kapsamlı bir yaklaşımla geliştirilmiştir. Bilişim teknolojileri ve yazılım alan becerileri, öğrencilerin dijital teknolojileri yalnızca tüketmekle kalmayıp yaratıcı ve çözüm odaklı bir şekilde kullanabilmelerine yönelik bir çerçeve sunmaktadır. Bununla birlikte öğrencilerden dijital okuryazarlık ve bilgi işlemsel düşünme süreçlerini işe koşma, yazılım geliştirme, tasarım, veri yönetimi ve dijital güvenlik konularında yetkinlik kazandırmayı kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde bilişim teknolojilerini kullanma, bilgi işlemsel düşünme, yazılım geliştirme, dijital ürün geliştirme, veri yönetimi ve dijital güvenlik önlemleri alma olmak üzere altı bilişim teknolojileri ve yazılım alan becerisine yer verilmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki bilişim teknolojileri ve yazılım alan becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-7**'de yer verilmiştir.

Tasarım Alan Becerileri (TSRMAB)

Tasarım, bir ihtiyacın karşılanması veya bir problemin çözülmesi sürecidir. Endüstriyel tasarımı, çevre ve mimari tasarımı, grafik tasarım gibi çeşitli türlere ayrılabilir. Teknoloji tasarım ise tasarım sürecinden başlamak üzere mühendislik, mimarlık, biyomimikri, görsel iletişim, pazarlama, bilgisayar destekli tasarımdan yapay zekâ uygulamalarına, STEAM eğitim yaklaşımından temel tasarım ilkeleri gibi farklı ama birbirini tamamlayan ve problem çözmeye dayalı bilgiyi inşa etme, sorgulama, araştırma, analiz etme,

anlama ve sentezleme becerilerini içerir. Sadece problem çözme becerilerini değil aynı zamanda problemleri belirleyebilme, tanımlama gibi üst düzey becerileri de elde ederek bunlara yönelik özgün, estetik, işlevsel, ekonomik ve sürdürülebilir tasarımlar oluşturmayı da amaçlar. Bunun yanı sıra bu tasarımların sunumu ve pazarlanması ile ilgili süreçleri yönetebilme yeteneği de teknoloji ve tasarım kapsamı içerisinde yer alır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde tasarım ürünü oluşturma, benzetişim/benzetim, çoklu ortam sunum ve doğa ve canlıları tasarımla ilişkilendirebilme/esinlenme olmak üzere dört tasarım alan becerisine yer verilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki tasarım alan becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-8**'de yer verilmiştir.

Din Eğitimi ve Öğretimi Alan Becerileri (DAB)

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde din eğitimi ve öğretimine yönelik alan becerilerinin yapılandırılmasında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni, literatür, alanın kendine özgü yapısı, bu alandaki derslerle ilgili mevzuat ve sosyal ihtiyaçlar ile çağın gereklilikleri göz önünde bulundurulmuştur. Din eğitimi ve öğretimi alan becerileri ilgili tüm dersleri kapsayan bir yapı esas alınarak belirlenmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde temel kaynakları kullanma, dinî kaynakları tetkik, tahkik, tefekkür, dinî delillere başvurma, tatbik, tilavet ile hitabet ve mesleki uygulama olmak üzere sekiz din eğitimi ve öğretimi alan becerisine yer verilmiştir.

Din eğitimi ve öğretimi alan becerileri, öncelikle kavramsal beceriler arasında yer alan bütünleşik beceriler ile benzer bir yapıda tasarlanmıştır. Kavramsal becerilerin karşılayamadığı durum veya süreçler için alana özgü bütünleşik beceriler tanımlanmıştır. Bu anlamda din eğitimi ve öğretimi alan becerileri ile kavramsal beceriler arasında karşılıklı ve güçlü bir bağ bulunmakta, iki beceri türünün birbirinin gelişimini destekleyen yapısı da ön planda tutulmaktadır.

Alan becerilerinin kazanılabilmesi noktasında belirli süreçlerin çok boyutlu bir yapıda iç içe geçtiği kabul edilmelidir. Her bir alan becerisinin kazanılması için bir veya birden fazla bütünleşik beceri ve süreç bileşeninin edinilmesi beklenmektedir. Bu yönüyle süreç bileşenleri bir becerinin nasıl öğrenileceği ve öğretileceği konusunda da bir kılavuz niteliği taşımaktadır. Ayrıca bu detaylı anlatım, alan becerileri ile ilgili ölçme ve değerlendirme araçlarının geliştirilip uygulanması açısından yol gösterici olacaktır. Süreç bileşenleri hem öğrenme-öğretme uygulamaları için hem de ölçme ve değerlendirme süreçleri için yol gösterici nitelik taşımaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde öğrencilerin aksiyolojik olgunluğa erişmeleri, yetkin ve erdemli insanın önemli bir özelliği sayılmıştır. Din eğitimi ve öğretimi alan becerilerinin temel hedefleri arasında öğrencilerin aksiyolojik olgunluğa ulaşabilmesine imkân verecek eğitim ortamlarının ve süreçlerinin desteklenmesi de yer almaktadır. Din eğitimi ve öğretimi alan becerileri; ahlaki bilinç, estetik bakış açısı kazandırma ve kaynakları çözümleyebilme yoluyla öğrencilerin değerleri ve ahlaki ilkeleri daha iyi anlayıp değerlendirebilmelerine katkı sunmaktadır. Bu bakımdan din eğitimi ve öğretimi alan becerileri; öğrencilerin çevrelerini algılaması, buna uygun davranma becerisiyle düşüncelerini hayata geçirmesi, estetik ve ahlaki duyarlılığa sahip olması ve dinî bilgiyi gündelik hayatta işlevsel bir şekilde kullanabilmesi arasındaki bağa işaret etmektedir. Bu bağ, öğrenci profili ve Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi açısından din eğitimi ve öğretimi alan becerilerinin yerini de vurgulamaktadır. Din eğitimi ve öğretimi alan becerilerinin her öğrencinin Türk Millî Eğitiminin amaçlarına ulaşabilme potansiyeline katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Öğretim programlarında din eğitimi ve öğretimine yönelik alan becerilerine yer verilirken dersler arasındaki mahiyet farklılıkları ve hedef kitlenin özelliklerinin gözetilmesi gerekmektedir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı geliştirilirken alan becerilerinin din öğretimi kapsamında kullanılması ile seçmeli Din, Ahlak ve Değer grubu dersleri ya da imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları geliştirilirken alan becerilerinin din eğitimi kapsamında kullanılması arasında farklılık olacaktır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki din eğitimi ve öğretimi alan becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-9**'da yer verilmiştir.

Yabancı Dil Alan Becerileri (YDAB) ve Yabancı Dil Destek Becerileri (YDDB)

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli yabancı dil alan becerileri "alımlayıcı beceriler" ve "üretici beceriler" ile bu becerilerin tamamlayıcısı olan yabancı dil "destek becerileri"nden oluşmaktadır. Alımlayıcı beceriler "dinleme/izleme-anlamlandırma" ve "okuma-anlamlandırma" becerilerinden oluşmaktadır. Üretici beceriler "konuşma-anlatma" ve "yazma-anlatma" becerilerinden oluşmaktadır. Yabancı dil destek becerileri ise "dil bilgisi seçme-kullanma", "sözcük seçme-kullanma" ve "sesletim seçme-kullanma" becerilerinden oluşmaktadır.

Yabancı dil destek becerileri, diğer tüm becerilerle eş güdümlü kullanılan ve aynı zamanda bu becerileri destekleyen becerilerdir. Dinleme/izleme-anlamlandırma, okuma-anlamlandırma, konuşma-anlatma, yazma-anlatma becerileri ile destek becerileri arasında sarmal, bütüncül ve etkileşimli bir ilişki söz konusudur ve tüm beceriler bütünleşmiş bir biçimde kullanılarak gelişir. "Dinleme/izleme ve okuma anlamlandırma" becerilerinde "dil bilgisi ve sözcük" içerik bilgisi olarak yer almakta ve algılama düzeyinde çalışılmaktadır. "Dil bilgisi seçme-kullanma becerisi" ve "sözcük seçme-kullanma becerisi" ise temel dil becerilerinden "konuşma ve yazma" becerilerinin kullanımı sırasında ve sonucunda sözcük ve dil bilgisi yeterliliğinin etkin bir şekilde eş güdümlü olarak kullanılması durumunu açıklamaktadır.

Yabancı dil alan becerileri ve destek becerileri şu şekilde düzenlenmiştir:

Bilgi Görseli: *Yabancı Dil Alan Becerileri ve Destek Becerileri*

Yabancı dil alan becerileri ve destekleyici beceriler; öğrencilerin öğrenme özellikleri göz önünde bulundurularak bütüncül, yarı bütüncül-yarı tümevarımsal ve tümevarımsal olmak üzere üç temel yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

Bilgi Görseli: *Yabancı Dil Öğretimi Yaklaşımları*

Yabancı dil alan becerileri ve destek becerileri dil düzeylerine en uygun yöntemsel düzlemler göz önüne alınarak desenlenmiştir. Bu desen bireylerin hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda tüm yabancı dillerin öğretiminde bu yaklaşımlardan uygun olanın kullanılmasına imkân tanır.

Bütüncül yaklaşım görsel, işitsel, bedensel destekli etkinliklerle dilin doğal akışında ve anlam odaklı olarak sunulduğu durumlarda; yarı bütüncül-yarı tümevarımsal yaklaşım öğrencilerin hem bağlam üzerinden genel anlamı kavramalarını hem de bu bağlam içindeki dilsel yapıların işlevini fark etmelerini sağlamaya yönelik durumlarda tercih edilir. Bu sayede öğrenciler, dili hem bütünsel olarak algılar hem de bilinçli bir çözümleme sürecine girerek yapılarla ilişki kurar. Tümevarımsal yaklaşım ise öğrencinin dil yapılarını örneklerden hareketle keşfettiği, yapılar arası ilişkileri çözümleyerek anlam üretmeye yöneldiği üst düzey zihinsel süreçlerin ön planda olduğu durumlarda tercih edilmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki yabancı dil alan becerileri, yabancı dil destek becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-10**'da yer verilmiştir.

1.4.2. ÖĞRENME ÇIKTILARI

Programın temel ögelerinden biri olan dersin hedefleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre hazırlanan öğretim programlarında öğrenme çıktıları olarak ifade edilmektedir. Öğrenme çıktıları, öğretim programında yer alan ünite/tema/öğrenme alanı kapsamındaki bilgi kümesinin ilişkili alan becerileri ya da kavramsal beceriler ile birleştirilmesi yoluyla oluşturulmaktadır. Bu yöntem aracılığıyla birden çok bütünleşik becerinin etkileşim içinde kullanılmasını gerektiren üst düzey düşünme becerilerinin öğrenilmesi de desteklenmektedir.

Kavramsal beceriler ya da alan becerileri ve süreç bileşenleri öğrenme çıktılarının yazılmasında referans noktaları olarak ele alınmaktadır. Kavramsal beceriler ya da alan becerilerinin süreç bileşenlerine ekleme ya da çıkarma yapılmadan öğrenme çıktısının oluşturulması esastır. Belirli bir eğitim öğretim sürecini tamamlayan öğrencilerin neyi bilmeleri, anlamaları ve yapabilmelerinin beklendiğini açıklayan öğrenme çıktıları da öğrenme-öğretme faaliyetlerini yönlendirmek ve öğrenmenin değerlendirilmesini sağlamak için referans olarak kullanılan önemli bir bileşendir. Öğrenme çıktılarının oluşturulmasında temel dayanak noktası olan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin beceri yapısı, süreç bileşenlerinin bütüncül bir biçimde işlemesiyle öğrencilerin hedeflenen becerileri kazanmalarını sağlayan işlevsel bir öğrenme yolu sunmaktadır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylanan mevcut ilgili öğretim programlarından hareketle söz konusu öğrenme yolu, disiplinin doğasına ve içerik yapısına bağlı olarak zaman zaman genişleyebilmekte ya da sadeleşebilmektedir. Bu bağlamda öğrenme çıktıları tasarlanırken ilgili becerilere ait süreç bileşenlerinde gerekli durumlarda uyarlamalar yapılabilir ancak bu uyarlamalar, öğrenciyi beceriye götüren öğrenme yolunu sekteye uğratmamalı; konu alanı açısından anlamlı, beceri çerçevesi açısından yapısal tutarlılıkla bütünleşik olmalıdır. Nitekim öğretim programı geliştirme süreci, kesin ve değişmez bir süreçten ziyade; bağlamsal farkındalıkla yürütülen, tasarlama, uyarlama ve yeniden yapılandırma süreçlerinin etkileşim içinde olduğu dinamik bir yapılanmadır.

Bir alan becerisi, öğrenme çıktısı olarak ifade edilmek istendiğinde ilgili alan becerisinin bütünleşik becerileri öğrenme çıktısının süreç bileşenleri olarak yer alır. Bu durumda öğrenme çıktısının süreç bileşenine dönüşen bütünleşik becerinin süreç bileşenlerinin tamamı öğrenme-öğretme uygulamalarında işe koşulmalıdır.

Bir alan becerisi (çatı beceri) öğrenme çıktısı olarak ifade edilmek istendiğinde ilgili öğretim programı özelinde alan becerisinin tüm bütünleşik becerilerine ihtiyaç duyulmuyorsa yalnızca ilgili bütünleşik beceriler süreç bileşeni olarak verilmeli, öğrenme çıktısının süreç bileşenine dönüşen bütünleşik becerisine/becerilerine ait süreç bileşenlerinin tamamı öğrenme-öğretme uygulamalarında işe koşulmalıdır. Alan becerisinden öğrenme çıktısı yazılırken dersin ya da öğrencinin seviyesine uygun olarak bir ya da birkaç bütünleşik beceriye ihtiyaç duyulduğu durumlarda ise ilgili bütünleşik becerilerin süreç bileşenlerinin tamamı öğrenme çıktısının süreç bileşenleri olarak kullanılabilir. Bir alan becerisinin bir bütünleşik becerisi ile de öğrenme çıktısı yazılabilir. Temel beceriler ile oluşturulan öğrenme çıktılarına süreç bileşeni yazılmamalıdır. Bu durumda ilgili kademe, ders ya da öğrenci özelliklerinden kaynaklanan ve takip edilmesi gereken süreçler bulunuyorsa öğrenme çıktısının süreç bileşeni olarak ifade etmek yerine bu süreç bileşenlerine öğrenme-öğretme uygulamalarında yer verilmelidir. Özellikle temel eğitim düzeyinde (okul öncesi, ilkokul ve ortaokul) okutulan derslerde bir becerinin bir süreç bileşeninin öğrenme çıktısına dönüştürülmesi ihtiyacı oluşabilmektedir. Bu durumda ilgili süreç bileşenine karşılık gelen/gelebilecek bir temel beceri tespit ve tercih edilmelidir.

Bir kavramsal beceriden öğrenme çıktısı üretilirken söz konusu kavramsal becerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer verilen süreç bileşenleri kullanılır, yeni bir süreç bileşeni eklenmez veya herhangi bir süreç bileşeni çıkarılmaz.

Öğretim programlarının öğrenme çıktıları belirlenirken dersin ünitesine/temasına/öğrenme alanına ait içerik çerçevesi ile hangi alan becerileri ya da kavramsal becerilerin süreç bileşenleri ile etkinliğe dönüştürüleceğine karar verilir. Becerilere ait süreç bileşenleri, ilgili ünite/tema/öğrenme alanı kapsamındaki bilgi kümesiyle birleştirilerek öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerini oluşturmak üzere öğretim programlarında yeniden ifade edilir. Süreç bileşenleri yapılandırılırken konu ve bilginin yapısı, sınıf düzeyi ve öğrencilerin özellikleri dikkate alınır. Bu yönüyle öğrenme çıktıları süreç temellidir; öğrencilerin bütüncül gelişimini, süreçteki ilerlemesini nitelik ve nicelik kapsamında ölçülebilir kılmaktadır.

Öğrenme çıktılarının programın konuları kapsamında dikey ve yatay olarak düzeye uygunluk, ön koşulluluk ve karmaşıklık açısından bağlantılı olmasına önem verilmiştir. Öğrenme çıktıları, öğretim programlarının genel amaçları ve ilgili dersin öğretim programının özel amaçları ile tutarlı bir şekilde belirlenmiştir. Bu çerçevede belirlenen öğrenme çıktıları, gözlenebilir ve ölçülebilir eylemler olarak ifade edilmiştir.

Öğretmenler; öğrenme-öğretme sürecini planlarken öğretim programında yer alan öğrenme çıktılarını, bunlara ait süreç bileşenlerini dikkate almalı ve süreci öğrencilerin bu çıktılara ulaşmasını sağlayacak şekilde yapılandırmalıdır. Bu noktada öğrenme-öğretme süreçlerinin konuyla ilgili tüm öğrenme çıktılarına yönelik planlanmasına ve ilgili çıktının süreç bileşenlerini kapsayacak şekilde tasarlanmasına önem verilmelidir. Öğrenme çıktıları, öğrenme-öğretme süreçlerinin düzenlenmesinde ve ölçme değerlendirme sürecinin yapılandırılmasında yol gösterici olmaktadır.

1.4.3. İÇERİK ÇERÇEVESİ

Öğretim programlarının temel bileşenlerinden olan içerik çerçevesi, öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesini temsil etmektedir. Becerilerin gerçekleşmesine zemin hazırlayan içerik çerçevesi, becerilerle bir araya gelerek öğrenme çıktılarını oluşturmakta ve "Öğrenci ne bilmeli?" sorusuna cevap vermektedir. Bu kapsamda içerik çerçevesi, belirli bir disiplinde önemli olan genellemeleri, ilkeleri, anahtar kavramları ve sembolleri ifade etmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde içerik çerçevesi; öğrenilmesinin amaç olarak görüldüğü bir bilgi kataloğunu temsil etmekten ziyade sağlam, güvenilir, dayanıklı ve geçerli bilgiye karşılık gelmektedir.

Öğretim programlarında içerik hem yatay hem de dikey boyutta ele alınmıştır. Yatay boyut, farklı konu alanları arasındaki ilişkiyi gösterirken dikey boyut ise herhangi bir konu alanının farklı sınıf düzeylerine göre seviyesini ifade etmektedir. Ayrıca içerik düzenlemesinde doğrusal bir yol izlemekten öte herhangi bir konuya ait alt konular birbirinin ön koşulu olacak şekilde tasarlanmıştır. Böylece içerikte esneklik sağlamakla birlikte sınıf düzeyine göre derinliğin artırılması ve sürekliliğin sağlanması amaçlanmıştır. Öğrenmenin öğrenciler için anlamlı hâle getirilmesi ve belirli bir bağlam içinde ele alınması amacıyla dersin özelliğine göre üniteler, temalar ya da öğrenme alanları belirlenmiştir. Böylece aynı bağlamdan beslenen birbiriyle ilişkili bilgiler sistematik ve bütüncül olarak ifade edilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre öğrenme sürecinde bilgi ve beceri, birbirinden beslenen etkileşimli bir yapı içindedir. Buna göre bilgi, beceri kazanmak için temel oluştururken beceriler de bilgiye ulaşmada ve yeni bilgiyi üretmede kullanılmaktadır. Bu etkileşimin bir sonucu olarak aynı beceri farklı konu alanları ile ele alınabileceği gibi aynı konu alanı farklı becerilerin kazandırılması için de kullanılabilir. Bunlara ek olarak sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ve eğilimlerin olgunlaştırılmasında ilgili içerik bağlam olarak kabul edilmektedir. Bu bütüncül yapının işlevselliğini sağlamak için öğretim programlarında disiplin alanının özelliklerine göre bilgi kümeleri oluşturulmuş ve bu kümeler arasında ilişkiler kurularak ilgili ünitenin/temanın/öğrenme alanının içerik çerçevesi yapılandırılmıştır. Öğretim programlarında oluşturulan bilgi kümeleri; disipline özgü, disiplinler arası, epistemik ve işlemsel bilgi olarak belirlenmiştir. Disipline özgü bilgi, öğrencilerin dünyayı anlamasına ve diğer bilgi türlerini içselleştirmesine olanak sağlayan; disipline özgü genelleme, ilke, anahtar kavramlar ve sembollere yönelik geliştirilen derin bir anlayışı kapsamaktadır. Disipline özgü bilgi, diğer bilgi türlerinin öğrenilmesi için sağlam bir zemin sunmaktadır. Böylece öğrenciler, edindikleri bilgiyi farklı disiplinlerle ilişkilendirerek bilginin farklı durumlardaki kullanımını deneyimlemiş olmaktadır. Disiplinler arası bilgi, bir disiplinin konu ve kavramlarını farklı disiplinlerin konu ve kavramları ile ilişkilendirmeyi ifade etmektedir. Böylece öğrenciler, bilgi ve becerilerini farklı disiplinlere transfer edebilmekte ve kurulan bu disiplinler arası bağlantılar öğretim programlarına hakim olan bütüncül eğitim anlayışına hizmet etmektedir. Epistemik bilgi, alan uzmanlarının nasıl çalıştığını ve düşündüğünü anlamaya yardımcı olan bilgi kümesidir. Bu bilgi kümesi ile öğrencilerin öğrenmenin amacını bulmalarını, öğrenme uygulamalarını anlamalarını, disipline özgü bilgilerini genişletmelerini ve öğrenmeyi derinleştirmelerini sağlamak amaçlanmaktadır. İşlemsel bilgi, bir şeyin yapılma sürecini, bir hedefe ulaşmak için gerçekleştirilen eylem adımlarını anlamayı sağlayan bilgi türüdür. Bazı işlemsel bilgiler alana özgüdür, bazıları ise farklı disiplinlerde kullanılabilir yapıdadır. Bu bağlamda bilgi kümeleri, öğretim programlarında ilgili ünitenin/temanın/öğrenme alanının içerik çerçevesi ve öğrenme-öğretme yaşantılarında ayrı bir başlık altında verilmeden sınıflamanın dayandığı kuramsal temeller ışığında yapılandırılmıştır.

1.4.4. PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Programlar arası bileşenler, insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bütüncül gelişimini sağlamayı hedefleyen yapısıyla öğretim programlarının tamamlayıcısı niteliğindedir. Bu yönüyle toplumsal hayatın ihtiyaç duyduğu bilgi ve becerileri kapsayan geniş temel yaklaşımlı öğretim programlarının özünü oluşturmaktadır. Öğretim programlarında yer verilen programlar arası bileşenler, öğretim sürecinin dinamik bir yapıda ilerlemesini sağlamakta ve aynı zamanda eğitimin örtük hedeflerini özetlemektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde programlar arası bileşenler güçlü, çeşitli ve kapsayıcı bir şekilde ele alınmıştır. Gelişim sürecinin tamamlayıcı ve bütüncül yönünü yansıtan sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin gelişimi; toplumun millî ve manevi değerlerinin öğrenciler tarafından içselleştirilmesi; her yaştan insanın sahip olması gereken sistem okuryazarlığı bağlamında farklı okuryazarlık becerilerinin kazandırılması programlar arası bileşenlerin temel hedefleridir.

Öğretim programlarında programlar arası bileşenler olarak yer alan beceri ve değerlerin her bir ders ve kademenin doğasına uygun olarak azami ölçüde kullanılmasına özen gösterilmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin kapsadığı tüm eğitim kademeleri bütüncül bir yapı olarak ele alınmış, bu kademeler içerisinde okul öncesinden ortaöğretimin sonuna kadar sarmal bir yapıda programlar arası bileşenlerin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu nedenle programlar arası bileşenler; herhangi bir ünitede/temada/öğrenme alanında ders veya eğitim kademesinde değil tüm bu süreç içerisinde geliştirilmesi ve tamamlanması gereken bir yapı olarak ele alınmıştır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde üç farklı programlar arası bileşen tanımlanmaktadır. Bu bileşenler şunlardır:

1. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri
2. Ahlaki pusula olarak millî ve manevi değerlerimiz: Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi
3. Öğretim programlarını zenginleştiren sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerileri

1.4.4.1. Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

Eğitimin insanları karşılaştıkları zorluklarla baş edebilecek şekilde yetiştirmesinin yanı sıra geleceğin hayat koşullarına da hazırlaması gerektiği bilinmektedir. Geçmişin "öğrenen insan" modeli bugünün dünyasında "öğrenmeyi öğrenen, sorgulayan, yeni durumlara kolaylıkla uyum sağlayan, sadece zihinsel değil sosyal ve duygusal yönden de gelişen insan" profiline karşılık gelmektedir. Bu nedenle sosyal-duygusal öğrenme becerileri, öğrencilerin okul içi ve okul dışı hayatlarında başarılı olmaları için onları destekleyecek bir yeterlik kümesi olarak ele alınmaktadır. Nitekim "sosyal-duygusal öğrenme becerileri" kavramında geçen "öğrenme" kelimesi, becerilerin öğrenme yaşantıları sonucunda geliştiğini göstermektedir. Bu bakış açısıyla oluşturulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde sosyal-duygusal öğrenme becerileri, ayrı bir içerik veya öğrenme çıktısı olarak değil öğretim programlarının tamamına nüfuz eden ve bu yönüyle öğretim programında yer alan diğer becerilerin gelişimini destekleyen bir beceri seti olarak işlev görmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli sosyal-duygusal öğrenme becerilerini alan becerileri ve kavramsal beceriler ile harmanlayarak kazandırmayı amaçlayan ve öğrencilerin öğrenme çıktısına ulaşmasını sağlarken sosyal-duygusal yönden de gelişimini destekleyen bir yapıdadır. Bu yapı, aynı zamanda dinamik niteliğiyle öğrencilerin bireysel farklılıklarına, okul ve çevrenin koşullarına, zamanın ruhuna ve geleceğin beklentilerine uyarlanabilir özelliktedir.

Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, sürdürülebilir olması için tüm eğitim kademelerinde sarmal bir yapıda geliştirilmektedir. Nitekim bu beceriler yaşantılar yoluyla öğrenilebilir, öğretilebilir, gelişebilir ve değişebilir yapıdadır. Sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin bu yapısı, modelde yer alan gelişim sürecinin tamamlayıcı ve bütüncül yönünü yansıtmaktadır. Sosyal-duygusal öğrenme becerilerini geliştirmeye yönelik öğretim uygulamaları; öğretmenleri, öğrencileri, okul yöneticilerini, velileri ve diğer paydaşları kapsayacak şekilde planlanmalıdır. Bir sistemin düzenli ve verimli işlemesi için sistemde yer alan bütün unsurların uyum içerisinde olması önemlidir. Süreçteki tüm paydaşların sosyal-duygusal öğrenme becerilerine sahip olmalarının yanı sıra davranışlarıyla rol modeli olarak görülmeleri ve bütüncül öğretim programlarının uygulanmasında diğer paydaşlarla dayanışma içinde bulunmaları gerekmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin doğasına uygun olarak özgün bir sosyal-duygusal öğrenme becerileri kavramsallaştırması yapılmıştır. Bu kavramsallaştırmada sosyal-duygusal öğrenme becerileri; kişinin kendisi ve çevresi ile olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi, empati yapabilmesi dolayısıyla sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan becerileri ifade etmektedir. Buradan hareketle sosyal-duygusal öğrenme becerilerini açıklayan farklı sınıflandırmalar olmakla birlikte Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde birbiri ile ilişkili bir yapı içerisinde bulunan üç bileşenli bir sosyal-duygusal öğrenme beceri seti tanımlanmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin süreç bileşenleri ve gösterge tablolarına **Ek-11'**de yer verilmiştir.

Bilgi Görseli: *Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri*

Benlik Becerileri (SDB1)

Sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ilk bileşeni benlik becerileridir. Benlik becerileri, kişinin ihtiyacı olan kişisel kaynakları geliştirerek kullanabilmesini ifade etmekte ve bu açıdan kendiliği ve kişiliği ile ilgili süreçleri yakından ilgilendirmektedir. Öğretim programlarında (I) kendini tanıma (öz farkındalık becerisi), (II) kendini düzenleme (öz düzenleme becerisi) ve (III) kendine uyarlama (öz yansıtma becerisi) olmak üzere üç benlik becerisi tanımlanmıştır.

Sosyal Yaşam Becerileri (SDB2)

Sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ikinci bileşeni sosyal yaşam becerileridir. Sosyal yaşam becerileri, kişinin toplumsal hayata etkin olarak katılabilmek ve günlük hayatta karşılaştığı problemlerin üstesinden gelebilmek için kullandığı becerileri ifade etmektedir ve bu açıdan kişinin toplumsal yönü ile ilişkilidir. Öğretim programlarında (I) iletişim, (II) iş birliği ve (III) sosyal farkındalık olmak üzere üç sosyal yaşam becerisi tanımlanmıştır.

Ortak/Birleşik Beceriler (SDB3)

Öğretim programlarında alan yazınındaki diğer sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin kavramsallaştırılmasından farklı biçimde özgün ortak/birleşik beceriler olarak ifade edilen bir beceri seti tanımlanmıştır. Bu noktada ortak/birleşik beceriler, benlik becerileri ve sosyal yaşam becerileri ile sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin yapısını oluşturmakta ayrıca benlik becerileri ile sosyal yaşam becerilerinin kesişim noktasında yer almaktadır. Bu sayede birey, becerilerin hem kişisel hem de toplumsal yönünden beslenmektedir. Öğretim programlarında (I) uyum, (II) esneklik ve (III) sorumlu karar verme olmak üzere üç ortak/birleşik beceri tanımlanmıştır.

1.4.4.2. Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi

Sağlıklı bir kişilik yapısı; insanın kişisel anlamda tekâmülü, sosyal açıdan yaşadığı topluma uyumu ve fiziksel çevresiyle etkileşimi ile doğrudan ilişkilidir. Bu noktada kişilik yapısının temel taşlarından biri olan değer; insanın hem kendisi hem de çevresiyle ilişkilerinde duygu, düşünce ve davranışlarını biçimlendirir. Değer; kişinin varoluşsal olarak anlam kazanmasına, hayata anlam katmasına, kendi içinde ahenkli olmasına, ahlaklı ve erdemli bir kişilik yapısı kazanmasına ve böylece tekâmülüne hizmet eder. Diğer yandan içinde yaşadığı toplumla bütünleşmesine ve nitelikli toplumsal ilişkiler geliştirmesine kılavuzluk eder. İnsanın sosyal ve fiziksel çevresiyle ilişkilerinde olumlu kişilik özelliklerinin ortaya çıkmasını sağlayan değer; insan, toplum ve çevre açısından gerekli bir yapıdır.

Erdemler, eğitim-öğretim etkinlikleri sonucunda kişiye kazandırılması hedeflenen kişiliğin güçlü yanlarını ifade etmektedir. Bu erdemlere kişiler yaşantıları sonucu geliştirdikleri değerler aracılığıyla ulaşabilmektedir. Kişinin sahip olduğu değerler ise eylemlerinde kendini göstermektedir. Bu bakış açısı ile tutarlı olarak Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde kişiyi erdemlere ulaştıran ve dahası eylemleri aracılığıyla gözlemlenebilen değerler, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ile kavramsallaştırılmaktadır. Modelde yer alan değerlerin temel dayanağını kendi medeniyet dünyamızın referansları olan millî ve manevi değerlerimiz oluşturmuş, değerlerin evrensel boyutu da göz ardı edilmemiştir. Modelin ana hedefi; eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli insana, erdemli insandan ise nihai hedef olan "Huzurlu Aile ve Toplum" ile "Yaşanabilir Çevrede Huzurlu İnsan"a ulaşmaktır.

Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nde çatı değerler etrafında kümelenen bir değer çerçevesi sunulmaktadır. Çatı değerler, diğer bütün değerler ile yoğun kesişim noktaları olan değer yapılarını ifade etmektedir. Modelde saygı, sorumluluk ve adalet; çatı değerler olarak yer almaktadır. Kişisel hayat açısından önemli olan tasarruf, sabır, mahremiyet, mütevazılık, sağlıklı yaşam ve çalışkanlık değerleri insan; sevgi, dostluk, özgürlük, dürüstlük, vatanseverlik, yardımseverlik ve aile bütünlüğü değerleri aile ve sosyal çevre; temizlik, duyarlılık, estetik ve merhamet değerleri ise fiziksel çevre alanlarında yer almaktadır. Değerlerin ilgili olduğu alana karar verilirken daha çok katkı sağladığı alan dikkate alınmıştır. Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi; eğitim öğretimde mutlaka yer alması gereken değerleri içermesi açısından sade, değer alanları ve değerlerin birbirleriyle ilişkileri açısından tutarlı, kolay uygulanabilir olması açısından da kullanılabilir olarak tasarlanmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi kapsamında yer alan erdem, değer ve eylemlerine **Ek-12**'de yer verilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programları, erdemli insanı yetiştirmek için erdemlerin alt boyutları olan değerleri ve eylemlerini programlar arası bileşenler olarak ele almaktadır. Böylece değerler programın diğer ögelerinden, becerilerden ve alan içeriğinden ayrık bir şekilde değil programa kaynaşık olarak işlenmektedir.

Bu yolla değerlerin bağlama uygun olarak desteklenmesi ve içselleştirilmesinin kolaylaştırılması hedeflenmektedir. Bu noktada değerler ünite/tema/öğrenme alanı ile tutarlı biçimde öğrenme-öğretme yaşantılarında ele alınmaktadır. Değerler programın dikey düzleminde hiyerarşik bir yapıda değil öğrencilerin gelişim özellikleri de göz önünde bulundurularak birikimli bir yapıda desteklenmektedir. Nihayetinde programın diğer bileşenleri ile bütüncül bir şekilde ve öğretim sürecinin doğasına uygun olarak kişilerin sahip olduğu değerlerin gelişimine ve içselleştirilmesine katkı sağlanmaktadır.

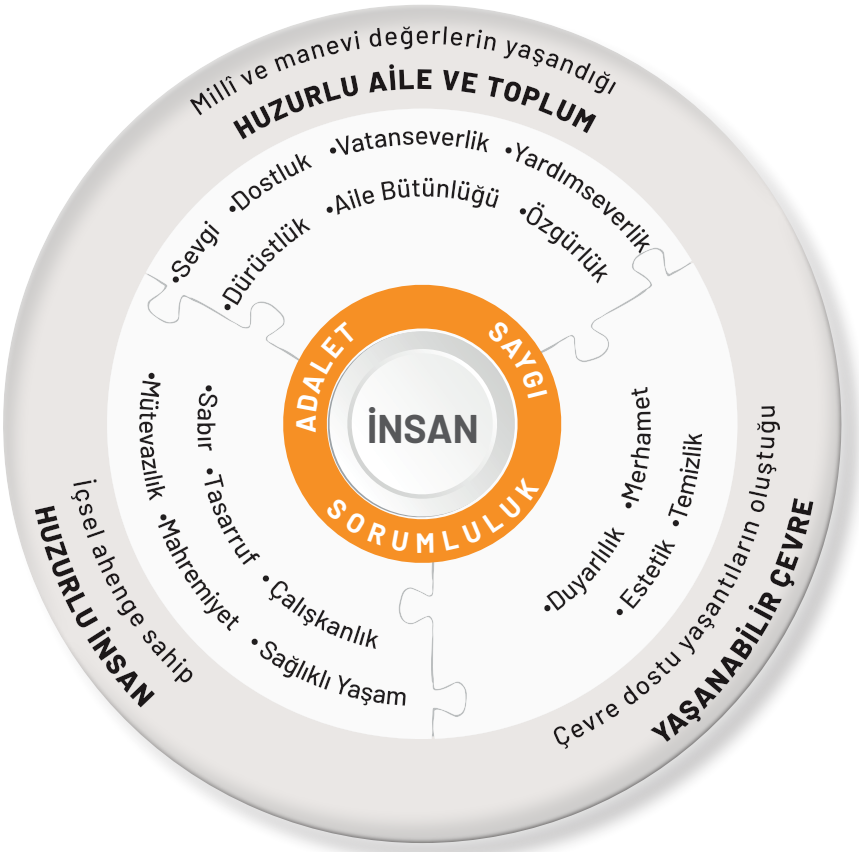

Bilgi Görseli: *Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi*

1.4.4.3. Sistem Düşüncesi ve Okuryazarlık Becerileri

Okuryazarlık kavramı, günümüz dünyasının karmaşıklığı ve bilgi bolluğu içinde önemli bir beceri hâline gelmiştir. Sistem düşüncesi, bu karmaşıklığı anlamada ve yönetmede etkili bir araç olarak öne çıkmıştır. Sistem düşüncesinin bir parçası olarak okuryazarlık, bireylerin karmaşık sistemleri anlama ve bu sistemler arasındaki ilişkileri görebilme yeteneğini ifade eder. Bu doğrultuda okuryazarlık becerileri bağlamında sistem düşüncesinin kazandırılarak öğrencilerin hayat boyu öğrenme yeterliklerinin güçlendirilmesi Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin öncelikli amaçlarından biridir.

Okuryazarlık becerileri; bütün derslerin farklı içerik formları ile beslenmesi, öğretim programlarının çeşitlendirilmesi, zenginleştirilmesi gibi işlevlere sahiptir. Öğretim programlarındaki okuryazarlık becerileri, öğrenme çıktılarında vurgulanmayan örtük bir yapıda ele alınmaktadır. Öğretim programları çerçevesinde belirlenen okuryazarlık becerilerinin bütüncül modelde okul öncesinden başlanarak sarmal bir yapı içerisinde kazandırılması amaçlanmaktadır.

Sistem Düşüncesi

Okuryazarlık becerilerinin bir sistem yapısı içerisinde ele alınması önemlidir. Öğrencilerin sistem okuryazarı olarak yetiştirilmesi, günümüz eğitim anlayışlarının oldukça önemli bir parçası hâline gelmiştir. Sistem okuryazarlığı ile geliştirilmek istenen sistem düşüncesi, dört temel durumun anlaşılmasını, eylem ve davranışa dönüştürülmesini amaçlamaktadır. Bu durumlar; sistemin farkında olunması, sistemi oluşturan parçaların bilinmesi, sistemi oluşturan parçalar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi ve sistemin amacının ve işlevinin anlaşılmasıdır. Bu bağlamda Türkiye Yüzyılı Maaarif Modeli'nde sistem okuryazarlığı; "sistemin parçalarını belirleme", "sistemi ve bileşenlerini çözümleme, sistemi yapılandırma", "sistem davranışlarını tahmin eden araçları oluşturma/seçme/kullanma", "sistemdeki problemleri çözme, sistemlerin sürdürülebilirliği için geliştirdiği çözüm önerilerini eyleme dönüştürme" bütünleşik becerilerinden ve ilgili süreç bileşenlerinden oluşmaktadır.

Bu doğrultuda öğretim programlarında farklı okuryazarlık becerileri yapılandırılırken sistem düşüncesi içerisinde hareket edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki tabloda sunulan "Sistem Düşüncesi" öğretim programlarında yer verilen "bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, finansal okuryazarlık, görsel okuryazarlık, kültür okuryazarlığı, vatandaşlık okuryazarlığı, veri okuryazarlığı, sürdürülebilirlik okuryazarlığı ve sanat okuryazarlığı" becerilerinin bütünleşik becerileri, sistem düşüncesi bütünleşik becerileri ile ilişkilendirerek belirlenmiştir. Örneğin bilgi okuryazarlığının bütünleşik becerisi olan "Bilgi ihtiyacını fark etme" sistem okuryazarlığının "Sistemi ve bileşenlerini çözümleme" bütünleşik becerisi ile ilişkilendirilerek yapılandırılmıştır. Eğitim sürecinde sistem düşünme becerisinin sistem okuryazarlığı ile geliştirilmesi, öğrencilerde geliştirilmeye çalışılan birçok okuryazarlığın temel hedeflerine bütüncül olarak ulaşılmasını sağlamaktadır.

Okuryazarlık Becerileri

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan okuryazarlık becerilerine ait süreç bileşenleri üç düzeyde öğrencilere kazandırılmak üzere kurgulanmıştır. Bu üç düzey; okuryazarlık türünde geçen temel bilgi, terim, kavram ve olguları tanımlama, anlama, bunların farkında olma ve duyarlılık göstermeye yönelik farkındalık düzeyi; öğrencilerin bu bilgi, terim, kavram ve olgulara yönelik bütüncül ilişkiyi fark etmelerine yönelik işlevsellik düzeyi ve edinilen bilgilere yönelik öğrencilerin eyleme geçeceği eylemsellik düzeyidir. Bu düzeyler, gelişime uygun ve sarmal bir yapıda kurgulanmıştır. Bu sarmal sürecin farkındalıkla başlayıp eylemsellik ile tamamlanması beklenmektedir. Ancak bazı durumlarda farkındalıkla başlayan süreç, eylemsellik aşamasına gelmeden işlevsellikte kalabilir. Bu süreç, işlevsellik aşamasından daha ileri düzey ve kapsamı daha geniş farkındalığa dönüşerek devam edebilir.

Bütünleşik Beceriler

	Süreç Bileşenleri
Sistemin Parçalarını Belirleme	Sistem parçalarının farkında olmak
	Sistem parçalarını tanımlamak

	Süreç Bileşenleri
Sistemi ve Bileşenlerini Çözümleme	Sistem parçaları arasındaki ilişkileri anlamak
	Sistem parçaları arasındaki geri bildirim mekanizmalarını anlamak
	Sistem içerisinde yer alan doğrusal ve doğrusal olmayan bağlantıları tanımlamak
	Sistemler arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
Sistemi Yapılandırma	Mevcut sistemi inceleyerek hiyerarşik, nedensel ya da mantıksal ilişkiler ortaya koymak
	Mevcut sistemle ilgili öz bilgisiyle elde ettiği ilişkilere dayalı unsurlardan uyumlu bir bütün oluşturmak/ortaya koymak

	Süreç Bileşenleri
Sistem Davranışlarını Tahmin Eden Araçları Oluşturma/ Seçme/Kullanma	Sistemin davranışlarını tahmin etmeye yönelik hesaplamalar yapmak
	Sistemin davranışlarını tahmin etmeye yönelik modellemeler/simülasyonlar yapmak
	Geliştirilen araçlarla sistemin davranışlarını tahmin etmeye yönelik yargıda bulunmak

	Süreç Bileşenleri
Sistemdeki Problemleri Çözme	Sistemle ilgili problemi yapılandırmak
	Sistemle ilgili problemi özetleme
	Sistemle ilgili problemin çözümüne yönelik gözleme dayalı/mevcut bilgiye/veriye dayalı tahmin etmek
	Sistemle ilgili problemin çözümüne yönelik önermeler üzerinden akıl yürütmek
	Sistemle ilgili problemin çözümüne ilişkin yansıtmada/değerlendirmede bulunmak

	Süreç Bileşenleri
Sistemlerin Sürdürülebilirliği İçin Geliştirdiği Çözüm Önerilerini Eyleme Dönüştürme	Sistemler için geliştirdiği çözüm önerilerini eyleme dönüştürmek için plan yapmak
	Belirlediği eylem planının olası çıktılarının etkilerini belirlemek için farklı taraflarla soysal etkileşimlerde bulunmak
	Sosyal etkileşimler sonucunda düzenlediği eylem planını uygulamak
	Eylemlerinin sonuçlarının bireysel ve sistemsel değişikliklere olan etkilerini değerlendirmek
	Eylemleri ile sistem değişimini başlatmak ve güçlendirmek

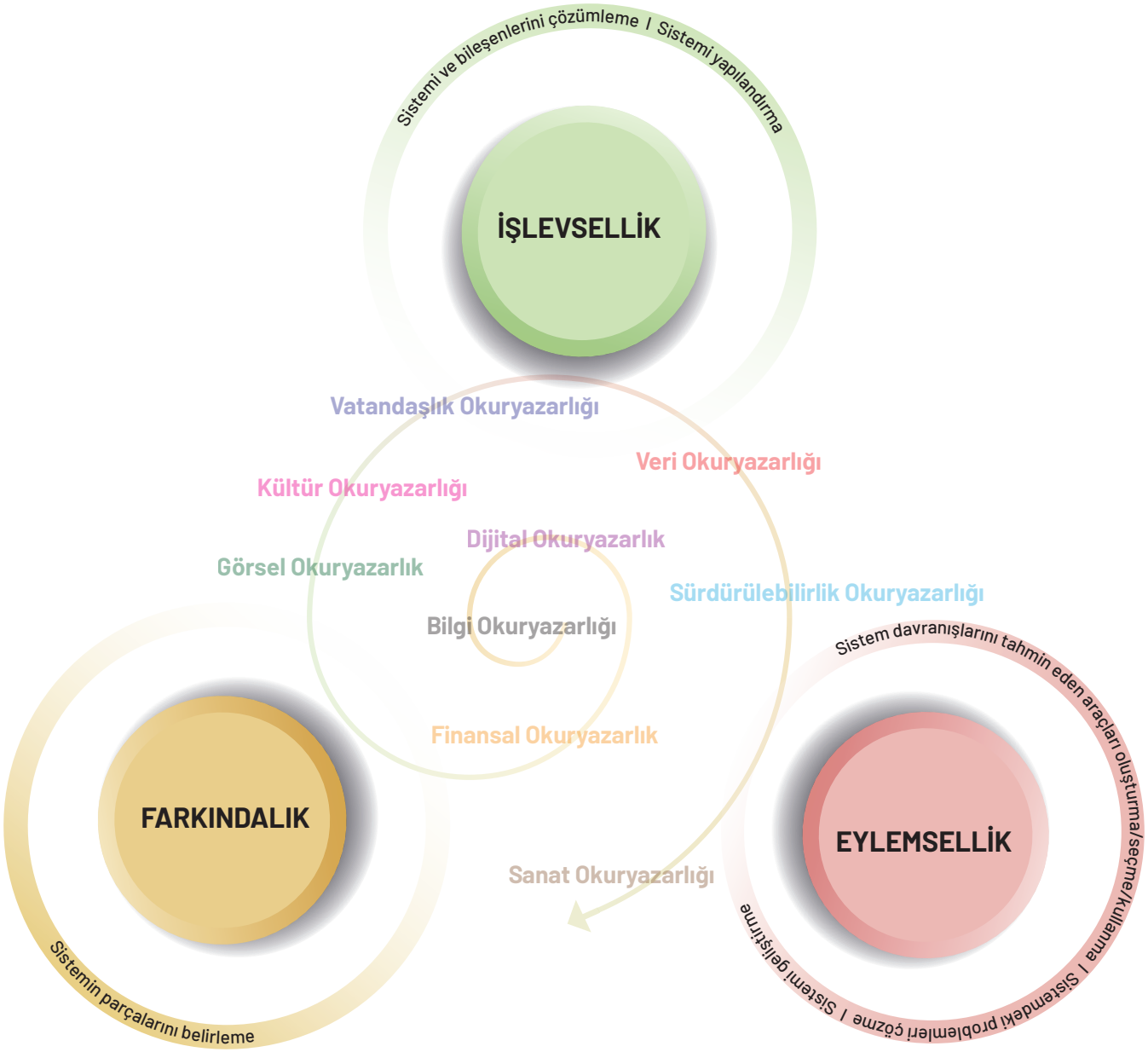

Bilgi Görseli: *Sistem Okuryazarlığı Bağlamında Okuryazarlık Becerileri*

FARKINDALIK	İŞLEVSELLİK	EYLEMSELLİK
OB1. Bilgi Okuryazarlığı • Bilgi İhtiyacını Fark Etme	**OB1. Bilgi Okuryazarlığı** • Bilgiyi Toplama • Bilgiyi Özetleme	**OB1. Bilgi Okuryazarlığı** • Bilgiyi Kullanarak Eleştirel Düşünme • Bilgiyi Sentezleme
OB2. Dijital Okuryazarlık • Dijital Bilgiye Ulaşma ve Dijital Bilgiyi Tanıma • Dijital İletişimi Anlama	**OB2. Dijital Okuryazarlık** • Fikrî Mülkiyet Haklarına Uygun Davranma • Dijital Bilgiyi Anlamlandırma • Dijital Ortamlar İçin İçerik Oluşturma ve Paylaşma	**OB2. Dijital Okuryazarlık** • İletişim Kurma ve Paylaşma • Dijital Araçlarla İş Görme • E-Güvenlik Önlemleri Alma • Dijital Bilgiyi Kullanarak Eleştirel Düşünme
OB3. Finansal Okuryazarlık • Geliri Anlama	**OB3. Finansal Okuryazarlık** • Geliri Anlama • Para Yönetimini Sağlama • Finansal Teknolojileri Anlamlandırma • Bilinçli Harcama Yapma ve Borçlanma	**OB3. Finansal Okuryazarlık** • Bilinçli Harcama Yapma ve Borçlanma • Düzenli Tasarruf Yapma ve Yatırımları Yönetme
OB4. Görsel Okuryazarlık • Görseli Anlama	**OB4. Görsel Okuryazarlık** • Görseli Yorumlama • Görsel İletişim Uygulamaları Oluşturma	**OB4. Görsel Okuryazarlık** • Görsel İletişim Uygulamaları Oluşturma • Görsel Hakkında Eleştirel Düşünme
OB5. Kültür Okuryazarlığı • Kültürü Kavrama	**OB5. Kültür Okuryazarlığı** • Kültürel Etkileşim	**OB5. Kültür Okuryazarlığı** • Kültürü Sürdürme
OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı • Vatandaşlığı Anlama	**OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı** • Vatandaşlık Hak ve Sorumluluklarını Sorgulama	**OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı** • Vatandaşlık Hak ve Sorumluluklarını Kullanma • Hak Arama
OB7. Veri Okuryazarlığı • Sorular Sorma ve Olası Sonuçları Düşünme	**OB7. Veri Okuryazarlığı** • Veri Oluşturma • Verileri Sayısallaştırma ve Ölçme • Verileri Düzenleme ve İşleme • Verileri Görselleştirme	**OB7. Veri Okuryazarlığı** • Verileri Basitleştirme ve Dönüştürme • Örüntüleri Betimleme ve Analiz Etme • Bilgiye Ulaşma İçin Veriyi Yorumlama • Yeni Bilgiyi Kullanma ve Yapılandırma
OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı • Sürdürülebilirliği ve Sürdürülebilir Kalkınmayı Anlama • Sürdürülebilir ve Sürdürülebilir Olmayan Sistemleri Anlama	**OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı** • Sürdürülebilirliğin ve Sürdürülebilir Kalkınmanın Bileşenlerini Çözümleme • Sürdürülebilir ve Sürdürülebilir Olmayan Sistemleri Yapılandırma • Sürdürülebilir Olmayan Sistemlere Yönelik Sorunları Tartışma	**OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı** • Sürdürülebilir Sistem Davranışlarını Tahmin Eden Araçları Oluşturma/Seçme/Kullanma • Sistemlerin Sürdürülebilirliğini Etkileyen Problemleri Çözme • Sistemlerin Sürdürülebilirliği İçin Geliştirdiği Çözüm Önerilerini Eyleme Dönüştürme
OB9. Sanat Okuryazarlığı • Sanat Türlerini ve Tekniklerini Anlama	**OB9. Sanat Okuryazarlığı** • Sanat Eseri İnceleme • Sanatı Kültürel, Tarihî ve Sosyal Bağlamda Anlama	**OB9. Sanat Okuryazarlığı** • Sanatsal Pratik Geliştirme

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde sistem düşüncesinin öğrencilere kazandırılmasına yönelik belirlenen okuryazarlık becerilerinin süreç bileşenlerinin öğrenme-öğretme sürecinde yapılan etkinliklerle bütünleştirilerek kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle program kapsamında belirlenen öğrenme çıktılarına yönelik sınıf içinde ve dışında yapılacak olan tüm etkinliklerde uygun yerlere okuryazarlık süreç bileşenleri nüfuz ettirilerek okuryazarlık becerilerinin kazanılması hedeflenmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki okuryazarlık becerilerinin bütünleşik becerileri ve süreç bileşenleri tablolarına **Ek-13**'te yer verilmiştir.

1.4.5. DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Günümüzde öğrencilerin çok yönlü gelişmeleri, farklı alanlarda bilgi ve becerilere sahip olmaları beklenmektedir. Öğrencilere bu yeterliklerin kazandırılması amacıyla hazırlanan programlarda disiplinler arası ilişkilere yer verilmesi gerekmektedir. Disiplinler arası ilişkiler, öğretim programlarını disiplin odaklı bilgi aktarımının ötesine geçirerek öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandırmada ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesinde önemli bir yere sahiptir.

Disiplinler arası ilişki kurulurken yapay bir ilişkilendirme yapmak yerine farklı disiplinlerin anlamlı bir bütünlük içerisinde ve bir arada kullanılması amaçlanır. Bu kapsamda öğretim programlarında önceden karşılaşılan ya da ileride karşılaşılabilecek içerikler ile öğrenci seviyesine uygun farklı disiplinlerin ilişkilendirilmesi öğrenme-öğretme uygulamaları ve/veya farklılaştırma bölümlerinde somut yaşantılara dönüştürülür. Böylece Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarındaki disiplinler arası ilişkiler, öğrencilere farklı disiplinlerin konu alanları arasında bağlantılar kurma, çoklu bakış açıları geliştirme ve karmaşık problemlere çözümler bulma becerileri kazandırmaya katkı sağlar.

1.4.6. BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

Öğretim programlarında beceriler, birbiriyle ilişkileri ve anlam özellikleriyle öğrenme sürecinin bir parçası olarak modellenmiştir. Beceriler arası ilişkilendirmeler, beceri geliştirme sürecinin dinamik bir yapıya kavuşmasına dolayısıyla sürecin niteliğinin artmasına katkı sağlar. Öğrenme çıktılarında odağa alınan becerilerin yanı sıra bu becerilerle ilişkilendirilen ve öğrenme-öğretme uygulamalarında hayat bulan diğer becerilere yer verilir. Başka bir ifadeyle beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktılarında kullanılmayan ancak öğrenme-öğretme uygulamalarında, öğrenme çıktılarında odağa alınan becerilerle ilişkilendirilerek kullanılan kavramsal becerileri ve alan becerilerini ifade eder. Öğrenme çıktılarında doğrudan yer verilmeyen bu beceriler, öğrenme-öğretme uygulamalarında beceriler arası ilişkilendirme yapılarak sürece dâhil edilir. Böylelikle bütünleşik becerilerden en az ikisini içeren ve çok boyutlu zihinsel süreçler gerektiren eylemleri ifade eden üst düzey düşünme becerilerinin de gelişimi desteklenmiş olur.

1.4.7. ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Ölçme ve değerlendirme hem öğretimin bir parçası hem de öğretimi tamamlayan bir süreçtir. Bir öğretim programı uygulanırken uygulamanın her adımında öğrencinin gelişiminin incelenmesi, öğrenme-öğretme sürecinin öğrenme çıktılarına ulaşılıp ulaşılmadığının izlenmesi gerekir. Ölçme ve değerlendirme faaliyetleri; öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerinin ölçülmesinin yanı sıra öğrenme eksiklikleri ve eğilimlere ilişkin bilgi sağlar. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme faaliyetleri; öğretim sürecini en üst düzeyde destekleyecek, geri bildirim sağlayan yapıcı ve beceri odaklı olacak şekilde planlanarak yürütülmelidir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programlarında öğrenmeleri iyileştirmek için sürekli, geliştirici (biçimlendirici) ölçme ve değerlendirme kullanılmış; öğretim tasarım ve uygulamasında birinci önceliğin öğrenme sürecinde derinleşme olmasının teşvik edildiği bir anlayış benimsenmiştir.

Öğrencinin bir becerinin süreç bileşenlerindeki gelişiminin öğretmen tarafından sistematik olarak izlenmesine dayanan anlayış, öğretmenin etkili geri bildirim vermesini ve öğretim faaliyetlerini düzenleyerek öğrenciyi desteklemesini kolaylaştıracaktır. Öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecine aktif katılımı, gerçekleştirilen ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin anlamlı olmasını sağlamaktadır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme sürecinde öğrencilere ilgi çekici, yakın veya uzak çevresinde karşılaşabileceği problemler/görevler verilmesi; yargılayıcı tutumdan uzak ve motive edici geri bildirimler sağlanması ve dijital teknolojilerin kullanılması aktif bir öğrenme sürecini destekler. Öğrencilerin özellikle kendi öğrenmelerini değerlendirmede sürece dâhil olması teşvik edilmelidir. Öz değerlendirmenin gerçekleşebilmesi için öğretmen; öğrencilerin öğrenme çıktılarının amacını anlamalarına, hedeflenen öğrenme çıktısına ulaşma ölçütlerini kavramalarına, hedeflenen öğrenme çıktısıyla ilişkili olarak öğrenmeleri hakkında değerlendirmede bulunmaları, kendi öğrenme sürecini değerlendirme ölçütlerini öğretmen ile belirlemeleri ve düzenlemeleri için strateji geliştirmelerine yardımcı olmalıdır. Her öğrenci farklı kişisel yeteneklere, ilgi alanlarına ve öğrenme ihtiyaçlarına sahiptir. Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin öğrencilerin yetenek, ihtiyaç ve özel gereksinimlerine göre çeşitlendirilmesi; öğretim programlarının adil, etkili ve her öğrenciyi destekleyici bir şekilde işlenmesine katkı sağlamaktadır.

Öğrenme kanıtları; öğrencilerin öğretim programlarında tanımlanan bilgi ve becerilerdeki yetkinliklerinin, eğilim ve değerlerdeki gelişimlerinin değerlendirilmesi ve uygun öğretim yöntemlerinin belirlenmesi için

son derece önemlidir. Öğretmenler, öğrenci performansını belirlemek için çeşitli ölçme yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıta ihtiyaç duyar. Öğrenci portfolyoları, ödevler, projeler, performans görevleri, sunumlar, kontrol listeleri, sınavlar, gözlem ve görüşme formları, öğrenci anketleri, rol yapma, grup çalışması, ölçekler, mezun anketleri, sınıf içi tartışmalar, öz/akran/grup değerlendirmeleri, yansıtma yazıları gibi kanıtlar; öğrenci performansını ölçmek ve geliştirmek amacıyla kullanılır. Öğrenme kanıtları; öğretimin planlanması (ölçme değerlendirme araçlarını seçme, performans kriterlerini belirleme vb.), tasarımı (ölçme ve değerlendirme araçlarının tasarımı vb.) ve uygulanması (veri toplama, verileri analiz etme, geri bildirim sağlama, öğrenme-öğretme tasarımlarını güncelleme, sürekli iyileştirme vb.) aşamalarında kullanılabilir.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci başarısının belirlenmesinde ve öğretim sürecinin etkinliğinin anlaşılmasında kritik bir rol oynar. Bu uygulamalar, öğretmenlere öğrenci gelişimini takip etme, öğretim yöntemlerini iyileştirme ve öğrenme çıktılarına ulaşma konularında rehberlik eder. Ölçme ve değerlendirme süreçlerine dayalı kararlarda öğrencinin bireysel olarak veya grup hâlinde öğrenmesini ve ilerlemesini izleme, öğretim gelişimini destekleme ve paydaşlara verilen geri bildirim; dikkate alınması gereken diğer kritik hususlardır. Beceri odaklı öğretim sürecinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme uygulamalarının temel amaçlarından biri de öğrencilere açık ve anlaşılır geri bildirim vermektir. Öğrenme kanıtlarında ifade edilen, öz değerlendirme ve akran değerlendirme öğrencilerin öğrenmelerinin bir sonraki aşamasına hazır olup olmadıkları veya bilgi ve becerilerini pekiştirmek için daha fazla öğrenme deneyimine ihtiyaç duyup duymadıkları konusunda bilgi verir. Etkili geri bildirim, öğrencinin mevcut durumu hakkında bilgi sağlayarak öğrenme-öğretme süreçlerinin iyileştirilmesine de katkı sağlar.

Öğretim programları kapsamında sadece sonuca odaklanan bir yaklaşımdan ziyade öğrencilerin süreç içindeki öğrenme düzeylerini takip etmek için geliştirici (biçimlendirici) ölçme ve değerlendirme uygulamaları kullanılmıştır. Sürece ilişkin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının ve özellikle performans görevlerinin mümkün olduğunca sınıf ortamında yapılacak şekilde yapılandırılmasına özen gösterilmiştir. Geliştirici (biçimlendirici) değerlendirmede çeşitli ölçme ve değerlendirme uygulamalarının farklı öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uyumlu olması amaçlanmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrencilere kazandırılması gereken bilgi ve becerileri ortaya koymaya yönelik performans görevleri belirlenmiştir. Öğretim programları kapsamında ölçme ve değerlendirme uygulama örnekleri sunulmakla birlikte öğretmenlerin kendi belirleyecekleri uygulamaları kullanmaları da teşvik edilmektedir.

Öğrencilerin ölçme ve değerlendirme sonuçlarının farklı paydaşlara raporlanması önemli bir süreçtir. Raporlama süreci; öğrencilerin öğrenme süreçlerini anlamaları, desteklemeleri ve geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla tasarlanmalıdır. Bu sürecin adil, açık, anlaşılır ve bilgilendirici olması gerekmektedir. Her öğrencinin ihtiyaçları farklıdır. Bu nedenle raporlar öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini, gelişim gösterdikleri alanları ve potansiyellerini yansıtmalıdır. Öğretim programları kapsamında hangi becerilerde gelişim gösterdikleri, hangi becerinin hangi sürecinde zorlandıklarına ilişkin bireyselleştirilmiş geri bildirimler; paydaşların öğrencilerin durumlarını anlamalarına ve geliştirmelerine yardımcı olabilir. Sadece sonuç odaklı değerlendirmeleri raporlamak yerine öğrencilerin nasıl gelişebilecekleri konusunda öneriler içeren raporlar da hazırlanabilir. Bu tür raporlar, veli ve öğrencilere somut hedefler belirlemeleri konusunda yardımcı olacaktır.

Ölçme ve değerlendirme faaliyetlerine ilişkin rapor ve değerlendirmeler, ünite/tema/öğrenme alanı bazlı paylaşılabilir. Bu durum, veli ve diğer paydaşların öğrencilerin gelişimlerini izlemeleri konusunda fayda sağlayacaktır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları ve raporlama süreci, değişimlere uyum sağlayabilmeli ve güncelliğini korumalıdır. Ölçme ve değerlendirme faaliyetleri elektronik platformlar aracılığıyla kolayca erişilebilir hâle getirilmelidir. Raporlamalar, not verme amacı yanında öğrenciye geri bildirimlerle kendi durumları hakkında bilgi akışı sağlamalıdır. İnteraktif grafikler, veri analizleri ve mobil uygulamalar bilgiye erişimi kolaylaştıracaktır.

Raporlama sürecinin açık, şeffaf ve anlaşılır olması önemlidir. Eğitim paydaşları; toplanan ölçme kanıtlarının nasıl değerlendirildiğine, öğrencilerin başarılı sayılması için gerekli olan kriterlere erişebilmelidir.

Raporlar, karmaşık terimlerden kaçınılarak anlaşılır bir dilde hazırlanmalı ve bu raporlar eğitim paydaşlarının sonuçları doğru bir şekilde yorumlayabilmelerine faydalı olabilecek imkânlar sağlamalıdır.

Hâlihazırda veli ve öğretmenler, öğrencilerin durumunu sadece sınıf bazında görebilmekte ve objektif bir durum tespiti ancak öğrenciler geniş ölçekli bir sınava girdiklerinde yapılabilmektedir. Benzer bir zorluk da öğrencinin yıllara göre gelişiminin izlenmesinde yaşanmaktadır. Norm referanslı raporlama sistemiyle yapılacak raporlamalar hem öğrencinin ülke çapında diğer öğrencilere göre durumu hem de öğrencinin kişisel olarak yıllara göre gelişimi hakkında eğitimin tüm paydaşlarına objektif bilgi verecektir.

Öğretmenler, öğrencilerin öğrenme deneyimleri hakkında yaptıkları yansıtmaları bilgi kaynağı olarak kullanabilir. Öğrenme çıktılarının açıkça tanımlanması, birden çok öğrenme kanıtının toplanması, öğrenme kanıtlarının sistematik olarak bir plan dâhilinde belirlenmesi; öğrenme kanıtları ile ilgili zümredeki öğretmen, yönetici veya diğer ilgili paydaşlarla paylaşımlar yapılması ve geri bildirim alınması öğrenme çıktılarına ulaşmada yararlı olacaktır.

Özetle öğretim programları, ölçme ve değerlendirme ilkeleri kapsamında beceri odaklı bir yaklaşımla öğrencilerin sürekli ve çeşitli şekillerde izlenmesini sağlamakta ve beceri odaklı sonuç değerlendirme uygulamalarını bünyesinde barındırmaktadır. Yeni öğretim programları, tüm ölçme ve değerlendirme sisteminde öğrenme kanıtlarının sürece dâhil edilmesini vurgulamaktadır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında şu hususlara dikkat edilmelidir:

- Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğretmenler, geliştirmek istedikleri bilgi ve becerilere odaklanmalıdır. Bilgi ve becerilerin ölçme ve değerlendirme süreci ölçülmek istenen yapıya bağlı olarak belirlenmelidir. Geliştirilecek ölçme araçları, öğretim programlarında tanımlanan öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerini yoklayacak şekilde aşamalı olmalıdır.
- Öğrencilerin yetenek farklılıkları, özel gereksinimleri, öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak ölçme ve değerlendirme yöntemleri çeşitlendirilmeli ve öğrenciler çok yönlü değerlendirilmelidir.
- Öğretim süreci devam ederken öğrencinin öğrenmesi sürekli olarak takip edilmeli, öğrenciye hem geri bildirim verilmeli hem de öğrenciden geri bildirim alınarak öğretim tasarımında düzenlemeler yapılmalıdır.
- Paydaşlar, etkili öğrenmenin bir özelliği olan öz düzenlemenin gelişimini desteklemek amacıyla yansıtıcı uygulamalara dâhil edilmelidir.
- Beceriye dayalı öğrenme çıktıları ölçülürken öğrencilere becerilerini gösterebilecekleri performans görevleri verilmelidir. Performans görevleri; gerçek hayatla ilişkili, bilginin transferine imkân sağlayan, öğrenci için anlamlı ve ilgi çekici olan, bireysel ilgi ve ihtiyaçlara göre farklılaşabilme konusunda esnekliğe imkân verecek şekilde belirlenmelidir.
- Her ünitede/temada/öğrenme alanında en az bir tane performans görevinin verilmesi ve uygulanması esas alınmıştır.
- Değerlendirme kriterleri açık bir şekilde tanımlanmalıdır.
- Ölçme araçları ve değerlendirme süreçleri öğrencilere adil bir şekilde uygulanmalıdır.
- Öğretim tasarımı ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme yöntemleri gerektiğinde tekrar gözden geçirilmeli, esnek bir yaklaşım benimsenmelidir.
- Öğrencilerin aktif olarak ölçme ve değerlendirme süreçlerine katılımı sağlanmalıdır.
- Öğrenci gelişiminin takibi ve öğrencilerin ihtiyacına göre öğretim tasarımının bireyselleştirilmesi, mümkün olduğunca eğitim teknolojileri ve çevrim içi öğrenme platformları ile desteklenmelidir.
- Günümüzde değişen koşullar dikkate alındığında dijital teknolojilerin ölçme ve değerlendirme amacıyla kullanılması bir gerekliliktir. Dijital teknolojiler öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini, bilgiye hızlı ulaşmalarını kolaylaştırmaktadır. Dijitalleşmeyle birlikte öğrenme yanında ölçme ve değerlendirme de bireyselleştirilmiş oyun ve senaryo tabanlı uygulamalarla zenginleştirilebilir. Özellikle performansa dayalı ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde dijital teknolojiler (simülasyon, senaryo oluşturma, eğitsel oyun vb.) kullanılabilir.

1.4.8. ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde öğretim programları yapısal olarak bilgi, beceri, eğilimler ve değerler arasında kurulan anlamlı ağlara dayanmakta ve bu yönüyle dinamik bir öğrenme-öğretme sürecine işaret etmektedir. Bu dinamik süreç bütüncül program anlayışı gereği, öğrencilerin doğuştan gelen özelliklerine saygı duyan ve her bir öğrencinin bütüncül gelişimini merkeze alan bir yapı sunmaktadır.

Programın belirtilen yapısı çerçevesinde temel amaç, tüm öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik anlamlı öğrenmelere ulaşacakları bir öğrenme süreci geçirmelerini sağlamaktır. Öğrencinin ihtiyaçlarına göre şekillenen bu süreç, doğası gereği, öğrencinin bütüncül gelişimine odaklı ve esnek bir program sunar. Bu bakış açısına bağlı olarak programın uygulanma sürecinde beklenen; aktif öğrenmenin desteklendiği, öğrenci merkezli bir anlayıştır. Öğrenciyi sorumluluklarının bilincinde olmasını sağlayarak merkeze alan ve kendi öğrenme süreci üzerinde söz sahibi yapan bu anlayış çerçevesinde öğrencilerin yaparak ve yaptıkları üzerinde düşünerek öğrenmeleri temel alınmaktadır. Düşünme ve yapma süreçleri arasında güçlü ilişkiler kurmayı sağlayan bu anlayış, beceri odaklı programların uygulanmasında sağlam bir zemin sunmaktadır.

Program, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlamak amacıyla öğrenme sürecine yönelik bazı temel ilkeler doğrultusunda hareket eder. Öğrenme sürecinin temel ilkeleri şunlardır:

- Öğrencinin aktif katılımını sağlayacak öğrenci merkezli etkinlikler temel alınır.
- Farklı öğrenci ihtiyaçlarını karşılayabilecek esnek ve zenginleştirilmiş öğrenme yaşantılarına dayanır.
- Derin öğrenmeyi sağlamak amacıyla anlamlı öğrenme bağlamları içinde gerçekleşir.
- Öğrencilerin bilgi ve becerilerini yapılandırması için araştırma ve sorgulamayı merkeze alır.
- Bilgi, beceri, eğilim ve değerleri birlikte kullanarak bütüncül gelişime odaklanır.

Becerilerin öğrenilmesini kolaylaştırıcı, öğrenilen becerinin niteliğini zenginleştirici ve değerleri besleyici bir role sahip olan eğilimler bu yönüyle öğrenme yaşantılarını da şekillendirir. Bu rol aynı zamanda kişinin zihinsel gelişimini etkilediği gibi ahlaki gelişimini de etkilemektedir. Diğer bir ifadeyle eğilimler, beceriler aracılığıyla kişinin tutum ve davranışlarını geliştirmesi ve zenginleştirmesi, değerlerin yaşantıda görünür ve etkili hâle gelmesi için gerekli olan temeli oluşturmaktadır. Bu çerçevede eğilimler ile beceriler ve değerler arasında tamamlayıcı ve bütünleyici bir ilişki söz konusudur. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, bu yönüyle bireyin zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve ahlaki gelişimini bütüncül bir yaklaşıma sahip bir öğrenme ekosistemi oluşturur.

Öğrenme sürecinin temel ilkeleri çerçevesinde öğrencilerin bilgi, beceri ve değerleri edinmeleri; geliştirmeleri ve uygulamalarında bilginin farklı kanallardan sunulması, disiplinler arası ilişkilerin kurulması ve deneyimlere dayalı, etkileşimli, düşünme sürecini destekleyecek öğretim uygulamalarının oluşturulması esastır. Bu doğrultuda öğretim yöntem ve tekniklerinin çeşitlendirilmesi ile sınırlı kalmamak, öğrenme ortamlarını farklılaştırmak, örgütsel düzenleyiciler ile teknoloji destekli ortamları da öğrenme ortamının bileşenleri olarak görmek; programın uygulama esasları içinde belirtilebilir. Bu tür ortamların oluşmasını sağlamaya yönelik tartışma, soru cevap, örnek olay, benzetim, deney, eğitsel oyun, gezi-gözlem, altı şapkalı düşünme, drama gibi aktif öğrenmeye fırsat veren öğretim yöntem ve tekniklerinin; kavram haritaları, akış diyagramları, sınıflandırma tabloları gibi anlamlı öğrenmeyi destekleyecek örgütsel düzenleyicilerin video, animasyon, ses kayıtları gibi öğretimde çoklu kanalların oluşmasını sağlayacak materyallerin ve dijital öyküleme, karma öğretim gibi teknoloji temelli yaklaşımların kullanımı önerilmektedir.

Programın uygulanmasında temel alınan anlayışın öğrenme süreçlerine yansıtılmasında bazı temel öğrenme yaklaşımları dayanak olarak kabul edilmiştir. Seçilen yaklaşımların her biri, öğrenci özerkliğini vurgulamakta, öğretmen rolünü rehber olarak tanımlamakta ve öğrenci merkezli bir bakış açısıyla bilgi, beceri, eğilim ve değerler ekseninde anlamlı öğrenmelere ulaşılmasını desteklemektedir. Bu açıdan benzer anlayışı paylaşan, birbirini destekleyen ve güçlendiren yaklaşımlar seçilmiştir. Bununla birlikte dersin niteliğine, öğrenme çevresinin özelliğine göre bu yaklaşımlardan başka farklı yaklaşımlar da kullanılabilir. Bütüncül program anlayışı ve programın öğrenmeye yönelik temel aldığı varsayımlar ile

uyumlu olarak seçilen öğrenme yaklaşımları; farklı disiplinler ve ağırlıklarda ele alınabilir, bu yaklaşımları besleyen öğretim yöntem ve teknikleri ile kullanılabilir. Temel alınan yaklaşımlar; yaşantı temelli, proje temelli, bağlam temelli, sorgulamaya dayalı ve iş birlikli öğrenme olarak belirlenmiştir.

Yaşantı temelli öğrenme, öğrenmeyi deneyimlerle şekillenen bir süreç olarak görür. Yaşantı temelli öğrenme sürecinde bilgi; değiştirilir, dönüştürülür ve deneyimlerle bağlantılı olarak yeniden yapılandırılır. Bu süreç; bilgi, beceri ve deneyimlerden bütüncül olarak yararlanılmasını gerektirdiği için programın uygulanmasına temel olan yaklaşımlardan biri olarak görülür. Öğrenme, döngüsel bir süreç içinde deneyimlerin kavramsallaştırılması ve dönüştürülmesi yoluyla gerçekleşir. Öğrenci, bu döngünün kendisine uygun aşamasından başlayarak öğrenme sürecini istediği adımlar üzerinde yapılandırabilir. Yaşantı temelli öğrenmenin öğrenci deneyimlerini merkeze alan ve öğrencilere uygun öğrenme yolları sunan yapısı, programın uygulanmasına güçlü bir katkı sağlar.

Bağlam temelli öğrenme, bilginin anlamlı ve gerçek yaşam durumlarını içeren bir yapı etrafında öğrenilmesini sağlamak üzere geliştirilmiş bir yaklaşımdır. Öğrenme sürecinde öğrencilerin ilgi ve deneyimleriyle ilişkili olarak ortaya konan bir senaryo ya da örnek olay, öğrencinin bilgiyi yapılandırması için bir arayüz olarak kullanılır. Yaklaşımda, öğrenilenler öğrencilerin kendi deneyimlerinin gerçekliğiyle bağlantılıdır ve bu durum, öğrenmenin öğrencinin doğrudan içinde yer aldığı bir süreçte gerçekleşmesini sağlar. Öğrenciler sunulan bağlamlar içinde düşünür, tartışır, sonuç çıkarır ve ulaştıkları sonuçları değerlendirir. Gerçek yaşam deneyimlerinin çok katmanlı ve sorun temelli yapısı doğal olarak disiplinler arası ilişkiler kurmayı, programlar arası bileşenleri ve düşünme becerilerini kullanmayı gerektirir. Bağlam temelli öğrenme, öğrencileri anlamlı öğrenmeye götürecek esnek bir sürecin yapılandırılmasına imkân sağlar.

Proje temelli öğrenme, öğrencilerin farklı disiplinlerde öğrendikleri ön bilgileri sentezleyerek yeni bilgiyi yapılandırmalarını ve bu süreçte de bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak bir ürün oluşturmalarını odağa alan bir yaklaşımdır. Proje temelli öğrenmede öğrenciler kişisel olarak ya da gruplar içinde proje konu ve planlarını belirler, planlarına uygun adımlar atarak araştırma süreçlerini gerçekleştirir, konularıyla ilgili ürünler oluşturur. Ayrıca bu süreçte gelişimlerini izler, çözüm ve ürünlerini değerlendirirler. Bu süreçte sınıf içi ve dışı aktivitelerin birlikte yer aldığını, disiplinler arası yaklaşımın ve öğrenme ürününün ön plana çıktığını da vurgulamak gerekir. Proje temelli öğrenme yaklaşımının bilimsel kavramlar ve ilkeler ile günlük hayat deneyimleri arasında köprü kuran ve disiplinler arası ilişkileri ön plana çıkaran yapısı, programın uygulanmasında derin öğrenmenin sağlanması ve sorgulamaya dayalı bir yapının kurulması için güçlü bir katkı sağlar.

Sorgulamaya dayalı öğrenme, bilginin öğrencilere sunulmasına değil öğrenciler tarafından bir sorgulama süreci içinde oluşturulmasına dayanır. Sorgulama yoluyla bilgiye ulaşma süreci bilimsel yöntemin izlenmesini gerektirir. Süreç bir soruyla başlar ve öğrenciler bu temel soruya cevap bulmak için yeni sorular sorar, araştırır, değerlendirir ve sürecin her aşamasında farklı düşünme becerilerini kullanır. Bu yaklaşımın uygulandığı sınıflar, yaşayan sınıflardır. Öğrenciler sınıf içinde dolaşır, birbiriyle tartışır, materyaller oluşturur, araştırır ve sunum yaparlar. Yaklaşımın bilginin oluşturulmasında öğrenci sorumluluğunu ve öğrencinin aktif katılımını vurgulayan yapısı, programın uygulanmasına güçlü bir zemin oluşturur.

İş birlikli öğrenme, öğrencilerin kendileri ve birbirlerinin öğrenmesini en üst düzeye çıkarmak amacıyla küçük takımlar içinde birlikte çalışmalarını esas alan bir yaklaşımdır. İş birliğine dayalı sınıflarda öğrenciler ortak bir amaç doğrultusunda etkileşime girer, birlikte çalışır, birbirlerinden öğrenirler. Bu süreçte ilişkiler kurmaya, üst düzey düşünme becerileri ve sosyal-duygusal öğrenme becerilerini kullanmaya yönelirler. Bununla birlikte iş birliğine dayalı öğrenmenin pek çok tekniği olması ve bu teknikler kapsamında öğrencilere üstlenebilecekleri farklı roller sunması, öğrenme sürecine esneklik kazandırır. Yaklaşımın aktif katılımın yanında sunduğu esneklik ve düşünme becerilerine yaptığı vurgu, bütüncül program anlayışıyla uyumlu bir yapı sunar.

1.4.8.1. Temel Kabuller

Öğrencilerin ünite/tema/öğrenme alanı ile ilgili ihtiyaç duyacağı ön öğrenmeler, öğretim programlarında temel kabuller olarak ifade edilmektedir. Kavram, ilke, genelleme, teorem gibi çeşitli şekillerde olabilen temel kabuller disipline özgü bağlamda ele alınmaktadır. Öğrencilerin bildiği kabul edilen öğrenmeleri kapsayan temel kabuller, ön değerlendirme sürecinde ele alınmakla birlikte bu yönüyle öğretime hazırlık sürecinin gözlenebilir ve ölçülebilir bir aşamasını oluşturmaktadır. Kazandırılacak becerinin içinde yer alan süreç bileşenleri ya da önceki beceriye ait süreç bileşenleri temel kabullerin beceri boyutundaki yansımalarıdır. Temel Kabuller'in ünitenin/temanın/öğrenme alanının geneline yönelik kurgulanması esas olmakla birlikte konu alanının gerektirdiği ölçülerde bir öğrenme çıktısına ya da birden fazla öğrenme çıktısına yönelik olacak şekilde kurgulanabilir.

1.4.8.2. Ön Değerlendirme Süreci

Ön değerlendirme süreci, ilgili ünite, tema veya öğrenme alanı için gerekli olan bilgilerin ifade edildiği temel kabullere öğrencilerin sahip olup olmadığının nasıl değerlendirileceğini ifade eden bölümdür. Öğrencilerin hangi bilgi ve becerilere sahip olduklarının yanı sıra öğrenme sürecinde ilgi ve ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla da ön değerlendirme yapılabilir. Bu değerlendirme sonuçları, eğitim içeriğinin farklılaştırılması ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmesi açısından önemlidir. Ön değerlendirme sürecinde ilgili ünitede/temada/öğrenme alanında gerekli görülen ve temel kabullerde ifade edilen bilgi ve becerilerin yoklanması ve ön değerlendirme sürecinin ünitenin/temanın/öğrenme alanının geneline yönelik kurgulanması esastır. Bununla birlikte konu alanının gerektirdiği ölçülerde ön değerlendirme süreci bir öğrenme çıktısına ya da birden fazla öğrenme çıktısına yönelik olacak şekilde kurgulanabilir.

Ön değerlendirmenin amaçları şunlardır:

- Öğrencilerin mevcut bilgi ve beceri düzeylerini belirlemek
- Öğrencilerin öğrenme çıktılarından beklentilerini anlamak
- Öğretim programının içeriğini özelleştirmek

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne ait öğretim programlarının ön değerlendirme sürecine öğrenme ortamının bütüncül öğretim programını fiziksel olarak uygulamaya imkân verecek şekilde düzenlenmesiyle başlanmalıdır. Ardından öğrencileri ders veya öğrenme etkinliğine duygusal olarak ve motivasyon açısından hazır hâle getirmek için sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden yararlanılabilir. Öğrencilerin ders veya öğrenme deneyimine zihinsel olarak hazır olup olmadıklarını değerlendirmek ve öğrenme çıktılarına odaklanmalarını sağlamak amacıyla yapılan zihinsel hazırlıktan sonra derse hazırlık aşamasına geçilmelidir. Bu kapsamda öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşmalarını sağlayacak materyallere (kitaplar, ders notları, çevrim içi kaynaklar vb.) erişimi ve bunları kullanma becerileri hakkında bir değerlendirme yapılmalıdır. Derse hazırlık olarak öğrencilerin derste işlenecek konular hakkında ne kadar ön bilgiye sahip olduklarını değerlendirmek önemlidir. Bu durum, öğretmenin öğrencilerin seviyelerini anlamasına ve dersi daha etkili bir şekilde planlamasına yardımcı olur. Son aşamada öğrencilerin ders veya öğrenme deneyimi sürecinde kendi hedefleriyle öğrenme çıktılarını karşılaştırarak süreci kendileri için anlamlı hâle getirmeleri sağlanmalıdır. Öğrencilerin kendi hedeflerine ulaşmaya yönelik bir öğrenme süreci geçireceklerini düşünmeleri, öğrenmenin anlamlı ve kalıcı olmasına katkı sağlar.

1.4.8.3. Köprü Kurma

Öğrenmede köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgi ve becerilerin daha iyi anlaşılması, öğrenilmesi, dolayısıyla yapılandırılması sağlanır. Bu yaklaşım, öğrencilerin daha önce öğrendikleri veya deneyimlediklerini yeni öğrenme süreçlerine yansıtmalarını teşvik eder. Bunun yanında köprü kurma, sınıfta öğrenilen bilgi ve becerilerin günlük hayatla ilişkilendirilmesidir. Öğrencilerin öğrenilen bilgi ve becerileri sadece sınıf içinde değil gerçek hayatta da nasıl kullanabileceklerini anlamalarına fırsat verilir. Bu bağlamda öğrencilerin öğretim programlarındaki öğrenme çıktılarına ulaşmalarını sağlamak için önceki ve yeni öğrenmeleri arasında köprü kurmalarını kolaylaştırmak büyük önem taşımaktadır.

Köprü kurma sürecinde öğretmenler şu hususları göz önünde bulundurmalıdır:

- Öğrenciler, yeni bilgi veya beceriyi mevcut bilgi ve deneyimleriyle ilişkilendirir. Bu sayede yeni bilgi daha anlamlı hâle gelir. Köprü kurma süreci ünitenin/temanın/öğrenme alanının geneline yönelik kurgulanması esas olmakla birlikte konu alanının gerektirdiği ölçülerde köprü kurma süreci bir öğrenme çıktısına ya da birden fazla öğrenme çıktısına yönelik olacak şekilde kurgulanabilir. Öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecine öğrenme-öğretme yaşantılarının köprü kurma bölümünde yer verilebileceği gibi gerekli durumlarda öğrenme-öğretme uygulamaları sürecinde de yer verilebilir.
- Öğrencilerin yeni konu veya kavramları daha önce öğrendikleri konularla ilişkilendirebilmeleri için öğretmenler benzerlik ve metaforlardan yararlanır.
- Öğretmenler, somut örnekler ve uygulamalar aracılığıyla öğrencilerin edinecekleri beceriler ile mevcut bilgi ve deneyimleri arasında ilişki kurabilmelerine yardımcı olabilirler.
- Öğretmenler öğrencilerin akranlarıyla iş birliği yapabilecekleri öğrenme ortamları hazırlamalıdır. Bu sayede öğrencilerin farklı deneyim ve bakış açılarını paylaşabilmelerine imkân sağlanır.
- Öğretmenler, öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ile yeni öğrenecekleri bilgi ve beceriler arasında ilişki kurmalarını kolaylaştırabilir. Böylece yeni öğrenmelerin günlük hayata transferine ve derin öğrenmenin gerçekleşmesine katkı sağlanmış olur.

Öğrenmede köprü kurma, öğrencilerin öğrenme sürecini daha etkili ve anlamlı hâle getirmekte, aynı zamanda düşünme sürecini başlatıcı bir rol üstlenmektedir. Bu nedenle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde öğretmenler; öğrencilere öğrenme süreçlerini anlamlandırmak, mevcut bilgi ve deneyimlerini kullanmak için fırsatlar sunmalıdır.

1.4.8.4. Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

Öğrenme-öğretme uygulamaları, programın temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu şekilde öğrenci merkezli bir anlayış çerçevesinde yapılandırılmaktadır. Bu anlayışla birlikte öğrenci soruları, seçimleri ve özerkliğinin ön plana çıktığı; öğretmenlerin öğretici rolünün yanında rehber ve kolaylaştırıcı rollerini üstlendiği bir yapı ortaya konmaktadır. Öğrenciler; farklı ön bilgi ve deneyimlere sahip, farklı biçim ve hızlarda öğrenen, öğrenme sürecinin aktif ve yansıtıcı katılımcıları olarak görülür. Öğretmenler ise öğrencilere rehberlik ederek bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin kazandırılmasında öğrenme sürecini öğrenci merkezli bir biçimde tasarlayan tasarım uzmanları olarak görülür. Öğrenme; olumlu bir sınıf iklimi içinde anlamlı bağlamlar ve çok yönlü etkileşimleri içeren bir ortamda gerçekleşir. Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerin aktif katılımını sağlayacak; onları sorgulamaya, derin ve anlamlı öğrenmeye yönlendirecek etkinlikler ile bilgi ve becerilerin birlikte kullanılması esas alınır. Öğrencilerin bütüncül gelişimini destekleyecek şekilde disiplinler arası ilişkilere; yaşantı temelli, bağlam temelli ve sorgulamaya dayalı bir öğrenmeyi destekleyecek öğretim yöntemlerine yer verilir. Öğrenme-öğretme süreçlerinde öğrencilerin çelişki içeren durumlar hakkında düşünmelerini, çıkarım yapmalarını sağlayacak örnek olaylar, problemler ve açık uçlu sorular kullanılması önerilmektedir. Yaparak yaşayarak öğrenme fırsatları ile düşüncelerin eyleme dönüşmesi desteklenebilir. Öğrencilerin düşünce ve duygularını paylaşarak bir anlamda birbirlerinin yakınsal gelişim bölgesini oluşturacakları çalışma ve düşünme etkinlikleri yapılandırılabilir. Bu süreçte öğrencilerin ulaştıkları çıkarımları sorgulamalarına, öğrenme ve düşünme süreçlerini değerlendirecek şekilde yansıtma yapmalarına izin verecek bir ortam oluşturulması önemlidir. Ayrıca öğretim teknolojileri de sürecin önemli bir bileşeni olarak görülmelidir. Video, animasyon, sunu vb. öğretim teknolojileri; öğretimle ilgili bağlamlar içinde ve anlam oluşturmayı destekleyecek şekilde ele alınmalıdır.

Öğrenme ortamları, öğrencilerin belirli konuları öğrenirken veya becerileri edinirken kullandıkları fiziksel veya sanal alanları ifade eder. Bu ortamlar; öğrenme çıktılarını, öğrencilerin ihtiyaçlarını ve öğrenme süreçlerini desteklemek amacıyla tasarlanır ve kullanılır. Öğretim programlarında yer alan becerilerin kazanılması ve geliştirilmesinde araştırma, üretim, sunum, iş birliği ve etkileşimi temel alan öğrenme ortamları kullanılmalıdır.

Öğrenme ortamlarının seçiminde amaçlanan hususlar şunlardır:

1. Öğrenme deneyimlerini şekillendirme
2. Öğrenci katılım ve motivasyonunu artırma
3. Öğrenmeyi farklılaştırma
4. Öğrenmeyi somutlaştırma
5. Öğrenmede dayanışmayı teşvik etme
6. Teknolojiyi kullanma
7. Değerlendirme ve geri bildirim sağlama
8. Çevre duyarlılığını ve ahlaki gelişimi destekleme

Öğrenme ortamları, günümüzde fiziksel ortamlar ve sanal ortamlar olmak üzere iki ana başlıkta toplanmaktadır. Bu temel sınıflandırmaya göre öğrenme ortamlarında kendi içerisindeki çeşitli faktörlere bağlı olarak bir dizi sınıflama ortaya çıkmaktadır. Bu farklı öğrenme ortamları, öğretim programlarının bir parçası olarak öğrencilere zengin ve çeşitli öğrenme deneyimleri sunmak amacıyla kullanılır. Bu ortamlar; öğrencilerin ihtiyaçlarına, hedeflerine, öğrenme profillerine ve programın amaçlarına uygun seçim yapmaları ve etkili bir öğrenme deneyimi elde etmelerinde oldukça önemli bir yere sahiptir.

Öğrenme çıktıları ve öğrenci özelliklerinin dikkate alınmasıyla hazırlanacak bütüncül öğrenme ortamları şu şekilde sınıflandırılabilir:

Geleneksel Fiziksel Öğrenme Ortamları

- Sınıflar: Derslerin gerçekleştiği tipik fiziksel sınıf ortamları.
- Laboratuvarlar: Deneylerin yapıldığı öğrenme alanları.
- Kütüphaneler: Araştırma ve kaynaklara erişim amacıyla kullanılan alanlar.
- Atölyeler: Pratik becerilerin öğrenildiği alanlar.

Çevrim İçi Öğrenme Ortamları

- Sanal Sınıflar: Çevrim içi platformlar üzerinde gerçekleşen canlı dersler.
- Eğitim Portalleri: Öğrencilerin çeşitli ders içeriklerine erişebildiği çevrim içi platformlar.
- Eğitim Uygulamaları: Web tabanlı veya mobil öğrenme uygulamaları.
- Web Seminerleri: Çevrim içi sunum ve tartışmaların gerçekleştiği etkinlikler.

Sosyal Öğrenme Ortamları

- Topluluk Tabanlı Öğrenme Ortamları: Öğrencilerin bir araya gelerek etkileşimde bulunduğu ve birlikte öğrenme deneyimi yaşadığı eğitim alanları.
- Kulüp ve Organizasyonlar: Ortak ilgi alanlarına sahip öğrencilerin bir araya geldiği gruplar.

Açık Alan/Sınıf Dışı Öğrenme Ortamları

- Doğal Çevreler: Açık hava etkinlikleri ve doğada öğrenme için kullanılan alanlar.
- Sanatsal, Bilimsel, Kültürel ve Sportif Mekânlar: Müze, bilim kurum ve kuruluşları, spor eğitimi merkezleri, galeri vb. alanlar.

Sanal Gerçeklik ve Artırılmış Gerçeklik Tabanlı Öğrenme Ortamları

- Sanal Gerçeklik (VR) Tabanlı Öğrenme Ortamları: Sanal gerçeklik teknolojisi ile oluşturulan öğrenme alanları.
- Artırılmış Gerçeklik (AR) Tabanlı Öğrenme Ortamları: Artırılmış gerçeklik teknolojisi ile fiziksel dünyaya dijital içerikler eklenerek oluşturulan öğrenme ortamları.

1.4.9. FARKLILAŞTIRMA

Farklılaştırılmış öğretim; bir çatı kavram olarak öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik, bireyselleştirilmiş ve esnek bir yaklaşımı temsil eder. Bu yaklaşım; tüm öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturur. Farklılaştırılmış öğretim, öğrencilerin

her birinin benzersiz öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir stratejidir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrencilerin bireysel farklılıklarını, esnek gruplandırmayı, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımlarını ön plana çıkarır. Bu yaklaşım ile eğitim süreçleri ve öğretim programlarında önemli bir yer tutan içerik, süreç ve ürün boyutları özelleştirilir. Yapılan bu özelleştirmenin de öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyeleri, ilgi alanları ve öğrenme profillerine uygun düzenlemelerle yapılması gerekir. Farklılaştırılmış öğretim; her öğrencinin eğitimden en üst düzeyde faydalanabilmesi için öğretim süreçlerine bireyselleştirme ve esneklik sağlamayı amaçlayan kapsamlı bir yaklaşımdır. Farklılaştırılmış öğretimde öğrencilerin bireysel öğrenme yollarını keşfetmelerine yardımcı olacak stratejiler geliştirilerek potansiyellerini en iyi şekilde gerçekleştirebilmelerine olanak sağlayan öğrenme ortamları oluşturulur. Öğretmen içerik, süreç ve ürün boyutlarını farklılaştırırken öğrencilerin ne öğrendiklerini, nasıl öğrendiklerini ve öğrendiklerini nasıl yansıttıklarını farklı yaklaşımlarla ele alır. Burada amaç, tüm öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlamaktır.

Farklılaştırılmış öğretim ilkeleri şunlardır:

1. Esneklik
2. Bireysel farklılıklara saygı
3. Değişime açıklık
4. Bireysel ve grup beklentileri dengesi
5. Her öğrencinin kendi hızında ilerlemesi
6. Sürekli, geliştirici (biçimlendirici) ve çeşitli değerlendirme yöntemleri

Farklılaştırılmış öğretim ilkelerinin her biri, farklılaştırılmış öğretimin temellerinin açıklanabilmesinde önemli bir kaynak olarak değerlendirilebilir. Esneklik, farklılaştırmanın en önemli özelliğidir. Yer, zaman, materyal, gruplama ve öğretim açısından uyumlu ve esnek yaklaşımlar kullanmak gerekmektedir. Sınıfta sürekli aynı yol haritası takip edilmemelidir. Etkili farklılaştırmada özellikle esnek gruplama yöntemleri kullanılır. Bu sayede öğrencilerin farklı becerileri, ihtiyaçları, hazırbulunuşlukları, ilgileri ve öğrenme tercihleri ile kendilerine verilen görev ve konunun yapısı dikkate alınarak farklı şekillerde gruplama yapılabilir. Etkili farklılaştırma, öğrenilenlerin ön öğrenmeler üzerine kurulduğunu ve her öğrencinin öğrenmeyi aynı düzeyde gerçekleştirmediğini kabul eder. Bu nedenle öğretmen, her öğrencinin kendi ilerlemesini desteklemek için daha fazla sorumluluk almasına yardımcı olur. Öğrencilerin görevlerini yerine getirirken etkin bir biçimde karar almaları ve aldıkları kararları uygulamaları önemlidir. Öğrenciler kendilerine özgü öğrenme yollarında ilerlerken bir gruba ait olduklarının da farkındadır. Farklılaştırmanın amaçları arasında kişilere odaklanma olmasına karşın hedef, her öğrenci için özel bir plan yapmak değildir. Farklılaştırılmış öğretimde sınıfın düzeyine göre farklılaştırma uygulamaları bireysel, iki ya da daha fazla kişilik gruplar hâlinde ya da tüm öğrencilerle yapılabilir. Farklılaştırılmış öğrenme yaşantılarında öğrencilerin ilgi alanları ile öğrenme profilleri önemlidir ve öğrencilere çeşitli öğrenme yaşantıları sunulur. Farklılaştırma kapsamında yapılacak zenginleştirme ve destekleme uygulamalarında öğrencilerin bireysel farklılıkları (öğrenme hızları, öğrenme stilleri, yetenekleri vb.), ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak gereken planlamalar yapılır. Farklılaştırılmış öğrenme yaşantılarında ölçme ve değerlendirme uygulamaları, sürekli ve tanıya dayalı bir süreç olarak işler.

1.4.9.1. Zenginleştirme

Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrenciler için tasarlanmış bir stratejidir. Bu strateji; öğretim programının ötesinde genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sağlayarak öğrencilerin bilgi ve becerilerini mümkün olan en üst düzeyde geliştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin ileri düzey kavramları ve karmaşık düşünce yapılarını keşfetmelerini teşvik eder. Öğrenmeyi zenginleştirmede kullanılan uygulama ve ortamlar; öğrencilerin dikkatini çekme, öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasını sağlama ve birden fazla duyuya hitap etme amacıyla tasarlanır. Görsel materyaller ve çeşitli etkinliklerle desteklenir, öğrencilerin olumlu tutum geliştirmelerini teşvik eder. Bireysel olarak veya grup hâlinde çalışmayı kolaylaştıracak çeşitli yöntem ve tekniklerle donatılır. Bu ortamlarda öğrenme yaşantıları, günlük hayatla ilişkilendirilerek gerçekleştirilir.

İçerik

Alt Bölüm	Açıklama
Soyutluk	Bilgi seviyeleri (veri, kavram, genelleme, teori) arasında denge kurarak daha az veriye, daha çok soyut kavram ve genellemeye odaklanılmalı.
Karmaşıklık	Teori ve genellemeler; soyut kavramları, ilişkileri ve disiplinler arası bağlantıları kapsamalı.
Çeşitlilik	Öğretim programının dışındaki konu, ders ve disiplinlere yer verilmeli.
Organizasyon	İçerik, temel kavramlar ve disiplinler arası bağlantılar etrafında düzenlenmeli.
Seçkin Kişiler	Önemli kişilikler ve dehâlar üzerine yoğunlaşılarak öğrencilere bu kişilerle ilgili çalışma fırsatları sunulmalı.
Yöntemler	Araştırma yöntemleri öğretilmeli ve bu yöntemler pratik uygulamalarla destek-lenmeli.
Ekonomiklik	Program içeriğinde zaman ve kaynaklar etkin bir şekilde kullanılmalı.

Süreç

Alt Bölüm	Açıklama
Üst Düzey Düşünme	Problem çözme, karar verme, eleştirel düşünme gibi üst düzey düşünme bece-rileri ön plana çıkarılmalı.
Açık Uçluluk	Birden fazla çözüm yolu sunan problemlere odaklanılmalı.
Keşifçi Öğrenme	Gözlem, deney, veri toplama gibi keşifçi öğrenme etkinliklerine yer verilmeli.
Akıl Yürütme	Öğrenme çıktıları, akıl yürütme becerilerini geliştirmeyi hedeflemeli.
Seçimde Özgürlük	Öğrencilere öğrenme yollarını seçme özgürlüğü tanınmalı.
Süreç Çeşitlendirmesi	Farklı öğrenme-öğretme yöntemleri kullanılmalı.
Araştırma Yöntemleri	Araştırma becerileri öğretilmeli ve bu beceriler uygulamalı olarak sunulmalı.
Öğretim Hızı	Anlatım kısa tutulmalı ve tekrarlardan kaçınılmalı.
Grup Etkileşimi	Akran öğretimi ve grup çalışmalarını destekleyen etkinliklere yer verilmeli.

Ürün

Alt Bölüm	Açıklama
Gerçek Hayat Problemleri	Gerçek ve ilgi çekici problemlere odaklanılmalı.
Gerçek Alıcı Kitle	Projeler, gerçek hedef kitlelere sunulmalı.
Ürün Değerlendirmesi	Değerlendirmeler, profesyonel ürün kriterlerine göre yapılmalı.
Sentez Ürün	Yaratıcı ve orijinal ürünlere odaklanılmalı.
Üründe Çeşitlilik	Ürün çeşitliliği teşvik edilmeli.
Dönüşümler	Mevcut ürünler, yeni bağlamlarda kullanılmalı ve değiştirilmeli.

Öğrenme Ortamı

Alt Bölüm	Açıklama
Ortamın Tanımı ve Önemi	Öğrenme ortamı, öğrencilere etkileşim ve öğrenme fırsatları sunan alanlar olarak tanımlanmalı ve tasarlanmalı.
Tercihler	Öğrencilerin öğrenme profilleri ve ortam tercihleri çeşitlidir ve bu tercihler değişken olmalı.
Öğrenen Merkezli Ortamlar	Öğrencilerin kendi fikir ve ilgilerini keşfetmelerine olanak tanıyan, öğretmenin yönlendirici rolü üstlendiği öğrenci odaklı ortamlar oluşturulmalı.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki zenginleştirilmiş öğrenme tasarımları, öğrencilerin içeriği keşfetmelerine ve öğrendiklerini sergilemelerine olanak tanıyan farklılaştırılmış uygulamaları kapsar. Öğretim programının bu boyutunda amaç; programın temel bileşenlerini oluşturan bilgi, beceri, değer ve eğilimlere hâkim olan öğrencilerin içerik, süreç ve ürün boyutunda zenginleştirilmesidir. Bu kapsamda öğrencilerin hazırbulunuşlukları, ilgi, yetenek ve öğrenme profilleri dikkate alınarak sunulan program bileşenlerine ek olarak içeriğin daha derin ve karmaşık hâle getirilmesi, sürecin farklı düşünme biçimlerini destekleyecek çeşitli yöntemlerle ve öğrencilerin aktif olduğu bir öğrenme süreci yaşaması hedeflenmektedir. Öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak bu öğrenme sürecinin sonunda bir ürün ortaya koymasını sağlayacak zenginleştirmeler yapılması amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıda sunulan tablodan yararlanılarak zenginleştirme içerikleri geliştirilebilir.

1.4.9.2. Destekleme

Farklılaştırılmış öğretimin destekleme boyutu, öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrenciler için içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamındaki uyarlamaları kapsar. Bu durum, öğrencilerin öğrenme becerilerinin düşük olduğu anlamına gelmez. Bu öğrenciler derinlemesine düşünme ve problem çözme konusunda yetenekli olabilir. Bu noktada önemli olan, kendi hızlarında ilerleyebilmeleri için gereken zamanı ve desteği almalarıdır. Öğretmenlerin rolü, bu öğrencilerin güçlü yönlerini ortaya çıkarmak ve öz güvenlerini inşa etmelerine yardımcı olmaktır. Eğitimdeki temel hedefler, ortalamanın gerisinde olan öğrenciler için sadece belirli becerilerin kazanılmasına odaklanmaktan ziyade öğrenme sürecinin tamamını kapsayacak şekilde genişletilmelidir. Bu genişletme, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde olduğu gibi öğrencileri öğrenme sürecine dâhil eden ve her aşamada öğrencilerin mevcut bilgi ve becerilerini temel alarak onlara yeni öğrenme deneyimleri sunan yaklaşımlarla gerçekleştirilebilir. Öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirmek için öğrenme yaşantılarında düzenlemeler yapmak; içerik ve öğrenme ortamlarının sosyal-duygusal öğrenme becerilerinde yer alan kendini tanıma (öz farkındalık), kendini düzenleme (öz düzenleme) ve kendine uyarlama (öz yansıtma) becerilerini geliştirmek; süreç temelli ölçme ve değerlendirme faaliyetlerine yer vermek bu yaklaşımın önemli unsurlarıdır. Bu unsurlar, öğretim programlarında her öğrencinin kendi hızında ilerlemesini ve bireysel ihtiyaçlarına göre öğrenmesini sağlamak üzere tasarlanmaktadır.

İçerik

Öğrenme İçin Evrensel Tasarım İlkeleri	Bireyselleştirme Ögeleri
Sesli kitaplar ve alt yazılı videolar kullanarak içeriği çeşitli formatlarda sunun.	İçeriği küçük parçalara bölerek sunun ve her bir kavramı adım adım açıklayın.
Ortalamanın gerisinde olan öğrenciler için özelleştirilmiş okuma materyalleri sağlayın.	Görsel ve işitsel materyallerle dersleri zenginleştirin.
İçeriği anlamayı kolaylaştırmak için simgeler ve görsel ipuçları kullanın.	Öğrencilerin kendi hızlarında ilerlemelerine olanak tanıyan etkileşimli öğrenme araçları kullanın.

Süreç

Öğrenme İçin Evrensel Tasarım İlkeleri	Bireyselleştirme Ögeleri
Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında ilerleme fırsatı sunun.	Öğrenme sürecini oyunlaştırarak öğrencilerin motivasyonunu artırın.
Öğrenme materyallerine erişimde esneklik sağlayın (dijital kopyalar, interaktif uygulamalar vb.).	Akran geri bildirimi ve iş birlikçi öğrenme fırsatları sağlayarak öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerini teşvik edin.
Bireyselleştirilmiş öğrenme planları oluşturun ve her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına uygun hedefler belirleyin.	Basamaklandırılmış talimatlar ve kontrol listeleri kullanarak öğrencilere yapılandırılmış rehberlik sunun.

	Öğrenme İçin Evrensel Tasarım İlkeleri	Bireyselleştirme Ögeleri
Ürün	Öğrencilere proje, sunum veya sözlü sınav gibi farklı görev tamamlama seçenekleri sunun.	Öğrencilere kendi hedeflerini belirleme ve kendi çalışmalarını değerlendirme fırsatları sunun.
	Uygun değerlendirme yöntemleri kullanın (uzatılmış zaman, alternatif ölçme ve değerlendirme biçimleri vb.).	Öğrenme sürecinde kendi ilerlemelerini görselleştirebilecekleri portfolyolar oluşturmalarına yardımcı olun.
	Geri bildirim ve değerlendirmelerde çoklu ortamlar kullanın (sözlü, yazılı, görsel vb.).	Değerlendirmelerde çeşitliliği sağlayın (yaratıcı projeler, uygulamalı görevler vb.).

	Öğrenme İçin Evrensel Tasarım İlkeleri	Bireyselleştirme Ögeleri
Öğrenme Ortamı	Erişilebilir teknoloji araçları (ekran okuyucular, özel klavyeler vb.) sağlayın.	Sınıf içinde belirli görev ve etkinlikler için açık ve düzenli alanlar oluşturun.
	Sınıf içinde rahat edebilecekleri bir düzen oluşturun.	Grup çalışmaları ve akran öğrenimi için alanlar oluşturarak sosyal etkileşimi teşvik edin.
	Sessiz çalışma alanları ve bireysel çalışma seçenekleri sunun.	Yapılandırılmış günlük bir rutin oluşturun.

Destekleme sürecinde öğretim programının amacı; öğrencilere temel bilgi ve kavramları anlaşılır ve etkileşimli bir şekilde sunmak, öğrenme sürecini adım adım oluşturarak öğrenci merkezli hâle getirmek, ürün bölümünde öğrencilerin basit ve çeşitli yöntemlerle öğrendiklerini ifade etmelerini sağlamak ve dikkat dağıtıcı unsurları azaltıp öğrenme ortamına teknolojiyi entegre etmektir.

Destekleme yaklaşımı; öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına ve öğrenme hızlarına uygun olarak içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamını destekleyerek her öğrencinin öğrenme sürecinden en iyi şekilde faydalanmasını hedefler. Burada amaç, öğrencilerin performans yönünden sınıftaki akranlarına yetişebilmelerinin desteklenmesidir. Bu doğrultuda aşağıdaki tabloda yer verilen destekleme içeriklerinden yararlanılabilir.

"Destekleme" ve "zenginleştirme" yaklaşımları, eğitim alanında bireysel farklılıkları merkeze alarak her öğrencinin özgün ihtiyaçları ve hedefleri doğrultusunda en üst düzeyde gelişmesini sağlamayı hedefler. Bu yaklaşımlar, her öğrencinin adil ve eşit şartlarda akademik ve bireysel gelişimini teşvik eder.

1.4.10. OKUL TEMELLİ PLANLAMA

Okul temelli planlama; zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında gerçekleştirilmesi kararlaştırılan araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma etkinlikleri gibi çalışmalara ayrılan süreyi ifade etmektedir. Bu kapsamda öğretmenlere öğretim programını uyarlama imkânı tanınarak esneklik sağlanması amaçlanmıştır. Okul temelli planlama çalışmaları, öğretmenlere özerklik tanıyan bu yapısıyla öğretim programlarının tamamlayıcısı ve destekleyecisi bir alan olarak görülmelidir.

Okul temelli planlama çalışmalarında 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'ndaki Genel Amaçlar ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri, öğretim programlarının genel amaçları ile öğrenme çıktıları dikkate alınmalıdır. Okul temelli planlama için belirlenen süre; tüm öğretim programlarının üniteler/temalar/öğrenme alanları için ayrılan süre tablolarında belirtilmektedir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir. Bu süreler dâhilinde gerçekleştirilecek okul temelli planlama, özünde sistematik bir yaklaşımı gerektirdiğinden ihtiyaçların net olarak belirlenmesi, bu ihtiyacı giderecek uygun eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülmesi ve bu faaliyetlerin etkisine yönelik bir değerlendirme yapılması beklenmektedir. Bu planlamalar kapsamında yürütülecek faaliyetlerde; öğrenci katılımı desteklenmeli, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye olanak tanınmalı, öğrencinin bütüncül gelişimine hizmet etmelidir.

1.4.11. PROGRAM DIŞI ETKİNLİKLER

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde program dışı etkinlikler ile zihinsel, sosyal-duygusal, fiziksel ve ahlaki gelişimi desteklemek; kazanılan becerilerin gerçek hayatta uygulanmasına olanak tanımak, okullarda yürütülen akademik çalışmaları zenginleştirmek, zamanı etkili kullanmak ve estetik duyarlılığı artırmak amaçlanmaktadır. Belirtilen amaç doğrultusunda program dışı etkinlikler, bütüncül eğitimin destekleyicisi olarak görülmektedir. Öğrencilerin kendilerini tanımalarına yardımcı olan program dışı etkinlikler, öğrencilere yaşam becerilerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri için fırsatlar sunar. Program dışı etkinliklerin çok yönlü oluşu, öğretim programlarının dayandığı bütüncül eğitim anlayışına hizmet etmektedir. Program dışı etkinlikler, eğitimi sınıf ve okul sınırlarının ötesine taşımaktadır. Bu etkinlikler öğrencileri gelecekte karşılaşacakları zorluk ve fırsatlara da hazırlamaktadır. Bu nedenle eğitim sürecindeki tüm paydaşların program dışı etkinliklere katılımı teşvik edip desteklemeleri önemlidir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde beceri, eğilim ve değerler; sorumlu karar verme süreciyle uyumlu bir bütün oluşturur. Öğretim programlarında yer verilen program dışı etkinlikler, öğrencilerin bütüncül gelişimlerine sağlayacağı katkılar açısından aşağıda sıralanan alanlarda kendini göstermektedir.

Bireysel Gelişimin Desteklenmesi: Program dışı etkinlikler, bireysel gelişim için etkili bir ortam sağlar. Öğrencilere ilgi ve yeteneklerini keşfetme, öz güven oluşturma ve güçlü bir şahsiyet geliştirme fırsatları sunar. Bu etkinlikler sayesinde öğrenciler sınırlarını zorlayabilir ve yeni ufuklar keşfedebilirler.

Zihinsel Gelişimin Desteklenmesi: Bütüncül gelişim entelektüel büyümeyi kapsar ve program dışı etkinliklerin zihinsel yeteneklerin beslenmesindeki rolü büyüktür. Akademik başarının yanı sıra zihinsel gelişimi destekleyecek program dışı etkinliklere katılmak; karar vermeyi, eleştirel düşünmeyi ve problem çözmeyi geliştirir.

Sosyal-Duygusal Gelişimin Desteklenmesi: Program dışı etkinlikler; öğrencilerde stres, kaygı ve zorluklarla başa çıkma becerisini geliştirerek onların akranları ve çevreleriyle etkileşim kurmalarına, sosyal beceriler edinmelerine, millî ve manevi değerleri yansıtmalarına imkân sağlar. Böylece öğrenciler bir takımın parçası olarak çalışmayı, birlikte daha iyi yaşamayı, çatışmaları çözmeyi ve saygılı bir şekilde iletişim kurmayı öğrenirler.

Fiziksel Gelişimin Desteklenmesi: Program dışı etkinlikler, öğrencileri sağlıklı gelişimleri konusunda desteklemenin yanı sıra kazandıkları becerileri hayat boyu yerine getirmeleri ve sağlıklı bir hayat tarzı benimsemeleri yönünde teşvik eder. Ayrıca öğrenciler, fiziksel zorlukların üstesinden gelip kendi sınırlarını zorlarken diğer yandan kendilerine olan inanç, güven ve saygılarını geliştirir.

Ahlaki Gelişimin Desteklenmesi: Ahlaki gelişim, öğrencilerin vicdan, adalet duygusu, dürüstlük, sorumluluk, saygı gibi değerlerin farkına varması ve bu değerleri içselleştirilerek eyleme geçirmesiyle ilgilidir. Program dışı etkinlikler; öğrencilere birlikte çalışma, merhamet, dayanışma, adil rekabet, yardımlaşma gibi ahlaki değerleri deneyimleme ve içselleştirme fırsatı sunar. Bu deneyimler, öğrencilerin sadece bilgi ve beceri kazanmalarını değil aynı zamanda ahlaki bir bilinç geliştirerek toplumsal sorumluluklarını anlamalarını sağlar.

Öğretim programlarında yer verilen program dışı etkinlikler, "sosyal sorumluluk" ile "hayat boyu öğrenme" olmak üzere iki boyutta ele alınmıştır.

1.4.11.1. Sosyal Sorumluluk Programı

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrencilerin toplumsal sorunlar karşısında çözüm üretmesine katkı sağlayan, birçok proje ve faaliyeti destekleyen bir yapıdır. Bu proje ve faaliyetler; eğitim, kültür, spor, sağlık, sosyal hizmetler, çevre koruma, afet ve acil durum yönetimi gibi farklı alanlarda gerçekleştirilebilir ve öğrencilerin toplumsal sorumluluk bilincini geliştirir. Ayrıca bu tür çalışmaların mesleki, akademik ve kişisel hayat üzerindeki etkisi büyüktür. Sosyal sorumluluk programı, öğrencilere hayata ilişkin geniş bir temel yaklaşım sunarak onları topluma hizmet etmeye ve bireysel gelişimlerini bütüncül bir şekilde ele almaya teşvik eder. Bu bakış açısı, toplumun bir parçası olarak öğrencilerin hayatı anlamlandırmalarına ve içinde yaşadıkları toplumun bir parçası olarak toplumsal değerlere uyum sağlamalarına yardımcı olur.

Sosyal girişimcilikle tanışan öğrenciler, toplumsal problemlere çözüm aramak için motivasyona ve özverili çalışma isteğine sahip olurlar. Bu öğrenciler, çevrelerine katkıda bulunma ve program dışı etkinlikler yoluyla öğrendiklerini uygulamak için harekete geçme konusunda daha büyük bir sorumluluk hissederler. Sosyal sorumluluk programları, benzer düşüncelere sahip kişi ve kuruluşlarla dayanışma ve ağ oluşturmayı gerektirir. Program dışı etkinlikler, bu bağlantıları kolaylaştırarak insanların sosyal sorumluluk girişimleri için ortak ve kaynak bulmasının yolunu açar.

1.4.11.2. Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme, öğrenen toplumun ve bilgi toplumunun bir yansımasıdır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, insanların sadece okul sürecinde değil hayatı boyunca öğrenmeye devam etmesi gerçekliğine vurgu yapar. Dolayısıyla öğrenme olanaklarının hayatın tümüne yayılmasını sağlayan hayat boyu öğrenme genel olarak kişinin bilgiyi içsel bir motivasyonla arayışı olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda hayat boyu öğrenme ilkesini benimseyen öğrenciler, öğrenmenin sorumluluğunu üstlenerek bireysel ve toplumsal gelişimin yanı sıra istihdam öncelikli bir yaklaşımı destekler.

Hayat boyu öğrenme sayesinde öğrencilere sınıfın dışına uzanan bir öğrenme sevgisi kazandırılması amaçlanır. Öğrenciler, ilgi duydukları faaliyetlerle meşgul olma ve hayatları boyunca bu ilgi alanlarını keşfetmeye devam etme konusunda cesaretlendirilirler. Hayat boyu öğrenmenin sağladığı zengin öğrenme yaşantıları, öğrencilerin dış dünyada neler olup bittiğini anlamaları ve farkındalık oluşturmaları adına önemlidir. Sanatsal etkinlikler veya spor gibi farklı ilgi alanlarına yönelik hayat boyu öğrenme etkinliklerine katılmak, farklı kariyer alanlarının keşfedilmesine yardımcı olur.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde hayat boyu öğrenme; öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme, liderlik, kariyer gelişimi, inisiyatif alma konularında deneyim kazanmaları açısından önemli görülmektedir.

1.4.12. TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ KAPSAMLI GELİŞİMSEL REHBERLİK PROGRAMI

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve ahlaki yönleri ile insanın bütüncül gelişimini esas alır. Bu hedefe ulaşmak için öğrencileri, programlı etkinlikler ve program dışı etkinlikler ile toplum yaşamına hazırlar. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde ön plana çıkan program dışı etkinlikler ile eğitim, sınıf ve okul sınırlarının ötesine taşınır. Program dışı etkinlikler ile öğrencinin ilgi ve yeteneklerini keşfetmesi, sosyal-duygusal öğrenme becerilerini geliştirmesi, toplumsal sorumluluk bilinci, millî ve manevi değerleri kazanması hedeflenir. Bunun için çeşitli faaliyetler ile (öğrenci kulüpleri, sosyal sorumluluk projeleri, kültürel-sportif etkinlikler, toplum hizmeti gibi) öğrencilerin gelişimi desteklenir.

Okul rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) hizmetleri hem programlı etkinlikler hem de program dışı etkinlikler kapsamında yer alır. Bu hizmetler kapsamında eğitimin tüm kademelerinde öğrencilerin bütüncül gelişimlerini desteklemek amacıyla planlı ve programlı çalışmalar gerçekleştirilir. Gelişimsel rehberlik modeli, öğrencilerin olası problemlerini (bağımlılık, şiddet, zorbalık gibi) önlemeyi, var olan problemlerini etkin ve sorumlu bir birey olarak çözmesine yardımcı olmayı ve yaşam becerilerini öğrencilere kazandırmayı amaçlar. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında, öğrencilerin hayata yetkin ve erdemli insanlar olarak katılımını sağlamak amacıyla RPD hizmetleri, gelişimsel rehberlik modeli temelinde yürütülür. Bu bağlamda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde tanımlanan öğrenci profili özellikleri (ahlaklı, bilge, cesaretli, estetik, iradeli, merhametli, sağlıklı, sorgulayıcı, üretken, vatansever) Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programı (KGRP) olarak adlandırılan RPD hizmetleri programlarının da dayanağını oluşturur. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin temel yaklaşımına uygun olarak KGRP, öğrencilerin sosyal-duygusal, eğitsel ve mesleki becerilerinin geliştirilmesi amacıyla zengin öğrenme yaşantıları ile bütüncül gelişimlerini desteklemeye odaklanır. KGRP programları öğrencilere kendini tanıma, keşfetme ve geliştirme fırsatı sunar; ilgi ve yetenekleri doğrultusunda okullarda esnek ve özgür öğrenme ortamlarının oluşturulmasına katkıda bulunur. Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programı (KGRP) ile öğrencilerin ruh ve beden bütünlüğü içinde gelişimine katkı sağlanır. Bu bağlamda KGRP; öğrenme ürünü/çıktısı temelli, somut ve kanıtlanabilir sosyal duygusal, eğitsel ve mesleki becerileri

kazandıran bir program olarak Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin güçlü bir bileşeni olarak eğitim sisteminde yer alır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, KGRP'nin sosyal-duygusal, eğitsel ve mesleki becerilerinin geliştirilmesine, yetkin ve erdemli insan kaynaklarının yetişmesine katkı sağlar.

1.4.13. ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Yansıtmanın temel amacı öğretmen ve öğretimin gelişimini desteklemektir. Yansıtma yoluyla öğretmenlerin hem kendilerinin hem de öğretim programlarının güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerini değerlendirmeleri beklenmektedir. Buna bağlı olarak öğretmenler, öğretim sürecini iyileştirebilir ve öğrencilere daha nitelikli öğrenme deneyimleri sunabilirler.

Öğrenme-öğretme süreçlerinin genel olarak sınıf içinde gerçekleştiği düşünülse de öğretmenler yansıtma yaparken etkileşim içinde oldukları okul yöneticileri, öğretmenler, veliler, akademisyenler gibi paydaşlardan aldıkları geri bildirimleri de kullanabilirler.

Öğretmen yansıtmaları için görüşme formları, öz değerlendirme formları, anekdot kayıtları, günlükler, münazara, zümre ve şube öğretmenler kurulu raporları, öğretmenler kurulu raporları, gelişim dosyaları, mikro öğretim değerlendirmeleri, ders raporları gibi veri kaynakları kullanılabilir.

1.4.14. TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI YAPISI

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin örüntülü yapısını korumak kaydıyla; okul türü, eğitim kademesi, dersin özelliği gibi değişkenler göz önünde bulundurarak farklı öğretim programlarının tasarlanabilmesini mümkün kılmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli süreç detaylı öğretim programı yapısı; belirli öğrenme çıktıları, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri, ölçme değerlendirme yaklaşım ve yöntemleri olmak üzere tüm sürece rehberlik eden öğretim programını yapısal olarak tanımlamaktadır. Tutarlılığın ve uygulama birliğinin kritik olduğu dersler için süreç detaylı bir öğretim programı kullanılmaktadır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, eğitimcilerin kendi öğrenme-öğretme yaşantılarını tasarlayıp uygulayabilecekleri bir öğretim programı yapısı da içermektedir. Esnek tasarıma dayalı öğretim programı yapısı öğrenme çıktıları, içerik çerçevesi ve her bir öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilmesi öngörülen programlar arası bileşenler gibi temel unsurları belirleyerek eğitim sürecine yön vermekte; öğretmenlere öğrenme yaşantılarını kurgulama ile ölçme ve değerlendirme uygulamalarını planlama konusunda önemli bir hareket alanı tanımaktadır. Bu durumda öğrenme-öğretme uygulamaları süreci tasarlanırken eğilimler ve programlar arası bileşenleri dikkate almak zorunludur.

Programlar arası bileşenlere yönelik uygulamalar, programlar arası bileşenlerin somutlaştırılması ve görünür olması için yapılandırılmıştır. Bu bağlamda her bir öğrenme çıktısı için dersin içeriği ve programlar arası bileşenler bütünleştirilerek programlar arası bileşenlere yönelik uygulamalar bölümünde sunulmalıdır.

Mesleki ve teknik eğitim kapsamında ulusal meslek standartları başta olmak üzere meslekle ilgili referans belgelere uygun olarak sektörle iş birliği içerisinde geliştirilen çerçeve öğretim programları uygulanmaktadır. Mesleki ve teknik eğitimin çerçeve öğretim programları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin beceri örgüsü yapısı esas alınarak oluşturulur. Çerçeve öğretim programlarında yer alan mesleklerin alan/dal temel becerileri; eğilimler, değerler, kavramsal beceriler, okuryazarlık ve sosyal-duygusal öğrenme becerileriyle ilişkilendirilir. Bu kapsamda çerçeve öğretim programlarında mesleki eğitimin alan ve dal yeterlikleri beceri temelli bir kurgu çerçevesinde yapılandırılır. Ders bilgi formlarında ise bu yeterliklerin öğrenme-öğretme süreçleriyle bütünleştirilmesi sağlanır. Ders bilgi formlarında çerçeve öğretim programı ile ilişkilendirilen tüm bileşenler detaylandırılarak açıklanır.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Süreç Detaylı Öğretim Programı Yapısı

Ünitenin/temanın/öğrenme alanının adını ifade eder. → **..... ÜNİTESİ/TEMASI/ÖĞRENME ALANI**

Ünitede/temada/öğrenme alanında öğrenilmesi amaçlanan bilgi ve becerilere yönelik açıklamayı ifade eder. → Bu ünitede/temada/öğrenme alanında ... amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ ← Ünitenin/temanın/öğrenme alanının işleneceği süreyi ifade eder.

Disipline özgü şekilde yapılandırılan becerileri ifade eder. → **ALAN BECERİLERİ**

KAVRAMSAL BECERİLER ← Karmaşık bir süreç gerektirmeden edinilen ve gözlenebilen temel beceriler ile soyut fikirleri ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken zihinsel faaliyetlerin bir ürünü olarak işe koşulan bütünleşik ve üst düzey düşünme becerilerini ifade eder.

Öğrenme-öğretme sürecinde ilişkilendirilen sahip olunan becerilerin niyet, duyarlılık, isteklilik ve değerlendirme ögeleri doğrultusunda gerekli durumlarda nasıl kullanıldığı ile ilgili zihinsel örüntüleri ifade eder. → **EĞİLİMLER**

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER ← Öğrenme-öğretme sürecinde ilişkilendirilen sosyal-duygusal öğrenme becerilerini, değerleri ve okuryazarlık becerilerini ifade eder.

Duyguları yönetmek, empati yapmak, destekleyici ilişkiler kurmak ve sağlıklı bir benlik geliştirmek için gerekli bilgi, beceri ve eğilimler bütününü ifade eder. → Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

Değerler ← İnsani değerlerle birlikte millî ve manevi değerleri ifade eder.

Yeni durumlara uyum sağlamayı, değişimi fark etmeyi ve gelişen teknolojik yenilikleri günlük hayatta uygulamayı sağlayan becerileri ifade eder. → Okuryazarlık Becerileri

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER ← Birbirleriyle bağlantılı farklı disiplinlere ait bilgi ve becerilerin ilişkilendirilmesini ifade eder.

Öğrenme çıktılarında kullanılmayan ancak öğrenme-öğretme uygulamalarında, öğrenme çıktılarında odağa alınan becerilerle ilişkilendirilerek kullanılan kavramsal becerileri ve alan becerilerini ifade eder. → **BECERİLER ARASI İLİŞKİLER**

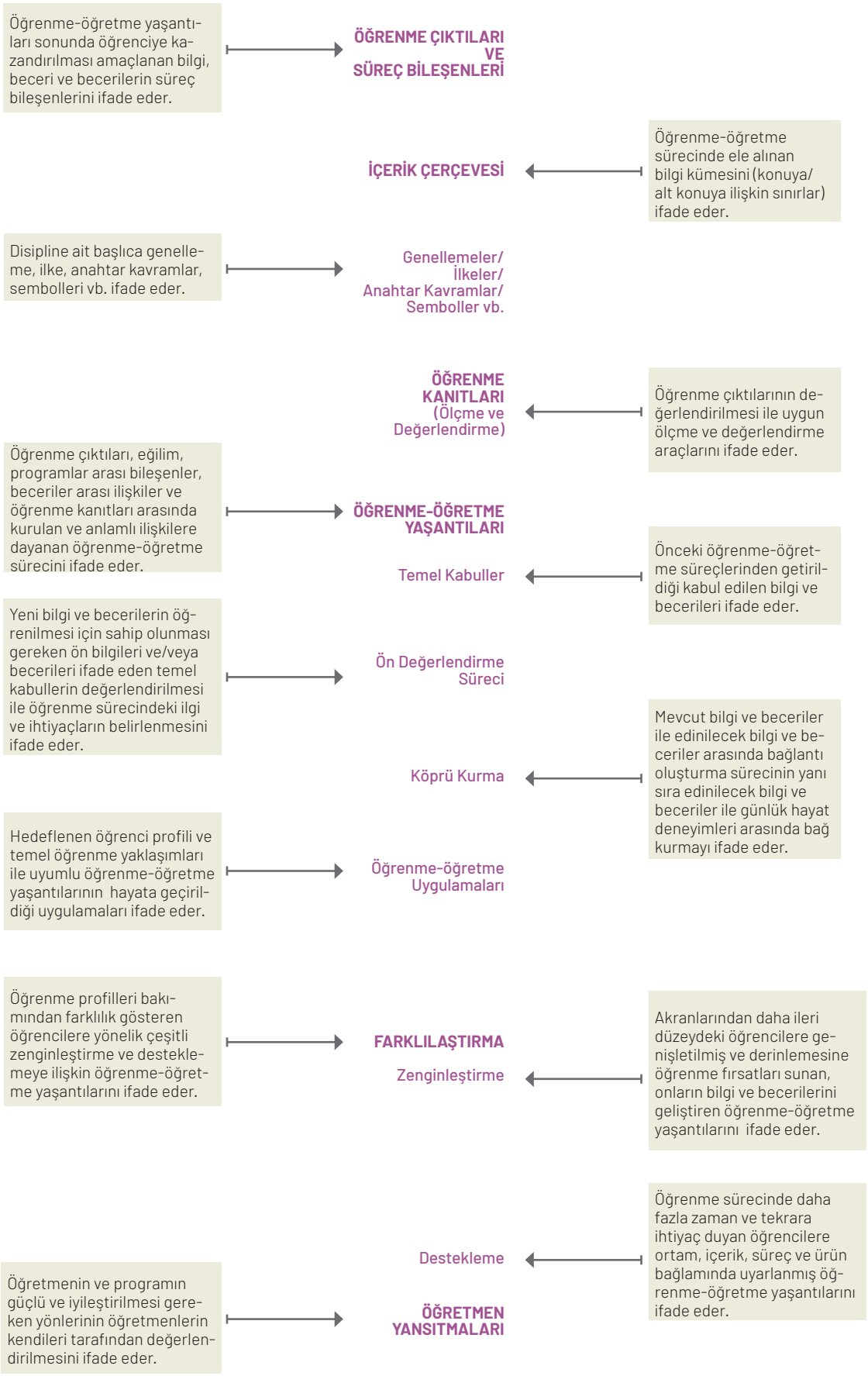
Öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.
ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ
İÇERİK ÇERÇEVESİ
Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.
Disipline ait başlıca genelleme, ilke, anahtar kavramlar, sembolleri vb. ifade eder.
Genellemeler/ İlkeler/ Anahtar Kavramlar/ Semboller vb.
ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)
Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.
Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler, beceriler arası ilişkiler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.
ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI
Temel Kabuller
Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.
Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgileri ve/veya becerileri ifade eden temel kabullerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.
Ön Değerlendirme Süreci
Köprü Kurma
Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük hayat deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.
Öğrenme-öğretme Uygulamaları
Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
FARKLILAŞTIRMA
Zenginleştirme
Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Destekleme
Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.
ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Esnek Tasarıma Dayalı Öğretim Programı Yapısı

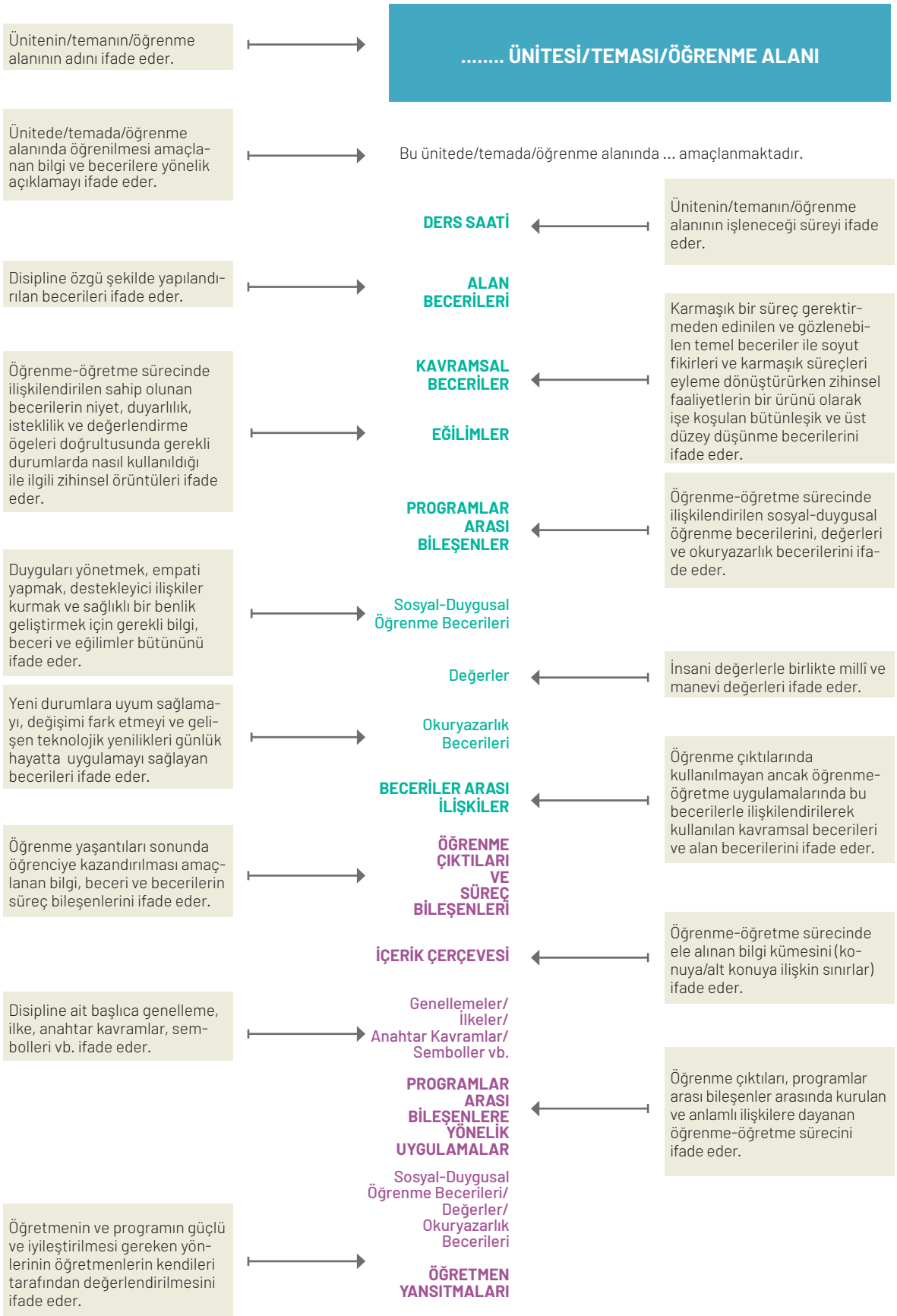

EKLER

EK-1

Türkçe Alan Becerileri (TAB)

1. Anlama Becerileri

Dinleme/İzleme Becerisi (TAB1)

Dinleme/izleme becerisi; "dinlemeyi/izlemeyi yönetme", "anlam oluşturma", "çözümleme" ve "süreci değerlendirme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
TAB1.1. **Dinlemeyi/ İzlemeyi Yönetme**	TAB1.1.SB1. Seçim yapmak
	TAB1.1.SB2. İlişkiyi sürdürmek

	Süreç Bileşenleri
TAB1.2. **Anlam Oluşturma**	TAB1.2.SB1. Ön bilgilerle bağlantı kurmak
	TAB1.2.SB2. Tahmin etmek
	TAB1.2.SB3. Çıkarım yapmak
	TAB1.2.SB4. Karşılaştırmak
	TAB1.2.SB5. Sınıflandırmak
	TAB1.2.SB6. Tepki vermek

	Süreç Bileşenleri
KB2.4. **Çözümleme**	KB2.4.SB1. Nesne, olgu ve olaylara ilişkin parçaları belirlemek
	KB2.4.SB2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
TAB1.3. **Süreci Değerlendirme**	TAB1.3.SB1. Kendini değerlendirmek
	TAB1.3.SB2. Tepki ortaya koymak

Okuma Becerisi (TAB2)

Okuma becerisi; "okumayı yönetme", "anlam oluşturma", "çözümleme" ve "süreci değerlendirme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
TAB2.1. Okumayı Yönetme	TAB2.1.SB1. İnceleme ve görüş oluşturmak
	TAB2.1.SB2. Seçim yapmak

	Süreç Bileşenleri
TAB2.2. Anlam Oluşturma	TAB2.2.SB1. Ön bilgilerle bağlantı kurmak
	TAB2.2.SB2. Tahmin etmek
	TAB2.2.SB3. Çıkarım yapmak
	TAB2.2.SB4. Karşılaştırmak
	TAB2.2.SB5. Sınıflandırmak
	TAB2.2.SB6. Tepki vermek

	Süreç Bileşenleri
KB2.4. Çözümleme	KB2.4.SB1. Nesne, olgu ve olaylara ilişkin parçaları belirlemek
	KB2.4.SB2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
TAB2.3. Süreci Değerlendirme	TAB2.3.SB1. Kendini değerlendirmek
	TAB2.3.SB2. Tepki ortaya koymak

2. Anlatma Becerileri

Konuşma Becerisi (TAB3)

Konuşma becerisi; "konuşmayı yönetme", "içerik oluşturma", "kural uygulama" ve "süreci değerlendirme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

TAB3.1. Konuşmayı Yönetme

Süreç Bileşenleri
TAB3.1.SB1. Seçim yapmak
TAB3.1.SB2. İlişkiyi sürdürmek

TAB3.2. İçerik Oluşturma

Süreç Bileşenleri
TAB3.2.SB1. Ön bilgilerle bağlantı kurmak
TAB3.2.SB2. Tahmin etmek
TAB3.2.SB3. Karşılaştırmak
TAB3.2.SB4. Sınıflandırmak
TAB3.2.SB5. Yeniden ifade etmek
TAB3.2.SB6. Tepki vermek
TAB3.2.SB7. Sesle anlam oluşturmak
TAB3.3.SB8. Görselle anlam oluşturmak
TAB3.2.SB9. Sunmak

TAB3.3. Kural Uygulama

Süreç Bileşenleri
TAB3.3.SB1. Plan hazırlamak
TAB3.3.SB2. Düşünceyi geliştirme yollarını kullanmak
TAB3.3.SB3. Uygun söz varlığı kullanmak
TAB3.3.SB4. İletileri açık ve örtük biçimde ifade etmek
TAB3.3.SB5. Türkçe dil yapılarını uygulamak
TAB3.3.SB6. Bağdaşıklık ögelerini kullanmak
TAB3.3.SB7. Beden dilini ve mekânı kullanmak

TAB3.4. Süreci Değerlendirme

Süreç Bileşenleri
TAB3.4.SB1. Kendini değerlendirmek
TAB3.4.SB2. Tepki ortaya koymak

Yazma Becerisi (TAB4)

Yazma becerisi; "yazmayı yönetme", "içerik oluşturma", "kural uygulama" ve "süreci değerlendirme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
TAB4.1. Yazmayı Yönetme	TAB4.1.SB1. Seçim yapmak
	TAB4.1.SB2. İlişkiyi sürdürmek

	Süreç Bileşenleri
TAB4.2. İçerik Oluşturma	TAB4.2.SB1. Ön bilgilerle bağlantı kurmak
	TAB4.2.SB2. Tahmin etmek
	TAB4.2.SB3. Karşılaştırmak
	TAB4.2.SB4. Sınıflandırmak
	TAB4.2.SB5. Yeniden ifade etmek
	TAB4.2.SB6. Tepki vermek
	TAB4.2.SB7. Görselle anlam oluşturmak
	TAB4.2.SB8. Sunmak

	Süreç Bileşenleri
TAB4.3. Kural Uygulama	TAB4.3.SB1. Plan hazırlamak
	TAB4.3.SB2. Düşünceyi geliştirme yollarını kullanmak
	TAB4.3.SB3. Uygun söz varlığı kullanmak
	TAB4.3.SB4. İletileri açık ve örtük biçimde ifade etmek
	TAB4.3.SB5. Türkçenin dil yapılarını uygulamak
	TAB4.3.SB6. Bağdaşıklık ögelerini kullanmak
	TAB4.3.SB7. Yazım kurallarını uygulamak
	TAB4.3.SB8. Noktalama kurallarını uygulamak

	Süreç Bileşenleri
TAB4.4. Süreci Değerlendirme	TAB4.4.SB1. Kendini değerlendirmek
	TAB4.4.SB2. Tepki ortaya koymak

EK-2

Matematik Alan Becerileri (MAB)

Matematiksel Muhakeme Becerisi (MAB1)

Bilgi veya varsayımlar kullanarak mantığa yatkın çıkarımlarda bulunma sürecini ifade eder. Matematiksel muhakeme becerisi; "çözümleme", "yorumlama", "çıkarım yapma" ve "matematiksel doğrulama veya ispat yapma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.4. Çözümleme	KB2.4.SB1. Nesne, olgu ve olaylara ilişkin parçaları belirlemek
	KB2.4.SB2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
KB2.14. Yorumlama	KB2.14.SB2. Mevcut olayı/konuyu/durumu bağlamdan kopmadan dönüştürmek
	KB2.14.SB3. Kendi ifadeleriyle olayı/konuyu/durumu nesnel, doğru anlamı değiştirmeyecek bir şekilde yeniden ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
KB2.10. Çıkarım Yapma	KB2.10.SB1. Mevcut bilgisi dâhilinde varsayımda bulunmak
	KB2.10.SB2. Örüntüleri listelemek
	KB2.10.SB3. Karşılaştırmak
	KB2.10.SB4. Önerme sunmak
	KB2.10.SB5. Değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
MAB1.1. Matematiksel Doğrulama veya İspat Yapma	MAB1.1.SB1. Matematiksel doğrulama veya ispat yöntemlerini seçerek işe koşmak
	MAB1.1.SB2. Matematiksel doğrulama veya ispatı değerlendirmek

Matematiksel Problem Çözme Becerisi (MAB2)

Asgari düzeyde matematiksel bir problemi çözebilmek için deneyimlenmesi gereken süreci ifade eder. Matematiksel problem çözme becerisi; "çözümleme", "yorumlama", "matematiksel çözümler geliştirme" ve "yansıtma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.4. Çözümleme	KB2.4.SB1. Nesne, olgu ve olaylara ilişkin parçaları belirlemek
	KB2.4.SB2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
KB2.14. Yorumlama	KB2.14.SB2. Mevcut olayı/konuyu/durumu bağlamdan kopmadan dönüştürmek
	KB2.14.SB3. Kendi ifadeleriyle olayı/konuyu/durumu nesnel, doğru anlamı değiştirmeyecek bir şekilde yeniden ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
MAB2.1. Matematiksel Çözümler Geliştirme	MAB2.1.SB1. Problemin çözümü için bir strateji oluşturmak
	MAB2.1.SB2. Stratejiyi işe koşarak problemi çözmek
	MAB2.1.SB3. Problemin çözümünü kontrol etmek

	Süreç Bileşenleri
KB2.15. Yansıtma	KB2.15.SB1. Deneyimi gözden geçirmek
	KB2.15.SB2. Deneyime dayalı çıkarım yapmak
	KB2.15.SB3. Ulaşılan çıkarımları değerlendirmek

Matematiksel Temsil Becerisi (MAB3)

Matematik diliyle ifade edilebilir bir durum, problem, çözüm ya da ispatı kişinin anlamlandırması ve çevresi ile paylaşarak tartışması için gerekli olan matematiksel süreçleri, olguları ve düşünceleri sergileme araçlarını ifade eder. Matematiksel temsil becerisi, "matematiksel temsillerden yararlanma" ve "matematiksel temsilleri değerlendirme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
MAB3.1. Matematiksel Temsillerden Yararlanma	MAB3.1.SB1. Matematiksel temsilleri bağlamlarındaki anlamları ile tanımak
	MAB3.1.SB2. Matematiksel temsilleri belirlemek
	MAB3.1.SB3. Matematiksel temsili kullanmak ve/veya oluşturmak

	Süreç Bileşenleri
MAB3.2. Matematiksel Temsilleri Değerlendirme	MAB3.2.SB1. Matematiksel temsili analiz etmek
	MAB3.2.SB2. Matematiksel temsilleri karşılaştırmak
	MAB3.2.SB3. Karşılaştırmalarına ilişkin yargıda bulunmak

Veri ile Çalışma ve Veriye Dayalı Karar Verme Becerisi (MAB4)

İstatistiksel bir problemi çözmek veya bir araştırma sorusuna cevap bulmak için verilerden belirli süreç adımlarını takip ederek anlamlı sonuçlar çıkarmayı ifade eder. Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme becerisi; "istatistiksel problemi belirleme", "verileri elde etme ve analiz için değerlendirme", "bulgulara ulaşma" ve "bulguları yorumlama" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
MAB4.1. **İstatistiksel Problemi Belirleme**	MAB4.1.SB1. İstatistiksel araştırma gerektiren gerçek yaşam durumunu belirlemek
	MAB4.1.SB2. Bağlam içerisinde veriye dayalı cevaplanabilecek araştırma soruları oluşturmak

	Süreç Bileşenleri
MAB4.2. **Verileri Elde Etme ve Analiz İçin Değerlendirme**	MAB4.2.SB1. Verileri toplamak için plan yapmak
	MAB4.2.SB2. Verileri toplamak ve analize hazırlamak

	Süreç Bileşenleri
MAB4.3. **Bulgulara Ulaşma**	MAB4.3.SB1. Uygun analiz yöntemlerini seçmek
	MAB4.3.SB2. Verileri analiz etmek

	Süreç Bileşenleri
MAB4.4. **Bulguları Yorumlama**	MAB4.4.SB1. Bulgulara ait sonuç çıkarmak
	MAB4.4.SB2. Sonuçları değerlendirmek

Matematiksel Araç ve Teknoloji ile Çalışma Becerisi (MAB5)

Matematiği öğrenirken, matematiksel bir durumu incelerken, bir problemin çözümünü araştırırken matematiği yazılı, sözlü veya görsel yollarla paylaşırken uygun araç ve teknolojiden yararlanmayı ifade eder. Matematiksel araç ve teknoloji ile çalışma becerisi, "matematiksel araç ve teknolojiden yararlanma" ve "değerlendirme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
MAB5.1. **Matematiksel Araç ve Teknolojiden Yararlanma**	MAB5.1.SB1. Matematiksel araç ve teknolojiyi tanımak
	MAB5.1.SB2. Matematiksel bir durumu incelemek veya bir problemi çözmek için gerekli araç ve teknolojiyi belirlemek
	MAB5.1.SB3. Matematiksel araç ve teknolojiyi kullanmak

	Süreç Bileşenleri
KB2.17. **Değerlendirme**	KB2.17.SB1. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ölçüt belirlemek
	KB2.17.SB2. Mevcut olaya/konuya/duruma ilişkin ölçme yapmak
	KB2.17.SB3. Ölçme sonuçlarını belirlediği ölçütlerle karşılaştırmak
	KB2.17.SB4. Karşılaştırmalarına ilişkin yargıda bulunmak

EK-3

Fen Bilimleri Alan Becerileri (FBAB)

Bilimsel Gözlem Becerisi (FBAB1)

Bilgiye ulaşmada veya bilgiyi yapılandırmada tüm duyularla doğrudan ya da dolaylı olarak nesne, olgu, olay ve süreçlerle ilgili veriler toplamayı ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB1. **Bilimsel Gözlem**	FBAB1.SB1. Nitelikleri tanımlamak
	FBAB1.SB2. Veri toplamak ve kaydetmek
	FBAB1.SB3. Verileri açıklamak

Sınıflandırma Becerisi (FBAB2)

Bir nesne, canlı, olay ve olguya ait niteliklerin belirlenmesi; benzerliklerinin, farklılıklarının ve aralarındaki (örüntüyle ilgili) ilişkilerin belirlenmesi ve bunlara göre gruplandırılması ya da ayrıştırılmasını ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB2. **Sınıflandırma**	FBAB2.SB1. Nitelikleri tanımlamak ve/veya değişkenleri belirlemek
	FBAB2.SB2. Niteliklerine göre ayrıştırmak
	FBAB2.SB3. Gruplandırmak
	FBAB2.SB4. Etiketlemek

Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin Becerisi (FBAB3)

Mevcut durum/olay ile ilgili ön gözlemlerden veya deneyimlerden yola çıkarak çıkarım yapmayı ve buna ilişkin yargıda bulunmayı ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB3. **Bilimsel Gözleme Dayalı Tahmin**	FBAB3.SB1. Ön bilgi ve deneyimle önerme oluşturmak
	FBAB3.SB2. Gözleme dayalı olan ve olmayan önermeleri karşılaştırmak
	FBAB3.SB3. Tahminlerini temellendirmek için gözlem verilerinden sonuç çıkarmak
	FBAB3.SB4. Gözlemlenmemiş duruma ilişkin tahminde bulunmak
	FBAB3.SB5. Tahminlerin geçerliğini sorgulamak

Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin Becerisi (FBAB4)

Mevcut duruma/olaya ilişkin eldeki veriler üzerinden hesaplamalar yapılarak yargıda bulunmayı ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB4. **Bilimsel Veriye Dayalı Tahmin**	FBAB4.SB1. Verilere ve/veya ön bilgilere dayalı önerme oluşturmak
	FBAB4.SB2. Veriye dayalı olan ve olmayan önermeleri karşılaştırmak
	FBAB4.SB3. Hesaplama ve tahmin yapmak
	FBAB4.SB4. Tahminlerin geçerliğini sorgulamak

Operasyonel Tanımlama Becerisi (FBAB5)

Örneklerin ilişkilendirilerek veya bir şeyin nasıl çalıştığına ilişkin düşüncelerin paylaşılarak bir kavramın anlaşılmasının gösterilmesini ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB5. **Operasyonel Tanımlama**	FBAB5.SB1. Nitelikleri tanımlamak
	FBAB5.SB2. Ölçüm yapmak
	FBAB5.SB3. Amaca uygun tanım yapmak

Hipotez Oluşturma Becerisi (FBAB6)

Belirlenen bir problemi çözmek amacıyla değişkenler arasındaki ilişkileri açıklamaya çalışan bilimsel, basit ve sınanabilir özelliğe sahip önermeleri ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB6. **Hipotez Oluşturma**	FBAB6.SB1. Problemi tanımlamak
	FBAB6.SB2. Neden-sonuç ilişkilerini belirlemek
	FBAB6.SB3. Değişkenleri belirlemek
	FBAB6.SB4. Değişkenleri kontrol etmek
	FBAB6.SB5. Önerme sunmak

Deney Yapma Becerisi (FBAB7)

Salt gözlemin ötesine geçerek ölçme verileri ve onların analizlerini kullanarak bir sonuca ulaşma sürecini ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB7. **Deney Yapma**	FBAB7.SB1. Deney tasarlamak
	FBAB7.SB2. Ölçme ve veri analizi yapmak

Bilimsel Çıkarım Yapma Becerisi (FBAB8)

Gözlem verilerine dayanan destekleyici kanıtlara ve geçmiş deneyimlere dayalı bir sonuca ulaşma ve bir yargıda bulunmayı ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB8. **Bilimsel Çıkarım Yapma**	FBAB8.SB1. Nitelikleri tanımlamak
	FBAB8.SB2. Veri toplamak ve kaydetmek
	FBAB8.SB3. Verileri yorumlamak ve değerlendirmek

Bilimsel Model Oluşturma Becerisi (FBAB9)

Zihinsel aşamalar içeren bilimsel işlemler bütününü ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB9. **Bilimsel Model Oluşturma**	FBAB9.SB1. Açıklamalar için model önermek
	FBAB9.SB2. Yeni kanıtlarla modeli yenilemek

Tümevarımsal Akıl Yürütme Becerisi (FBAB10)

Deneyimlere dayalı gözlemlerden veya deneysel olarak çıkarılmış önermelerden genellemelere ulaşmak yani deneyimlerden genelleme yoluyla bilgi üretme yöntemini ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB10. **Tümevarımsal Akıl Yürütme**	FBAB10.SB1. Örüntü bulmak
	FBAB10.SB2. Genelleme yapmak

Tümdengelimsel Akıl Yürütme Becerisi (FBAB11)

Mantıksal çıkarım adımları izlenerek genel önermelerden yola çıkılarak özel önermelerin elde edilme sürecini ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB11. **Tümdengelimsel Akıl Yürütme**	FBAB11.SB1. Kuramsal temele dayalı hipotez kurmak ve test etmek
	FBAB11.SB2. Geçerli hipotezleri yeni durumları açıklamak için kullanmak

Kanıt Kullanma Becerisi (FBAB12)

Bilimsel sorgulama, argümantasyon ve problem çözme süreçlerinin temel becerisini ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB12. **Kanıt Kullanma**	FBAB12.SB1. Veri toplamak ve kaydetmek
	FBAB12.SB2. Veri setleri oluşturmak
	FBAB12.SB3. Veriye dayalı açıklama yapmak

Bilimsel Sorgulama Becerisi (FBAB13)

Bilim insanlarının gözlemlenebilir bilimsel nitelikteki bir konuyu, sorunu veya olayı anlamak ve kanıtlara dayalı olarak açıklamak için kullandıkları sistematik araştırma yöntemleri ve stratejilerinin bütününü ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
FBAB13. **Bilimsel Sorgulama**	FBAB13.SB1. Soru veya problemi tanımlamak
	FBAB13.SB2. Sorusunu/problemini cevaplamak/çözüm bulmak için bir model geliştirmek
	FBAB13.SB3. Araştırmayı planlamak ve gerçekleştirmek
	FBAB13.SB4. Verileri analiz etmek ve yorumlamak
	FBAB13.SB5. Kanıta dayalı açıklama yapmak ve çözüm üretmek
	FBAB13.SB6. Bilgiyi değerlendirmek ve paylaşmak

EK-4

Sosyal Bilimler Alan Becerileri (SBAB)

Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi (SBAB1)

En temelde tarihsel olay, dönem ve aktörleri zamanın içine yerleştirmeye ve zaman içinde ardışık bir şekilde sıralamaya katkı sağlayan; farklı olay ve dönemlerin birbirleriyle ilişkisini tanımayı kolaylaştıran, bir olayın kısa ve uzun süreli sonuçlarını karşılaştırmayı sağlayan bir beceridir. Zamanı anlama ve kronolojik düşünme becerisi; "karşılaştırma", "dönüştürme", "sıralama" ve "değerlendirme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.7. Karşılaştırma	KB2.7.SB1. Birden fazla kavram veya duruma ilişkin özellikleri belirlemek
	KB2.7.SB2. Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri listelemek
	KB2.7.SB3. Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları listelemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB1.1. Dönüştürme	SBAB1.1.SB1. Zamanı hesaplamak
	SBAB1.1.SB2. Hesapladığı zamanı tarihsel zaman kavramına dönüştürmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB1.2. Sıralama	SBAB1.2.SB1. Olayları/dönemleri/kavramları kronolojik olarak sıralamak

	Süreç Bileşenleri
KB2.17. Değerlendirme	KB2.17.SB3. Olayları/dönemleri/kavramları ölçütlerle karşılaştırmak
	KB2.17.SB4. Karşılaştırmaya ilişkin yargıda bulunmak

Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma Becerisi (SBAB2)

Araştırma, sorgulama, analiz ve yorumlama süreçlerinin öğrenciye tanıtılması; öğrencide bu süreçlere ilişkin deneyim ve beceriler oluşturulması ve bu süreçlerde kaynakların gerektiği gibi kullanılmasını ifade eder. Bu beceri; "meraka dayalı soru sorma", "kaynaklardan bilgi toplama", "kaynağı inceleme", "kaynağı sorgulama", "kaynağı yorumlama", "kanıta dayalı ürün oluşturma ve paylaşma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SBAB2.1. **Meraka Dayalı Soru Sorma**	SBAB2.1.SB1. Merak ettiği konuyu/problemi belirlemek
	SBAB2.1.SB2. Merak ettiği konu hakkında sorular sormak

	Süreç Bileşenleri
SBAB2.2. **Kaynaklardan Bilgi Toplama**	SBAB2.2.SB1. Araştıracağı/kullanacağı kaynakları belirlemek
	SBAB2.2.SB2. Belirlediği kaynaklardan ilgili bilgileri bulmak
	SBAB2.2.SB3. Araştıracağı/kullanacağı kaynakların uygunluğunu açıklamak
	SBAB2.2.SB4. Kaynaklardan ulaşılan bilgileri kaydetmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB2.3. **Kaynağı İnceleme**	SBAB2.3.SB1. Kaynağın temel unsurlarını belirlemek
	SBAB2.3.SB2. Kaynağı sorgularken temel kavramları tanımlamak

	Süreç Bileşenleri
SBAB2.4. **Kaynağı Sorgulama**	SBAB2.4.SB1. Kaynağın/kanıtın sınırlılıkları hakkında sorular sormak
	SBAB2.4.SB2. Kaynaktaki bilgilerin sınırlılıklarını fark ederek çıkarım yapmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB2.5. **Kaynağı Yorumlama**	SBAB2.5.SB1. Kaynağın içeriğini incelemek
	SBAB2.5.SB2. Kaynağı bağlamdan kopmadan dönüştürmek
	SBAB2.5.SB3. Olayı/konuyu/durumu anlamı değiştirmeyecek şekilde kendi ifadeleriyle yeniden yorumlamak

	Süreç Bileşenleri
SBAB2.6. **Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma**	SBAB2.6.SB1. Kanıtlara dayanarak çıkarım yapmak
	SBAB2.6.SB2. Kanıtlardan elde ettiği çıkarım üzerine kişisel görüşünü yansıtan bir ürün oluşturmak
	SBAB2.6.SB3. Oluşturulan ürünleri paylaşmak

Tarihsel Empati Becerisi (SBAB3)

Tarihteki kişileri/olayları ya da tarihsel kişiliklerin faaliyetlerini/davranışlarını kendi zamanının eşsiz şartları içinde değerlendirmeyi ifade eder. Tarihsel empati becerisi; "yorumlama", "tarihsel bağlamsallaştırma" ve "yapılandırma" bütünleşik becerilerden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.14. Yorumlama	KB2.14.SB1. Mevcut olayı/konuyu/durumu incelemek
	KB2.14.SB3. Kendi ifadeleriyle olayı/konuyu/durumu nesnel, doğru anlamı değiştirmeyecek bir şekilde yeniden ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma	SBAB3.1.SB1. Tarihsel aktörü/olayı/durumu kanıtlara dayalı analiz etmek
	SBAB3.1.SB2. Dönemin/zamanın/ mekânın koşullarını fark etmek
	SBAB3.1.SB3. Tarihsel aktörü/olayı/durumu günümüz koşullarıyla karşılaştırmak
	SBAB3.1.SB4. Tarihsel aktörü/olayı/durumu ait olduğu dönemin koşulları içerisinde açıklamak

	Süreç Bileşenleri
KB2.13. Yapılandırma	KB2.13.SB1. Mevcut olayı/konuyu/durumu inceleyerek hiyerarşik, nedensel ya da mantıksal ilişkiler ortaya koymak
	KB2.13.SB2. Tespit ettiği ilişkilerle ilgili ön bilgilerden yararlanarak uyumlu bir bütün oluşturmak/ortaya koymak

Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi (SBAB4)

Tarihin herhangi bir döneminde bazı şeylerin devam ettiğini ve bazılarının ise nasıl değiştiğini açıklayabilme, zaman içindeki değişimi ilerleme-gelişme veya gerileme-bozulma şeklinde değerlendirebilmeyi ifade eder. Değişim ve sürekliliği algılama becerisi; "karşılaştırma", "sıralama", "değişim ve sürekliliği neden ve sonuçlarıyla yorumlama", "sentezleme" ve "değişim ve sürekliliğe dair kanıta dayalı öngörüde bulunma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.7. Karşılaştırma	KB2.7.SB1. Birden fazla kavram veya duruma ilişkin özellikleri belirlemek
	KB2.7.SB2. Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri listelemek
	KB2.7.SB3. Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları listelemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB4.1. Sıralama	SBAB4.1.SB1. Olayları/dönemleri/kavramları kronolojik olarak sıralamak

	Süreç Bileşenleri
SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama	SBAB4.2.SB1. Değişim ve sürekliliğe neden olan unsurları incelemek
	SBAB4.2.SB2. Değişim ve sürekliliğin etkilediği unsurları incelemek
	SBAB4.2.SB3. Değişim ve sürekliliğin etkilerinin niteliğini sorgulamak
	SBAB4.2.SB4. Değişim ve sürekliliğin nedenlerini ve sonuçlarını bağlamından kopmadan yeniden ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
KB2.20. **Sentezleme**	KB2.20.SB2. Parçalar arası ilişki kurmak
	KB2.20.SB3. Parçaları birleştirerek özgün bir bütün oluşturmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB4.3. **Değişim ve Sürekliliğe Dair Kanıta Dayalı Öngörüde Bulunma**	SBAB4.3.SB1. Mevcut olayla/konuyla/durumla kanıt, gözlem ve/veya deneyimi ilişkilendirmek
	SBAB4.3.SB2. Mevcut olayı/konuyu/durumu kanıt/gözlem ve/veya deneyimle ilişkilendirerek geleceğe yönelik çıkarım yapmak

Sosyal Katılım Becerisi (SBAB5)

Öğrencilerin hem kendini hem de yakın çevresini etkileyen konularla ilgili bilgi sahibi olmasının yanında ihtiyaçların giderilmesinde sosyal grup çatısına dâhil olarak fikir üretmekten eyleme geçilme sürecini ifade eder. Üretilen fikrin çevredekilere iletilmesi; fikirle ilgili görüşme, tartışma ve planlama yapılması; uzlaşmaya varılması ve eylemde bulunulması faaliyetlerini kapsar. Sosyal katılım becerisi; "sorgulama", "sosyal temas oluşturma", "grup dinamiğini sağlama", "fikir üretme", "müzakere etme" ve "fikri eyleme dönüştürme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.8. **Sorgulama**	KB2.8.SB1. Merak ettiği konuyu tanımlamak
	KB2.8.SB2. İlgili konu hakkında sorular sormak
	KB2.8.SB3. İlgili konu hakkında bilgi toplamak
	KB2.8.SB4. Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek
	KB2.8.SB5. Toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB5.1. **Sosyal Temas Oluşturma**	SBAB5.1.SB1. Grup iletişimini başlatmak
	SBAB5.1.SB2. Grup etkileşimine katılmak
	SBAB5.1.SB3. Grup iletişimine katkıda bulunmak
	SBAB5.1.SB4. Grup iletişimini değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB5.2. **Grup Dinamiğini Sağlama**	SBAB5.2.SB1. Görev paylaşımı yapmak
	SBAB5.2.SB2. Gruba/ekibe katkı sağlamak
	SBAB5.2.SB3. Yardımlaşmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB5.3. **Fikir Üretme**	SBAB5.3.SB1. Konuyu/sorunu/durumu fark etmek
	SBAB5.3.SB2. Konuya/soruna/duruma ilişkin benzer deneyimleri incelemek
	SBAB5.3.SB3. Konuya/soruna/duruma ilişkin fikir/çözüm üretmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB5.4. Müzakere Etme	SBAB5.4.SB1. Ayrışmayı fark etmek
	SBAB5.4.SB2. Görüşleri karşılaştırmak
	SBAB5.4.SB3. Çözüm aramak
	SBAB5.4.SB4. Görüşünü düzenlemek
	SBAB5.4.SB5. Yansıtmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB5.5. Fikri Eyleme Dönüştürme	SBAB5.5.SB1. Plan yapmak
	SBAB5.5.SB2. Planı uygulamak
	SBAB5.5.SB3. Planı değerlendirmek

Girişimcilik Becerisi (SBAB6)

İnsanlarla ilişkilerde uyum gösterebilme ve onlarla empati yapabilme, risk alarak toplumda ihtiyaç duyulan herhangi bir alanda bir ürüne olan ihtiyacı sezme, ürünle ilgili planlama yapma, ürün ortaya koyma ve pazarlama süreçlerini kapsayan temel bir beceri alanını ifade eder. Girişimcilik becerisi; "sorgulama", "gözleme dayalı tahmin etme", "riskleri değerlendirerek karar verme", "kaynakları yönetme" ve "fikri sonuçlandırma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.8. Sorgulama	KB2.8.SB1. Merak ettiği konuyu tanımlamak
	KB2.8.SB2. İlgili konu hakkında sorular sormak
	KB2.8.SB3. İlgili konu hakkında bilgi toplamak
	KB2.8.SB4. Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek
	KB2.8.SB5. Toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapmak

	Süreç Bileşenleri
KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme	KB2.11.SB1. Mevcut olaya/konuya/soruna/duruma ilişkin ön gözlem ve/veya deneyimi ilişkilendirmek
	KB2.11.SB2. Mevcut olaya/konuya/soruna/duruma ilişkin çıkarım yapmak
	KB2.11.SB3. Mevcut olaya/konuya/soruna/duruma ilişkin yargıda bulunmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB6.1. Riskleri Değerlendirerek Karar Verme	SBAB6.1.SB1. Olası problemleri/belirsizlikleri/fırsatları belirlemek
	SBAB6.1.SB2. Olası problemleri/belirsizlikleri/fırsatları analiz etmek
	SBAB6.1.SB3. Riskleri derecelendirmek ve alınacak tedbirlere ilişkin öneride bulunmak
	SBAB6.1.SB4. Gerekçeli yargıda bulunmak
	SBAB6.1.SB5. Olası problemleri/belirsizlikleri/fırsatları gözden geçirmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB6.2. **Kaynakları Yönetme**	SBAB6.2.SB1. Kaynakları belirlemek
	SBAB6.2.SB2. Kaynakları temin etmek ve etkin kullanmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB6.3. **Fikri Sonuçlandırma**	SBAB6.3.SB1. Ürün oluşturmak
	SBAB6.3.SB2. Ürünü tanıtmak
	SBAB6.3.SB3. Fikrin sonuçlarını değerlendirmek

Mekânsal Düşünme Becerisi (SBAB7)

Mekân kavramlarını bilme, temsil araçlarını kullanma ve akıl yürütme süreçlerini uygulama şeklinde üç unsurun yapıcı bir bileşimini ifade eder. Bu beceri; insanların dünyayı modellemek (gerçek ve teorik), problemleri yapılandırmak, yapılandırdıkları problemlere cevap ve çözümler bulmak için mekânı kullanmalarını sağlar. Mekânsal düşünme becerisi; "konum algılama", "mekânın coğrafi koşullarını tanımlama", "mekânsal bağlantıları çözümleme", "mekânları karşılaştırma", "mekânsal etkiyi sorgulama", "mekânsal bölge belirleme/çizme", "mekânsal hiyerarşiyi çözümleme", "mekânsal geçişle ilgili çıkarımda bulunma", "mekânsal analoji yapma", "mekânsal deseni algılama" ve "mekânda desenlenen farklı coğrafi olaylar, olgular, konular veya mekânları çözümleme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.1. **Konum Algılama**	SBAB7.1.SB1. Olay/konu/durum veya mekânın konumunu belirlemek
	SBAB7.1.SB2. Olay/olgu/konu ve mekânın konumsal görselleştirmesini yapmak
	SBAB7.1.SB3. Mekânın konumsal özelliklerini özetlemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.2. **Mekânın Coğrafi Koşullarını Tanımlama**	SBAB7.2.SB1. Mekânın coğrafi koşullarını ayırt etmek
	SBAB7.2.SB2. Mekânın coğrafi koşulları ile ilgili bilgi toplamak
	SBAB7.2.SB3. Mekânın coğrafi koşullarını sınıflandırmak
	SBAB7.2.SB4. Mekânın coğrafi koşullarını görselleştirmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.3. **Mekânsal Bağlantıları Çözümleme**	SBAB7.3.SB1. Mekânın diğer mekânlarla sahip olduğu bağlantıları (doğal ve beşerî) belirler.
	SBAB7.3.SB2. Mekânın diğer mekânlarla sahip olduğu bağlantı (doğal ve beşerî) ilişkilerini belirler.

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.4. **Mekânları Karşılaştırma**	SBAB7.4.SB1. Mekânların koşullarını tanımlamak
	SBAB7.4.SB2. Mekânların benzer koşullarını listelemek
	SBAB7.4.SB3. Mekânların farklı koşullarını listelemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.5. **Mekânsal Etkiyi Sorgulama**	SBAB7.5.SB1. Mekânın diğer mekânlar üzerindeki etkisi ile ilgili sorular sormak
	SBAB7.5.SB2. Mekânın diğer mekânlar üzerindeki etkisi ile ilgili bilgi toplamak
	SBAB7.5.SB3. Mekânın diğer mekânlar üzerindeki etkisi ile ilgili elde ettiği bilgileri düzenlemek
	SBAB7.5.SB4. Mekânın diğer mekânlar üzerindeki etkisini çözümlemek
	SBAB7.5.SB5. Mekânın diğer mekânlar üzerindeki etkisi ile ilgili çıkarımda bulunmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.6. **Mekânsal Bölge Belirleme/Çizme**	SBAB7.6.SB1. Benzer özellikler gösteren mekânların dağılışını belirlemek
	SBAB7.6.SB2. Benzer özellikler gösteren mekânların sınırlarını çizmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.7. **Mekânsal Hiyerarşiyi Çözümleme**	SBAB7.7.SB1. Bir mekânda yer alan olayları, olguları, durumları veya bileşenlerin hiyerarşik özelliklerini belirlemek
	SBAB7.7.SB2. Hiyerarşik yapı unsurlarının birbirleriyle olan ilişkilerini belirlemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.8. **Mekânsal Geçişle İlgili Çıkarımda Bulunma**	SBAB7.8.SB1. Koşulları bilinen mekânlar arasındaki geçişin nasıl gerçekleştiğini (kademeli veya aniden) belirlemek
	SBAB7.8.SB2. Mekânsal geçişte yer alan coğrafi özellikler ile mekânsal geçişe komşu coğrafi özellikleri karşılaştırmak
	SBAB7.8.SB3. Mekânsal geçişle ile ilgili önermede bulunmak
	SBAB7.8.SB4. Mekânsal geçişi değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.9. **Mekânsal Analoji Yapma**	SBAB7.9.SB1. Birden fazla mekânı gözlemlemek
	SBAB7.9.SB2. Birden fazla mekânın niteliklerini tespit etmek
	SBAB7.9.SB3. Birden fazla mekânın benzerliklerinden çıkarım yapmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.10. **Mekânsal Deseni Algılama**	SBAB7.10.SB1. Bir mekândaki olayları, olguları, konuları veya bileşenleri belirlemek
	SBAB7.10.SB2. Bir mekândaki olayları, olguları, konuları veya bileşenleri incelemek
	SBAB7.10.SB3. Bir mekândaki olayların, olguların, konuların veya bileşenlerin düzenlenme şekillerini belirlemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB7.11. **Mekânda Desenlenen Farklı Coğrafi Olaylar, Olgular, Konular veya Mekânları Çözümleme**	SBAB7.11.SB1. Mekândaki farklı olayları, olguları, konuları veya bileşenleri belirlemek
	SBAB7.11.SB2. Mekânda desenlenen farklı olayları, olguları, konuları veya bileşenler arasındaki ilişkileri belirlemek

Coğrafi Sorgulama Becerisi (SBAB8)

Merak edilen coğrafi olaylar/olgular ve mekânlar hakkında bilgi sahibi olmak için sorular sorma, doğru kaynaklardan veri toplama, düzenleme, görselleştirme, analiz ederek inceleme ve ilgili verilerden sonuçlar çıkarma şeklinde gerçekleşen beceriyi ifade eder. Bu beceri; tespit edilen problemlerle ilgili coğrafya biliminin yöntem, teknik ve donanımlarından yararlanılarak çözüm önerileri geliştirilmesi ve bunların çeşitli temsiller ile sunulması şeklinde de ifade edilebilir. Bu öneriler ve temsiller üzerinden öğrencilere "Ne?", "Nerede?", "Ne zaman?", "Neden orada?", "Neden önemli?", "Bulunduğu ortamın özellikleri neler?", "Doğal ve beşerî ortamlarla nasıl bir ilişkisi var?" gibi sorulara cevaplar aranabilir. Coğrafi sorgulama becerisi; "coğrafi sorular sorma", "coğrafi bilgi toplama", "coğrafi bilgileri düzenleme", "coğrafi bilgileri çözümleme" ve "coğrafi sonuçlara ulaşma ve bunları paylaşma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SBAB8.1. Coğrafi Sorular Sorma	SBAB8.1.SB1. Merak ettiği coğrafi olayı/olguyu ve mekânı tanımlamak
	SBAB8.1.SB2. Merak ettiği coğrafi olayla/olguyla ve mekânla ile ilgili sorular sormak

	Süreç Bileşenleri
SBAB8.2. Coğrafi Bilgi Toplama	SBAB8.2.SB1. İstenen bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirlemek
	SBAB8.2.SB2. Belirlediği aracı kullanarak olay, olgu, konu ve mekân hakkındaki bilgileri bulmak
	SBAB8.2.SB3. Olay, olgu, konu ve mekânla ilgili ulaştığı bilgileri doğrulamak
	SBAB8.2.SB4. Olay, olgu, konu ve mekân hakkında ulaştığı bilgileri kaydetmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB8.3. Coğrafi Bilgileri Düzenleme	SBAB8.3.SB1. Coğrafi bilgileri sınıflandırmak
	SBAB8.3.SB2. Coğrafi bilgileri görselleştirmek
	SBAB8.3.SB3. Coğrafi bilgileri birleştirmek
	SBAB8.3.SB4. Elde ettiği bilgilerin coğrafi sorgulama açısından yeterliliğini değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB8.4. Coğrafi Bilgileri Çözümleme	SBAB8.4.SB1. Parçaları belirlemek
	SBAB8.4.SB2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB8.5. Coğrafi Sonuçlara Ulaşma ve Bunları Paylaşma	SBAB8.5.SB1. Coğrafi bilgilerden örüntüler bulmak
	SBAB8.5.SB2. Örüntülere dayalı önermelerde bulunmak
	SBAB8.5.SB3. Önermeleri karşılaştırmak
	SBAB8.5.SB4. Coğrafi soruları cevaplamak
	SBAB8.5.SB5. Alternatif çözüm önerileri sunmak
	SBAB8.5.SB6. Elde ettiği bilgilerden geleceğe yönelik tahminde bulunmak
	SBAB8.5.SB7. Elde ettiği bilgileri paylaşmak

Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi (SBAB9)

Coğrafi gözlem; coğrafi bir olay, olgu, konu ve mekân hakkında bilgi ve görüş edinmek amacıyla planlı ve sistemli bir biçimde duyu organları veya gözlem araçları yardımıyla yapılan incelemeyi ifade eder. Coğrafya biliminin dolayısıyla coğrafyacının laboratuvarı arazidir. Coğrafi saha çalışması; olayların meydana geldiği mekânlara giderek gözlem yapmak, yerinde değerlendirmelerde bulunmak ve olaylar arası korelasyonları tespit etmek şeklinde gerçekleşir. Coğrafi gözlem ve saha çalışması, coğrafi süreçlerin ve coğrafi sorgulamanın anlaşılmasını kolaylaştıran önemli becerilerden biridir. Coğrafi gözlem ve saha çalışması becerisi; "coğrafi gözlem ve çalışma sahası için hazırlık yapma", "coğrafi gözlem ve çalışma sahasında uygulama", "coğrafi gözlem ve çalışma sahasından elde edilen bilgileri düzenleme", "coğrafi gözlem ve çalışma sahasından elde edilen bilgileri çözümleme", "coğrafi gözlem ve saha çalışması verilerine dayalı tahminde bulunma" ve "coğrafi gözlem sahasından elde edilen bilgileri raporlama" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SBAB9.1. **Coğrafi Gözlem ve Çalışma Sahası İçin Hazırlık Yapma**	SBAB9.1.SB1. Coğrafi sorular sormak
	SBAB9.1.SB2. Gözlem ve çalışma sahası ile ilgili ön bilgi toplamak
	SBAB9.1.SB3. Gezi güzergâhı çalışma planını ve iş akışını belirlemek
	SBAB9.1.SB4. Gözlem ve çalışma sahasında kullanacağı malzemeleri temin etmek
	SBAB9.1.SB5. Gözlem ve çalışma sahası ile ilgili güvenlik ve sağlık risklerini analiz etmek
	SBAB9.1.SB6. İlgili kişi ve yerlerden gerekli izinleri almak

	Süreç Bileşenleri
SBAB9.2. **Coğrafi Gözlem ve Çalışma Sahasında Uygulama**	SBAB9.2.SB1. Gözlem ve çalışma sahasında çalışma planına ve iş akışına uymak
	SBAB9.2.SB2. Gözlem ve çalışma sahasında coğrafi olay/konu/durum veya mekânı ayırt etmek
	SBAB9.2.SB3. Gözlem ve çalışma sahasında uygun veri araçları ile bilgi toplamak
	SBAB9.2.SB4. Gözlem ve çalışma sahasında harita kullanmak
	SBAB9.2.SB5. Gözlem ve çalışma sahasında çevreye duyarlı olmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB9.3. **Coğrafi Gözlem ve Çalışma Sahasından Elde Edilen Bilgileri Düzenlenme**	SBAB9.3.SB1. Verileri sınıflandırmak
	SBAB9.3.SB2. Verileri görselleştirmek
	SBAB9.3.SB3. Bilgileri birleştirmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB9.4. **Coğrafi Gözlem ve Çalışma Sahasından Elde Edilen Bilgileri Çözümleme**	SBAB9.4.SB1. Parçaları belirlemek
	SBAB9.4.SB2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB9.5. **Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Verilerine Dayalı Tahminde Bulunma**	SBAB9.5.SB1. Coğrafi gözlem ve saha çalışması verilerinden çıkarım yapmak
	SBAB9.5.SB2. Coğrafi gözlem ve saha çalışması verilerine ilişkin yargıda bulunmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB9.6. **Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışmasından Elde Edilen Bilgileri Raporlama**	SBAB9.6.SB1. Gözlem ve saha çalışmasından elde ettiği bilgilerden ürün oluşturmak
	SBAB9.6.SB2. Çalışma sonuçlarını paylaşmak

Harita Becerisi (SBAB10)

Haritalar, mekânsal bilgiyi görselleştirmek için kullanılan araçlar arasında yer almaktadır. Harita kullanma becerisi sayesinde yaşanılan bölge ve yerküre hakkındaki uzamsal bilgiler daha doğru şekilde yorumlanır. Harita becerisi; "harita okuma", "haritayı çözümleme", "haritadan çıkarım yapma" ve "harita oluşturma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SBAB10.1. **Harita Okuma**	SBAB10.1.SB1. Haritanın başlığından anlam çıkarmak
	SBAB10.1.SB2. Haritadaki sembol ve renkleri tespit etmek/ayırt etmek
	SBAB10.1.SB3. Harita kenar bilgilerini ve harita kenar bilgilerindeki sembolleri anlamlandırmak
	SBAB10.1.SB4. Konum terimleri, sistemleri ve araçlarını tanımak/kullanmak
	SBAB10.1.SB5. Harita unsurlarından yararlanarak haritayı/harita türünü çözmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB10.2. **Haritayı Çözümleme**	SBAB10.2.SB1. Haritada yer alan olay, olgu ve/veya mekâna ilişkin özellikleri belirlemek
	SBAB10.2.SB2. Haritada yer alan olaylar, olgular ve/veya mekânlar arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB10.3. Haritadan Çıkarım Yapma	SBAB10.3.SB1. Haritada yer alan olaylar, olgular veya mekânların özellikleri, konumları, dağılımları, ilişkileri, değişimi ve/veya harita türü ile ilgili çıkarım yapmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB10.4. Harita Oluşturma	SBAB10.4.SB1. Oluşturacağı haritanın amacını belirlemek
	SBAB10.4.SB2. Harita oluşturmak için gerekli olan yöntemi, araç gereci seçmek ve kullanmak
	SBAB10.4.SB3. Haritaya ekleyeceği verileri toplamak
	SBAB10.4.SB4. Veriye ve haritası yapılacak alana uygun harita türü, ölçek, coğrafi koordinat sistemi ve projeksiyon türünden kullanacaklarını belirlemek
	SBAB10.4.SB5. Verileri haritaya işlemek ve haritanın bileşenlerini oluşturmak
	SBAB10.4.SB6. Haritayı amaca uygun biçimde kullanmak
	SBAB10.4.SB7. Haritaları geri çağırmak/hatırlamak

Tablo, Grafik, Şekil ve/veya Diyagram Becerisi (SBAB11)

Tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram becerisi ve bu becerinin bileşenleri ile tanınması; bu beceriye ait değişkenler arası ilişkiler, eğilimler, modeller, değişimler, sıralamalar ve bağlantıların belirlenmesi; bunlardan sonuç çıkarılması ve bu sonuçların karşılaştırılması; tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram hazırlamak için veri toplanması, verilerin sınıflandırılması ve uygun formlar yoluyla görselleştirilmesi beklenir. Tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram becerisi; "tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram okuma ve yorumlama" ve "tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram hazırlama" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SBAB11.1. Tablo, Grafik, Şekil ve/veya Diyagram Okuma ve Yorumlama	SBAB11.1.SB1. Tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram temsillerini bileşenleri ile tanımak ve anlamlandırmak
	SBAB11.1.SB2. Tablo, grafik, şekil ve/veya diyagramı çözümlemek
	SBAB11.1.SB3. Tablo, grafik, şekil ve/veya diyagramdan sonuç çıkarmak
	SBAB11.1.SB4. Tablo, grafik, şekil ve/veya diyagramdan elde ettiği sonuçları karşılaştırmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB11.2. Tablo, Grafik, Şekil ve/veya Diyagram Hazırlama	SBAB11.2.SB1. Oluşturacağı tablo, grafik, şekil ve/veya diyagramın amacını belirlemek
	SBAB11.2.SB2. Tablo, grafik, şekil ve/veya diyagramın türünü ve kullanacağı araç gereci belirlemek
	SBAB11.2.SB3. Tablo, grafik, şekil ve/veya diyagram hazırlamak için veri toplamak
	SBAB11.2.SB4. Verileri sınıflandırmak
	SBAB11.2.SB5. Verileri görselleştirmek
	SBAB11.2.SB6. Tablo, grafik, şekil ve/veya diyagramları kullanmak

Mantıksal Muhakeme Becerisi (SBAB12)

Hayatın tüm unsurlarıyla farkında olabilme, bu farkındalık ile bir bakış, tutum, duruş kazanma ve bunları davranışa, eyleme dökebilme olanağını ifade eder. Mantıksal muhakeme becerisi; "yorumlama", "akıl yürütme biçimlerini uygulama" ve "mantıksal denetleme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.14. **Yorumlama**	KB2.14.SB1. Mevcut olayı/konuyu/durumu incelemek
	KB2.14.SB2. Mevcut olayı/konuyu/durumu bağlamdan kopmadan dönüştürmek
	KB2.14.SB3. Kendi ifadeleriyle olayı/konuyu/durumu nesnel ve doğru anlamı değiştirmeyecek bir şekilde yeniden ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB12.1. **Akıl Yürütme Biçimlerini Uygulama**	SBAB12.1.SB1. Parçadan bütüne ilişki kurarak sonuca varmak
	SBAB12.1.SB2. Genelden genele ilişki kurarak akıl yürütmek
	SBAB12.1.SB3. Genelden özele ilişki kurarak akıl yürütmek
	SBAB12.1.SB4. Özelden özele ilişki kurarak akıl yürütmek

	Süreç Bileşenleri
KB2.19. **Mantıksal Denetleme**	KB2.19.SB1. Önermeleri dönüştürmek
	KB2.19.SB2. Ölçüt bağlamında kuralları uygulamak
	KB2.19.SB3. Ölçüt bağlamında yargıda bulunmak

Felsefi Sorgulama Becerisi (SBAB13)

İnsan, evren ve hayata yönelik olarak sistemli, ardışık, bütüncül, refleksif nitelikte soru sorma sürecinin gerçekleşmesini ifade eder. Felsefi sorgulama becerisi; "felsefi merak etme ve şüphe duyma", "felsefi derinlemesine düşünme", "felsefi soru sorma", "eleştirel tavır alma" ve "tartışma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SBAB13.1. **Felsefi Merak Etme ve Şüphe Duyma**	SBAB13.1.SB1. Merak etmek
	SBAB13.1.SB2. Şüphe ile yaklaşmak
	SBAB13.1.SB3. Peşin hükümden kaçınmak
	SBAB13.1.SB4. Şüpheyi araç olarak kullanmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB13.2. **Felsefi Derinlemesine Düşünme**	SBAB13.2.SB1. Düşüncelerin olası olumlu ve olumsuz sonuçlarını incelemek
	SBAB13.2.SB2. Düşünceleri farklı açılardan analiz etmek
	SBAB13.2.SB3. Düşüncelerini açık fikirlilikle değerlendirmek
	SBAB13.2.SB4. Alternatif düşünce sistemlerini, iddia ve çıkarımları analiz etmek
	SBAB13.2.SB5. Düşüncelerini gerektiğinde değiştirmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB13.3. Felsefi Soru Sorma	SBAB13.3.SB1. Felsefi bir konu, soru, problem, düşünce üzerine soru yöneltmek
	SBAB13.3.SB2. Bütüncül bakmak
	SBAB13.3.SB3. Refleksif olmak
	SBAB13.3.SB4. Sistemli olarak Sokratik yaklaşmak
	SBAB13.3.SB5. Yığılımlı ilerlemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB13.4. Eleştirel Tavır Alma	SBAB13.4.SB1. Bir kavram, konu, soru, problem veya düşünce üzerine eleştiriye açık olmak
	SBAB13.4.SB2. Bir konu, soru, problem veya düşünceye ilişkin güçlü ve zayıf yönleri tespit etmek
	SBAB13.4.SB3. İrdelemek
	SBAB13.4.SB4. Değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
KB2.18. Tartışma	KB2.18.SB1. Mantıksal temellendirme yapmak
	KB2.18.SB2. Mantıksal çelişkileri, tutarsızlıkları ve/veya geçersizlikleri tespit etmek
	KB2.18.SB3. Çürütmek veya kabul etmek

Felsefi Muhakeme Becerisi (SBAB14)

Geçmişten günümüze aklı düşünmeye sevk eden sorular ve bu sorular karşısında felsefi değer kazanmış cevaplarla karşılaşma, düşünme ve sorgulama becerilerini kullanabilmeyi ifade eder. Felsefi muhakeme becerisi; "felsefi problemleri anlama", "felsefi düşünce ve argümanları değerlendirme", "yorumlama" ve "felsefi metin inceleme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama	SBAB14.1.SB1. Soru ve problemlerin ortaya çıkış sebeplerini açıklamak
	SBAB14.1.SB2. Soru ve problemleri yaşam ile ilişkilendirerek değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB14.2. Felsefi Düşünce ve Argümanları Değerlendirme	SBAB14.2.SB1. Felsefi düşünce ve argümanları ifade etmek
	SBAB14.2.SB2. İlişki kurmak
	SBAB14.2.SB3. Felsefi düşünce ve argümanları sorgulamak
	SBAB14.2.SB4. Tutarlılık ve geçerliliği incelemek
	SBAB14.2.SB5. Felsefi düşünce ve argümanları karşılaştırmak

	Süreç Bileşenleri
KB2.14. Yorumlama	KB2.14.SB1. Mevcut olayı/konuyu/durumu incelemek
	KB2.14.SB2. Mevcut olayı/konuyu/durumu bağlamdan kopmadan dönüştürmek
	KB2.14.SB3. Kendi ifadeleriyle olayı/konuyu/durumu nesnel ve doğru anlamı değiştirmeyecek bir şekilde yeniden ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
SBAB14.3. Felsefi Metin İnceleme	SBAB14.3.SB1. Bir metindeki kavram, soru ve problemleri tespit etmek
	SBAB14.3.SB2. Bir metinde savunulan düşünce ve argümanları tespit etmek
	SBAB14.3.SB3. Metni değerlendirmek

Felsefi Düşünce Ortaya Koyma Becerisi (SBAB15)

Veriye dayalı bilgileri kullanarak mantıksal çıkarımlarda bulunma ve alternatif görüş üretme sürecini ifade eder. Felsefi düşünce ortaya koyma becerisi; "çözümleme", "felsefi argümantasyon oluşturma" ve "özgün felsefi görüş sunma ve felsefi metin yazma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.4. Çözümleme	KB2.4.SB1. Nesne, olgu ve olaylara ilişkin parçaları belirlemek
	KB2.4.SB2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB15.1. Felsefi Argümantasyon Oluşturma	SBAB15.1.SB1. Felsefi iddia ileri sürmek
	SBAB15.1.SB2. İddiaya dayanak oluşturacak verileri tespit etmek
	KB2.15. Yansıtmak

	Süreç Bileşenleri
SBAB15.2. Özgün Felsefi Görüş Sunma ve Felsefi Metin Yazma	SBAB15.2.SB1. Özgün düşünmek
	SBAB15.2.SB2. Felsefi düşünceyi kurgulamak
	SBAB15.2.SB3. Felsefi metin yazmak

Eleştirel Sosyolojik Düşünme Becerisi (SBAB16)

Bir sorunu veya argümanı, onu etkileyen sosyal güçlerin ve içinde şekillendiği toplumsal bağlamın bilinciyle ve duyarlığıyla sağduyulu bir şekilde değerlendirme becerisini ifade eder. Eleştirel sosyolojik düşünme becerisi; "çözümleme", "sorgulama", "sentezleme" ve "eleştirel düşünme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.4. Çözümleme	KB2.4.SB1. Nesne, olgu ve olaylara ilişkin parçaları belirlemek
	KB2.4.SB2. Parçalar arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
KB2.8. Sorgulama	KB2.8.SB1. Merak ettiği konuyu tanımlamak
	KB2.8.SB2. İlgili konu hakkında sorular sormak
	KB2.8.SB3. İlgili konu hakkında bilgi toplamak
	KB2.8.SB4. Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek
	KB2.8.SB5. Toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapmak

	Süreç Bileşenleri
KB2.20. Sentezleme	KB2.20.SB1. Parçaları belirlemek
	KB2.20.SB2. Parçalar arası ilişki kurmak
	KB2.20.SB3. Parçaları birleştirerek özgün bir bütün oluşturmak

	Süreç Bileşenleri
KB3.3. Eleştirel Düşünme	KB3.3.SB1. Olay/olgu/problem veya durumu sorgulamak
	KB3.3.SB2. Sorgulanan olay/konu/problem veya durum ile ilgili akıl yürütmek
	KB3.3.SB3. Akıl yürütmeyle ulaştığı çıkarımları yansıtmak

Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme Becerisi (SBAB17)

Geçmişteki bir sorunu tarihsel bağlamında ve olayı yaşayan insanların gözünden değerlendirerek dönemin şartları içinde neler yapılabileceğini analiz etme ve karar verme becerisini ifade eder. Tarihsel sorun analizi ve karar verme becerisi, " tarihsel sorunu belirleme ve çözümleme" ve "tarihsel soruna alternatif çözüm üretme ve değerlendirme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SBAB17.1. Tarihsel Sorunu Belirleme ve Çözümleme	SBAB17.1.SB1. Tarihsel bir sorunu tanımlamak
	SBAB17.1.SB2. Tarihsel bir soruna ilişkin tarafların çıkar, değer ve bakış açılarını çözümlemek
	SBAB17.1.SB3. Tarihsel bir sorunun çözümü için yapılan uygulamaları ve alınan kararları değerlendirmek
	SBAB17.1.SB4. Tarihsel bir sorunun çözümü için yapılan uygulamaların ve alınan kararların güncel sorunların meydana gelmesine etkilerini belirlemek

	Süreç Bileşenleri
SBAB17.2. Tarihsel Soruna Alternatif Çözüm Üretme ve Değerlendirme	SBAB17.2.SB1. Tarihsel bir sorunu çözmeye yönelik alternatif öneriler geliştirmek
	SBAB17.2.SB2. Tarihsel bir sorunu çözmeye yönelik geliştirdikleri alternatif önerilerin olası sonuçlarını geçmişte yaşayan insanların yaptıkları uygulamalar ve aldıkları kararların sonuçlarıyla karşılaştırarak değerlendirmek

EK-5

Sanat Alan Becerileri (SAB)

Sanatsal Algılama Becerisi (SAB1)

Doğadaki nesne, konu ile görsellerin birer bileşen olarak sanatın ögeleri ve ilkeleri çerçevesinde incelenerek sanatsal farkındalığın geliştirilmesi sürecini ifade eder. Sanatsal algılama becerisi, "sanatsal gözlemleme" ve "sanatsal karşılaştırma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SAB1.1. **Sanatsal Gözlemleme**	SAB1.1.SB1. Görselin/nesnenin/konunun görsel bileşenlerini fark etmek
	SAB1.1.SB2. Görselin/nesnenin/konunun görsel bileşenlerini ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
SAB1.2. **Sanatsal Karşılaştırma**	SAB1.2.SB1. Görselin/nesnenin/konunun görsel bileşenlerindeki benzerlikleri belirlemek
	SAB1.2.SB2. Görselin/nesnenin/konunun görsel bileşenlerindeki farklılıkları belirlemek

Görsel Mesajı Okuma Becerisi (SAB2)

Millî kültüre ait semboller ile evrensel semboller, sanatsal olgular, işaretler, imgeler ve motiflerin nesnel ve öznel mesajlarının anlamlandırılmasını kapsamaktadır. Görsel mesajı okuma becerisi, "görsel mesajı algılama" ve "görsel mesajı anlamlandırma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SAB2.1. **Görsel Mesajı Algılama**	SAB2.1.SB1. Göstergeleri/sanatsal olguları fark etmek
	SAB2.1.SB2. Göstergelerin/sanatsal olguların nesnel özelliklerini ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
SAB2.2. **Görsel Mesajı Anlamlandırma**	SAB2.2.SB1. Göstergelerin/sanatsal olguların nesnel ve öznel mesajlarını belirlemek
	SAB2.2.SB2. Göstergelerin/sanatsal olguların nesnel ve öznel mesajları arasındaki ilişkileri tespit etmek

Sanat Eserini İnceleme Becerisi (SAB3)

Sanat eserindeki ön yapı ile arka yapı elemanları arasındaki ilişkilerin belirlenerek eserin anlamlandırılması ve değerlendirilmesini içeren sistematik bir süreçtir. Ön yapı elemanları eserin renk, biçim, form, doku, mekân gibi sanat elemanları ile denge, ritim, zıtlık gibi tasarım ilkelerini kapsayan görsel ve biçimsel bileşenlerden oluşmaktadır. Arka yapı elemanları ise sanatçının iletmek istediği mesaj, eserin üretildiği dönem, sanatçının üslubu ile toplumsal ve kültürel bağlam gibi eserin kavramsal derinliğini oluşturan boyutları temsil etmektedir. Sanat eserini inceleme becerisi; "sanatsal betimleme", "sanatsal çözümleme", "sanatsal yorumlama" ve "sanatsal yargıda bulunma" bütünleşik becerilerden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SAB3.1. **Sanatsal Betimleme**	SAB3.1.SB1. Eser ile ilgili bilgileri tespit etmek
	SAB3.1.SB2. Eserde görülenleri ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
SAB3.2. **Sanatsal Çözümleme**	SAB3.2.SB1. Eserdeki görsel bileşenleri/konuyu/konuyu oluşturan bileşenleri belirlemek
	SAB3.2.SB2. Eserdeki görsel bileşenler/konuyu oluşturan bileşenler arasındaki ilişkileri belirlemek

	Süreç Bileşenleri
SAB3.3. **Sanatsal Yorumlama**	SAB3.3.SB1. Eserin konusuyla görsel bileşenler/konuyu oluşturan bileşenler arasında ilişki kurmak
	SAB3.3.SB2. Eserin temasına/destekleyici temalarına ilişkin çıkarım yapmak

	Süreç Bileşenleri
SAB3.4. **Sanatsal Yargıda Bulunma**	SAB3.4.SB1. Eserin özelliklerini belirli ölçütler ile karşılaştırmak
	SAB3.4.SB2. Eser hakkında ölçütler çerçevesinde yargıda bulunmak

Sanatsal Üretim Yapma Becerisi (SAB4)

Belirli bir tema, konu veya problem üzerine geliştirilen sanatsal fikirlerin uygun görsel anlatım araçları ve teknik malzemelerle birleştirilerek özgün sanat ürünlerine dönüştürülmesi sürecidir. Görsel anlatım araçları; resim, heykel, grafik tasarım, dijital sanat, fotoğraf, kolaj gibi sanatsal ifade biçimlerini kapsamaktadır. Sanatsal üretim sürecinde belirlenen tema veya kavrama bağlı olarak görsel iletişim yöntemleri ve teknik malzemelerle çok katmanlı anlamlar meydana getirilmektedir. Sanatsal üretim yapma becerisi, "sanatsal ürün tasarlama" ve "sanatsal ürün oluşturma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SAB4.1. **Sanatsal Ürün Tasarlama**	SAB4.1.SB1. Görseli/konuyu/temayı/kavramı incelemek
	SAB4.1.SB2. Görsel/konu/tema/kavram bağlamında oluşturulan imgeleri ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
SAB4.2. **Sanatsal Ürün Oluşturma**	SAB4.2.SB1. Konuya/temaya/kavrama uygun görsel anlatım araçlarını ifade etmek
	SAB4.2.SB2. Konuyu/temayı/kavramı eskize/kompozisyona/sanatsal ürüne dönüştürmek

Sanatsal Tasarım Yapma Becerisi (SAB5)

Belirli bir konu/tema/kavram üzerine geliştirilen fikirlerin uygun tekniklerle/yöntemlerle ve malzemelerle uygulanan üretim aşamaları sonunda özgün sanatsal tasarım ürünlerine dönüştürülerek estetik ve işlevsel yeterliklerinin değerlendirildiği süreçtir. Sanatsal tasarım yapma becerisi, "sanatsal tasarım taslağı oluşturma" ve "sanatsal tasarım ürünü oluşturma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SAB5.1. **Sanatsal Tasarım Taslağı Oluşturma**	SAB5.1.SB1. Sanatsal tasarımla ilgili konuyu/temayı/kavramı incelemek
	SAB5.1.SB2. Sanatsal tasarımla ilgili konuya/temaya/kavrama yönelik fikir geliştirmek
	SAB5.1.SB3. Sanatsal tasarımla ilgili konuya/temaya/kavrama yönelik eskiz yapmak

	Süreç Bileşenleri
SAB5.2. **Sanatsal Tasarım Ürünü Oluşturma**	SAB5.2.SB1. Sanatsal tasarıma uygun yöntem/teknik belirlemek/ifade etmek
	SAB5.2.SB2. Sanatsal tasarım yöntemine/tekniğine uygun araç gereci belirlemek/ifade etmek
	SAB5.2.SB3. Sanatsal tasarım üretim aşamalarını konuya ve işleve göre sıralamak
	SAB5.2.SB4. Konuyu/temayı/kavramı sanatsal tasarıma dönüştürmek
	SAB5.2.SB5. Sanatsal tasarımın estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirmek

Müziksel İşitme Becerisi (SAB6)

İşitilen ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri[1] tanımayı, işitsel olarak birbirinden ayırt ederek açıklamayı ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
SAB6. **Müziksel İşitme**	SAB6.SB1. Ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri tanımak
	SAB6.SB2. Ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri işitsel olarak ayırt etmek
	SAB6.SB3. Ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri ifade etmek

Müziksel Okuma Becerisi (SAB7)

Yazılı müzik eserinin ritmik/ezgisel/armonik bileşenlerinin ayırt edilerek bu bileşenlere uygun, akıcı ve bütüncül bir şekilde okunmasını ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
SAB7. **Müziksel Okuma**	SAB7.SB1. Ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri tanımak
	SAB7.SB2. Ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri ayırt etmek
	SAB7.SB3. Ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri uygulamak

Müziksel Yazma Becerisi (SAB8)

Bireyin dinlediği müzik cümlesinde/eserinde yer alan ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri ayırt etmesi ve işittiği ritmik, ezgisel, armonik bileşenlerden oluşan yapıyı müzik yazısına dönüştürmesini ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
SAB8. **Müziksel Yazma**	SAB8.SB1. Ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri tanımak
	SAB8.SB2. Ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri işitsel olarak ayırt etmek
	SAB8.SB3. Ritmik/ezgisel/armonik bileşenleri uygulamak

[1] Ritmik Bileşenler: Ölçü sayısı, usul, hız, ritmik kalıplar vb.
Ezgisel/Armonik Bileşenler: Ses, aralık, akor, ton, makam vb.

Müziksel Dinleme Becerisi (SAB9)

Bireyin dinlediği müzik eserinin müziksel bileşenlerini[2] tanımasını, bu bileşenleri birbirinden ayırt etmesini, işitsel olarak anlamlandırılan bu kavramları sözlü olarak açıklamasını ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
SAB9. Müziksel Dinleme	SAB9.SB1. Müziksel bileşenleri tanımak
	SAB9.SB2. Müziksel bileşenleri ayırt etmek
	SAB9.SB3. Müziksel bileşenleri açıklamak

Müziksel Söyleme Becerisi (SAB10)

Müziksel söyleme becerisi; bireyin müzik eserini seslendirmeden önce bedenini hazır hâle getirmesini, eseri seslendirirken doğru nefes almasını, uygun söyleme tekniklerini kullanmasını ve eseri müziksel bileşenlere uygun icra etmesini ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
SAB10. Müziksel Söyleme	SAB10.SB1. Bedenini söylemeye hazır hâle getirmek
	SAB10.SB2. Uygun söyleme tekniklerini kullanmak
	SAB10.SB3. Müziksel bileşenleri uygulamak

Müziksel Çalma Becerisi (SAB11)

Bireyin çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonunu sergilemesi, çalgıya özgü teknikleri tanıması, kullanması ve eseri müziksel bileşenlere uygun icra etmesini ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
SAB11. Müziksel Çalma	SAB11.SB1. Çalınacak eseri çözümlemek
	SAB11.SB2. Çalgıya özgü duruş ve tutuş pozisyonu almak
	SAB11.SB3. Çalgıya özgü teknikleri kullanmak
	SAB11.SB4. Müziksel bileşenleri uygulamak

Müziksel Yaratıcılık Becerisi (SAB12)

Belirli bir tema, konu, duygu ve düşünce üzerine geliştirilen fikirlerin müziksel ögeler kullanılarak oluşturulan ürün yoluyla dışa vurulmasını ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
SAB12. Müziksel Yaratıcılık	SAB12.SB1. Oluşturacağı müziksel ürünün kullanım amacını belirlemek
	SAB12.SB2. Müziksel ürün oluşturmak için gerekli ögeleri seçmek
	SAB12.SB3. Seçtiği ögelerle özgün ürün oluşturmak

Müziksel Hareket Becerisi (SAB13)

Bireyin dinlediği ya da seslendirdiği müzik eserindeki ritmik ve ezgisel yapılara, eserin amacına, anlatımına uygun hareketler belirleyerek bunları sergilemesini ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
SAB13. Müziksel Hareket	SAB13.SB1. Ritmik yapıya/eserin anlamına uygun hareketler belirlemek
	SAB13.SB2. Ritmik yapıya/eserin anlamına uygun hareketler sergilemek

[2] Müziksel Bileşenler: Ritmik bileşenler, ezgisel/armonik bileşenler, entonasyon, artikülasyon, tür, dönem, form vb.

Sahneleme Becerisi (SAB14)

Bireyin bir düşünceyi, duyguyu ya da olayı sahne ortamına özgü anlatım biçimleriyle kurgulayıp canlandırabilmesidir. Bu beceri; yaratıcı yorumlama, estetik ifade, etkileşim ve bütünlük ilkeleri doğrultusunda sahneleme sürecinin tüm aşamalarını planlama, uygulama ve değerlendirme yeterliklerini kapsamaktadır. Sahneleme becerisi; "dramaturjik okuma", "tiyatral ses ve konuşma yapma", "tiyatral hareket yapma", "rol oynama", "yansıtma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
SAB14.1. **Dramaturjik Okuma**	SAB14.1.SB1. Oyunun/yazarın/dönemin özelliklerini belirlemek
	SAB14.1.SB2. Oyunun/yazarın/dönemin özellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek

	Süreç Bileşenleri
SAB14.2. **Tiyatral Ses ve Konuşma Yapma**	SAB14.2.SB1. Durum/konu/ilke/kavram/dönem bağlamında ses ve konuşma unsurlarını incelemek
	SAB14.2.SB2. Durum/konu/ilke/kavram/dönem bağlamında ses ve konuşma uygulamaları yapmak

	Süreç Bileşenleri
SAB14.3. **Tiyatral Hareket Yapma**	SAB14.3.SB1. Tema/durum/kavram çerçevesinde hareketi incelemek
	SAB14.3.SB2. Tema/durum/kavram çerçevesinde hareket çalışmaları yapmak

	Süreç Bileşenleri
SAB14.4. **Rol Oynama**	SAB14.4.SB1. Dönemi/biçemi/oyun metnini/çatışmayı/hikâyeyi incelemek
	SAB14.4.SB2. Döneme/biçeme /oyun metnine/çatışmaya/hikâyeye uygun rol çalışmaları yapmak

	Süreç Bileşenleri
KB2.15. **Yansıtma**	KB2.15.SB1. Deneyimi gözden geçirmek
	KB2.15.SB2. Deneyime dayalı çıkarım yapmak
	KB2.15.SB3. Ulaşılan çıkarımları değerlendirmek

EK-6

Beden Eğitimi, Oyun ve Spor Alan Becerileri (BEOSAB)

Hareketi Sergileme Becerisi (BEOSAB1)

Bireyin fiziksel aktivitelerde kaba, ince, spora hazırlayıcı ve spora özgü hareket becerilerini anlaması; bu becerileri aşamalı olarak geliştirmesi ve farklı durumlara uyum sağlayarak uygulaması sürecini ifade eder. Bu beceri, bireyin hareketleri doğru ve uygun şekilde gerçekleştirme kapasitesini geliştirmesine olanak tanır.

	Süreç Bileşenleri
BEOSAB1. **Hareketi Sergileme**	BEOSAB1.SB1. Hareket becerilerini algılamak
	BEOSAB1.SB2. Hareket becerilerinin basamaklarını göstermek
	BEOSAB1.SB3. Hareket becerilerini farklı durumlarda/ortamlarda uygulamak

Hareket Kavramlarını Uygulama Becerisi (BEOSAB2)

Bireyin beden farkındalığı, alan farkındalığı, efor (çaba), hareket ilişkileri gibi temel kavramlar ile hareket becerileri arasında ilişki kurarak uygulamasını içerir. Bu beceri, bireyin fiziksel aktivitelerde bilinçli ve etkili bir şekilde hareket etmesini sağlar.

	Süreç Bileşenleri
BEOSAB2. **Hareket Kavramlarını Uygulama**	BEOSAB2.SB1. Hareket kavramlarını/ilkelerini/terimlerini ayırt etmek
	BEOSAB2.SB2. Hareket becerileri ile hareket kavramları/ilkeleri/terimleri arasında ilişki kurmak
	BEOSAB2.SB3. Hareket kavramlarına/ilkelerine/terimlerine uygun olarak hareket etmek

Taktik ve Strateji Geliştirme Becerisi (BEOSAB3)

Fiziksel aktivite, oyun vb. sportif etkinlikler sırasında karşılaşılan durumları/problemleri belirlemek; bu durumlara/problemlere yönelik çözüm yolları geliştirmek ve uygulamak için kullanılan bir beceridir. Bu beceri, bireyin stratejik düşünme ve planlama yeteneğini geliştirir; hareketlerini daha etkili ve bilinçli bir şekilde gerçekleştirmesini sağlar.

	Süreç Bileşenleri
BEOSAB3. **Taktik ve Strateji Geliştirme**	BEOSAB3.SB1. Taktiksel/stratejik problemi/durumu belirlemek
	BEOSAB3.SB2. Belirlenen problemin/durumun çözümüne ilişkin öneri sunmak
	BEOSAB3.SB3. Taktiği/stratejiyi uygulamak

Fiziksel Aktiviteye Katılma Becerisi (BEOSAB4)

Bireyin fiziksel aktivitelerin gerekliliğini fark etmesini, bu aktiviteler için uygun planlar geliştirmesini ve belirlenen hedeflere ulaşmak için bu planları uygulamasını içerir. Bu beceri, bireyin yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmasına ve sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemesine katkı sağlar.

	Süreç Bileşenleri
BEOSAB4. **Fiziksel Aktiviteye Katılma**	BEOSAB4.SB1. Fiziksel aktivite düzeyini/ihtiyacını fark etmek
	BEOSAB4.SB2. Fiziksel aktivite düzeyini geliştirmek için plan yapmak
	BEOSAB4.SB3. Fiziksel aktiviteye ilişkin planı uygulamak

Ritmik Hareket Etme Becerisi (BEOSAB5)

Bireyin hareket veya müzikle ilişkilendirilen ritmi algılamasını, bu ritme uygun hareketler yapmasını ve ritmik becerilerini etkili bir şekilde sergilemesini içerir. Bu beceri; bireyin koordinasyonunu, estetik duygusunu ve müzikle uyumlu hareket yetkinliğini geliştirmesine katkı sağlar.

	Süreç Bileşenleri
BEOSAB5. **Ritmik Hareket Etme**	BEOSAB5.SB1. Harekete/müziğe ilişkin ritmi algılamak
	BEOSAB5.SB2. Ritme uygun hareket etmek
	BEOSAB5.SB3. Ritmik hareket becerilerini sergilemek

Fiziksel Uygunluk Sağlama Becerisi (BEOSAB6)

Bireyin sağlıkla (kalp-damar sistemi dayanıklılığı, kas kuvveti, kas dayanıklılığı, esneklik, vücut kompozisyonu vb.) ve performansla ilişkili (kuvvet, çeviklik, dayanıklılık, hız vb.) fiziksel uygunluk bileşenlerini açıklamasını, bu bileşenleri fiziksel aktivitelerde uygulamasını ve fiziksel uygunluk düzeyini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmasını ifade eder. Bu beceri, bireyin sağlıklı bir yaşam sürdürmesine ve fiziksel performansını artırmasına olanak tanır.

	Süreç Bileşenleri
BEOSAB6. **Fiziksel Uygunluk Sağlama**	BEOSAB6.SB1. Fiziksel uygunluk bileşenlerini açıklamak
	BEOSAB6.SB2. Fiziksel uygunluk bileşenlerini içeren hareketleri uygulamak
	BEOSAB6.SB3. Fiziksel uygunluk bileşenlerini geliştirmek

Eşle/Grupla Hareket Etme Becerisi (BEOSAB7)

Bireyin takım çalışması veya grup etkinlikleri sırasında rolleri tanımlamasını, belirlenen rolleri yerine getirmesini ve diğer bireylerle uyumlu hareket etmesini içerir. Bu beceri, bireyin sosyal etkileşim becerilerini geliştirerek grupla birlikte uyum içinde hareket etmesini sağlar.

	Süreç Bileşenleri
BEOSAB7. **Eşle/Grupla Hareket Etme**	BEOSAB7.SB1. Eşle/grupla hareket ederken rolleri tanımlamak
	BEOSAB7.SB2. Eşle/grupla hareket ederken rolleri yerine getirmek
	BEOSAB7.SB3. Eşle/grupla uyumlu hareket etmek

Adil Oyun Anlayışına Uygun Davranma Becerisi (BEOSAB8)

Spor ve fiziksel aktivitelerde dürüstlük, saygı, eşitlik, sportmenlik gibi temel etik değerleri benimsemeyi ifade eder. Bireyin kurallara uymasını, rakiplerine ve takım arkadaşlarına karşı saygılı davranmasını, aynı zamanda iş birliği içinde hareket etmesini içerir. Adil oyun anlayışına uygun davranma becerisi; bireyin spor katılımını olumlu bir deneyime dönüştürürken teknik becerilerini geliştirme, sosyal etkileşimde bulunma ve kişisel sorumluluk bilincini artırma fırsatları sunar. Bu beceri; bireyin etik değerlere bağlılığını, sorumluluk bilincini ve sportmenlik davranışlarını geliştirmesine katkıda bulunur.

	Süreç Bileşenleri
BEOSAB8. **Adil Oyun Anlayışına Uygun Davranma**	BEOSAB8.SB1. Adil oyun anlayışını açıklamak
	BEOSAB8.SB2. Adil oyun anlayışına uygun hareket etmek

Takım/Grup Liderliği Sergileme Becerisi (BEOSAB9)

Beden eğitimi, spor, fiziksel aktivite veya hareket temelli grup etkinlikleri sırasında bireyin liderlik özelliklerini tanımasını ve bu özellikleri etkin bir şekilde uygulayarak grubu yönlendirme, motive etme ve organize etme kapasitesini ifade eder. Takım/grup liderliği becerisi; bireyin sorumluluk almasını, karar verme süreçlerine katılmasını ve etkili iletişim becerilerini geliştirmesini sağlar. Bu beceri, grup dinamiklerini anlamaya ve grup hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunur.

	Süreç Bileşenleri
BEOSAB9. **Takım/Grup Liderliği Sergileme**	BEOSAB9.SB1. Takım/grup liderliği özelliklerini tanımak
	BEOSAB9.SB2. Takım/grup liderliği özelliklerini göstermek

Güvenli Ortam Oluşturma Becerisi (BEOSAB10)

Bireyin fiziksel aktiviteler, oyunlar veya spor etkinlikleri sırasında kendisinin ve çevresindekilerin sağlığını tehdit edebilecek davranışlardan uzak durmasını ve bu tür durumlara karşı önleyici tedbirler almasını içerir. Bu beceri; bireyin riskleri tanıma, güvenli bir çevre sağlama ve sağlığı koruma bilincini geliştirmesini amaçlar. Güvenli ortam oluşturma kapsamında bireyin sakatlık riskinden korunması, bilinçsiz fiziksel aktivite veya zararlı içeriklerden uzak durması sağlanır. Bu süreç, bireyin hem kendi güvenliğini hem de çevresindekilerin sağlığını korumasına olanak tanır ve toplumsal sağlık bilincini destekler.

	Süreç Bileşenleri
BEOSAB10. **Güvenli Ortam Oluşturma**	BEOSAB10.SB1. Riskleri tanımlamak/belirlemek
	BEOSAB10.SB2. Önleyici tedbirler almak

EK-7

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Alan Becerileri (BTYAB)

Bilişim Teknolojilerini Kullanma Becerisi (BTYAB1)

Bireyin bilişim teknolojilerini etkin ve verimli bir şekilde kullanma yeteneğini ifade eder. Günümüzün dijital dünyasında, farklı teknolojik araç ve uygulamaları tanıma, sınıflandırma ve bu teknolojilerle çalışma becerisi bireylerin bilgiye ulaşmasını kolaylaştırırken aynı zamanda iş süreçlerinde de daha verimli olmalarını sağlayacaktır. Bilişim teknolojilerini kullanma becerisi, "bilişim teknolojilerini sınıflandırma" ve "bilişim teknolojileri ile çalışma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
BTYAB1.1. **Bilişim Teknolojilerini Sınıflandırma**	BTYAB1.1.SB1. Kavramları/araçları/teknolojileri/bileşenleri belirlemek
	BTYAB1.1.SB2. Kavramları/araçları/teknolojileri/bileşenleri ilişkilendirmek
	BTYAB1.1.SB3. Kavramları/araçları/teknolojileri/bileşenleri kullanım alanlarına göre gruplandırmak

	Süreç Bileşenleri
BTYAB1.2. **Bilişim Teknolojileri ile Çalışma**	BTYAB1.2.SB1. Araç ve teknolojileri amacına uygun olarak belirlemek
	BTYAB1.2.SB2. Belirlediği araç ve teknolojileri kullanmak
	BTYAB1.2.SB3. Kullandığı araç ve teknolojileri uygunluk/verimlilik kapsamında değerlendirmek

Bilgi İşlemsel Düşünme Becerisi (BTYAB2)

Bireyin karmaşık problemleri çözmek ve bilgiyi işlemek için sistematik ve algoritmik düşünme yeteneğini ifade eder. Bu beceri bireylerin problemleri yönetilebilir parçalara ayırmalarını, her parçayı analiz ederek çözüm yolları geliştirmelerini, algoritmalar kullanarak çözümler üretmelerini ve veriyi düzenleyerek anlamlı bilgilere dönüştürmelerini sağlar. Bilgi işlemsel düşünme becerisi; "sorgulama", "algoritmik düşünme", "soyutlama", "ayrıştırma" ve "test etme-hata ayıklama" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.8. **Sorgulama**	KB2.8.SB1. Merak ettiği konuyu tanımlamak
	KB2.8.SB2. İlgili konu hakkında sorular sormak
	KB2.8.SB3. İlgili konu hakkında bilgi toplamak
	KB2.8.SB4. Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek
	KB2.8.SB5. Toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapmak

	Süreç Bileşenleri
BTYAB2.1. **Algoritmik Düşünme**	BTYAB2.1.SB1. Problemi belirlemek
	BTYAB2.1.SB2. Problemin girdi ve çıktılarını belirlemek
	BTYAB2.1.SB3. Problemin çözümüne ilişkin işlem adımlarını listelemek
	BTYAB2.1.SB4. İşlem adımlarını akış şeması ile göstermek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB2.2. Soyutlama	BTYAB2.2.SB1. Probleme ilişkin bilgileri belirlemek
	BTYAB2.2.SB2. Problemle ilgili olmayan bilgileri kapsam dışında bırakmak
	BTYAB2.2.SB3. Belirlenen probleme ilişkin soyut kavramları somut nesnelerle ilişkilendirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB2.3. Ayrıştırma	BTYAB2.3.SB1. Problemi yönetilebilir alt problemlere ayırmak
	BTYAB2.3.SB2. Ayrılan her bir parçayı çözümlemek
	BTYAB2.3.SB3. Ayrılan parçaları çözüm için birleştirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB2.4. Test Etme-Hata Ayıklama	BTYAB2.4.SB1. Bilgi işlemsel düşünme sürecinde geliştirdiği algoritmayı/kodlamayı test etmek
	BTYAB2.4.SB2. Bilgi işlemsel düşünme sürecinde hataları ayıklayarak algoritmayı/kodlamayı kullanıma hazır hâle getirmek

Yazılım Geliştirme Becerisi (BTYAB3)

Bireyin teknik bilgi birikimlerini genişletirken yazılım tasarımı ve mimarisi konusunda etkin çözümler oluşturabilmelerini ifade eder. Ayrıca yazılım geliştirme sürecinin aşamalarını öğrenmede yardımcı olur. Bu beceri, öğrencilerin programlama dilleri yardımıyla kodlama yapmalarını, yazılımın işlevselliğini ve performansını artırmak için gerekli algoritma ve yapıları kullanarak uygulama geliştirmelerini içerir. Böylelikle öğrencilerin yaratıcı düşünme yeteneklerini geliştirerek özgün ve yenilikçi yaklaşımla problem çözme yeteneklerinin güçlenmesini sağlar. Yazılım geliştirme becerisi; "sorgulama", "yapılandırma", "yazılım geliştirme ortamını hazırlama", "yazılım geliştirme sürecinde kullanılan bileşenlerden/yapılardan/yöntemlerden yararlanma", "yazılım geliştirme sürecini yönetme", "yazılım geliştirme sürecinde robotik/mekanik sistemler ile entegre bir ürün/sistem geliştirme", "test etme-hata ayıklama" ve "sentezleme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
KB2.8. Sorgulama	KB2.8.SB1. Merak ettiği konuyu tanımlamak
	KB2.8.SB2. İlgili konu hakkında sorular sormak
	KB2.8.SB3. İlgili konu hakkında bilgi toplamak
	KB2.8.SB4. Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek
	KB2.8.SB5. Toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapmak

	Süreç Bileşenleri
KB2.13. Yapılandırma	KB2.13.SB1. Mevcut olayı/konuyu/durumu inceleyerek hiyerarşik, nedensel ya da mantıksal ilişkiler ortaya koymak
	KB2.13.SB2. Tespit ettiği ilişkilerle ilgili ön bilgilerden yararlanarak uyumlu bir bütün oluşturmak/ortaya koymak

	Süreç Bileşenleri
BTYAB3.1. **Yazılım Geliştirme Ortamını Hazırlama**	BTYAB3.1.SB1. Yazılım geliştirme ortamlarını tanımak
	BTYAB3.1.SB2. Yazılım geliştirme ortamını belirlemek
	BTYAB3.1.SB3. Yazılım geliştirme ortamını düzenlemek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB3.2. **Yazılım Geliştirme Sürecinde Kullanılan Bileşenlerden/ Yapılardan/ Yöntemlerden Yararlanma**	BTYAB3.2.SB1. Yazılım geliştirme sürecinin bileşenlerini/yapılarını/yöntemlerini tanımak
	BTYAB3.2.SB2. Yazılım geliştirme sürecinin bileşenlerini/yapılarını/yöntemlerini kullanmak
	BTYAB3.2.SB3. Kullandığı bileşenleri/yapıları/yöntemleri değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB3.3. **Yazılım Geliştirme Sürecini Yönetme**	BTYAB3.3.SB1. Yazılım geliştirme sürecini planlamak
	BTYAB3.3.SB2. Yazılımı/programı tasarlamak
	BTYAB3.3.SB3. Yazılımı/programı oluşturmak
	BTYAB3.3.SB4. Oluşturulan yazılımı/programı değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB3.4. **Yazılım Geliştirme Sürecinde Robotik/Mekanik Sistemler ile Entegre Bir Ürün/ Sistem Geliştirme**	BTYAB3.4.SB1. Robotik/mekanik sistemler ile entegre bir ürün/sistem için gereksinimleri belirlemek
	BTYAB3.4.SB2. Kullanılacak araç gereci seçmek
	BTYAB3.4.SB3. Robotik/mekanik sistemler ile entegre bir ürünü/sistemi oluşturmak
	BTYAB3.4.SB4. Robotik/mekanik sistemler ile entegre bir ürünü/sistemi belirlenen ölçütleri karşılayacak şekilde çalışır hâle getirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB3.5. **Test Etme-Hata Ayıklama**	BTYAB3.5.SB1. Geliştirdiği yazılımı/programı test etmek
	BTYAB3.5.SB2. Hataları ayıklayarak yazılımı/programı kullanıma hazır hâle getirmek

	Süreç Bileşenleri
KB2.20. **Sentezleme**	KB2.20.SB1. Parçaları belirlemek
	KB2.20.SB2. Parçalar arasında ilişki kurmak
	KB2.20.SB3. Parçaları birleştirerek özgün bir bütün oluşturmak

Dijital Ürün Geliştirme Becerisi (BTYAB4)

Bireyin tasarım araç ve teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanarak görsel ve canlandırma ile desteklenen tasarım kurgusu oluşturma, estetik ve işlevsel yönleri güçlü ürün ve simülasyon/model geliştirmesini ifade eder. Dijital ürün geliştirme becerisi; "tasarım araç, teknoloji ve yöntemlerinden yararlanma", "tasarım kurgusu oluşturma", "ürün geliştirme" ve "simülasyon/model geliştirme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
BTYAB4.1. **Tasarım Araç, Teknoloji ve Yöntemlerinden Yararlanma**	BTYAB4.1.SB1. Tasarım oluşturma sürecinde kullanılan araç, teknoloji ve yöntemleri tanımak
	BTYAB4.1.SB2. Uygun araç, teknoloji ve yöntemleri belirlemek
	BTYAB4.1.SB3. Belirlenen araç, teknoloji ve yöntemleri kullanmak
	BTYAB4.1.SB4. Kullanılan araç, teknoloji ve yöntemleri değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB4.2. **Tasarım Kurgusu Oluşturma**	BTYAB4.2.SB1. Tasarımı yapılacak gerçek hayat problemini belirlemek
	BTYAB4.2.SB2. Tasarım sürecinde hikâye/senaryo unsurlarını belirlemek
	BTYAB4.2.SB3. Belirlenen unsurları kapsayan hikâye/senaryo oluşturmak
	BTYAB4.2.SB4. Hikâyeyi/senaryoyu bütünlük açısından değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB4.3. **Ürün Geliştirme**	BTYAB4.3.SB1. Tasarlanan hikâye/senaryo unsurlarından uyumlu bir bütün oluşturmak
	BTYAB4.3.SB2. Oluşturulan ürünü belirlenen ölçütler açısından değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB4.4. **Simülasyon/ Model Geliştirme**	BTYAB4.4.SB1. Simülasyon/model yapılacak gerçek hayat problemini belirlemek
	BTYAB4.4.SB2. Problem çözümü için bir simülasyon/model oluşturmak
	BTYAB4.4.SB3. Geliştirilen simülasyonu/modeli uygulamak
	BTYAB4.4.SB4. Simülasyonun/modelin süreç ve sonuçlarını değerlendirmek

Veri Yönetimi Becerisi (BTYAB5)

Bir problemi çözmek veya bir araştırma sorusuna yanıt bulmak için bilimsel araştırma süreç adımlarını takip ederek verilerden anlamlı sonuçlar elde etme sürecini ifade eder. Veri yönetimi becerisi; "problemi belirleme", "verileri toplama ve düzenleme", "bulgulara ulaşma" ve "bulguları yorumlama" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
BTYAB5.1. **Problemi Belirleme**	BTYAB5.1.SB1. Araştırma gerektiren gerçek yaşam durumunu belirlemek
	BTYAB5.1.SB2. Bağlam içerisinde veriye dayalı cevaplanabilecek araştırma soruları oluşturmak

	Süreç Bileşenleri
BTYAB5.2. **Verileri Toplama ve Düzenleme**	BTYAB5.2.SB1. Veri toplama süreci için plan yapmak
	BTYAB5.2.SB2. Verileri elde etmek
	BTYAB5.2.SB3. Verileri kullanıma hazır hâle getirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB5.3. **Bulgulara Ulaşma**	BTYAB5.3.SB1. Uygun analiz ve çözümleme yöntemlerini seçmek
	BTYAB5.3.SB2. Verileri işlemek
	BTYAB5.3.SB3. Verileri analiz etmek ve çözümlemek
	BTYAB5.3.SB4. Verileri görselleştirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB5.4. **Bulguları Yorumlama**	BTYAB5.4.SB1. Bulgulara ait sonuç çıkarmak
	BTYAB5.4.SB2. Elde ettiği bulguları kaynak göstererek yorumlamak

Dijital Güvenlik Önlemleri Alma Becerisi (BTYAB6)

Dijital ortamların güvenliğini sağlamak ve siber tehditlere karşı etkili bir koruma oluşturmak için gerekli yeterlikleri ve süreçleri ifade eder. Bu beceri, dijital ortamlarda risklerin belirlenmesini, dijital güvenlik önlemlerinin uygulanmasını ve sürekli olarak güncellenmesini ve böylelikle dijital ortamda verinin korunmasını sağlar. Ayrıca siber uzayda saldırı ve savunma stratejileri geliştirilmesi, dijital ortamda güvenlik açıklarının belirlenerek tehdit analizinin yapılması ve etkili savunma yöntemlerinin belirlenmesi süreçlerinden oluşur. Bu süreçler, dijital varlıkların korunmasını ve bilgi güvenliği risklerinin minimize edilmesini sağlar. Dijital güvenlik önlemleri alma becerisi; "dijital güvenlik önlemlerini yönetme", "dijital güvenlik önlemlerini uygulama" ve "siber saldırılara karşı savunma stratejilerini kullanma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
BTYAB6.1. **Dijital Güvenlik Önlemlerini Yönetme**	BTYAB6.1.SB1. Dijital güvenlik risklerini belirlemek
	BTYAB6.1.SB2. Dijital güvenlik önlemlerini belirlemek
	BTYAB6.1.SB3. Bilgi güvenliğinin temel bileşenlerini ayırt etmek
	BTYAB6.1.SB4. Karşılaşılan bir durumu/olayı e-güvenlik önlemleri açısından değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
BTYAB6.2. **Dijital Güvenlik Önlemlerini Uygulama**	BTYAB6.2.SB1. Dijital ortamlarda kişisel verilerin korunmasına yönelik gerekli önlemleri almak
	BTYAB6.2.SB2. Dijital ortamlarda kendi/kullanıcı sisteminin korunmasına yönelik gerekli önlemleri almak

	Süreç Bileşenleri
BTYAB6.3. **Siber Saldırılara Karşı Savunma Stratejilerini Kullanma**	BTYAB6.3.SB1. Sistemin güvenliğini test etmek
	BTYAB6.3.SB2. Siber saldırı türlerine karşı savunma stratejilerine karar vermek
	BTYAB6.3.SB3. Güvenlik açıklarını kapatmaya yönelik müdahale işlemlerini gerçekleştirmek

EK-8

Tasarım Alan Becerileri (TSRMAB)

Tasarım Ürünü Oluşturma Becerisi (TSRMAB1)

Belirli bir tema, konu ya da problemin çözümü üzerine geliştirilen fikirlerin tasarım oluşturma kriterleri (işlevsellik, sürdürülebilirlik, ekonomiklik, özgünlük, dayanıklılık, uygunluk, ergonomi ve estetik) dikkate alınarak var olan ürünlere yenilikler getirilmesi veya var olan ürünlerin alternatif tasarım ürünlerine dönüştürülmesi sürecidir. Tasarım ürünü oluşturma becerisi, "taslak oluşturma" ve "tasarımı ürüne dönüştürme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
TSRMAB1.1. Taslak Oluşturma	TSRMAB1.1.SB1. Tasarımla ilgili problem/konu belirlemek
	TSRMAB1.1.SB2. Tasarım problemi ile ilgili konuya/temaya/kavrama yönelik inceleme yapmak
	TSRMAB1.1.SB3. Tasarım probleminin çözümüne yönelik fikir geliştirmek
	TSRMAB1.1.SB4. Tasarımla ilgili konuya/temaya/kavrama yönelik eskiz yapmak

	Süreç Bileşenleri
TSRMAB1.2. Tasarımı Ürüne Dönüştürme	TSRMAB1.2.SB1. Tasarıma uygun araç gereci belirlemek
	TSRMAB1.2.SB2. Uygulama yöntemlerini ve tekniklerini belirlemek
	TSRMAB1.2.SB3. Üretim aşamalarını konuya ve işleve göre sıralamak
	TSRMAB1.2.SB4. Üretim aşamalarını tasarım oluşturma kriterlerine göre uygulamak
	TSRMAB1.2.SB5. Ürünle ilgili maket/model/prototip (ilk örnek) oluşturmak
	TSRMAB1.2.SB6. Ürün örneğinin tasarım oluşturma kriterlerine göre yeterliliğini değerlendirmek

Benzetişim/Benzetim Becerisi (TSRMAB2)

Anlatılmak istenilenin daha iyi anlaşılmasını sağlamak için benzerliği olmayan iki şeyi (nesne, obje, sözcük, renk vb.) ilişkilendirmeyi (metafor) içerir. Ayrıca iki şey arasında birbirine doğrudan benzeyen veya andıran şeyleri birbirine benzetmeyi (analoji) kapsar. Görselin yaratıcı ve mecazi yönünü kullanarak benzetmeler oluşturma yeteneği metafor olarak; bilinen ile bilinmeyen durumlar arasındaki benzerlik ise analoji olarak ifade edilir. Bilinenlere dayanılarak yeni durumun öğrenilmesi sürecinde; bilinen durumun kaynak, bilinmeyenin hedef olarak ele alınmasını kapsar. Tasarım fikir geliştirme sürecinde analoji ve metafor kullanımından problemlerin tanımlanması, çerçevelendirilmesi ve çözümlenmesinde; tasarım kavramlarının açıklanmasında yararlanılır. Benzetişim/benzetim becerisi, "metafor yapabilme" ve "analoji yapabilme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
TSRMAB2.1. **Metafor Yapabilme**	TSRMAB2.1.SB1. Konuyu belirlemek
	TSRMAB2.1.SB2. Doğrudan benzerliği olmayan iki unsuru ilişkilendirmek
	TSRMAB2.1.SB3. İlişkilendirilen unsurları sözel, görsel, soyut ve nesnel olarak yansıtmak

	Süreç Bileşenleri
TSRMAB2.2. **Analoji Yapabilme**	TSRMAB2.2.SB1. Konuyu belirlemek
	TSRMAB2.2.SB2. Doğrudan benzerliği olan veya birbirini andıran iki unsuru ilişkilendirmek
	TSRMAB2.2.SB3. İlişkilendirilen unsurları sözel, görsel, soyut ve nesnel olarak yansıtmak

Çoklu Ortam Sunum Becerisi (TSRMAB3)

Metin, görüntü, grafik, çizim, ses, video, animasyon gibi zenginleştirilmiş birden fazla bileşenin teknik ve iletişim yetkinlikleri çerçevesinde bir arada kullanılmasını içerir.

	Süreç Bileşenleri
TSRMAB3. **Çoklu Ortam Sunum**	TSRMAB3.SB1. Çoklu ortam sunum özelliklerine göre sunumu planlamak
	TSRMAB3.SB2. Çoklu ortam sunum özelliklerine göre sunumu tasarlamak
	TSRMAB3.SB3. Çoklu ortam sunum özelliklerine göre sunumu uygulamak
	TSRMAB3.SB4. Çoklu ortam sunum özelliklerine göre sunumu değerlendirmek

Doğa ve Canlıları Tasarımla İlişkilendirebilme/Esinlenme Becerisi (TSRMAB4)

Doğa ve tasarım arasındaki ilişkiyi dikkate alarak biyotaklit, biyofili, biyomimercy, biyomorfizm, biyomimikri gibi kavramların önemini araştırmayı içerir. Ayrıca doğada var olan canlıların ve doğal yapıların fonksiyonellik, form, malzeme, estetik, strüktür vb. özellikleri ile doğanın modellerini inceleyerek bu tasarımları ve süreçleri taklit etmeyi; doğa odaklı tasarım anlayışını benimseyerek iki ve üç boyutlu nesne, obje vb. unsurları tasarlayabilmeyi ve doğadaki öğretilerden faydalanarak tasarıma yönelik çözümler aramayı içerir.

	Süreç Bileşenleri
TSRMAB4. **Doğa ve Canlıları Tasarımla İlişkilendirebilme/ Esinlenme**	TSRMAB4.SB1. Problemi çözebilmek için canlıları ve doğayı gözlemlemek
	TSRMAB4.SB2. Gözlemlerinden elde ettiği bilgileri analiz etmek
	TSRMAB4.SB3. Gözlemlerinden elde ettiği bilgilerle tasarım fikri geliştirmek

EK-9

Din Eğitimi ve Öğretimi Alan Becerileri (DAB)

Temel Kaynakları Kullanma Becerisi (DAB1)

İslam dininin temel kaynakları olan Kur'an-ı Kerim ve hadis kaynaklarını kullanabilmek için takip edilecek süreçleri ifade eder. Temel kaynaklara erişme becerisi, "Kur'an-ı Kerim meallerine başvurma" ve "hadis kaynaklarına başvurma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
DAB1.1. **Kur'an-ı Kerim Meallerine Başvurma**	DAB1.1.SB1. Olayla/konuyla/durumla ilgili aradığı ayetlerin meallerini bulmak
	DAB1.1.SB2. Ayetlerde geçen şahısları/olayları/yerleri/konuları/kavramları belirlemek
	DAB1.1.SB3. Ayetleri içeriklerine göre sınıflandırmak
	DAB1.1.SB4. Ayet mealleri doğrultusunda olayla/konuyla durumla ilgili çıkarım yapmak
	DAB1.1. SB5. Ayetlerle ilgili yaptığı çıkarımlara olaylarda/konularda/durumlarda yer vermek

	Süreç Bileşenleri
DAB1.2. **Hadis Kaynaklarına Başvurma**	DAB1.2.SB1. Olayla/konuyla/durumla ilgili hadisleri tespit etmek
	DAB1.2.SB2. Hadislerde geçen olayları/şahısları/yerleri/konuları/kavramları belirlemek
	DAB1.2.SB3. Hadisleri içeriklerine göre sınıflandırmak
	DAB1.2.SB4. Hadisler doğrultusunda olayla/konuyla/durumla ilgili çıkarım yapmak
	DAB1.2. SB5. Hadislerle ilgili yaptığı çıkarımlara olaylarda/konularda/durumlarda yer vermek

Dinî Kaynakları Tetkik Becerisi (DAB2)

Bir konu hakkında bilgi edinilmesi için dinî kaynakların tetkik edilmesinde takip edilecek süreci ifade eder. Dinî kaynakları tetkik becerisi; "kaynak kullanımını yönetme", "özetleme" ve "dinî kaynakların ilişkisini değerlendirme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
DAB2.1. **Kaynak Kullanımını Yönetme**	DAB2.1.SB1. Bir olayı/konuyu/durumu incelemek veya bir meseleyi çözmek için gerekli dinî kaynakları tespit etmek
	DAB2.1.SB2. Dinî kaynakları alana/konuya/özelliklerine göre sınıflandırmak
	DAB2.1.SB3. Seçilen dinî kaynaklardan olay/konu/durum ile ilgili bilgileri bulmak
	DAB2.1.SB4. Ulaşılan bilgiler ışığında seçtiği dinî kaynakları karşılaştırmak
	DAB2.1.SB5. Ulaşılan bilgiler ışığında seçtiği dinî kaynakları değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
KB2.3. **Özetleme**	KB2.3.SB1. Metin/olay/konu/durum ile ilgili çözümleme yapmak
	KB2.3.SB2. Metin/olay/konu/durum ile ilgili sınıflandırma yapmak
	KB2.3.SB3. Metni/olayı/konuyu/durumu yorumlamak (kendi cümleleri ile aktarmak)

	Süreç Bileşenleri
DAB2.2. **Dinî Kaynakların İlişkisini Değerlendirme**	DAB2.2.SB1. Kaynakların alanlarını ve konularını belirlemek
	DAB2.2.SB2. Kaynakların arasında ilişki kurmak
	DAB2.2.SB3. Kaynakların birbiri ile olan ilişkisini yorumlamak
	DAB2.2.SB4. Kaynakların birbiriyle ilişkisine dair çıkarımda bulunmak

Tahkik Becerisi (DAB3)

Dinî ilimler içerisinde yer alan önemli kavramları tanımayı, bu kavramları bağlamına uygun olarak kullanmayı ve dinî metinlerin incelenmesi ve yorumlanması için takip edilmesi gereken süreci ifade eder. Tahkik becerisi; "dinî kavramları ayırt etme", "dinî kavramları bağlamına uygun kullanma", "dinî metinleri yorumlama" ve "dinî metinleri tahlil etme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
DAB3.1. **Dinî Kavramları Ayırt Etme**	DAB3.1.SB1. Metinlerde geçen dinî kavramları tespit etmek
	DAB3.1.SB2. Belirlenen kavramların dinî ilimlerdeki yeri ve önemini araştırmak
	DAB3.1.SB3. Kavramları ilişkili olduğu alana göre etiketlemek

	Süreç Bileşenleri
DAB3.2. **Dinî Kavramları Bağlamına Uygun Kullanma**	DAB3.2.SB1. Dinî kavramları fark etmek
	DAB3.2.SB2. Dinî kavramlar arasında ilişki kurmak
	DAB3.2.SB3. Dinî kavramların benzerliklerini ve farklılıklarını açıklamak
	DAB3.2.SB4. Dinî kavramlara sözlü ve yazılı iletişimde bağlamına uygun olarak yer vermek

	Süreç Bileşenleri
DAB3.3. **Dinî Metinleri Yorumlama**	DAB3.3.SB1. Temel İslam bilimlerinin usullerine göre bir metni yorumlamada yararlanılacak ilke ve ölçütleri seçmek
	DAB3.3.SB2. Belirlenen ilke ve usuller çerçevesinde bir metni incelemek
	DAB3.3.SB3. Bir metni bağlamı içinde kendi cümleleri ile ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
DAB3.4. **Dinî Metinleri Tahlil Etme**	DAB3.4.SB1. Temel İslam bilimlerinin usullerine göre bir metni incelemede yararlanılacak ilke ve ölçütleri seçmek
	DAB3.4.SB2. Bir metindeki kavramları/değerleri/hükümleri/görüşleri tespit etmek
	DAB3.4.SB3. Belirlenen ilke ve ölçütlere göre metni karşılaştırmak
	DAB3.4.SB4. Metinden çıkardığı sonuçları değerlendirmek

Tefekkür Becerisi (DAB4)

Bir konunun/kavramın/olayın derinlemesine düşünülmesi ve değerlendirilmesi için takip edilecek süreci ifade eder. Tefekkür becerisi; "müşahede etme", "dinî meseleleri anlama", "dinî görüşleri/argümanları irdeleme", "dinî konularda analitik düşünme" ve "idrak etme" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
DAB4.1. Müşahede Etme	DAB4.1.SB1. Merak ettiği olguları/olayları/konuları/kavramları/meseleleri belirlemek
	DAB4.1.SB2. Belirlenen olgular/olaylar/konular/kavramlar/meseleler hakkında soru sormak
	DAB4.1.SB3. Merak ettiği olguları/olayları/konuları/kavramları/meseleleri incelemek
	DAB4.1.SB4. İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapmak

	Süreç Bileşenleri
DAB4.2. Dinî Meseleleri Anlama	DAB4.2.SB1. Olguları/olayları/konuları/kavramları/meseleleri fark etmek
	DAB4.2.SB2. Olguları/olayları/konuları/kavramları/meseleleri tanımlamak
	DAB4.2.SB3. Olguların/olayların/konuların/kavramların/meselelerin ortaya çıkış sebeplerini açıklamak
	DAB4.2.SB4. Olguların/olayların/konuların/kavramların/meselelerin özelliklerini belirlemek

	Süreç Bileşenleri
DAB4.3. Dinî Görüşleri/ Argümanları İrdeleme	DAB4.3.SB1. Görüşleri/argümanları tespit etmek
	DAB4.3.SB2.Görüşleri/argümanları karşılaştırmak
	DAB4.3.SB3. Görüşleri/argümanları temel dinî bilgi kaynaklarını ölçüt alarak incelemek
	DAB4.3.SB4. Tercih edilebilir görüşleri//argümanları gerekçeleriyle belirlemek

	Süreç Bileşenleri
DAB4.4. Dinî Konularda Analitik Düşünme	DAB4.4.SB1. Dinî olgular/olaylar/konular/kavramlar/meseleler arasında ilişki kurmak
	DAB4.4.SB2. Dinî olgular/olaylar/konular/kavramlar/meseleler arasında kurduğu ilişkiyle ilgili akıl yürütmek
	DAB4.4.SB3. Akıl yürütme ile ulaştığı çıkarımları tartışmak
	DAB4.3.SB4. Tercih edilebilir görüş ve argümanları gerekçeleriyle belirlemek

	Süreç Bileşenleri
DAB4.5. İdrak Etme	DAB4.5.SB1. Dinî olgularla/olaylarla/konularla/kavramlarla/meselelerle ilgili tefekkür sürecini gözden geçirmek
	DAB4.5.SB2. Tefekkür sürecine dayalı çıkarım yapmak
	DAB4.5.SB3. Ulaşılan çıkarımları değerlendirmek

Dinî Delillere Başvurma Becerisi (DAB5)

Akli/naklî delillerin kullanılmasıyla birlikte bir sonuca varılması için takip edilecek süreci ifade eder. Dinî delillere başvurma becerisi, "akli/naklî delilleri kullanma" ve "mukayese yapma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
DAB5.1. **Akli/Naklî Delilleri Kullanma**	DAB5.1.SB1. Olgularla/olaylarla/konularla/kavramlarla/meselelerle ilgili akli/naklî delilleri toplamak
	DAB5.1.SB2. Olgularla/olaylarla/konularla/kavramlarla/meselelerle ilgili topladığı akli/naklî deliller arasında ilişki kurmak
	DAB5.1.SB3. Olgularla/olaylarla/konularla/kavramlarla/meselelerle ilgili akli/naklî delile dayalı değerlendirme yapmak
	DAB5.1.SB4. İlişki kurduğu akli/naklî delillere olgularda/olaylarda/konularda/kavramlarda/meselelerde amaca uygun olarak yer vermek

	Süreç Bileşenleri
DAB5.2. **Mukayese Yapma**	DAB5.2.SB1. Birden fazla dinî olguya/olaya/konuya/kavrama/meseleye ilişkin özellikleri belirlemek
	DAB5.2. SB2. Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri ortaya koymak
	DAB5.2.SB3. Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları ortaya koymak
	DAB5.2.SB4. Belirlenen özellikler arasında ilişki kurmak
	DAB5.2.SB5. Ortaya konulan benzerlik ve farklılıklara dayalı olarak çıkarım yapmak

Tatbik Becerisi (DAB6)

Dinî bilgilerin uygulama çeşitlerini usulüne uygun olarak yerine getirebilmek için takip edilecek süreçleri ifade eder.

	Süreç Bileşenleri
DAB6. **Tatbik Etme**	DAB6.SB1. Dinî uygulama çeşitlerinin süreç ve kurallarını açıklamak
	DAB6.SB2. Dinî uygulama çeşitleri için ön hazırlık yapmak
	DAB6.SB3. Dinî uygulama çeşitlerini usulüne uygun biçimde icra etmek
	DAB6.SB4. Dinî uygulama süreçlerini değerlendirmek

Tilavet Becerisi (DAB7)

Kur'an-ı Kerim'i bir femimuhsinin rehberliğinde yüzünden ve ezbere okuyabilmek için takip edilecek süreçleri ifade eder. Tilavet becerisi; "telaffuz etme", "yüzünden okuma" ve "ezbere okuma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
DAB7.1. Telaffuz Etme	DAB7.1.SB1. Harflerin/harekelerin/işaretlerin telaffuz özelliklerini algılamak
	DAB7.1.SB2. Harflerin/harekelerin/işaretlerin telaffuz özelliklerini belirlemek
	DAB7.1.SB3. Harfleri/harekeleri/işaretleri telaffuz özelliklerine göre tekrarlamak
	DAB7.1.SB4. Harfleri/harekeleri/işaretleri doğru bir şekilde telaffuz etmek

	Süreç Bileşenleri
DAB7.2. Yüzünden Okuma	DAB7.2.SB1. Harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz etmek
	DAB7.2.SB2. Tecvit kurallarını açıklamak
	DAB7.2.SB3. Tecvit kurallarını metin içinde fark etmek
	DAB7.2.SB4. Tecvit kurallarını ve/veya okuma usullerini uygulamak

	Süreç Bileşenleri
DAB7.3. Ezbere Okuma	DAB7.3.SB1. Sureleri/ayetleri/duaları dinlemek/okumak
	DAB7.3.SB2. Dinlediği/okuduğu bölümleri tekrar etmek
	DAB7.3.SB3. Sureleri/ayetleri/duaları tecvit kurallarına göre ezberden okumak
	DAB7.3.SB4. Sureleri/ayetleri/duaları toplum önünde ezbere okumak

Hitabet ve Mesleki Uygulama Becerisi (DAB8)

Mesleki uygulama çeşitlerini usulüne uygun olarak yerine getirebilmek için takip edilecek süreçleri ifade eder. Hitabet ve mesleki uygulama becerisi, "hitabet uygulama" ve "mesleki uygulama" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

	Süreç Bileşenleri
DAB8.1. Hitabet Uygulama	DAB8.1.SB1. Hitabet türlerini ayırt etmek
	DAB8.1.SB2. Uygulayacağı hitabet türü için ön hazırlık yapmak
	DAB8.1.SB3. Hitabet türünü usulüne göre uygulamak
	DAB8.1.SB4. Hitabet türü ile ilgili uygulama süreçlerini değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
DAB8.2. Mesleki Uygulama	DAB8.2.SB1. Mesleki uygulama çeşitlerinin süreç ve kurallarını açıklamak
	DAB8.2.SB2. Mesleki uygulama çeşitleri için ön hazırlık yapmak
	DAB8.2.SB3. Mesleki uygulama çeşitlerini usulüne uygun biçimde tatbik etmek
	DAB8.2.SB4. Mesleki uygulama süreçlerini değerlendirmek

EK-10

Yabancı Dil Alan Becerileri (YDAB) ve Yabancı Dil Destek Becerileri (YDDB)

Yabancı Dil Alan Becerileri (YDAB)

1. Alımlayıcı Beceriler

1.1. Dinleme/İzleme-Anlamlandırma Becerisi (YDAB1)

Alımlayıcı becerilerde dinleme/izleme-anlamlandırma becerisi; bir bireyin yabancı dil edinirken ve/veya öğrenirken o dilin kullanıldığı bağlam ve ortamda bir konuşmacının veya başka sesli bir kaynağın kullandığı ve ürettiği aksan, vurgu, hız, ritim gibi dilin sesli dil içeriğini; deyimler, terimler, bağlaçlar, hedef sözcükler gibi dilin sözcük içeriğini; temel ve hedef dil bilgisi gibi dilin yapısal içeriğini; kültürel yansıtmalar gibi konuyla ilgili içerik özelliklerini çeşitli görseller yardımıyla (daha sonra seçim ve kullanım yapabilmesi için) algılamak ve anlamlandırmak için geliştirdiği bir beceridir.

Yabancı dil dinleme/izleme-anlamlandırma becerisi dört gruba ayrılmıştır. Dinleme/izleme-anlamlandırma becerisi; "dinlemeye/izlemeye hazırlık yapma", "bilgileri bir araya getirme", "anlamlandırma/anlam çıkarma" ve "bireysel ve etkileşimli yansıtma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

Dinleme/İzleme-Anlamlandırma Becerisi (Bütüncül Yaklaşım) (YDAB1)

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.1. Dinlemeye/İzlemeye Hazırlık Yapma	YDAB1.1.SB1. Önceki bilgi ve deneyimleri harekete geçirmek
	YDAB1.1.SB2. Önceki bilgi ve deneyimler ile mevcut içeriğe dair ipuçları arasındaki temel somut ve basit ilişkileri fark etmek/algılamak
	YDAB1.1.SB3. Önceki bilgi ve deneyimleri kullanarak mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.2. Bilgileri Bir Araya Getirme	YDAB1.2.SB1. Hedef içeriği çevreleyen görsel/işitsel unsurlara dayanarak içerik hakkında tahminlerde bulunmak
	YDAB1.2.SB2. Mevcut içeriği dinleyerek/izleyerek konusunu genel olarak algılamak
	YDAB1.2.SB3. Bütüncül içerikteki somut/basit/temel ayrıntıları ve bileşenleri tanımak

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.3. Anlamlandırma/Anlam Çıkarma	YDAB1.3.SB1. Mevcut içerikle ilgili ön tahminlerini kontrol etmek
	YDAB1.3.SB2. Mevcut içeriğin bileşenlerini bütün içinde konumlandırmak
	YDAB1.3.SB3. Mevcut içerikte temel ve basit sınıflandırmalar yapmak
	YDAB1.3.SB4. Mevcut içerikle ilgili temel ve basit karşılaştırmalar yapmak
	YDAB1.3.SB5. Mevcut içerikteki somut/basit/temel yatay ve dikey ilişkileri tanımak
	YDAB1.3.SB6. Mevcut içeriği bireysel olarak içselleştirmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.4. Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma	YDAB1.4.SB1. Mevcut içerik ve dinleme/izleme-anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları hakkında basit kişisel aktarımlar yapmak
	YDAB1.4.SB2. Mevcut içerik ve dinleme/izleme-anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları paylaşarak karşılıklı basit aktarımlar yapmak

Dinleme/İzleme-Anlamlandırma Becerisi (Yarı Bütüncül-Yarı Tümevarımsal Yaklaşım) (YDAB1)

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.1. **Dinlemeye/ İzlemeye Hazırlık Yapma**	YDAB1.1.SB1. Önceki mevcut bilgi ve deneyimleri harekete geçirmek
	YDAB1.1.SB2. Önceki bilgi ve deneyimler ile mevcut içeriğe ilişkin ipuçları arasındaki önemli ilişkileri fark etmek
	YDAB1.1.SB3. Fark ettiği ilişkileri doğru kullanarak mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunmak
	YDAB1.1.SB4. İşitsel/görsel unsurlara dayanarak mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.2. **Bilgileri Bir Araya Getirme**	YDAB1.2.SB1. Mevcut içeriği dinleyerek/izleyerek konusunu genel olarak anlamak
	YDAB1.2.SB2. Mevcut içeriği yeniden dinleyerek/izleyerek bütün içindeki önemli ayrıntıları ve bileşenleri tanımak

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.3. **Anlamlandırma/ Anlam Çıkarma**	YDAB1.3.SB1. Kendi tahminleri ve mevcut içeriği çevreleyen görsel ipuçları arasındaki benzerlikleri fark ederek mevcut içeriğe ilişkin yaptığı ön tahminleri kontrol etmek
	YDAB1.3.SB2. Mevcut içeriği anlamada yardımcı olacak önemli sınıflandırmaları yapmak
	YDAB1.3.SB3. Mevcut içeriği anlamada yardımcı olacak önemli karşılaştırmalar yapmak
	YDAB1.3.SB4. Mevcut içerikteki önemli yatay/dikey/sarmal ilişkileri fark etmek/tanımak
	YDAB1.3.SB5. Mevcut içeriğe ait anlamı algılamaya katkı sağlayan çıkarımlar yapmak
	YDAB1.3.SB6. Daha önce yapılan sınıflandırmalar/karşılaştırmalar/çıkarımlar yoluyla içeriğin anlamını ayrıntılı olarak yapılandırmak
	YDAB1.3.SB7. Mevcut içeriği bireysel olarak içselleştirmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.4. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB1.4.SB1. Duyulan/görülen içerikle ve dinleme/izleme-anlamlandırma sürecine ilişkin dikkatle gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları hakkında kişisel aktarımlar yapmak
	YDAB1.4.SB2. Duyulan/görülen içerikle ve dinleme/izleme-anlamlandırma sürecine ilişkin dikkatle gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duygularını paylaşarak karşılıklı aktarımlar yapmak

Dinleme/İzleme-Anlamlandırma Becerisi (Tümevarımsal Yaklaşım) (YDAB1)

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.1. **Dinlemeye/ İzlemeye Hazırlık Yapma**	YDAB1.1.SB1. Önceki bilgi ve deneyimlerini irdeleme yoluyla harekete geçirmek
	YDAB1.1.SB2. Önceki bilgi ve deneyimler ile mevcut içeriğe ilişkin ipuçları arasındaki önemli ve gerekli ilişkileri irdeleyerek belirlemek
	YDAB1.1.SB3. Önceki bilgi ve deneyimleri kullanarak mevcut içerik hakkında ayrıntılı tahminlerde bulunmak
	YDAB1.1.SB4. Görsel destekleyici unsurlar yardımıyla mevcut içerik hakkında akılcı tahminlerde bulunmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.2. **Bilgileri Bir Araya Getirme**	YDAB1.2.SB1. Mevcut içeriğin konusunu dinleyerek/izleyerek genel olarak anlamak
	YDAB1.2.SB2. Mevcut içeriğin önemli ve gerekli ayrıntılarını ve bileşenlerini tanımak

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.3. **Anlamlandırma/ Anlam Çıkarma**	YDAB1.3.SB1. Mevcut içeriğe ilişkin yaptığı ön tahminleri kontrol etmek
	YDAB1.3.SB2. Mevcut içeriğin anlamını algılamayı sağlayan önemli ve gerekli sınıflandırmalar yapmak
	YDAB1.3.SB3. Mevcut içeriğin anlamını algılamayı sağlayan önemli ve gerekli karşılaştırmalar yapmak
	YDAB1.3.SB4. Mevcut içerikteki önemli ve gerekli yatay/dikey/sarmal ilişkileri tanımak
	YDAB1.3.SB5. Mevcut içeriğin anlamını algılamayı sağlayan önemli ve gerekli çıkarımlar yapmak
	YDAB1.3.SB6. Mevcut içerikle ilgili bileşenlerin, karşılaştırmaların, sınıflandırmaların ve ayrıntıların yarattığı bütüncül anlamı güçlü bir şekilde fark etmek
	YDAB1.3.SB7. Mevcut içerikle ilgili daha önce yapılan sınıflandırmalar/karşılaştırmalar/çıkarımlar yoluyla içeriğin anlamını ayrıntılı olarak yapılandırmak
	YDAB1.3.SB8. Mevcut içeriği bireysel olarak içselleştirmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB1.4. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB1.4.SB1. Dinlenen/izlenen mevcut içeriğe ve dinleme/izleme-anlamlandırma sürecine ilişkin eleştirel bir biçimde gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları hakkında kişisel aktarımlar yapmak
	YDAB1.4.SB2. Dinlenen/izlenen mevcut içeriğe ve dinleme/izleme-anlamlandırma sürecine ilişkin eleştirel bir biçimde gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duygularını paylaşarak karşılıklı aktarımlar yapmak
	YDAB1.4.SB3. Yansıtma çalışmalarından sonra bireysel çalışmalarını eleştirel bir gözle tekrar gözden geçirerek yeni duyuşsal/görsel üretimler yapmak

1.2. Okuma-Anlamlandırma Becerisi (YDAB2)

Alımlayıcı bir beceri olan okuma-anlamlandırma becerisi; bireyin üretilmiş olan yazılı içeriği metin türü, görsel destekler, sözcük kullanımı, dil bilgisi kullanımı ve anlamsal yapıların yardımıyla algılayıp anlamlandırmasını sağlayan bir beceridir. Her iki alımlayıcı beceride de dilin hem yapısal hem de anlamsal içerik özelliklerinin önemi büyüktür. "Dinleme/izleme-anlamlandırma" gerçek zamanlı, oldukça akışkan ve hızlı bir süreç içinde yer aldığı için aynı şekilde akışkan, hızlı bir alımlama ve anlama; aynı zamanda hızlı ve anlamlı bir geri dönüş-tepki verme gerektirir. Okuma-anlamlandırma ise daha durağan, kontrollü ve daha ağır işleyen bir süreçtir. Her iki alımlayıcı beceride de öncelikle bireye iletilen içerik ve mesajın anlamının algılanması bireyin o içerik ile kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkiye dayanır. Yabancı dil dinleme/izleme-anlamlandırma ve okuma-anlamlandırma becerileri bu olgular dikkate alınarak düzenlenmiştir.

Yabancı dil "okuma-anlamlandırma" becerisi üç gruba ayrılmıştır. Okuma-anlamlandırma becerisi; tüm gruplarda "okumaya hazırlık yapma", "bilgileri bir araya getirme", "anlamlandırma/anlam çıkarma" ve "bireysel ve etkileşimli yansıtma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

Okuma-Anlamlandırma Becerisi (Bütüncül Yaklaşım) (YDAB2)

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.1. **Okumaya Hazırlık Yapma**	YDAB2.1.SB1. Önceki bilgi ve deneyimleri harekete geçirmek
	YDAB2.1.SB2. Önceki bilgi ve deneyimler ile mevcut içeriğe ilişkin ipuçları arasındaki temel ilişkileri fark etmek
	YDAB2.1.SB3. Mevcut içeriğin konusu hakkında basit tahminlerde bulunmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.2. **Bilgileri Bir Araya Getirme**	YDAB2.2.SB1. Destekleyici görseller yardımıyla mevcut içeriğin konusu hakkında basit tahminlerde bulunmak
	YDAB2.2.SB2. Mevcut içeriğin konusunu genel olarak algılamak
	YDAB2.2.SB3. Mevcut içerikteki basit ve temel ayrıntıları fark etmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.3. **Anlamlandırma/ Anlam Çıkarma**	YDAB2.3.SB1. Önceki tahminlerin doğruluğunu kontrol etmek
	YDAB2.3.SB2. Mevcut içerikteki temel ögeleri basit şekilde sınıflandırmak
	YDAB2.3.SB3. Mevcut içerikteki temel ögeleri basit şekilde karşılaştırmak
	YDAB2.3.SB4. Mevcut içerikteki temel yatay ve dikey ilişkileri fark etmek
	YDAB2.3.SB5. Mevcut içeriğe ilişkin basit ve temel çıkarımlar yapmak
	YDAB2.3.SB6. Mevcut içeriği bireysel olarak içselleştirmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.4. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB2.4.SB1. Mevcut içeriğe ve okuma-anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları hakkında basit kişisel aktarımlar yapmak
	YDAB2.4.SB2. Mevcut içeriğe ve okuma-anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları paylaşarak karşılıklı basit aktarımlar yapmak

Okuma-Anlamlandırma Becerisi (Yarı Bütüncül-Yarı Tümevarımsal Yaklaşım) (YDAB2)

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.1. **Okumaya Hazırlık Yapma**	YDAB2.1.SB1. Önceki bilgi ve deneyimleri etkin biçimde harekete geçirmek
	YDAB2.1.SB2. Önceki bilgi ve deneyimler ile mevcut içeriğe dair ipuçları arasındaki önemli ilişkileri fark etmek
	YDAB2.1.SB3. Mevcut içeriğe ilişkin önemli ön tahminlerde bulunmak
	YDAB2.1.SB4. Görsel-işitsel ipuçları yoluyla mevcut içeriğe ait ayrıntılı tahminlerde bulunmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.2. **Bilgileri Bir Araya Getirme**	YDAB2.2.SB1. Mevcut içeriği gözden geçirmek
	YDAB2.2.SB2. Mevcut içeriğin ana bileşenlerini sağlanan ipuçlarıyla taramak
	YDAB2.2.SB3. Mevcut içeriğin önemli ayrıntılarını ve bileşenlerini bulmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.3. **Anlamlandırma/ Anlam Çıkarma**	YDAB2.3.SB1. Yapılan ön ve ayrıntılı tahminlerin doğruluğunu kontrol etmek
	YDAB2.3.SB2. Mevcut içeriğin anlamını algılamaya katkıda bulunacak önemli ögeleri sınıflandırmak
	YDAB2.3.SB3. Mevcut içeriğin anlamını algılamaya katkıda bulunacak önemli ögeleri karşılaştırmak
	YDAB2.3.SB4. Mevcut içeriğin anlamını algılamaya katkıda bulunacak önemli yatay/dikey/sarmal ilişkileri fark etmek
	YDAB2.3.SB5. Mevcut içerikte yer alan bilgilere ilişkin çıkarımlar yapmak
	YDAB2.3.SB6. Mevcut içerikteki bilgileri bireysel olarak içselleştirmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.4. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB2.4.SB1. Mevcut içeriğe ve okuma-anlamlandırma sürecine ilişkin dikkatle gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duygular hakkında kişisel aktarımlar yapmak
	YDAB 2.4.SB2. Mevcut içeriğe ve okuma-anlamlandırma sürecine ilişkin dikkatle gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları paylaşarak karşılıklı aktarımlar yapmak
	YDAB 2.4.SB3. Yansıtma çalışmalarından sonra bireysel çalışmalarını dikkatle gözden geçirerek okuma-anlamlandırma sürecine ilişkin yeni üretimler yapmak

Okuma-Anlamlandırma Becerisi (Tümevarımsal Yaklaşım) (YDAB2)

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.1. **Okumaya Hazırlık Yapma**	YDAB2.1.SB1. Önceden edinilen bilgi ve deneyimleri irdeleyerek harekete geçirmek
	YDAB2.1.SB2. Önceki bilgi ve deneyimlerle mevcut içeriğe ilişkin ipuçları arasındaki önemli ilişkileri fark etmek
	YDAB2.1.SB3. Mevcut içeriğe ilişkin güçlü ön tahminler oluşturmak
	YDAB2.1.SB4. Görsel-işitsel ipuçlarını inceleyerek mevcut içerik hakkında ayrıntılı tahminlerde bulunmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.2. **Bilgileri Bir Araya Getirme**	YDAB2.2.SB1. Mevcut içeriği dikkatle gözden geçirmek
	YDAB2.2.SB2. Anahtar ve temel bileşenleri bulmak için mevcut içeriği hızla tarayarak okumak
	YDAB2.2.SB3. Yapısal ve anlamsal detayları görmek ve anlamak için içeriği dikkatlice okumak
	YDAB2.2.SB4. Mevcut içerikteki anlamsal detayları inceleyerek ön tahminlerin doğruluğunu kontrol etmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.3. **Anlamlandırma/ Anlam Çıkarma**	YDAB2.3.SB1. Mevcut içerikteki önemli ve gerekli ögeleri sınıflandırmak
	YDAB2.3.SB2. Mevcut içerikteki önemli ögeleri birbirleriyle ya da benzerleriyle karşılaştırmak
	YDAB2.3.SB3. Mevcut içeriği inceleyerek ve analiz ederek içerikteki önemli ve temel sarmal/nedensel/mantıksal ilişkileri belirlemek
	YDAB2.3.SB4. Mevcut içerikteki bilgileri eleştirel bir gözle inceleyerek çıkarımlar yapmak
	YDAB2.3.SB5. Mevcut içerikteki bilgilerle ilgili yapılan çıkarımları bireysel olarak içselleştirmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB2.4. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB2.4.SB1. Mevcut içeriğe ve okuma-anlamlandırma sürecine ilişkin eleştirel bir bakışla gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duygular hakkında kişisel aktarımlar yapmak
	YDAB2.4.SB2. Mevcut içeriğe ve okuma-anlamlandırma sürecine ilişkin eleştirel bir bakışla gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları paylaşarak karşılıklı aktarımlar yapmak
	YDAB2.4.SB3. Yansıtma çalışmalarından sonra bireysel çalışmalarını eleştirel bakışla tekrar gözden geçirerek okuma-anlamlandırma sürecine ilişkin yeni çalışmalar yapmak

2. Üretici Beceriler

2.1. Konuşma-Anlatma Becerisi (YDAB3)

Üretici becerilerde konuşma-anlatma becerisi; bireylerin bir dili edinirken ve/veya öğrenirken o dile ait sesleri, dil bilgisi yapılarını, sözcükleri ve anlamsal ifade ve içeriği etkili ve anlamlı bir biçimde kullanarak diğer insanlarla iletişim kurma yeterlik ve yetkinliğine sahip olmak için geliştirilen bir beceridir. Konuşma-anlatma becerisinin en önemli ögeleri etkileşim ve iletişimdir. Birey, konuşma sırasında içinde bulunduğu bağlama uygun, doğru sözcüklerle dil bilgisi içeriğini kullanır. Hedef dile ait sesleri ve telaffuzu doğru biçimde üretir. Bilgi, düşünce ve duygularını bağlama uygun, açık ve akıcı bir şekilde ifade ederek kültürel içerik ile mesajları yerinde ve etkili biçimde aktarır. İletişim ve etkileşim kurma yetkinliğine/yeterliğine ulaşabilme becerilerini geliştirir.

Yabancı dil "konuşma-anlatma" becerisi üç gruba ayrılmıştır. Konuşma-anlatma becerisi, bütüncül yaklaşımda "konuşmaya hazırlık yapma", "konuşma modelini taklit etme/tekrarlama", "taklit ederek sözlü içerik oluşturma", "yapılandırma/uygulamaya geçirme", "yeniden yapılandırma/iletişim kurma" ve "bireysel ve etkileşimli yansıtma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır. Yarı bütüncül-yarı tümevarımsal yaklaşımda "konuşmaya hazırlık yapma", "konuşma modelinden yararlanma", "sözlü içerik oluşturma", "yapılandırma/uygulamaya geçirme", "yeniden yapılandırma/iletişim kurma" ve "bireysel ve etkileşimli yansıtma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır. Tümevarımsal yaklaşımda ise "konuşmaya hazırlık yapma", "model içeriği anlama", "sözlü içerik oluşturma", "yapılandırma/uygulamaya geçirme", "yeniden yapılandırma/iletişim kurma" ve "bireysel ve etkileşimli yansıtma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

Konuşma-Anlatma Becerisi (Bütüncül Yaklaşım) (YDAB3)

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.1. **Konuşmaya Hazırlık Yapma**	YDAB3.1.SB1. Önceki bilgi ve deneyimleri harekete geçirerek mevcut içerikle ilişkilendirmek
YDAB3.2. **Konuşma Modelini Taklit Etme/ Tekrarlama**	YDAB3.2.SB1. Tekrarlar ve taklit yoluyla model/örnek içeriğe aşina olmak
YDAB3.3. **Taklit Ederek Sözlü içerik Oluşturma**	YDAB3.3.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için model/örnek içeriği taklit ederek yeni içerik tasarlamak YDAB3.3.SB2. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için model/örnek içeriği taklit ederek yeni içeriği düzenlemek
YDAB3.4. **Yapılandırma/ Uygulamaya Geçirme**	YDAB3.4.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için model/örnek içeriği taklit ederek doğru telaffuz, söylem biçimleri, hedef sözcükler ve dil parçalarını seçip kullanmak YDAB3.4.SB2. Hazırlıksız konuşma durumları için bağlama uygun içeriği/bilgiyi hızlı bir şekilde seçerek uygun ve doğru materyallerle doğal ve gerçek bir biçimde sunmak YDAB3.4.SB3. Hazırlıklı konuşma durumları için bağlama uygun içeriği uygun ve doğru materyallerle düzenleyip doğal ve gerçekçi bir biçimde sunmak YDAB3.4.SB4. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için mesajları dinleyici için basit ve net olarak ifade etmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.5. **Yeniden Yapılandırma/ İletişim Kurma**	YDAB3.5.SB1. Sunulan bilgileri farklı bağlamlar içinde basit, doğal, doğru ve gereken şekilde bireysel ve sözlü olarak yeniden düzenleyerek kullanmak
	YDAB3.5.SB2. Yeniden yapılandırılan bilgiyi doğru bir biçimde paylaşarak basit ve doğal şekilde sözlü iletişimde bulunmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.6. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB3.6.SB1. Mevcut içeriğe ve konuşma-anlatma sürecine ilişkin gözden geçirdiği bilgileri, deneyimleri, düşünceleri ve duyguları hakkında kişisel aktarımlar yapmak
	YDAB3.6.SB2. Mevcut içeriğe ve konuşma-anlatma sürecine ilişkin gözden geçirdiği bilgileri, deneyimleri, düşünceleri ve duyguları paylaşarak onlar hakkında karşılıklı aktarımlar yapmak

Konuşma-Anlatma Becerisi (Yarı Bütüncül-Yarı Tümevarımsal Yaklaşım) (YDAB3)

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.1. **Konuşmaya Hazırlık Yapma**	YDAB3.1.SB1. Önceki bilgi ve deneyimleri harekete geçirerek mevcut içerikle ilişki kurmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.2. **Konuşma Modelinden Yararlanma**	YDAB3.2.SB1. Model/örnek içeriği işitsel/görsel/yazılı unsurlar yardımıyla dinlemek/izlemek/okumak

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.3. **Sözlü İçerik Oluşturma**	YDAB3.3.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için işitsel/görsel/yazılı içeriğe göre hangi biçim ve türde içeriğin beklendiğini ve atandığını anlamak
	YDAB3.3.SB2. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için içeriği uygun ve doğru bir şekilde doğru ve gerekli biçimde düzenlemek
	YDAB3.3.SB3. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için taslak oluşturmak
	YDAB3.3.SB4. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için destekleyici görsel/işitsel/yazılı materyalleri düzenlemek
	YDAB3.3.SB5. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için sunulacak içerikle ilgili bilgileri doğru ve gerekli biçimde düzenlemek

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.4. **Yapılandırma/ Uygulamaya Geçirme**	YDAB3.4.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için mevcut içerikle ilgili uygun ve doğru hedef telaffuzları söylem biçimlerini, hedef sözcükleri ve dil parçalarını doğru ve uygun seçerek etkin biçimde kullanmak
	YDAB3.4.SB2. Hazırlıklı konuşma durumları için modelde/örnekte sunulduğu şekilde kişisel olarak hazırlanmış içerikleri doğru ve etkin biçimde sunmak
	YDAB3.4.SB3. Hazırlıksız konuşma durumları için modelde/örnekte sunulduğu şekilde bilgiyi doğru ve uygun biçimde seçerek sunmak
	YDAB3.4.SB4. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için tüm destekleyici unsurları ve beden dilini uygun ve doğru şekilde kullanarak mesajı dinleyiciye iletmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.5. **Yeniden Yapılandırma/ İletişim Kurma**	YDAB3.5.SB1. Mevcut içerikte sunulan bilgileri farklı bağlamlar içinde doğru, etkin, bireysel ve sözlü olarak gereken şekilde yeniden düzenleyerek kullanmak
	YDAB3.5.SB2. Mevcut içerik hakkında yeniden yapılandırılmış anlamlı bilgileri paylaşarak uygun ve etkin bir sözlü iletişimde bulunmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.6. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB3.6.SB1. Mevcut içeriğe ve konuşma-anlatma sürecine ilişkin dikkatle gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları hakkında kişisel aktarımlar yapmak
	YDAB3.6.SB2. Mevcut içeriğe ve konuşma-anlatma sürecine ilişkin dikkatle gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları paylaşarak karşılıklı aktarımlar yapmak

Konuşma-Anlatma Becerisi (Tümevarımsal Yaklaşım) (YDAB3)

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.1. **Konuşmaya Hazırlık Yapma**	YDAB3.1.SB1. Önceki bilgi ve deneyimleri irdeleyerek ve harekete geçirerek mevcut içeriği ilişkilendirmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.2. **Model İçeriği Anlama**	YDAB3.2.SB1. Mevcut içeriği dinledikten/izledikten/okuduktan sonra model/örnek içeriğin ne hakkında olduğunu işitsel/görsel/yazılı unsurlar yardımıyla irdeleyerek anlamak

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.3. **Sözlü İçerik Oluşturma**	YDAB3.3.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için modelde/örnekte verilen işitsel/görsel içeriğe göre hangi biçim ve türde içeriğin beklendiğini ve atandığını irdeleyerek anlamak
	YDAB3.3.SB2. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için üretilecek içerik hakkında ön araştırma yapmak
	YDAB3.3.SB3. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için atanan göreve uygun taslak üretmek
	YDAB3.3.SB4. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için tamamlayıcı görsel-işitsel-yazılı materyaller düzenlemek
	YDAB3.3.SB5. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için sunulacak içerikle ilgili bilgileri modele/örneğe uygun şekilde düzenlemek
	YDAB3.3.SB6. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için sunulacak bilgiyi eleştirel bir şekilde gözden geçirerek uygunluğunu değerlendirmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.4. **Yapılandırmaya/ Uygulamaya Geçirme**	YDAB3.4.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için içeriği dinleyiciler için anlaşılır hâle getirmek
	YDAB3.4.SB2. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için modelde/örnekte sunulanlara benzer şekilde materyaller seçerek ve kullanarak içeriği sunmak
	YDAB3.4.SB3. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için modelde/örnekte sunulanlara benzer ve/veya uygun şekilde hedef sözcükler ve dil yapıları seçip kullanarak içeriği sunmak
	YDAB3.4.SB4. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için bağlam içinde ilgili materyali ve beden dilini uygun ve doğru biçimde kullanarak mevcut içerikle ilgili mesajları dinleyiciye/dinleyicilere aktarmak
	YDAB3.4.SB5. Hazırlıklı/hazırlıksız konuşma durumları için içerikle ilgili mesajı anlamsal unsurları kullanarak dinleyiciye/dinleyicilere iletmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.5. **Yeniden Yapılandırma/ İletişim Kurma**	YDAB3.5.SB1. Mevcut içerikte yer alan bilgileri farklı bağlamlarda bireysel olarak, doğru ve işlevsel bir biçimde düzenleyerek kullanmak
	YDAB3.5.SB2. Mevcut içerik hakkında yeniden yapılandırılan bilgileri paylaşarak sözlü/yazılı iletişim kurmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB3.6. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB3.6.SB1. Mevcut içeriğe ve konuşma-anlatma sürecine ilişkin bilgi, deneyim, düşünce ve duygular üzerinde eleştirel bir şekilde düşünmek ve onlar hakkında kişisel aktarımlar yapmak
	YDAB3.6.SB2. Mevcut içeriğe ve konuşma-anlatma sürecine ilişkin eleştirel bir şekilde gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları paylaşarak karşılıklı aktarımlarda bulunmak
	YDAB3.6.SB3. Yansıtma çalışmalarından sonra içerikle ve konuşma-anlatma süreciyle ilgili bireysel yeni üretimler yapmak

2.2. Yazma-Anlatma Becerisi (YDAB4)

Üretici bir beceri olan yazma-anlatma becerisi bireyin o dile ait dil bilgisi yapılarını, sözcüklerini, çeşitli kendini ifade etme biçimlerini, yazım türlerini, yazım kurallarını kullanarak bilgi, düşünce, deneyim ve duygularını anlamlı bir biçimde ifade ederek yazılı bir biçimde aktarma becerisidir. Üretme odaklı olan yazma becerisinin ediniminde öncelikle bilgi girdisinin dinleme, izleme, okuma gibi diğer dil becerilerinin kullanımı ile sağlanması gerekir. Yazma-anlatma becerisi; planlama, uygulama, geri bildirim ve geri bildirimi dikkate alarak ve metni geliştirerek tekrar yazma gerektiren birçok süreci içerir ve yaratıcılığın gelişmesini sağlar. Değişik türlerde yazma çalışmaları yapılarak bu beceri güçlendirilir.

Yabancı dil "yazma-anlatma" becerisi üç gruba ayrılmıştır. Yazma-anlatma becerisi; bütüncül yaklaşımda "yazmaya hazırlık yapma", "modelden kopyalama", "içerik oluşturma", "yapılandırmaya/uygulamaya geçirme", "yeniden yapılanma/iletişim kurma" ve "bireysel ve etkileşimli yansıtma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır. Yarı bütüncül-yarı tümevarımsal yaklaşımda "yazmaya hazırlık yapma", "modelden tanıma", "içerik oluşturma", "yapılandırmaya/uygulamaya geçirme", "yeniden yapılandırma/iletişim kurma" ve "bireysel ve etkileşimli yansıtma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır. Tümevarımsal yaklaşımda ise "yazmaya hazırlık yapma", "modelden anlama", "içerik oluşturma", "yapılandırmaya/uygulamaya geçirme", "süreçsel yazma", "yeniden yapılandırma/iletişim kurma" ve "bireysel ve etkileşimli yansıtma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

Yazma-Anlatma Becerisi (Bütüncül Yaklaşım) (YDAB4)

	Süreç Bileşenleri
YDAB4.1. **Yazmaya Hazırlık Yapma**	YDAB4.1.SB1. Önceki bilgi ve deneyimleri harekete geçirerek mevcut içerikle basit bir biçimde ilişkilendirmek
	YDAB4.1.SB2. Verilen yazma görevinin ne olduğunu genel olarak anlamak
YDAB4.2. **Modelden Kopyalama**	YDAB4.2.SB1. Üretilecek olan içeriğe aşinalık kazanmak için model/örnek içerikleri ve bunlara benzer bazı içerikleri taklit ederek yeniden yazmak
YDAB4.3. **İçerik Oluşturma**	YDAB4.3.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için modeli kopyalayarak içerik düzenlemek
YDAB4.4. **Yapılandırmaya/ Uygulamaya Geçirme**	YDAB4.4.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için verilen yazma türüne uygun materyalleri, yapısal özellikleri, söylem biçimlerini, noktalama işaretlerini kullanmak
	YDAB4.4.SB2. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için verilen basit yazma türüne uygun sözcükleri ve dil parçalarını seçerek kullanmak
	YDAB4.4.SB3. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için gerekli basit mesajları ifade etmek
YDAB4.5. **Yeniden Yapılanma/ İletişim Kurma**	YDAB4.5.SB1. Mevcut içerikteki bilgilerin benzerlerini farklı bağlamlarda basit ve gereken şekilde bireysel olarak yeniden düzenleyerek kullanmak
	YDAB4.5.SB2. Yeniden yapılandırılmış bilgileri paylaşarak basit yazılı iletişimde bulunmak
YDAB4.6. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB4.6.SB1. Yazma-anlatma süreci ve ürünüyle ilgili gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duygular hakkında basit bireysel aktarımlar yapmak
	YDAB4.6.SB2. Yazma-anlatma süreci ve ürünüyle ilgili gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları paylaşarak basit karşılıklı aktarımlar yapmak

Yazma-Anlatma Becerisi (Yarı Bütüncül-Yarı Tümevarımsal Yaklaşım) (YDAB4)

	Süreç Bileşenleri
YDAB4.1. **Yazmaya Hazırlık Yapma**	YDAB4.1.SB1. Önceki bilgi ve deneyimleri harekete geçirerek onlarla mevcut içeriği ilişkilendirmek
	YDAB4.1.SB2. Mevcut yazma görevinin ve içeriğinin ne olduğunu anlamak
YDAB4.2. **Modelden Tanıma**	YDAB4.2.SB1. Mevcut model/örnek içeriğin bileşenlerini ve detaylarını anlamak
YDAB4.3. **İçerik Oluşturma**	YDAB4.3.SB1. Hazırlıklı yazma görevi için mevcut içeriğe yönelik kısa ön araştırma yapmak
	YDAB4.3.SB2. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için basit bir taslak oluşturmak
	YDAB4.3.SB3. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için içeriğe uygun materyalleri seçerek düzenlemek ve/veya üretmek
YDAB4.4. **Yapılandırmaya/ Uygulamaya Geçirme**	YDAB4.4.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için uygun ve doğru materyalleri sunmak
	YDAB4.4.SB2. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için istenen yazı türüne uygun söylem biçimlerini, üslubu ve kuralları kullanmak
	YDAB4.4.SB3. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için hedef sözcükleri ve dil bilgisi yapılarını yazı türüne uygun şekilde seçerek kullanmak
	YDAB4.4.SB4. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için yazılı içerikte yer alan mesajları okuyucuya doğru ve uygun şekilde iletmek
YDAB4.5. **Yeniden Yapılanma/ İletişim Kurma**	YDAB4.5.SB1. Mevcut içerikteki bilgileri veya başka bir içerikteki benzer bilgileri farklı bağlamlarda bireysel olarak içselleştirip seçerek gereken şekilde yeniden düzenleyerek kullanmak
	YDAB4.5.SB2. Yeniden yapılandırılan yazılı bilgileri paylaşarak yazılı olarak etkileşimli bilgi/fikir alışverişinde bulunmak
YDAB4.6. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB4.6.SB1. Yazma-anlatma sürecine ve ürününe ilişkin gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duygular hakkında bireysel aktarımlar yapmak
	YDAB4.6.SB2. Yazma-anlatma sürecine ve ürününe ilişkin gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları paylaşarak karşılıklı aktarımlar yapmak
	YDAB4.6.SB3. Yansıtma çalışmalarından sonra bireysel çalışmalarını gözden geçirerek yeni yazılı üretimler yapmak

Yazma-Anlatma Becerisi (Tümevarımsal Yaklaşım) (YDAB4)

	Süreç Bileşenleri
YDAB4.1. **Yazmaya Hazırlık Yapma**	YDAB4.1.SB1. Önceki bilgi ve deneyimleri irdeleyerek ve harekete geçirerek mevcut içerikle ilişkilendirmek
	YDAB4.1.SB2. Mevcut yazma görevinin içeriğini ve hedefini anlamak

	Süreç Bileşenleri
YDAB4.2. **Modelden Anlama**	YDAB4.2.SB1. Model/örnek içerikteki önemli ve temel bileşenlerin neler olduğunu anlamak

	Süreç Bileşenleri
YDAB4.3. **İçerik Oluşturma**	YDAB4.3.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için fikir paylaşımında bulunmak
	YDAB4.3.SB2. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için edindiği bilgi ve düşünceleri yazma çalışmasında ne şekilde kullanacağını tasarlamak
	YDAB4.3.SB3. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için istenen yazı türüne uygun ön araştırma yapmak
	YDAB4.3.SB4. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için istenen yazı türüne uygun detaylı bir taslak oluşturmak
	YDAB4.3.SB5. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için istenen yazı türüne uygun materyalleri düzenlemek/üretmek
	YDAB4.3.SB6. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için hazırlanan içeriği istenen yazı türüne uygun bağlamda düzenlemek

	Süreç Bileşenleri
YDAB4.4. **Yapılandırmaya/ Uygulamaya Geçirme**	YDAB4.4.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için istenen yazı türüne uygun materyaller sunmak
	YDAB4.4.SB2. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için istenen yazı türüne uygun söylem biçimlerini, üslubu ve stratejileri kullanmak
	YDAB4.4.SB3. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için gerekli ve uygun hedef sözcükleri ve dil bilgisi yapılarını seçerek doğru ve etkin biçimde kullanmak
	YDAB4.4.SB4. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevi için mevcut içerikle ilgili mesajları doğru, uygun ve etkin bir biçimde okuyucuya iletmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB4.5. **Süreçsel Yazma**	YDAB4.5.SB1. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevinde ürettiği içerik hakkında verilen dönütleri eleştirel biçimde incelemek
	YDAB4.5.SB2. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevinde üretilen içerik hakkında verilen dönütler doğrultusunda içeriği yeniden düzenlemek
	YDAB4.5.SB3. Hazırlıklı/hazırlıksız yazma görevinde ürettiği içeriği sürekli ve döngüsel olarak alınan geri bildirim temelinde geliştirmek

	Süreç Bileşenleri
YDAB4.6. **Yeniden Yapılandırma/ İletişim Kurma**	YDAB4.6.SB1. Mevcut içerikteki ya da benzer içeriklerdeki bilgileri seçerek farklı bağlamlarda yazılı olarak düzenleyerek kullanmak
	YDAB4.6.SB2. Yeniden yapılandırılan bilgileri paylaşarak karşılıklı yazılı bilgi/fikir alışverişinde bulunmak

	Süreç Bileşenleri
YDAB4.7. **Bireysel ve Etkileşimli Yansıtma**	YDAB4.7.SB1. Yazma-anlatma sürecine ve ürününe ilişkin eleştirel bir biçimde gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duygular hakkında kişisel aktarımlar yapmak
	YDAB4.7.SB2. Yazma-anlatma sürecine ve ürününe ilişkin eleştirel bir biçimde gözden geçirdiği bilgi, deneyim, düşünce ve duyguları paylaşarak karşılıklı aktarımlar yapmak
	YDAB4.7.SB3. Yansıtma çalışmalarından sonra bireysel çalışmalarını eleştirel bir biçimde tekrar gözden geçirerek yeni yazılı üretimler yapmak

Yabancı Dil Destek Becerileri (YDDB)

1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma Becerisi (YDDB1)

İçerik bilgisi olarak dil bilgisinin "bütüncül", "yarı bütüncül/yarı tümevarımsal" ve "tümevarımsal" yaklaşımlarının dil düzeyine uygun, doğal ve otantik bir içerikle oluşturulmuş bağlamlarda, uygun ve doğru tekniklerle öğrenilmesi, seçilmesi ile sağlanır. Dil bilgisi seçme-kullanma becerisi dil bilgisi yapılarının mümkün olduğu oranda doğal ve otomatik bir şekilde seçilerek doğru, uygun ve doğal bir biçimde kullanılma yeterliliği olarak görülmektedir. Bu yetkinlik ve yeterliğin iletişim dilinde kullanılması en önemli hedeftir.

Yabancı dil destek becerilerinden "dil bilgisi seçme-kullanma" becerisi üç gruba ayrılmıştır. Dil bilgisi seçme-kullanma becerisi, bütüncül yaklaşımda "otomatik, otantik ve doğal dil bilgisi seçme ve kullanma"; yarı bütüncül-yarı tümevarımsal yaklaşımda "otantik, doğal ve farkındalıkla dil bilgisi seçme ve kullanma"; tümevarımsal yaklaşımda ise "otantik, doğal ve bilinçli keşifle dil bilgisi seçme ve kullanma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

Dil Bilgisi Seçme-Kullanma Becerisi (Bütüncül Yaklaşım) (YDDB1)

	Süreç Bileşenleri
YDDB1.1. **Otomatik, Otantik ve Doğal Dil Bilgisi Seçme ve Kullanma**	YDDB1.1.SB1. Mevcut içeriği dinleyerek/izleyerek genel bir aşinalık kazanmak
	YDDB1.1.SB2. İçinde yer alan eylemleri fark etmek suretiyle hedef içeriği dinleyerek/ izleyerek/ aşinalığı pekiştirmek
	YDDB1.1.SB3. Hedef dil kullanımını temsil eden hedef dil parçalarınının yer aldığı mevcut içeriğin beden dili ve sözlü tekrarla anlatılan işitsel/görsel/yazılı sunumunu dinlemek/izlemek
	YDDB1.1.SB4. Ortak yapılara sahip benzer dil parçalarınının yer aldığı içeriğin beden dili ve sözel tekrarla sunumunu dinleyerek/izleyerek işitsel/görsel farkındalık kazanmak
	YDDB1.1.SB5. Mevcut içerikte yer alan hedef dil parçalarını yine bağlam içinde bu parçalara ait olan yapıların kurallarını bilmeden, otomatik olarak ve beden dilini de kullanarak birçok kez tekrarlamak
	YDDB1.1.SB6. Hedef dil parçalarınının yer aldığı içeriği, otomatik, doğal ve sözel olarak kısa, basit ve anlamlı bir biçimde tekrarlamak
	YDDB1.1.SB7. Duyulan/izlenen içerikteki dil parçalarını, kurallarını bilmeden, otomatik olarak ve fiziksel olarak canlandırmak
	YDDB1.1.SB8. Duyulan/izlenen içerikteki hedef dil parçalarını eş zamanlı olarak kurallarını bilmeden otomatik olarak tekrarlamak ve fiziksel olarak canlandırmak
	YDDB1.1.SB9. Duyulan/görülen/okunan benzer hedef dil parçalarını iletişim kurarken kurallarını bilmeden ve düşünmeden seçip tabii bir şekilde sözlü veya yazılı olarak kullanıma sokmak

Dil Bilgisi Seçme-Kullanma Becerisi (Yarı Bütüncül-Yarı Tümevarımsal Yaklaşım) (YDDB1)

	Süreç Bileşenleri
YDDB1.1. **Otantik, Doğal ve Farkındalıkla Dil Bilgisi Seçme ve Kullanma**	YDDB1.1.SB1. Mevcut içeriği birkaç kez dinleyerek/izleyerek/okuyarak aşinalık kazanmak
	YDDB1.1.SB2. Hedef dil bilgisi parçalarını kullanımını içeren, beden dili yardımıyla ve sözlü olarak sunulan aynı içeriği dikkatli ve farkındalıkla dinlemek/izlemek/ okumak
	YDDB1.1.SB3. Duyulan/izlenen/okunan içerikte fark edilen hedef dil bilgisi parçalarını kapsayan basit ve anlamlı cümlecikleri/cümleleri, kurallarını bilmeden, sözlü ve otomatik olarak birçok kez tekrarlamak
	YDDB1.1.SB4. Duyulan/izlenen/okunan içerikteki hedef dil bilgisi parçalarını içeren cümlecikleri/cümleleri kurallarını bilmeden, analiz etmeden birkaç kez tekrarlayarak fiziksel olarak canlandırmak
	YDDB1.1.SB5. Dil farkındalığı için sağlanan hedef dil bilgisi parçalarını içeren örnekleri görmek ve okumak.
	YDDB1.1.SB6. Dil farkındalığı oluşturma amacıyla sunulan hedef dil bilgisi parçalarının yer aldığı cümlecikler/cümleler hakkında farkındalık kazanmak
	YDDB1.1.SB7. Farkındalık kazandığı hedef dil bilgisi parçalarını farklı bağlamlarda kullanıldığında tanımak
	YDDB1.1.SB8. Tanınan hedef dil bilgisi parçalarını, kurallarını bilmeden ve irdelemeden, yeni bağlamsal durumlarda özgün ve kendiliğinden, tabii bir şekilde kullanıma sokmak
	YDDB1.1.SB9. Hedef dil bilgisi parçalarını bağlamsal cümlelerde kurallarını bilmeden ve düşünmeden kullanarak benzer yeni ve anlamlı sözlü/yazılı içerik üretmek
	YDDB1.1.SB10. Hedef dil bilgisi parçalarını, iletişim süreçlerindeki bağlamlarda kurallarını bilmeden ve düşünmeden, otantik ve özgün, kendiliğinden, tabii bir biçimde kullanıma sokmak

Dil Bilgisi Seçme-Kullanma Becerisi (Tümevarımsal Yaklaşım) (YDDB1)

	Süreç Bileşenleri
YDDB1.1. **Otantik, Doğal ve Bilinçli Keşifle Dil Bilgisi Seçme ve Kullanma**	YDDB1.1.SB1. Hedef dilin genel kullanımını tanımak amacıyla sunulan hedef içeriği dinlemek/izlemek/okumak
	YDDB1.1.SB2. Dil bilgisi yapısının/yapılarının bir anlam oluşturmak amacıyla nasıl kullanıldığını görmek için örnek cümleleri incelemek
	YDDB1.1.SB3. Hedef dil bilgisi yapılarını fark ettirmek üzere verilen örnek cümlelere benzer cümleler bulmak için sunulan içeriği dinlemek/izlemek/okumak
	YDDB1.1.SB4. Örnek cümlelerle benzer cümleler arasındaki ortak noktaları belirlemek
	YDDB1.1.SB5. Belirlenen ortak noktaların özelliklerini tartışmak ve keşfetmek
	YDDB1.1.SB6. İçerikte yer alan aynı/ortak hedef dil bilgisi yapısı/yapıları hakkında kurallar oluşturmak
	YDDB1.1.SB7. Hedef dil bilgisi yapısı hakkında keşfedilen kuralları gerekçelendirerek üzerinde çalışmak
	YDDB1.1.SB8. Pekiştirmek amacıyla kurallarını keşfettikleri hedef dil bilgisi yapısını bağlam içinde kullanarak uygulama yapmak
	YDDB1.1.SB9. Hedef dil bilgisini kurallarını düşünmeden, bilerek ve tabii bir şekilde kullanarak doğru ve özgün sözlü/yazılı içerik üretmek
	YDDB1.1.SB10. İletişim süreçlerinde hedef dil bilgisi yapılarını etkili, özgün, otomatik ve doğal bir şekilde bağlam içinde kullanarak kurallar üzerinde düşünmeden yeni sözlü/yazılı içerik üretmek

2. Sözcük Seçme-Kullanma Becerisi (YDDB2)

Sözcük seçme-kullanma becerisi; bireyin hedef dilde yer alan sözcük varlığını bağlama, duruma, yere ve zamana uygun bir biçimde algılaması, anlaması, konumlandırması ve sözcük dağarcığına eklemesi sürecinde, sırasında ve/veya sonrasında duruma ve bağlama uygun olanları seçmesi, onları etkin ve doğru bir biçimde kullanarak bu konuda iletişim yetkinliği ve yeterliliği geliştirme becerisidir. Sözcük edinimi, ana dilde olduğu gibi bireylerin sözcükleri fark etmeden öğrenme durumudur ve uygun yöntemler, teknikler ve etkinlikler kullanıldığında mümkün olabilir. Ancak yabancı dil çalışmaları doğal bağlam ve ortamlarda değil sınıftaki yapay ortamda oluştuğu için bilinçli tekrar ve uygun öğrenme etkinlikleri ile de desteklenmesi gerekir. Sözcük öğrenimi ise sözcüklerin etkileşim ve iletişim süreçlerinde doğru bir biçimde kullanımını sağlamak için sözcüklerin anlamını uygun ve doğru bir bağlamda, biçiminin, yapısının, sesletiminin ve kullanımının farkına vararak sıklıkla uygulama ve pekiştirme çalışmaları yapmayı gerektirir.

Yabancı dil destek becerilerinden "sözcük seçme-kullanma" becerisi üç gruba ayrılmıştır. Sözcük seçme-kullanma becerisi, bütüncül yaklaşımda "otomatik, otantik ve doğal sözcük seçme ve kullanma"; yarı bütüncül-yarı tümevarımsal yaklaşımda "otantik, doğal ve farkındalıkla sözcük seçme ve kullanma"; tümevarımsal yaklaşımda ise "otantik, doğal ve bilinçli keşifle sözcük seçme ve kullanma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

Sözcük Seçme-Kullanma Becerisi (Bütüncül Yaklaşım) (YDDB2)

	Süreç Bileşenleri
YDDB2.1. **Otomatik, Otantik ve Doğal Sözcük Seçme ve Kullanma**	YDDB2.1.SB1. Hedef sözcükleri mevcut içerikte bütünsel olarak duymak/görmek
	YDDB2.1.SB2. Tekrarlanan hedef sözcükleri sesli olarak tekrarlamak
	YDDB2.1.SB3. Hedef sözcüklerin kullanımını algılamak
	YDDB2.1.SB4. Tekrarlanan ve algılanan hedef sözcüklerin bağlamsal anlamlarını zihinde hâlihazırda var olan kavramsal anlamlarla ilişkilendirmek
	YDDB2.1.SB5. İçerikteki tekrarlanan ve kullanımları algılanan hedef sözcüklerin anlamlarını algılamak
	YDDB2.1.SB6. Anlamsal olarak ilişkilendirilmiş hedef sözcükleri, çeşitli bağlamsal etkinliklerde kendiliğinden, gerçek ve tabii bir biçimde kullanıma sokmak
	YDDB2.1.SB7. Hedef sözcükleri, farklı bağlamlardaki iletişim süreçlerinde etkili, kendiliğinden, gerçek ve tabii bir biçimde kullanıma sokmak

Sözcük Seçme-Kullanma Becerisi (Yarı Bütüncül-Yarı Tümevarımsal Yaklaşım) (YDDB2)

	Süreç Bileşenleri
YDDB2.1. **Otantik, Doğal ve Farkındalıkla Sözcük Seçme ve Kullanma**	YDDB2.1.SB1. İşitsel/görsel/yazılı unsurları kullanarak ana temayı dinleme/izleme/okuma yoluyla tahmin etmek
	YDDB2.1.SB2. Mevcut içerikteki hedef sözcüklerin ait olduğu sözcük öbeklerinin alt temalarını/anahtar bileşenlerini fark etmek
	YDDB2.1.SB3. İşitsel/görsel/yazılı unsurlardan yararlanarak ana bileşenlere ait hedef sözcükleri fark etmek
	YDDB2.1.SB4. Mevcut içerikteki ilgili hedef anahtar sözcük bileşenlerini ve hedef sözcükleri tekrarlamak
	YDDB2.1.SB5. İçerikteki hedef sözcüklerin ve ifadelerin kullanım biçimlerini algılamak
	YDDB2.1.SB6. Hedef sözcüklerin bağlamsal anlamını irdelemeden, zihinde önceden var olan kavramsal anlamlarla ilişkilendirerek bağlama uygun seçimler yapmak
	YDDB2.1.SB7. Hedef sözcükleri, farklı bağlamlarda iletişim süreçlerinde kendiliğinden, tabii bir biçimde ve farklarını bilerek kullanıma sokmak

Sözcük Seçme-Kullanma Becerisi (Tümevarımsal Yaklaşım) (YDDB2)

	Süreç Bileşenleri
YDDB2.1. **Otantik, Doğal ve Bilinçli Keşifle Sözcük Seçme ve Kullanma**	YDDB2.1.SB1. Görsel/işitsel/yazılı hazırlık materyalleri ile genel bağlam ipuçlarını bularak ana konu hakkında tahminlerde bulunmak
	YDDB2.1.SB2. Tahminlerin doğruluğunu kontrol etmek için işitsel/görsel/yazılı içeriği dinlemek/izlemek/okumak
	YDDB2.1.SB3. Anahtar bileşenleri bulmak için görsel/işitsel/yazılı içerikte tarama yapmak
	YDDB2.1.SB4. Anlamı bilinmeyen hedef sözcükleri saptamak için içeriği dikkatli dinlemek/seyretmek ve/veya dikkatli sessiz bir biçimde okumak
	YDDB2.1.SB5. Mevcut içerikteki hedef (anahtar/aktif) sözcükleri diğer (anahtar olmayan/pasif) sözcüklerden ayırmak
	YDDB2.1.SB6. Nasıl ve nerede kullanıldıklarını anlamak için mevcut içerikteki hedef sözcükleri ve ifadeleri incelemek
	YDDB2.1.SB7. İçerikte hedef sözcükleri içeren bölümlerin/paragrafların konularını belirlemek için paragraf bağlam ipuçlarını bulmak
	YDDB2.1.SB8. Metinlerdeki bölümlerde/paragraflarda yer alan cümlelerde, hedef sözcüklerin anlaşılmasını sağlayacak olan bağlamsal ipuçlarını arayıp bularak onların yardımıyla sözcüklerin anlamlarını irdelemek
	YDDB2.1.SB9. Önerilen anlamları/tanımları karşılaştırarak hedef sözcüklerin doğru anlamlarını/tanımlarını belirlemek
	YDDB2.1.SB10. Hedef sözcüklerin anlamlarını/tanımlarını doğrulamak
	YDDB2.1.SB11. Hedef sözcükleri, anlamsal olarak ilişkili etkinliklerde doğru ve kendiliğinden kararlaştırarak kullanıma sokmak
	YDDB2.1.SB12. Hedef sözcükleri bağlamsal iletişimde etkili bir şekilde kullanmak

3. Sesletim Seçme-Kullanma Becerisi (YDDB3)

Sesletim seçme-kullanma becerisine destekleyici bir beceri olarak yer verilmiştir. Sesletim, içerik olarak bir dildeki konuşmalarda yer alan sesler, vurgular, ritimler, tonlamalar gibi ses bilgisi özellikleridir. Sesletim seçme-kullanma becerisi, bu ögelerin doğru bir biçimde kullanılmasını, konuşma içeriğini doğru bir biçimde yansıtmasını ve bu sayede bireyin doğru etkileşimde bulunup iletişim kurabilmesini sağlar. Sesletim seçme-kullanma becerisinin, dinleme çalışmaları, tekrarlar, taklitler, fonetik ses çalışmaları, akran kayıtları dinleme-geri bildirim verme, bireysel ses kaydı dinleme-bireysel geri bildirim verme, otomatik seçim, kullanım, yansıtma gibi çalışmalarla desteklenmesi önem arz etmektedir.

Yabancı dil destek becerilerinden "sesletim seçme-kullanma" becerisi iki gruba ayrılmıştır. Sesletim seçme-kullanma becerisi, bütüncül yaklaşım ve yarı bütüncül-yarı tümevarımsal yaklaşımda "otomatik, otantik ve doğal sesletim seçme ve kullanma"; tümevarımsal yaklaşımda ise "otantik, doğal ve bilinçli sesletim seçme ve kullanma" bütünleşik becerilerinden oluşmaktadır.

Sesletim Seçme-Kullanma Becerisi (Bütüncül Yaklaşım ve Yarı Bütüncül-Yarı Tümevarımsal Yaklaşım) (YDDB3)

	Süreç Bileşenleri
YDDB3.1. **Otomatik, Otantik ve Doğal Sesletim Seçme ve Kullanma**	YDDB3.1.SB1. Mevcut içeriği, hedef sesletim unsurlarına dikkat ederek dinlemek
	YDDB3.1.SB2. İçeriğe özgü hedef sesletim unsurlarını tekrarlayarak pekiştirmek
	YDDB3.1.SB3. Mevcut içerikte yer alan hedef sesletim unsurlarını farklı bağlamlarda duyduğunda tanımak
	YDDB3.1.SB4. Mevcut içeriğe özgü hedef sesletim unsurlarını farklı bağlamlarda duyduğunda tanıdıktan sonra kendiliğinden karar vererek doğru, gerçek ve tabii bir şekilde kullanmak
	YDDB3.1.SB5. Mevcut içeriğe özgü hedef sesletim unsurlarını başka bağlamlarda gerçekleştirilen iletişim sırasında doğru, kendiliğinden, gerçek ve tabii bir şekilde kullanıma sokarak iletişimi güçlü hâle getirmek

Sesletim Seçme-Kullanma Becerisi (Tümevarımsal Yaklaşım) (YDDB3)

	Süreç Bileşenleri
YDDB3.1. **Otantik, Doğal ve Bilinçli Sesletim Seçme ve Kullanma**	YDDB3.1.SB1. İçerikte yer alan hedef sesletim unsurlarını fark etmek
	YDDB3.1.SB2. Hedef sesletim unsurlarını içeren sesleri, sözcükleri, cümlecikleri ve cümleleri tekrarlamak
	YDDB3.1.SB3. Hedef sesletim özelliklerini dikkatlice seçip kullanarak mevcut içerik hakkında konuşmak
	YDDB3.1.SB4. Mevcut içerikte yer alan tüm hedef sesletim özellikleri hakkında bireysel yansıtma yapmak
	YDDB3.1.SB5. Doğruluğunu kontrol etmek için geri bildirimleri ve yansıtmaları değerlendirmek
	YDDB3.1.SB6. Mevcut içeriğin hedef sesletim unsurlarını farklı bağlamlarda iletişim kurarken sesletim özelliklerine uygun ve etkili bir şekilde gerçek, doğru, tabii ve bilerek kullanıma sokmak

EK-11
SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ TABLOLARI

2.1. BENLİK BECERİLERİ (SDB1)

BENLİK BECERİSİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB1.1. KENDİNİ TANIMA (ÖZ FARKINDALIK BECERİSİ)	Kişisel özelliklerin duygu, düşünce ve davranışlara yansımasının bilincinde olunmasını ifade eder.	SDB1.1.SB1. Öğreneceği yeni konuyu/kavramı veya bilgiyi nasıl öğrendiğini belirlemek	SDB1.1.SB1.G1. Öğrenmek istediği yeni konuları/kavramları veya bilgileri fark eder. SDB1.1.SB1.G2. Öğreneceği konularla/kavramlarla veya bilgilerle ilgili eski öğrendiklerini kontrol eder. SDB1.1.SB1.G3. Öğreneceği konularla/kavramlarla veya bilgilerle ilişkili olmayan bilgileri ayırt eder. SDB1.1.SB1.G4. Öğreneceği konuları/kavramları veya bilgileri sahip olduğu önceki bilgilerle ilişkilendirir. SDB1.1.SB1.G5. Öğreneceği konulara veya kavramlara ilişkin uygun düşünme ve öğrenme stratejisini seçer. SDB1.1.SB1.G6. Öğrenme sürecinde kendi potansiyeline güvenir.
		SDB1.1.SB2. Olaylar/durumlar karşısında hangi duyguları yaşadığını fark etmek	SDB1.1.SB2.G1. Olaylar/durumlar karşısında farklı duygular hissedebileceğinin farkına varır. SDB1.1.SB2.G2. Olaylar/durumlar karşısında duygularını ayırt eder. SDB1.1.SB2.G3. Olaylar/durumlar karşısında hissettiği duyguları tanımlar. SDB1.1.SB2.G4. Olaylar/durumlar karşısında hissettiği duyguları ifade eder. SDB1.1.SB2.G5. Duygularının davranışlarını nasıl etkilediğini fark eder.
		SDB1.1.SB3. Kendi duygularına ilişkin farkındalığını artırmaya yönelik çalışmalar yapmak	SDB1.1.SB3.G1. Olaylar/durumlar karşısında gösterdiği duygusal tepkilerin nedenlerini araştırır. SDB1.1.SB3.G2. Olaylar/durumlar karşısında hissettiği duygulara önem verir. SDB1.1.SB3.G3. İyi hissettiren duyguları bilir. SDB1.1.SB3.G4. Kötü hissettiren duyguları bilir. SDB1.1.SB3.G5. Genel iyi olma hâlini destekleyecek olumlu duygular geliştirir.

BENLİK BECERİSİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB1.2. KENDİNİ DÜZENLEME (ÖZ DÜZENLEME BECERİSİ)	Kişisel hedeflere ulaşabilmek için duygu, davranış ve bilişsel stratejilerin izlenip değerlendirilmesi ve pekiştirilerek kontrol edilmesini ifade eder.	SDB1.2.SB1. İhtiyaçlarını karşılamaya yönelik hedef belirlemek	SDB1.2.SB1.G1. İhtiyaçlarının olduğunu fark eder. SDB1.2.SB1.G2. İhtiyaçlarını tanımlar. SDB1.2.SB1.G3. İhtiyaçlarına yönelik hedeflerini tanımlar. SDB1.2.SB1.G4. Hedeflerine ulaşmayı etkileyen çevresel etmenleri belirler. SDB1.2.SB1.G5. Hedeflerine uygun planlama yapar. SDB1.2.SB1.G6. Hedeflerini planlarken esnek davranır.
		SDB1.2.SB2. Motivasyonunu ayarlamak	SDB1.2.SB2.G1. Hedeflerini gerçekleştirmek için motivasyonun gerekli bir içsel güç olduğunu anlar. SDB1.2.SB2.G2. Motivasyon kaynaklarını tanımlar. SDB1.2.SB2.G3. İçsel ve dışsal motivasyon kaynaklarını ayırt eder. SDB1.2.SB2.G4. Bir eyleme başlamadan önce dikkatini etkileyebilecek etkenleri belirler. SDB1.2.SB2.G5. Bir eylemi gerçekleştirirken dikkatini olumsuz etkileyen faktörleri kontrol eder. SDB1.2.SB2.G6. Hedefleriyle ilgili çalışmalar yapmak için gerekli araç gereci temin eder. SDB1.2.SB2.G7. Hedefleriyle ilgili çalışmalar yapmak için gereken düzeyde risk alır. SDB1.2.SB2.G8. Hedefe ulaşma sürecinde başarı sağladığı durumlarda kendisini ödüllendirir.
		SDB1.2.SB3. Bir hedefi gerçekleştirebilmek için kendi duygu, düşünce ve davranışlarını izlemek ve yönetmek	SDB1.2.SB3.G1. Bir hedef için eylemde bulunurken gerektiğinde mevcut duygu, düşünce ve davranışları üzerinde uyarlamalar yapar. SDB1.2.SB3.G2. Hedefe yönelik olarak yapması gereken iş veya eylemleri ertelemekten kaçınır. SDB1.2.SB3.G3. Hedefleriyle ilgili iş veya eylemleri pratikte uygular. SDB1.2.SB3.G4. İş veya eylemleri gerçekleştirirken olumlu bakış açısını korur. SDB1.2.SB3.G5. Hedefleriyle ilgili ortaya çıkan fırsatları değerlendirir. SDB1.2.SB3.G6. Hedefe yönelik ve olumlu sonuçlar doğuran duygu, düşünce ve davranışları tekrar eder. SDB1.2.SB3.G7. Hedefe yönelik olmayan ve olumsuz sonuçlar doğuran duygu, düşünce ve davranışları terk eder.
		SDB1.2.SB4. Bir hedefi gerçekleştirebilme sürecinde kendini değerlendirmek	SDB1.2.SB4.G1. Davranışlarının olası doğrudan sonuçlarını fark eder. SDB1.2.SB4.G2. Davranışlarının olası dolaylı sonuçlarını fark eder. SDB1.2.SB4.G3. Olası sonuçları düşünerek davranışlarını uyarlar. SDB1.2.SB4.G4. Uyarladığı eylemlerinin sonuçlarını değerlendirir. SDB1.2.SB4.G5. Hedefe yönelik olmayan davranışlarını ayırt eder. SDB1.2.SB4.G6. Hedefe ulaşma sürecinde problem yaşanması durumunda hedefe yönelik alternatif davranışlar belirler. SDB1.2.SB4.G7. Belirlediği alternatif davranışların sonuçlarını değerlendirir. SDB1.2.SB4.G8. Hedefe yönelik duygu, düşünce ve davranışları sonucunda elde ettiği olumlu-olumsuz çıktıları ayırt eder.
		SDB1.2.SB5. Kendi öğrenme durumunu geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmak	SDB1.2.SB5.G1. Konuları/kavramları veya bilgileri öğrenmek için seçtiği öğrenme stratejisi üzerinden pratik yapar. SDB1.2.SB5.G2. Seçtiği stratejileri/yöntemleri veya teknikleri kullanırken güçlük çektiği noktaları ortadan kaldırmak için çözüm önerileri geliştirir. SDB1.2.SB5.G3. Seçtiği stratejileri/yöntemleri veya teknikleri kullanırken esnek olur. SDB1.2.SB5.G4. Seçtiği stratejileri/yöntemleri veya teknikleri kullanırken faydalı olmayanları kullanmaktan vazgeçer.

BENLİK BECERİSİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB1.3. KENDİNE UYARLAMA (ÖZ YANSITMA BECERİSİ)	Duygu, düşünce ve davranışların geliştirilmesi amacıyla yapılan değerlendirmeleri ve bu değerlendirmelere dayalı tepkilerin oluşturulmasını ifade eder.	SDB1.3.SB1. Kendini değerlendirmek	SDB1.3.SB1.G1. Mevcut duygu, düşünce ve davranışlarını inceler. SDB1.3.SB1.G2. Mevcut duygu, düşünce ve davranışlarını değerlendirir. SDB1.3.SB1.G3. Mevcut duygu, düşünce ve davranışlarını ortaya çıkaran faktörleri tanımlar.
		SDB1.3.SB2. Duygu, düşünce ve davranışlarını dönüştürmek	SDB1.3.SB2.G1. Mevcut duygu, düşünce ve davranışlarına yönelik yaptığı değerlendirmeler sonucunda yaşadığı duygulanımı fark eder. SDB1.3.SB2.G2. Mevcut duygu, düşünce ve davranışlarına yönelik yaptığı değerlendirmelerden doyum sağlar. SDB1.3.SB2.G3. Mevcut duygu, düşünce ve davranışlarına yönelik yaptığı değerlendirmeleri yeni olay ve durumlara uyum sağlama sürecinde kullanır.

2.2. SOSYAL YAŞAM BECERİLERİ (SDB2)

SOSYAL YAŞAM BECERİSİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB2.1. İLETİŞİM BECERİSİ	Duygu, düşünce veya bilgilerin sözlü ya da sözsüz olarak başkalarına iletilmesini ifade eder.	SDB2.1.SB1. Başkalarını etkin şekilde dinlemek	SDB2.1.SB1.G1. Başkalarından gelen iletileri fark eder. SDB2.1.SB1.G2. Farklı kanallardan gelen iletileri bağlam çerçevesinde birleştirir. SDB2.1.SB1.G3. Başkalarının anlattıklarını dinlemek için onlara zaman ayırır. SDB2.1.SB1.G4. Başkalarını dinlerken ne karşılık vereceğini düşünmekten çok onların ne söylediklerini anlamaya çalışır. SDB2.1.SB1.G5. Başkaları konuşurken cevap vermeden önce onların sözlerini bitirmelerini bekler. SDB2.1.SB1.G6. Etkin dinlemenin iletişime katkısını değerlendirir.
		SDB2.1.SB2. Duygu ve düşünceleri ifade etmek	SDB2.1.SB2.G1. Duygu ve düşüncelerini fark eder. SDB2.1.SB2.G2. Duygu ve düşüncelerini sınıflandırır. SDB2.1.SB2.G3. Duygu ve düşüncelerini ifade etmek için uygun zaman ve ortamı belirler. SDB2.1.SB2.G4. Duygu ve düşüncelerini bağlama uygun şekilde açıklar. SDB2.1.SB2.G5. Duygu ve düşüncelerini beden dili ile uyumlu olarak açıklar. SDB2.1.SB2.G6. Duygu ve düşünce ifadelerinin iletişime katkısını değerlendirir.
		SDB2.1.SB3. Sözlü ya da sözsüz olarak etkileşim sağlamak	SDB2.1.SB3.G1. Sözlü etkileşimin gücünü ve önemini fark eder. SDB2.1.SB3.G2. Sözsüz etkileşimin gücünü ve önemini fark eder. SDB2.1.SB3.G3. Sözlü ve sözsüz etkileşim için iletişim kanalları belirler. SDB2.1.SB3.G4. Sözlü mesajlar alıp verir. SDB2.1.SB3.G5. Sözsüz mesajlar (duraksama, ses tonundaki duygusal ton, yüz ifadeleri, beden dili, beden yönelimi, seçilen kıyafetler, esnemek vb.) alıp verir. SDB2.1.SB3.G6. Ortak bağlamlar oluşturarak başkalarıyla iletişim başlatır. SDB2.1.SB3.G7. İletişim kurulan kişi ya da kişilerle arasındaki fiziksel mesafeyi ayarlar. SDB2.1.SB3.G8. Anlaşılmayan konuları açığa çıkarmak için etkili sorular sorar. SDB2.1.SB3.G9. Sağlanan etkileşimin iletişime katkısını değerlendirir.
		SDB2.1.SB4. Grup iletişimine katılmak	SDB2.1.SB4.G1. Ortaklıklar çerçevesinde oluşan gruplara katılır. SDB2.1.SB4.G2. Grubun diğer üyeleriyle etkileşim sağlar. SDB2.1.SB4.G3. Grup üyelerinin duygu ve düşünceleri ile ilgilenir. SDB2.1.SB4.G4. Ortak faydaya yönelen grup içi iletişime katkıda bulunur. SDB2.1.SB4.G5. Konuşurken bağlama uygun, kısa, net ve tüm grubu ilgilendiren mesajlar vermeyi tercih eder. SDB2.1.SB4.G6. Grup iletişiminin sosyal ve duygusal kazanımlarını değerlendirir.
		SDB2.1.SB5. İletişimin önündeki engelleri ortadan kaldırmak	SDB2.1.SB5.G1. İletişimin önündeki engelleri fark eder. SDB2.1.SB5.G2. İletişimin önündeki engelleri sınıflandırır. SDB2.1.SB5.G3. İletişimin önündeki engelleri ortadan kaldırmak için plan yapar. SDB2.1.SB5.G4. İletişimin önündeki engelleri ortadan kaldırmak için yaptığı planı uygular. SDB2.1.SB5.G5. İletişimin önündeki engellerin giderilip giderilmediğini denetler.

SOSYAL YAŞAM BECERİSİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB2.2. İŞ BİRLİĞİ BECERİSİ	Ortak bir hedefe ulaşmak için iki veya daha fazla kişinin birlikte çalışabilmesini ifade eder.	SDB2.2.SB1. Kişi ve gruplarla iş birliği yapmak	SDB2.2.SB1.G1. İş birliği yapabileceği kişi ve grupları tespit eder. SDB2.2.SB1.G2. Yapılacak iş birliği için uygun koşulları belirler. SDB2.2.SB1.G3. Gerektiğinde kişi ve gruplarla ortaklıklar oluşturur. SDB2.2.SB1.G4. Sağlanan iş birliğinin çıktılarını değerlendirir.
		SDB2.2.SB2. Düşüncelerini başkalarıyla tartışmak/ müzakere etmek	SDB2.2.SB2.G1. Düşüncelerini tartışabileceği ortamları tespit eder. SDB2.2.SB2.G2. Uygun koşullar altında düşüncelerini başkalarıyla tartışır. SDB2.2.SB2.G3. Tartışmaların kendi duygu, düşünce ve davranışlarına etkisini değerlendirir. SDB2.2.SB2.G4. Tartışmaların başkalarına olan katkısını değerlendirir.
		SDB2.2.SB3. Farklı düşünceler üzerinde uzlaşma sağlayıp ortaklıklar kurmak	SDB2.2.SB3.G1. Başkalarının kendisinden farklı düşündüğünü fark eder. SDB2.2.SB3.G2. Düşünceler arasındaki farklılıkları belirler. SDB2.2.SB3.G3. Düşünceler arasındaki ortaklıkları/uyuşmaları belirler. SDB2.2.SB3.G4. Alternatif fikirler ortaya koyar. SDB2.2.SB3.G5. Farklı düşünceler üzerinde uzlaşmak için çözüm arar. SDB2.2.SB3.G6. Ortak çalışma sorumluluğu üstlenir. SDB2.2.SB3.G7. Gerektiğinde kendi görüş ve düşüncelerini farklı görüş ve düşünceleri dikkate alarak uyarlar. SDB2.2.SB3.G8. Farklı düşünceler üzerindeki bireysel katkılarını değerlendirir. SDB2.2.SB3.G9. Sağlanan uzlaşma ve kurulan ortaklığın çıktılarını değerlendirir.
		SDB2.2.SB4. Ekip (takım) çalışması yapmak ve yardımlaşmak	SDB2.2.SB4.G1. Yardımlaşma ve takım çalışmasının önemini fark eder. SDB2.2.SB4.G2. Ortak hedefler doğrultusunda takım oluşturur ya da var olan bir takıma dâhil olur. SDB2.2.SB4.G3. Diğer üyelerle görev paylaşımı ya da birliği oluşturur. SDB2.2.SB4.G4. Diğer üyelerle yardımlaşır. SDB2.2.SB4.G5. Aldığı görevleri yerine getirerek takıma katkı sağlar. SDB2.2.SB4.G6. Takım ruhunu önemser. SDB2.2.SB4.G7. Takım üyeleri ile saygı ve güven bağı kurar. SDB2.2.SB4.G8. Takım çalışmasının kendisine ve takımına katkılarını değerlendirir.
		SDB2.2.SB5. Sosyal etkileşimlerle elde edilen çıktıları eyleme dönüştürmek	SDB2.2.SB5.G1. Sosyal etkileşimlerin taraflar açısından çıktılarını sorgular. SDB2.2.SB5.G2. Sosyal etkileşimler sonucu elde edilen çıktıları sınıflandırır. SDB2.2.SB5.G3. Sosyal etkileşim çıktılarının eyleme dönüşmesi için plan yapar. SDB2.2.SB5.G4. Çıktılara dayalı olarak belirlediği eylem planını uygular. SDB2.2.SB5.G5. Ortaya çıkan eylemlerin sonuçlarını değerlendirir.

SOSYAL YAŞAM BECERİSİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB2.3. SOSYAL FARKINDALIK BECERİSİ	Farklı geçmiş, kültür ve şartlardan gelen kişiler de dâhil olmak üzere başkalarının bakış açılarını anlama ve onlarla hemhâl olmayı ifade eder.	SDB2.3.SB1. Sosyal ipuçlarını dikkate almak	SDB2.3.SB1.G1. Sözel ve sözel olmayan sosyal ipuçlarını fark eder. SDB2.3.SB1.G2. Sözel ve sözel olmayan sosyal ipuçlarını tanır. SDB2.3.SB1.G3. Sözel ve sözel olmayan sosyal ipuçlarından faydalanarak başkalarının davranışlarını çözümler. SDB2.3.SB1.G4. Sözel ve sözel olmayan sosyal ipuçlarından faydalanarak kendi davranışlarının başkaları üzerindeki etkisini fark eder.
		SDB2.3.SB2. Başkalarının duygularını, düşüncelerini ve bakış açılarını anlamak	SDB2.3.SB2.G1. Başkalarının mevcut bir durum hakkında farklı düşünebileceğini ve hissedebileceğini fark eder. SDB2.3.SB2.G2. Farklı bakış açılarına sahip kişileri dikkatle dinler. SDB2.3.SB2.G3. Başkalarının duygularını, bakış açılarını ve görüşlerini anlamayı önemser. SDB2.3.SB2.G4. Başkalarıyla aynı fikirde olmadığını yapıcı olarak ifade eder.
		SDB2.3.SB3. Başkalarına karşı anlayış geliştirerek saygı göstermek	SDB2.3.SB3.G1. Kendisi ve başkaları arasındaki ortak yönleri belirler. SDB2.3.SB3.G2. Kendisi ve başkaları arasındaki farklılıkları tespit eder. SDB2.3.SB3.G3. Sosyal ve kültürel faktörler açısından çeşitli grupların varlığını tanır. SDB2.3.SB3.G4. Kendinden farklı bireylerle ilişki kurmaya yönelik stratejiler geliştirir. SDB2.3.SB3.G5. Farklı bakış açılarının, kültürlerin veya sosyal grupların sahip olduğu değerlerin farkında olarak bu değerleri önemser. SDB2.3.SB3.G6. Farklı kültürlerin ve bakış açılarının toplum refahına yaptıkları olumlu katkıları tanır.
		SDB2.3.SB4. Toplumsal normlar hakkında bir anlayış geliştirmek	SDB2.3.SB4.G1. Çeşitli sosyal bağlamlardaki farklı normları fark eder. SDB2.3.SB4.G2. Toplumsal normların toplum üzerindeki etkisini anlar. SDB2.3.SB4.G3. Okulunun, yaşadığı toplumun veya dünyanın bir ihtiyacını/sorununu keşfeder. SDB2.3.SB4.G4. Topluma olumlu katkıda bulunmak için çabalar.

2.3. ORTAK/BİRLEŞİK BECERİLER (SDB3)

ORTAK/BİRLEŞİK BECERİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB3.1. UYUM BECERİSİ	Hem benlik hem de çevreyle dengeli bir ilişki kurulup bu ilişkinin sürdürülebilmesini ifade eder.	SDB3.1.SB1. Yeni, değişen ve belirsiz durumları anlamak	SDB3.1.SB1.G1. Karşılaştığı yeni, belirsiz veya değişen durumları olumlu karşılar. SDB3.1.SB1.G2. Yeni, belirsiz veya değişen durumların gerektirdiği değişim ihtiyacını fark eder. SDB3.1.SB1.G3. Yeni, belirsiz veya değişen durumlarla kendi koşullarını karşılaştırır.
		SDB3.1.SB2. Yeni, değişen ve belirsiz durumlar karşısında değişime açık ve istekli olmak	SDB3.1.SB2.G1. Değişimi gelişmek için bir fırsat olarak görür. SDB3.1.SB2.G2. Yeni bakış açılarını ve konuları öğrenmeye isteklidir. SDB3.1.SB2.G3. Yeni, belirsiz veya değişen durumlarda esnek bir tutum benimser. SDB3.1.SB2.G4. Değişimin gerektirdiği adımları atmak için istekli davranır.
		SDB3.1.SB3. Yeni, değişen ve belirsiz durumlarla başa çıkmak için düşünce biçimini ayarlamak	SDB3.1.SB3.G1. Yeni bir durumla karşılaştığında kendisine yardımcı olacak alternatif seçenekler üzerinde düşünür. SDB3.1.SB3.G2. Yeni bir durum hakkında düşünme şeklini gözden geçirir. SDB3.1.SB3.G3. Gerektiğinde yeni bir durumda düşüncelerini veya beklentilerini ayarlar.
		SDB3.1.SB4. Yeni, değişen ve belirsiz durumlarda davranış veya eylemin doğasını, seviyesini ve derecesini ayarlamak	SDB3.1.SB4.G1. Yeni durumlarla etkili bir şekilde başa çıkmak için yardımcı olabilecek kaynaklar arar. SDB3.1.SB4.G2. Belirsiz durumlarda kendisine yardımcı olacak yeni yollar geliştirir. SDB3.1.SB4.G3. Yeni bir durumla karşılaştığında uyum sağlamak için gerekirse davranışlarını değiştirir.
		SDB3.1.SB5. Yeni, değişen ve belirsiz bir çevreyle başarılı bir şekilde etkileşime geçmek için duygusal tepkileri ayarlamak	SDB3.1.SB5.G1. Yeni, belirsiz veya değişen durumlar karşında ortaya çıkan duygularını fark eder. SDB3.1.SB5.G2. Yeni, belirsiz veya değişen durumlarla başa çıkabilmek için olumsuz duygularını kontrol eder. SDB3.1.SB5.G3. Yeni, belirsiz veya değişen durumlarda kendisine yardımcı olması için olumlu duygulardan yararlanır.

ORTAK/BİRLEŞİK BECERİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB3.2. ESNEKLİK BECERİSİ	Ortaya çıkan yeni bir duruma uyum sağlayabilmeyi, mevcut çözümleri güncelleyerek farklı çözümler üretebilmeyi ifade eder.	SDB3.2.SB1. Zor durumlara farklı çözümler bulmak	SDB3.2.SB1.G1. Zor durumlarla baş edebilmek için önünde farklı birçok seçeneğin olabileceğini fark eder. SDB3.2.SB1.G2. Zor durumlarla karşılaştığı zaman farklı açılardan bakarak olası çözümleri düşünür. SDB3.2.SB1.G3. Zor durumlarda bir şeyleri değiştirme konusunda kendine güvenir. SDB3.2.SB1.G4. Zor durumlarla karşı karşıya kaldığında karar vermekte güçlük çekmez. SDB3.2.SB1.G5. Yaşamda karşılaştığı güçlüklerle baş etmek için çaba gösterir. SDB3.2.SB1.G6. Bir davranışın nedenleri konusunda karara varmadan önce ek bilgiler arar. SDB3.2.SB1.G7. Yeni bir durumun nedenlerini anlamaya çalışırken bütün olası gerçekleri ve bilgileri göz önünde bulundurarak katı düşünmekten kaçınır.
		SDB3.2.SB2. Yeni durumlara uyum sağlamak	SDB3.2.SB2.G1. Yeni bir durumla karşılaştığında alternatif çözüm yolları bulur. SDB3.2.SB2.G2. Bulduğu çözüm yollarından duruma en uygun olanı kolaylıkla seçer. SDB3.2.SB2.G3. Seçmiş olduğu çözüm yolunu uygular. SDB3.2.SB2.G4. Uyguladığı çözüm yolunun sonuçlarını izler. SDB3.2.SB2.G5. Gerekli durumlarda çözüm yollarında ve davranışlarında uyarlamalar yapar.

ORTAK/BİRLEŞİK BECERİ		SÜREÇ BİLEŞENLERİ	GÖSTERGELER
SDB3.3. SORUMLU KARAR VERME BECERİSİ	Çeşitli durumlarda ahlaki sorumluluk çerçevesinde kişisel davranış ve sosyal etkileşimler hakkında özenli ve yapıcı seçimler yapılabilmesini ifade eder.	SDB3.3.SB1. Problemleri tanımlayıp çözmek	SDB3.3.SB1.G1. Problemleri saptar. SDB3.3.SB1.G2. Problemleri önem düzeyine göre sınıflandırır. SDB3.3.SB1.G3. Problemle ilişkili değişkenleri belirler. SDB3.3.SB1.G4. Problemler için alternatif çözümler üretir. SDB3.3.SB1.G5. Alternatif çözümler arasından uygun olanı belirler. SDB3.3.SB1.G6. Uygun çözümü uygular. SDB3.3.SB1.G7. Uygulanan çözümün etkililiğini değerlendirir.
		SDB3.3.SB2. Eylemlerinin sonuçlarını öngörmek	SDB3.3.SB2.G1. Eylemlerinin olası doğrudan sonuçlarını fark eder. SDB3.3.SB2.G2. Eylemlerinin olası dolaylı sonuçlarını fark eder. SDB3.3.SB2.G3. Olası sonuçları düşünerek eylemlerini düzenler. SDB3.3.SB2.G4. Düzenlediği eylemlerinin sonuçlarını değerlendirir. SDB3.3.SB2.G5. Olumlu-olumsuz sonuçları görerek sorumluluk üstlenir.
		SDB3.3.SB3. Gerekçeli yargıda bulunmak	SDB3.3.SB3.G1. Konu, olay ya da durumla ilgili yargılarını temellendirir. SDB3.3.SB3.G2. Ulaştığı yargıların dayanaklarını keşfeder. SDB3.3.SB3.G3. Yargılarını düzenleyip gerekçelendirir. SDB3.3.SB3.G4. Gerekçeli yargılarının sonuçlarını değerlendirir.
		SDB3.3.SB4. Alınan kararların ahlaki olarak uygunluğunu değerlendirmek	SDB3.3.SB4.G1. Kendi hakları ile başkalarının hakları arasında denge gözeterek kararlar alır. SDB3.3.SB4.G2. Aldığı kararların sonuçlarını geçmiş ahlaki değerlendirmeler ve toplumsal normlarla ilişkilendirir. SDB3.3.SB4.G3. Kararlarının bireysel ve toplumsal açıdan etki alanlarını ve çıktılarını sorgular. SDB3.3.SB4.G4. Kararlarının ahlaki sorumluluğunu üstlenir. SDB3.3.SB4.G5. Kararlarını ahlaki açıdan denetler.
		SDB3.3.SB5. Derinlemesine düşünmek	SDB3.3.SB5.G1. Düşüncelerinin olası olumlu ve olumsuz sonuçlarını inceler. SDB3.3.SB5.G2. Düşüncelerini başkalarının bakış açılarını da göz önünde bulundurarak değerlendirir. SDB3.3.SB5.G3. Düşüncelerini açık fikirlilikle değerlendirir. SDB3.3.SB5.G4. Alternatif düşünce sistemlerini, varsayım ve çıkarımlarını ele alır. SDB3.3.SB5.G5. Gerektiğinde düşüncelerini değiştirir.

EK-12

ERDEM-DEĞER-EYLEM TABLOLARI

<table>
<tr><th colspan="4">ERDEM</th></tr>
<tr><th colspan="2">DEĞER</th><th colspan="2">EYLEM</th><th>YAKLAŞIM/YÖNTEM</th></tr>
<tr><td rowspan="4">D1.
ADALET</td><td rowspan="4">Hak ve özgürlükleri, eşitliği, etik davranmayı, hakkaniyeti, ön yargısızlığı, ölçülülüğü ve liyakati kapsar.</td><td>D1.1. Hak ve özgürlüklerini bilmek ve korumak</td><td>D1.1.1. Her insanın yaşama, eğitim alma, sağlık hizmeti alma hakkı; din ve vicdan hürriyeti gibi temel hak ve özgürlüklere sahip olduğunu kabul eder.
D1.1.2. Hakkını aramanın meşru yollarını bilir.
D1.1.3. Ailede, okulda, toplumda hak ve özgürlükleri ile ilgili sorunlara çözüm arar.
D1.1.4. Kendi hak ve özgürlüklerini uygun şekilde kullanır.
D1.1.5. Hak ve özgürlüklerinden yararlanırken diğer insanların haklarını da savunur.
D1.1.6. Toplumsal hayatta kadın ve erkeklerin eşit haklara sahip olduğunu bilir.
D1.1.7. İnsanları sahip oldukları fiziksel özellik, sosyoekonomik düzey, etnik köken, inanç gibi özelliklerine göre ayırmadan tutum ve davranışlarına göre değerlendirir.</td><td rowspan="4">• Değer telkini
• Davranış değiştirme
• Gözlem yoluyla öğrenme
• Değer belirginleştirme (Açıklama)
• Değer analizi yaklaşımı
• Ahlaki muhakeme/ikilem
• Eylem öğrenme
• Karakter eğitimi
• Tartışma
• Soru cevap
• Rol oynama
• Drama
• Örnek olay
• Gezi gözlem
• İş birlikli öğrenme
• Yaparak yaşayarak öğrenme
• Eğitsel oyun
• Görsel, film yorumlama
• Proje tabanlı öğrenme</td></tr>
<tr><td>D1.2. Hakkaniyetli davranmak</td><td>D1.2.1. Toplumsal karar alma süreçlerinde farklı görüşler olabileceğini kabul eder.
D1.2.2. Hakkı olmayanı verilse dahi almaz.
D1.2.3. Haksızlıkların düzeltilmesi konusunda kararlı davranır.
D1.2.4. İnsan ilişkilerinde yakınlık, menfaat, ön yargı vb. gözetmeksizin tarafsız davranır.
D1.2.5. Görev ve sorumluluklarını kuralına uygun olarak yerine getirir.
D1.2.6. Bireysel farklılıkların haklardan yararlanmaya engel olmaması gerektiğini bilir.
D1.2.7. Görev, sorumluluk ve ödül paylaşımında adil davranır.</td></tr>
<tr><td>D1.3. Ölçülü ve dengeli olmak</td><td>D1.3.1. Adalet ve merhamet arasındaki dengeyi sağlar.
D1.3.2. Haksızlık karşısında duygu ve davranışlarını kontrol eder.
D1.3.3. İnsan davranışlarını hukuki ve ahlaki açıdan değerlendirir.
D1.3.4. Adalet ve eşitlik kavramlarını ayırt eder.</td></tr>
<tr><td>D1.4. Liyakate önem vermek</td><td>D1.4.1. Yeterliğe göre yapılan tercihlerin adil olduğunu fark eder.
D1.4.2. Görev paylaşımı yaparken kişilerin yeterliğini dikkate alır.
D1.4.3. Yeteneklerine uygun görevleri almada istekli olur.
D1.4.4. Karar verme sürecinde ön yargılı olmaktan kaçınır.</td></tr>
</table>

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D2. AİLE BÜTÜNLÜĞÜ	Aile içi iletişim ve iş birliğini güçlendirmeyi, ailede sorumlulukları yerine getirmeyi, aileyle vakit geçirmeyi; saygı, sevgi ve güvene dayalı ilişkiler kurmayı kapsar.	D2.1. Aile birliğine önem vermek	D2.1.1. Aile birliğinin sağlanması için karşılıklı saygı, sevgi ve güvenin gerekli olduğunu bilir. D2.1.2. Aile kurumunun önemini benimseyerek devamlılığı için çaba gösterir. D2.1.3. Aile bağlarına zarar verebilecek davranışlardan kaçınır. D2.1.4. Aileye ait olma duygusunu ve aile bağlarını geliştirir. D2.1.5. Aile fertlerinin aile bütünlüğünü korumadaki rolünü açıklar. D2.1.6. Aile içi mahremiyeti korur. D2.1.7. Ülkesinin geleceği için aile ve nüfusun önemini bilir.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D2.2. Aile içi dayanışma göstermek	D2.2.1. Aile fertlerinin birbirine destek olması gerektiğini fark eder. D2.2.2. Duygu ve düşüncelerini, öğrendiği bilgileri ailesiyle paylaşmaya istekli olur. D2.2.3. Aile üyelerinin sevinç ve üzüntülerini paylaşır. D2.2.4. Ailede yaşanan problemlere çözüm yolları üretir.	
		D2.3. Aile içi iletişimi güçlendirmek	D2.3.1. Aile ilişkilerine önem verir. D2.3.2. Aile içi etkili iletişimin sağlayacağı yararları fark eder. D2.3.3. Ailece yapılan yemek, piknik, oyun, akraba ziyareti, tatil gibi etkinliklere katılmaya istekli olur. D2.3.4. Saygı ve sevgi temelli bir iletişimin aile huzuruna katkıda bulunacağını savunur. D2.3.5. Aileyi ilgilendiren kararlarda tüm aile fertlerinin görüşlerini almaya önem verir. D2.3.6. Aile bağlarını güçlendirmek için mizahı bir araç olarak kullanır. D2.3.7. Anne, baba ve aile büyüklerine hürmet gösterir. D2.3.8. Karar alırken ailesiyle istişare eder.	
		D2.4. Aile içi sorumlulukları yerine getirmek	D2.4.1. Aile içinde iş birliği yapmanın önemini fark eder. D2.4.2. Aile içi görevleri yerine getirmenin önemini fark eder. D2.4.3. Aile içindeki görev ve sorumluluklarını en iyi şekilde ve zamanında yerine getirir.	

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D3. ÇALIŞKANLIK	Disiplinli, planlı ve istikrarlı olmayı; bilimselliğe önem vermeyi, iç motivasyon ve öz denetim sahibi olmayı, hayat boyu öğrenmeyi, görev ve sorumluluk üstlenmeyi kapsar.	D3.1. Azimli olmak	D3.1.1. Hırs ve azim arasındaki farkı ayırt eder. D3.1.2. Gayretli olmanın hedeflere ulaşma üzerindeki etkisini fark eder. D3.1.3. Disiplinli ve istikrarlı çalışma alışkanlıkları geliştirir. D3.1.4. Zorlukları aşmak için gayret gösterir. D3.1.5. İçsel motivasyon yollarını (ilgi, merak, gelişim, özerklik, keşif) geliştirir. D3.1.6. İstek ve motivasyonunu artıracak amaçlar belirler. D3.1.7. Yenilgi ve başarısızlıklarında tekrar deneme gücünü kendinde bulur.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D3.2. Planlı olmak	D3.2.1. Düzenli çalışmanın başarı üzerindeki etkisini fark eder. D3.2.2. Açık ve ulaşılabilir hedefler belirler. D3.2.3. Görev ve sorumlulukları yerine getirmek için etkili bir yol haritası çizer. D3.2.4. Hedeflere ulaşmak için hazırladığı planı uygular. D3.2.5. Zamanı etkili bir şekilde yönetir. D3.2.6. Hedef ve planları gerektiğinde yeniden düzenler.	
		D3.3. Araştırmacı ve sorgulayıcı olmak	D3.3.1. Bilimsel gelişim için merak duygusunu kullanarak takip etmesi gerektiğini fark eder. D3.3.2. Doğru ve güvenilir bilgiyi ayırt eder. D3.3.3. Güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilir. D3.3.4. Edindiği bilgileri eleştirel bakış açısıyla değerlendirir. D3.3.5. Yaratıcılığını geliştirecek faaliyetlere katılır. D3.3.6. Çeşitli fikir, argüman ve yeni bilgilere açık olur. D3.3.7. Ödev ve sorumluluklarını akademik dürüstlüğe uygun şekilde yerine getirir. D3.3.8. Bilim, sanayi ve teknoloji alanındaki güncel gelişmeleri takip eder.	
		D3.4. Çalışmalarda aktif rol almak	D3.4.1. Grupla çalışma becerisi sergiler. D3.4.2. Sosyal sorumluluk ve toplum hizmeti çalışmalarında aktif görev alır. D3.4.3. Kendine uygun görevleri almaya istekli olur. D3.4.4. Kişisel ve grup içi etkinliklerde sorumluluklarını yerine getirir.	

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D4. DOSTLUK	Sosyal ilişkilerde duyarlılık göstermeyi dayanışma içinde olmayı; etkili iletişimle sevgi, saygı ve güvene dayalı ilişkiler kurmayı; nitelikli vakit geçirmeyi ve evrensel bağ kurmayı kapsar.	D4.1. Arkadaşlarına destek olmak	D4.1.1. İyi ve kötü zamanlarında arkadaşlarına destek olur. D4.1.2. Arkadaşlarının sorunlarını çözmek için çaba gösterir. D4.1.3. Ortak hedeflere ulaşmak için arkadaşlarıyla dayanışma içinde olur. D4.1.4. İhtiyaç duyduğunda arkadaşlarından yardım ister. D4.1.5. Arkadaşlarının bireysel gelişimini ve hedeflerini destekler. D4.1.6. Arkadaşlarını iyiliğe teşvik ederek onları kötülüklerden uzaklaştırmaya çalışır.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D4.2. Arkadaşları ile etkili iletişim kurmak	D4.2.1. Arkadaşlarını etkin bir şekilde dinler. D4.2.2. Arkadaşlarıyla duygu ve düşüncelerini paylaşır. D4.2.3. Arkadaşlarının duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışır. D4.2.4. Arkadaşlarına karşı nazik davranır.	
		D4.3. Güvene dayalı ilişkiler kurmak	D4.3.1. Arkadaşlarının özel bilgi ve durumlarını başkalarıyla paylaşmaz. D4.3.2. Arkadaşlarına verdiği sözleri yerine getirir. D4.3.3. Dürüst ve samimi davranışlar sergiler. D4.3.4. Değerlerinden ödün vermez. D4.3.5. Arkadaşının hakkını onun bulunmadığı ortamlarda da savunur.	
		D4.4. Arkadaşlarını ve onlarla vakit geçirmeyi önemsemek	D4.4.1. Arkadaşlarıyla vakit geçirmekten keyif alır. D4.4.2. Arkadaşlarıyla kaliteli zaman geçirir. D4.4.3. Arkadaşlarının düzenlediği sosyal etkinliklere katılmaya istekli olur. D4.4.4. Arkadaşlarının fikir ve görüşlerine değer verir. D4.4.5. Arkadaşlarının kişisel alan ve sınırlarını korumaya özen gösterir. D4.4.6. Arkadaşlarının farklılıklarını kabul eder. D4.4.7. Arkadaşlarının olumlu yönlerini örnek alır.	
		D4.5. Farklı kültürlerle bağ kurmak	D4.5.1. Ülkeler arası yardımlaşmanın dostluğun gelişmesine katkıda bulunacağını bilir. D4.5.2. Dünya barışının dostça ilişkiler kurma ve uzlaşma yoluyla tesis edilebileceğini bilir. D4.5.3. Komşu ülkelerle barış içinde yaşamanın önemini fark eder. D4.5.4. Uluslararası projelere katılarak ülkeler arası ilişkileri güçlendirir. D4.5.5. Farklı milletlerden insanlarla iletişim kurarken millî kimliğini ve kültürünü muhafaza eder.	

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D5. DUYARLILIK	Kendisine, içinde yaşadığı topluma, kültürel zenginliklere, tüm varlıklara değer vermeyi; sürdürülebilirliği önemsemeyi ve afetlere karşı hazırlıklı olmayı kapsar.	D5.1. İnsana ve topluma değer vermek	D5.1.1. İnsanlara nazik davranır. D5.1.2. Kendi istekleri ile diğer insanların istekleri arasında denge oluşturur. D5.1.3. Sosyal ilişkilerinde sabırlı ve anlayışlı olmaya gayret eder. D5.1.4. Yaşlıların ve özel gereksinimli kişilerin toplumsal hayata etkin katılımını destekler. D5.1.5. Toplumsal sorunların çözümünde sorumluluk üstlenir. D5.1.6. Şiddetin önlenmesinde sorumluluk alır. D5.1.7. Şiddetin her türüne karşı çıkar. D5.1.8. Kendisine yapılmasını istemediği davranışları başkalarına yapmaz.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D5.2. Çevreye ve canlılara değer vermek	D5.2.1. Çevre sorunlarına yol açabilecek davranışlardan kaçınır. D5.2.2. Temiz enerji kaynaklarının kullanımını önemser. D5.2.3. Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için atık yönetimini önemser. D5.2.4. Tüketim tercihlerini sürdürülebilirliğe katkıda bulunacak şekilde yapar. D5.2.5. Tüm canlıların haklarını korur. D5.2.6. Çevresinde yaşayan canlı türlerini tanımaya istekli olur. D5.2.7. Çevresini korumak ve güzelleştirmek için girişimlerde bulunur.	
		D5.3. Afet bilincine sahip olmak	D5.3.1. Afet ve acil durumların her an her yerde gerçekleşebileceğini bilir. D5.3.2. Afet ve acil durumların neden olduğu riskleri ve bu riskleri azaltmak için alınabilecek önlemleri bilir. D5.3.3. Afet öncesi, esnası ve sonrasında yapılması gerekenlerin farkında olur. D5.3.4. Afetlerin neden olduğu stres ve kaygıyı yönetmeye yönelik çalışmalar yapar. D5.3.5. Afet durumlarında ulaşabildiği insanlara ve diğer canlılara yardımcı olur. D5.3.6. Afet sonrası toplumsal dayanışmaya katkıda bulunur.	

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D6. DÜRÜSTLÜK	Söz ve davranışlarında tutarlı, doğru ve güvenilir olmayı kapsar.	D6.1. Samimi olmak	D6.1.1. Üzerine düşen görevleri kuralına uygun olarak yerine getirir. D6.1.2. Bilgi ve tecrübesini toplumun yararı için kullanır. D6.1.3. Sosyal ilişkilerde tarafsız davranır. D6.1.4. Dürüstlük değerinin toplum hayatında yaygınlaşması için harekete geçer. D6.1.5. Karşılaştığı ikilem durumlarında iyi niyetli ve doğru sözlü davranır. D6.1.6. Kişisel çıkar gözetmeksizin doğruları söyler.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D6.2. Doğru ve güvenilir olmak	D6.2.1. Duygu ve düşüncelerini açıkça ifade eder. D6.2.2. Söz, inanç ve davranışlarında tutarlı olur. D6.2.3. Kendisine emanet edilenlere sahip çıkar. D6.2.4. Söz verdiği işleri zamanında ve eksiksiz yapar. D6.2.5. Her koşulda doğru olmaya dikkat eder. D6.2.6. Yaşamında yalan, hile ve aldatmaya başvurmaz. D6.2.7. İnsanların arkasından, duyduklarında onları rahatsız edecek şekilde konuşmaz.	
D7. ESTETİK	Sanatsal bakış açısı kazanmayı, sanatsal ve kültürel varlığı koruyup zenginleştirmeyi, doğal güzelliklerin ve çevrenin korunması ile ilgili duyarlı olmayı ve sorumluluk üstlenmeyi, estetik aracılığıyla özgün üretkenliği ve ruhsal gelişimi desteklemeyi, sanatı hayatın bir parçası hâline getirmeyi kapsar.	D7.1. Duyusal derinliği anlamak	D7.1.1. Estetikle ilgili güzellik, sanat, uyum, simetri, özgünlük, zevk, denge, eleştiri gibi kavramları açıklar. D7.1.2. Estetiğin sanat ve doğada önemli bir yere sahip olduğunu fark eder. D7.1.3. Renk, desen, doku gibi duyusal özelliklerin estetik algı ile ilişkisini fark eder. D7.1.4. Güzelliğin göreceli olduğunu fark eder. D7.1.5. Sanat eserini kendi deneyim ve değerleriyle ilişkilendirerek yorumlar. D7.1.6. Sanat eserlerini inceleyerek sanatçıyla ilgili çıkarımlarda bulunur. D7.1.7. Estetik açıdan nitelikli tasarımları ve çevresel güzellikleri takdir eder.	
		D7.2. Üretkenliği ve ruhsal gelişimi desteklemek	D7.2.1. İnsanın ruhsal esenliğine sanatın etkisini fark eder. D7.2.2. Çevresindeki doğal güzelliklerin ve sanatsal ögelerin kişiliğine etkilerini değerlendirir. D7.2.3. Sanat eserleriyle donatılmış bir çevrenin insanın gelişimine ve olgunlaşmasına katkı sağlayacağını fark eder. D7.2.4. Estetik bakış açısıyla özgün eserler ortaya koyar.	
		D7.3. Sanatsal ve görsel zevkleri hayatın bir parçası hâline getirmek	D7.3.1. Geleneksel sanatlara ve yerel kültüre yönelik etkinliklere katılır. D7.3.2. Çevresindeki estetik unsurların korunmasında aktif görev alır. D7.3.3. Hayatını görsel sanatlar, mimari, müzik, edebiyat gibi alanlarda estetik unsurlarla zenginleştirir.	

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D8. MAHREMİYET	Kendisinin, ailesinin ve başkalarının kişisel alanını ve bilgilerini korumayı; başkalarının özgürlüklerini ihlal etmemeyi, kişisel sınırlarına saygı duymayı ve millî ve manevi değerlerde mahremiyetin sınırlarını kapsar.	D8.1. Kişisel özgürlük alanını korumak	D8.1.1. Her ferdin karar alma ve fikir belirtme hakkının olduğunu savunur. D8.1.2. Özel hayatın korunmasını güvence altına alan yasaları araştırır. D8.1.3. Özel alanını ihlal edebilecek fiziksel temasları ayırt eder. D8.1.4. Özel konuşma, mesajlaşma vb.nin başkalarıyla paylaşılmaması gerektiğini bilir. D8.1.5. Sosyal ilişkilerinde kişisel sınırlarını belirler.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D8.2. Kişisel bilgilerin gizliliğini korumak	D8.2.1. Sosyal medyada kişisel bilgi, belge ve fotoğraflarının erişilebilirliğini sınırlar. D8.2.2. Kişisel bilgilerinin yer aldığı dijital araçları bilinçli ve güvenli bir şekilde kullanır. D8.2.3. Kişisel bilgilerin gizliliği ihlalinin olası sonuçlarını araştırır. D8.2.4. Kendisiyle paylaşılan sosyal, kurumsal ya da kişisel bilgileri üçüncü kişilerle paylaşmaz. D8.2.5. Dijital mahremiyet ihlalinin yasal sorumluluğunu bilir.	
		D8.3. Aile içi ilişkilerde özel alanı dikkate almak	D8.3.1. Aile üyelerinin kişisel alanlarını koruması gerektiğini bilir. D8.3.2. Ailenin ortak özel hayatının önceliklerini önemser. D8.3.3. Aile içi ilişkilerde gizliliğe önem verir, suç teşkil edecek bir durumu gizli tutmamasını gizliliğin bir ihlali değil gereği olarak değerlendirir. D8.3.4.Tüm aile fertlerinin duygusal ve bedensel gizliliği olduğunu kabul eder. D8.3.5. Aile içindeki her ferdin kendi bedensel mahremiyetini koruması için gerekli özeni gösterir. D8.3.6. Evin ortak kullanım alanlarında aile fertlerine saygı gösterir.	
		D8.4. Sosyal ilişkilerde kişisel alanları korumak	D8.4.1. Bedensel ve mekânsal mahremiyetin korunmasına özen gösterir. D8.4.2. Ortak kullanım alanlarında bedensel gizliliği ve kişisel eşyaları korumaya, başkasını rahatsız edecek davranışlarda bulunmamaya dikkat eder. D8.4.3. Hak ve özgürlüklerden yararlanırken diğer insanların kişisel sınırlarını gözetir. D8.4.4. Başkalarının görüntülerini izinsiz paylaşma, kişisel yaşam alanlarına izinsiz girme gibi özel hayatın gizliliğini ihlal edecek davranışlardan kaçınır. D8.4.5. Siber zorbalık içeren davranışlardan kaçınır. D8.4.6. Zorbalığa maruz kaldığında yardım ister. D8.4.7. Zorbalığa uğradığında bu durumla baş etmenin yollarını bilir. D8.4.8. Başka insanların özel hayatını ve kusurlarını öğrenmeye çalışmaz.	

ERDEM				
DEĞER		**EYLEM**		**YAKLAŞIM/YÖNTEM**
D9. MERHAMET	İnsanlara ve diğer canlılara karşı vicdanlı, şefkatli, sevgi dolu, duyarlı ve sorumlu olmayı kapsar.	D9.1. Vicdanlı olmak	D9.1.1. Öz eleştiri yaparak davranışlarını düzenler. D9.1.2. Ahlaki değer ve ilkelere bağlı kalır ve bunları savunur. D9.1.3. İnsanlara karşı adil davranır. D9.1.4. İnsanların acılarına karşı duyarlı davranır. D9.1.5. Haksızlıklar karşısında haklı olanı savunur.	
		D9.2. Şefkatli olmak	D9.2.1. Ailenin huzur ve mutluluğu için şefkatin gerekliliğini fark eder. D9.2.2. Kendisine şefkatli davranır. D9.2.3. Yardıma muhtaç kişilere sabırlı ve anlayışlı davranır. D9.2.4. Komşu, arkadaş ve akrabalarına sevecen davranır. D9.2.5. Özel gereksinimli fertlerin duygularına önem verir. D9.2.6. Herkesin hata yapabileceğini kabul eder. D9.2.7. Affetmenin öz şefkatin bir gereği olduğunu kabul eder.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D9.3. İnsanı ve doğayı sevmek	D9.3.1. Doğayı korumaya önem verir. D9.3.2. Doğadaki tüm canlıların yaşam haklarını savunur. D9.3.3. Hayvanlara karşı duyarlı olur. D9.3.4. İnsan ve diğer canlılara yardım etmekten mutluluk duyar. D9.3.5. Doğal yaşamı korumaya ve zenginleştirmeye yönelik etkinliklere gönüllü olarak katılır.	
D10. MÜTEVAZILIK	Kendini bilmeyi; gösterişten ve kibirden uzak, sade, sabırlı, saygılı, duyarlı ve yapıcı olmayı kapsar.	D10.1. Kendini tanımak	D10.1.1. Zayıf ve güçlü yönlerinin farkında olur. D10.1.2. Mütevazı insanların öz saygıya sahip olduğunu bilir. D10.1.3. Düşünce ve davranışlarını değerlendirir. D10.1.4. Yeni bilgi, fikir, tavsiye ve eleştirilere açık olur. D10.1.5. Hatalarının sonuçlarını değerlendirerek hatalarını düzeltme yollarını arar. D10.1.6. Gerektiğinde başkalarından yardım talep eder.	
		D10.2. Gösteriş ve övünmekten kaçınmak	D10.2.1. Sahip olduklarını üstünlük aracı olarak kullanmaz. D10.2.2. Kendi başarı ve yeteneklerini nesnel olarak değerlendirir. D10.2.3. Kibir ile öz güven ayrımını yapar. D10.2.4. Fiziksel özelliklerinin övünç kaynağı olmaması gerektiğini bilir. D10.2.5. Hayatında sadeliği tercih eder.	
		D10.3. İnsan ilişkilerinde yapıcı olmak	D10.3.1. Bencil davranışlardan kaçınır. D10.3.2. Olay ve durumlar karşısında ılımlı ve iyimser yaklaşım sergiler. D10.3.3. Çevresindekilerin başarılarını, olumlu ve güzel yanlarını takdir eder. D10.3.4. Grup çalışmalarında uyumlu davranır. D10.3.5. İnsanlara karşı sabır, nezaket ve anlayış gösterir. D10.3.6. Çevresindeki insanlara karşı duyarlı ve özgeci (diğerkâm) davranışlar gösterir. D10.3.7. Sosyal ilişkilerinde ön yargılı davranmaz. D10.3.8. Olaylar ve durumlar karşısında farklı bakış açıları olabileceğini kabul eder.	

ERDEM				
DEĞER		**EYLEM**		**YAKLAŞIM/YÖNTEM**
D11. ÖZGÜRLÜK	Cesur, girişimci ve kararlı olmayı; özgürlüklerini kullanırken kişisel ve toplumsal haklara saygı göstermeyi, kapsar.	D11.1. Cesaretli ve girişimci olmak	D11.1.1. Kişinin bağımsız olabilmesinin kendine yetebilmesi ile mümkün olduğunu fark eder. D11.1.2. Ülkenin bağımsızlığı için gerektiğinde fedakârlık yapar. D11.1.3. Kendine ve ülke ekonomisine katkıda bulunmak için yeterliklerini geliştirir. D11.1.4. Ülkenin her alanda güçlü olmasına yönelik projeler üretir. D11.1.5. Günlük hayatta aldığı kararları uygulamada cesur davranır. D11.1.6. Gerçek cesaretin akıl ve irade birleşiminin bir sonucu olduğunu bilir.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D11.2. Kararlı olmak	D11.2.1. Kendi kararlarını alma yeteneği gösterir. D11.2.2. Duygu, düşünce, inanç ve izlenimlerini etki altında kalmadan ifade eder. D11.2.3. Bir gruba ait olmak için kendisi olmaktan ödün vermez. D11.2.4. Hak ve özgürlüklerini kullanma ve koruma konusunda taviz vermez. D11.2.5. Verdiği kararların sorumluluğunu alır. D11.2.6. Düşünce, inanç, duygu ve izlenimlerine göre hareket geçme gücünü kendinde bulur. D11.2.7. Gerektiğinde hayır diyebilme becerisi sergiler. D11.2.8. Her alanda millî ve manevi değerlerine sahip çıkar.	
		D11.3. Kişisel ve toplumsal haklara saygı göstermek	D11.3.1. Özgürlüklerini kullanırken diğer insanlara ve topluma karşı sorumluluklarına önem verir. D11.3.2. Özgürlüklerini kullanırken diğer insanların özgürlük alanlarını ihlal etmez. D11.3.3. Toplumsal düzenin sağlanması için kurallara uyar. D11.3.4. Kendine zarar verecek duygu, düşünce ve davranışların özgürlükle bağdaşmadığını bilir.	

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D12. SABIR	Olumlu bakış açısına sahip olmayı, zor ve kötü durumlara karşı dayanmayı, istikrarlı davranmayı, süreci yönetmeyi, sorumlulukları yerine getirmeyi; duygu, düşünce ve eylemleri kontrol etmeyi kapsar.	D12.1. Olumlu bakış açısına sahip olmak	D12.1.1. Yaşadığı problemlerin geçici olduğunu fark eder. D12.1.2. Kendisini zorlukların üstesinden gelebilecek yeterlikte görür. D12.1.3. Değiştirebileceği ve değiştiremeyeceği olayları ayırt eder. D12.1.4. Sorun odaklı değil çözüm odaklı düşünür. D12.1.5. Yaşadığı zorlukları, öğrenme için fırsat olarak görür. D12.1.6. Olumlu düşünmenin insan sağlığına katkısını bilir. D12.1.7. Zorluklarla karşılaşan insanlara sabırlı olmayı tavsiye eder.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D12.2. Düşünce, duygu ve davranışlarında kontrollü olmak	D12.2.1. Duygularını dengeleyerek tepkilerini yönetir. D12.2.2. Hedeflerine ulaşmak için dürtülerini kontrol eder. D12.2.3. Olumsuz durumlar karşısında metanetli davranır. D12.2.4. Etkilendiği içsel ve dışsal faktörleri fark edip süreci doğru yönetir. D12.2.5. Sabretmenin toplumsal düzene etkisini fark eder.	
		D12.3. İstikrarlı olmak	D12.3.1. Görev ve sorumluluklarını yerine getirirken kararlı davranır. D12.3.2. Çalışmalarında sebat eder. D12.3.3. Olaylar ve durumlar karşısında motivasyonunu sürdürür. D12.3.4. Sabrın yanlışa boyun eğmek değil onunla mücadele etmek anlamına geldiğini bilir. D12.3.5. Sabrın bilinçli ve etkin bir bekleyiş süreci olduğunu fark eder.	
D13. SAĞLIKLI YAŞAM	Yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmeyi; sosyal ve sportif etkinliklere katılmayı, bağımlılıktan kaçınmayı, bağımlılıkla mücadele etmeyi ve insan sağlığını önemsemeyi kapsar.	D13.1. Yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmek	D13.1.1. Besin ögelerini, besin gruplarını ve her grupta günlük tüketilmesi önerilen miktarları öğrenerek sağlıklı yemek tabağı oluşturur, beslenmesini düzenler. D13.1.2. Tüketilmesi gereken besin ve besin ögelerini öğrenir ve bunları beslenmesinde uygular. D13.1.3. Tüketilmemesi gereken besin ve besin ögelerini öğrenir ve bunları beslenmesinde uygular. D13.1.4. Vücudu için yeterli miktarda su ve sıvı alır. D13.1.5. Gıda okuryazarlığı konusunda bilinçlenerek gıda üzerindeki bilgileri anlayabilir. D13.1.6. Sağlıklı vücut ağırlığının korunmasında beslenme önerilerini uygular.	
		D13.2. Sosyal ve sportif etkinliklere katılmak	D13.2.1. Spor ve egzersiz yapmanın kişilik gelişimine etkisini fark eder. D13.2.2. Spor ve egzersiz yapmanın, uğraşı sahibi olmanın hem fiziksel hem de psikolojik sağlığa olumlu katkılarını bilir. D13.2.3. Yaşına ve fiziksel özelliklerine uygun sosyal ve sportif etkinliklere katılır.	
		D13.3. Bağımlılıktan kaçınmak ve bağımlılıkla mücadele etmek	D13.3.1. Sigara, alkol, madde, teknoloji ve davranış bağımlılığının insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini fark eder. D13.3.2. Bağımlılığın sosyal ilişkileri olumsuz etkileyeceğini bilir. D13.3.3. Bağımlılıkla mücadele etmenin yollarını bilir. D13.3.4. Bağımlılık yapan maddelerden uzak durur. D13.3.5. Teknoloji kullanımı, alışveriş gibi konularda davranışlarının bağımlılığa dönüşmemesi için kontrollü davranır.	
		D13.4. İnsan sağlığını önemsemek	D13.4.1. Hastalıkların yayılmasını önlemek için gerekli önlemleri alır. D13.4.2. Su, besin kaynakları ve havayı temiz tutmanın sağlık için önemini fark eder. D13.4.3. Gerektiğinde sağlık kuruluşlarından yardım alır. D13.4.4. Hastalıklardan korunma yollarını bilir. D13.4.5. Kimyasal maddelerin zararlı etkilerine karşı önlem alır. D13.4.6. Ergonomik risk faktörlerine karşı önlem alır. D13.4.7. Yeterli ve düzenli uyku alışkanlığı edinir.	

ERDEM				
DEĞER		**EYLEM**		**YAKLAŞIM/YÖNTEM**
D14. SAYGI	Nazik olmayı, ilkeli davranmayı, empati ve etkili iletişim kurmayı, sağlıklı yaşamayı; kendisine, çevresine, millî ve manevi değerlere önem vermeyi kapsar.	D14.1. Nezaketli olmak	D14.1.1. Her ferdin değerli olduğunu kabul eder. D14.1.2. Söz hakkı vermek, söz kesmemek, etkin dinlemek gibi etkili iletişim becerilerini kullanır. D14.1.3. Hata yaptığında özür dilemenin bir erdem olduğunu bilir. D14.1.4. Aile fertlerine nazik ve anlayışlı davranır. D14.1.5. Gerektiğinde teşekkür ve takdir etmenin önemini bilir. D14.1.6. Sosyal hayatında görgü kurallarına uygun davranır. D14.1.7. Başkasının onurunu zedeleyecek söz ve davranışlardan kaçınır. D14.1.8. Nezaketin ince, ölçülü ve zarif davranmak olduğunu bilir. D14.1.9. Olay ve durumları çok yönlü bakış açısıyla değerlendirir. D14.1.10. İnsanlara saygı duymakla birlikte fikirlerinin eleştirilmesine açık olur.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D14.2. Kendisine saygı duymak	D14.2.1. Kendisinin de her insan gibi değerli olduğunu fark eder. D14.2.2. Kişisel özelliklerini tanıyarak öz saygısını geliştirir. D14.2.3. Kendisini küçük düşürecek davranışlardan kaçınır. D14.2.4. Sağlığına ve öz bakımına dikkat eder. D14.2.5. İnsanlarla ilişkisini karşılıklı saygıya bağlı olarak değerlendirir.	
		D14.3. Çevresine, millî ve manevi değerlerine saygı duymak	D14.3.1. Doğayı ve canlıları korur. D14.3.2. Millî ve manevi değerlere duyarlı davranır. D14.3.3. Bir eylemi gerçekleştirirken içinde yaşadığı toplumun millî ve manevi değerlerini dikkate alır. D14.3.4. İnsanların farklı kültür ve inançlara sahip olabileceğini fark eder. D14.3.5. Her insanın kendi inancına uygun yaşama hakkı olduğunu kabul eder. D14.3.6. Emeğe, başarıya ve fedakârlığa değer verir.	

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D15. SEVGİ	Ailesine, dostlarına ve ülkesine karşı vefalı, dürüst, sadık ve özverili olmayı; barışçıl bakış açısına sahip olmayı; misafirperverliği, doğaya ve bütün canlılara karşı merhametli davranmayı kapsar.	D15.1. Anlayışlı ve barışçıl olmak	D15.1.1. İnsanları farklılıklarıyla kabul eder. D15.1.2. Sosyal ilişkilerinde duygusal dengeyi sağlar. D15.1.3. Sorunları sağduyu ile çözmeye çalışır. D15.1.4. Kendisiyle, insanlarla ve içinde yaşadığı doğayla barışıktır. D15.1.5. Dünya barışı için sevginin önemini bilir. D15.1.6. İnsanların kişisel beklenti ve kararlarını anlamaya çalışır. D15.1.7. Duygu ve düşüncelerini anlamak için karşısındakini dikkatle dinler. D15.1.8. Başkalarının sevincine ve üzüntüsüne ortak olur.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D15.2. Vefalı olmak	D15.2.1. Yapılan iyiliklerin değerini takdir eder. D15.2.2. Dostlarıyla bağlarını koparmaz. D15.2.3. Ülkesine sevgi bağıyla bağlanır. D15.2.4. Kültürel mirasın korunmasında duyarlı davranır. D15.2.5. Medeniyetinin gelişiminde katkısı olanların değerini bilir.	
		D15.3. Sadakatli olmak	D15.3.1. Yalan ve hilenin sevgi bağını zayıflattığını bilir. D15.3.2. Dürüstlüğün güvenilirlik için gerekli olduğunu bilir. D15.3.3. Ülkesinin değerlerine bağlılık gösterir. D15.3.4. Sevgisini samimi bir şekilde göstermeye istekli olur.	
		D15.4. Özverili olmak	D15.4.1. Sevdikleriyle nitelikli zaman geçirmek için fırsatlar oluşturur. D15.4.2. Sevdiklerinin sağlıklı, başarılı ve mutlu olması için emek verir. D15.4.3. Sevgiyi ifade etmenin farklı yolları olduğunu bilir. D15.4.4. Aile büyüklerinin ilgi görme ve bakım ihtiyacını önemser. D15.4.5. Sevdiklerine fedakârlık gösterir.	
		D15.5. Misafirperverlik	D15.5.1. Kültürümüzde misafir ağırlamanın yerini ve önemini bilir. D15.5.2. Misafirlerine güler yüzlü ve nazik davranır. D15.5.3. Ülkesindeki turist, göçmen, mülteci, sığınmacı gibi diğer ülke vatandaşlarına konuksever davranır. D15.5.4. Misafirlerine barınma, yeme içme, eşya paylaşımı gibi konularda elindeki imkânlar doğrultusunda ikramda bulunur.	

ERDEM				
DEĞER		**EYLEM**		**YAKLAŞIM/YÖNTEM**
D16. SORUMLULUK	Kendisine ve çevresine karşı görevlerini tam ve zamanında yerine getirmeyi; duygu, düşünce ve eylemlerinin sonucunu kabul etmeyi kapsar.	D16.1. Kendine karşı görevlerini yerine getirmek	D16.1.1. Kararlarını çevresiyle fikir alışverişi yaparak kendisi alır. D16.1.2. Bireysel gelişimini desteklemeye yönelik planlama yapar. D16.1.3. Öz bakımını doğru biçimde ve zamanında yapar. D16.1.4. Güvenliğini tehlikeye sokacak davranışlardan kaçınır. D16.1.5. Verdiği kararların sorumluluğunu alır.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D16.2. Topluma karşı görevlerini yerine getirmek	D16.2.1. Toplumsal yardımlaşma ve dayanışma için düzenlenen etkinliklere katılır. D16.2.2. Kamu malları ve ortak yaşam alanlarını özenli ve temiz kullanır. D16.2.3. Vergi vermek, oy kullanmak, kanunlara uymak gibi vatandaşlık görevlerinin önemini bilir. D16.2.4. Ülkede yaşanan olağanüstü durumlarda (salgın, afet vb.) yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katılır. D16.2.5. Toplumsal sorunların çözümü için öneriler sunar. D16.2.6. Toplumun millî ve manevi değerlerini koruyup yaşatmaya istekli olur. D16.2.7. Toplumsal hayatı düzenleyen kurallara uygun hareket eder.	
		D16.3. Görev bilincine sahip olmak	D16.3.1. Görevlerini zamanında ve eksiksiz yerine getirir. D16.3.2. Duygu, düşünce ve davranışlarından sorumlu olduğunu kabul eder. D16.3.3. Yanlış karar ve davranışlarının telafisi için çaba gösterir. D16.3.4. Aldığı görevleri yerine getirirken özverili davranır. D16.3.5. Sorumluluklarını yerine getirmek için iç motivasyon geliştirir. D16.3.6. Sahip olduğu inancın gereklerini yerine getirir.	

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D17. TASARRUF	Maddi kaynakları planlı ve kontrollü harcamayı, israftan kaçınmayı, tutumlu olmayı, birikim yapmayı, sahip olduklarının değerini bilmeyi ve bilinçli tüketici olmayı kapsar.	D17.1. Bilinçli tüketici olmak	D17.1.1. Tüketici haklarını araştırır. D17.1.2. Harcamalarında fiş ya da fatura alır. D17.1.3. Satın alacağı ürünleri belirlerken isteklerine değil ihtiyaçlarına öncelik verir. D17.1.4. Aynı nitelikteki ürünler arasından yerli ve sürdürülebilirliğe katkısı olanı tercih eder. D17.1.5. Satın aldığı ürünle ilgili sorun yaşadığında başvurabileceği mercileri bilir. D17.1.6. Alışveriş sırasında fiyat araştırması yapar. D17.1.7. Satın alacağı ürünlerin sağlıklı, temiz ve inancına uygun olmasına dikkat eder. D17.1.8. İsrafın olası zararlarını fark eder.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D17.2. İsraftan kaçınmak	D17.2.1. Sahip olduklarına kanaat ederek ihtiyaç duyduğundan fazla ürün almaz. D17.2.2. Gıda israfını önlemeye yönelik yapılan çalışmalara katılır. D17.2.3. Zamanı verimli kullanmak için planlama yapar. D17.2.4. Enerji tasarrufuna yönelik planları uygular. D17.2.5. Yer altı ve yer üstü kaynaklarını amacına uygun ve özenli kullanır. D17.2.6. İhtiyaçlarını karşıladıktan sonra maddi kaynaklarının bir kısmıyla birikim yapar. D17.2.7. Harcamalarını aile bütçesine göre planlar.	
		D17.3. Sahip olduklarının değerini bilmek	D17.3.1. Emek verilerek elde edilenlere değer verir. D17.3.2. Sahip olduklarını en verimli şekilde kullanmanın yollarını araştırır. D17.3.3. Kullanım ömrünü tamamlamış ürünleri dönüştürür. D17.3.4. Sahip olduğu eşyaları özenli kullanır. D17.3.5. Kaynaklarını etkili şekilde kullanarak ailesine ve arkadaşlarına örnek olur.	

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D18. TEMİZLİK	Kişisel temizlik ve bakıma dikkat ederek kendisine ve topluma saygı duymayı, yaşadığı ortamın ve çevrenin temizliğine önem vererek toplumdaki genel yaşam kalitesine ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunmayı kapsar.	D18.1. Kişisel temizlik ve bakımına önem vermek	D18.1.1. Kişisel temizliğin insan ve toplum sağlığı için önemini bilir. D18.1.2. Beden temizliğini zamanında ve özenli yapar. D18.1.3. Kılık kıyafetinin temiz ve düzgün olmasına dikkat eder. D18.1.4. Kişisel temizlik ve bakımın öz saygı göstergesi olduğunu bilir. D18.1.5. Kişisel temizlik ve bakımın sosyal ilişkilere etkilerini değerlendirir. D18.1.6. Tükettiği ürünlerin temiz ve sağlıklı olmasına özen gösterir.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D18.2. Yaşadığı ortamın temizliğine dikkat etmek	D18.2.1. Temiz ve düzenli bir ortamın üretkenlik, sağlık ve yaşam kalitesi için önemini bilir. D18.2.2. Uygun temizleme araç ve yöntemlerini kullanır. D18.2.3. Ortam temizliğinin yetersiz olmasının yol açabileceği sorunları bilir. D18.2.4. Ev, sınıf, okul bahçesi gibi ortak alanların temizliğinde görev alır.	
		D18.3. Çevresel temizliğe ve sürdürülebilirliğe önem vermek	D18.3.1. Çevre kirliliğinin kaynaklarını, nedenlerini ve sonuçlarını bilir. D18.3.2. Doğal kaynakları temiz tutar. D18.3.3. Çevre sorunlarının azaltılmasına katkıda bulunmak için ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar. D18.3.4. Ekosistemi korumak için etkili atık yönetiminin önemini bilir. D18.3.5. Temiz enerji kaynaklarının çevre ve toplum sağlığı için önemini bilir. D18.3.6. Davranışlarının çevre temizliği üzerindeki etkilerini fark eder. D18.3.7. Çevre temizliği ve atık yönetimi konusunda örnek davranışlar sergiler. D18.3.8. Gelecek nesillere temiz bir çevre bırakmak için çaba gösterir.	

ERDEM				
DEĞER		EYLEM		YAKLAŞIM/YÖNTEM
D19. VATANSEVERLİK	Millî, manevi, insani, kültürel değerleri ve ülke varlıklarını korumayı, sevmeyi ve onlara saygı duymayı; bağımsızlığa önem vermeyi, ülkesi için sorumluluk almayı kapsar.	D19.1. Millî bilinç sahibi olmak	D19.1.1. Türk bayrağındaki renk ve sembolleri açıklar. D19.1.2. Türk bayrağına ve İstiklal Marşı'na saygı gösterir. D19.1.3. Ülkesinin sınırlarını ve sınır komşularını tanır. D19.1.4. Türkçeyi kurallarına uygun kullanır. D19.1.5. Vatanını sevmenin işini en iyi şekilde yapmayı gerektirdiğini bilir. D19.1.6. Ülkesinin menfaatini şahsi menfaatinin üstünde tutar. D19.1.7. Vatandaşlık haklarını ve üzerine düşen sorumlulukları yerine getirir. D19.1.8. Türk kültürünün devamlılığı için çaba gösterir.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D19.2. Millî kimliğini tanımak	D19.2.1. Ülkesinin tarihini araştırıp öğrenmeye istekli olur. D19.2.2. Millî bayramların ve anma günlerinin önemini bilir. D19.2.3. Millî ve dinî bayramları coşkuyla kutlar. D19.2.4. Şehit ve gazilere saygı gösterir. D19.2.5. Atalarının başarılarını takdir eder. D19.2.6. Bilim, sanat, spor ve kültür alanında ülkesini temsil edenleri takdir eder.	
		D19.3. Ülke varlıklarına sahip çıkmak	D19.3.1. Ülkesinin ekonomik değerlerini bilir ve korur. D19.3.2. Koruma alanları, müzeler, el işleri, yemekler gibi somut ve ninniler, türküler, bilmeceler, destanlar gibi somut olmayan kültürel mirasını tanıyarak bunların gelecek nesillere aktarılması için çabalar. D19.3.3. Ülkesinin göl, dağ, canlı türleri, endemik bitki örtüsü gibi doğal güzelliklerini bilir ve korur. D19.3.4. Millî ve manevi değerlerin gelecek nesillere aktarılmasında sorumluluk üstlenir.	
		D19.4. Bağımsızlığı korumak	D19.4.1. Ülke kaynaklarını sürdürülebilir bir şekilde kullanmanın gerekliliğini fark eder. D19.4.2. Ülkesinin kalkınmasını ve gelişmesini destekler. D19.4.3. Yerli ve millî ürünleri kullanmayı tercih eder.	

ERDEM				
DEĞER		**EYLEM**		**YAKLAŞIM/YÖNTEM**
D20. YARDIMSEVERLİK	İnsanlara ve canlılara duyarlı olmayı, onları sevmeyi, onlara merhamet etmeyi, cömertliği, dayanışmayı, fedakârlık yapmayı, iyiliksever olmayı kapsar.	D20.1. Cömert olmak	D20.1.1. İmkânları ölçüsünde maddi varlıklarını ihtiyaç sahipleriyle paylaşır. D20.1.2. Sahip olduğu bilgi, deneyim, eşya, mali kaynaklar gibi değerleri başkalarıyla paylaşır. D20.1.3. İnsanlara yardım etmekten mutluluk duyar.	• Değer telkini • Davranış değiştirme • Gözlem yoluyla öğrenme • Değer belirginleştirme (Açıklama) • Değer analizi yaklaşımı • Ahlaki muhakeme/ikilem • Eylem öğrenme • Karakter eğitimi • Tartışma • Soru cevap • Rol oynama • Drama • Örnek olay • Gezi gözlem • İş birlikli öğrenme • Yaparak yaşayarak öğrenme • Eğitsel oyun • Görsel, film yorumlama • Proje tabanlı öğrenme
		D20.2. Dayanışma ve fedakârlık göstermek	D20.2.1. İmkânları kullanırken ihtiyaç sahiplerine öncelik verir. D20.2.2. Yardıma muhtaç insanların duygularını anlamaya çalışır. D20.2.3. Özverili davranışların sınırlarını bilir. D20.2.4. İnsan ve topluma katkıda bulunmak için zaman ayırır. D20.2.5. Hastaların, yaşlıların ve özel gereksinimli kişilerin ihtiyaçlarına öncelik verir. D20.2.6. Aile fertlerinin öncelikli ihtiyaçları için kendi isteklerini erteler. D20.2.7. Ülkesinin ve milletinin menfaati için birlik ve beraberlik duygusu ile hareket eder.	
		D20.3. İyiliksever olmak	D20.3.1. Yardım yapacağı kişi ve kurumları bilinçli bir şekilde seçer. D20.3.2. Millî ve manevi değerlerini göz önünde bulundurarak iyilik yapar. D20.3.3. İnsanlara iyi davranmanın toplumsal bağları güçlendireceğini fark eder. D20.3.4. Doğaya ve hayvanlara iyi davranmanın çevreyi daha yaşanabilir hâle getireceğini fark eder. D20.3.5. Yapılan iyiliklerin sürdürülebilir olmasına önem verir. D20.3.6. Bilimsel bilgiyi insanların ve toplumun yararına kullanır. D20.3.7. Yardım yapılan kişilerin mahremiyetine önem verir.	
		D20.4. Gönüllü olmak	D20.4.1. Gösterişten uzak durarak, severek ve isteyerek iyilik yapar. D20.4.2. Yardım kurum ve kuruluşlarının faaliyetlerine katılır. D20.4.3. İhtiyacı olan herkese destek vermeye istekli olur. D20.4.4. Karşılık beklemeden yardım yapar. D20.4.5. Bilgisini, zamanını ve emeğini iyiliğe dönüştürmekten mutluluk duyar.	

EK-13
OKURYAZARLIK BECERİLERİ TABLOLARI

OB1. BİLGİ OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB1.1. Bilgi İhtiyacını Fark Etme	OB1.1.SB1. Bilgi ihtiyacını fark etmek
	OB1.1.SB2. Bilgi türlerini fark etmek (sanatsal, gündelik vb.)
OB1.2. Bilgiyi Toplama	OB1.2.SB1. İstenen bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirlemek
	OB1.2.SB2. Belirlediği aracı kullanarak olay/konu/durum ile ilgili bilgileri bulmak
	OB1.2.SB3. Bir olay/konu/durum ile ilgili ulaşılan bilgileri doğrulamak
	OB1.2.SB4. Bir olay/konu/durum ile ilgili ulaşılan bilgileri kaydetmek
OB1.3. Bilgiyi Özetleme	OB1.3.SB1. Bilgiyi çözümlemek
	OB1.3.SB2. Bilgiyi sınıflandırmak
	OB1.3.SB3. Bilgiyi yorumlamak (kendi cümleleri ile aktarmak)
OB1.4. Bilgiyi Sentezleme	OB1.4.SB1. Bilgi parçalarını belirlemek
	OB1.4.SB2. Bilgi parçaları arasında ilişki kurmak
	OB1.4.SB3. Bilgi parçalarını birleştirerek özgün bir bütün oluşturmak
OB1.5. Bilgiyi Kullanarak Eleştirel Düşünme	OB1.5.SB1. Bilgiyi sorgulamak
	OB1.5.SB2. Bilgiyi kullanarak olay/konu/durum veya problem ile ilgili akıl yürütmek
	OB1.5.SB3. Bilgiyi kullanarak yaptığı akıl yürütme ile ulaştığı çıkarımları yansıtmak

OB2. DİJİTAL OKURYAZARLIK

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB2.1. Dijital Bilgiye Ulaşma ve Dijital Bilgiyi Tanıma	OB2.1.SB1. Dijital bilgiye erişim yollarını bilmek
	OB2.1.SB2. Dijital bilgiyi oluşturan parçaları tanımlamak
	OB2.1.SB3. Dijital bilginin nasıl oluştuğunu anlamak
	OB2.1.SB4. Dijital bilginin yönetimi ve organize edilmesinde kişisel mahremiyeti gözetmek
OB2.2. Dijital İletişimi Anlama	OB2. 2. SB1. Dijital ortamda iletişim araçlarını tanımak
	OB2.2.SB2. Dijital topluluk ve ağları belirlemek
	OB2.2.SB3. Dijital araçlarda etkileşimi gözlemlemek ve çözümlemek
OB2.3. Fikrî Mülkiyet Haklarını Bilerek Davranma	OB2.3.SB1. Fikrî mülkiyet haklarını tanımak
	OB2.3.SB2. Fikrî mülkiyet haklarına uygun davranmak
OB2.4. Dijital Bilgiyi Anlamlandırma	OB2.4.SB1. Dijital bilgiyi karşılaştırmak
	OB2.4.SB2. Dijital bilgiyi sınıflandırmak
	OB2.4.SB3. Dijital bilgiyi değerlendirmek
	OB2.4.SB4. Dijital bilgi üzerinden çıkarım yapmak
OB2.5. Dijital Ortamlar İçin İçerik Oluşturma ve Paylaşma	OB2.5.SB1. Tasarlamak ve geliştirmek
	OB2.5.SB2. Düzenlemek ve paylaşmak
OB2.6. İletişim Kurma ve Paylaşma	OB2.6.SB1.Dijital ortamda iletişim kurmak ve etik ilkelere uygun iletişimi sürdürmek
	OB2.6.SB2. Dijital araçlar aracılığıyla etkileşimde bulunmak ve iş birliği yapmak
	OB2.6.SB3. Dijital topluluklara ve ağlara katılmak
OB2.7. Dijital Araçlarla İş Görme	OB2.7.SB1.Dijital bir görevin yerine getirilmesinde dijital ihtiyaçları belirlemek
	OB2.7.SB2. Dijital bir görevin yerine getirilmesinde dijital kaynakları belirlemek
	OB2.7.SB3. Dijital bir görevin yerine getirilmesinde dijital kaynaklar hakkında karar vermek
	OB2.7.SB4. Dijital araçların kullanımında kendi yetkinliklerini güncellemek
OB2.8. E-Güvenlik Önlemleri Alma	OB2.8.SB1. Dijital ortamda kimliğini ve mahremiyetini korumak
	OB2.8.SB2. Dijital ortamda veriyi korumak
	OB2.8.SB3. Dijital ortamda güvenlik önlemleri almak ve bunu sürdürmek
OB2.9. Dijital Bilgiyi Kullanarak Eleştirel Düşünme	OB2.9.SB1.Dijital bilgiyi sorgulamak
	OB2.9.SB2. Dijital bilgiyi kullanarak olay/konu/durum veya problem ile ilgili akıl yürütmek
	OB2.9.SB3. Dijital bilgiyi kullanarak yaptığı akıl yürütme ile ulaştığı çıkarımları yansıtmak

OB3. FİNANSAL OKURYAZARLIK

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB3.1. Geliri Anlama	OB3.1.SB1. Gelire erişim yollarını fark etmek
	OB3.1.SB2. Gelir kaynaklarını sıralamak
	OB3.1.SB3. Gelir ve harcama arasında ilişki kurmak
	OB3.1.SB4. Gelir ve satın alma gücünü ilişkilendirmek
OB3.2. Para Yönetimini Sağlama	OB3.2.SB1. Finansal planlama yapmak
	OB3.2.SB2. Finansal karar almak
	OB3.2.SB3. Banka (konvansiyonel banka, katılım bankası vb.) işlemlerini yürütmek
	OB3.2.SB4. Riski yönetmek
OB3.3. Bilinçli Harcama Yapma ve Borçlanma	OB3.3.SB1. Bilinçli harcama yapmak
	OB3.3.SB2. Borçlanma araçlarını (Türk lirası, döviz veya değerli metal cinsi, kredi, kredi kartı vb.) ve kurumlarını (konvansiyonel banka, katılım bankası, aile içi borçlanma vb.) toplumsal, dinî, finansal ve hukuki bağlamda değerlendirmek ve yönetmek
OB3.4. Düzenli Tasarruf Yapma ve Yatırımları Yönetme	OB3.4.SB1. Tasarruf ve yatırım yapmanın gerekçelerini sorgulamak
	OB3.4.SB2. Tasarruf ve yatırım ilkelerini kavramak
	OB3.4.SB3. Tasarruf ve yatırım araçlarını seçmek
	OB3.4.SB4. Tasarruf ve yatırım stratejilerini uygulamak
OB3.5. Finansal Teknolojileri Anlamlandırma	OB3.5.SB1. Finansal teknolojileri tanımak
	OB3.5.SB2. Finansal teknolojileri kullanmak
	OB3.5.SB3. Finansal teknolojilerde riskleri algılamak

OB4. GÖRSEL OKURYAZARLIK

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB4.1. Görseli Anlama	OB4.1.SB1. Görseli algılamak
	OB4.1.SB2. Görseli tanımak
OB4.2. Görseli Yorumlama	OB4.2.SB1. Görseli incelemek
	OB4.2.SB2. Görseli bağlamdan kopmadan dönüştürmek
	OB4.2.SB3. Görseli kendi ifadeleriyle, anlamını değiştirmeden yeniden ifade etmek
OB4.3. Görsel Hakkında Eleştirel Düşünme	OB4.3.SB1. Görseli sorgulamak
	OB4.3.SB2. Görsel ile sorgulanan olay/konu/problem veya durum ile ilgili akıl yürütmek
	OB4.3.SB3. Görsel üzerinden akıl yürütmeyle ulaştığı çıkarımları yansıtmak
OB4.4. Görsel İletişim Uygulamaları Oluşturma	OB4.4.SB1. Görseli kullanmak
	OB4.4.SB2. Özgün görseller oluşturmak

OB5. KÜLTÜR OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB5.1. Kültürü Kavrama	OB5.1.SB1. Kültürel kavramları tanımak
	OB5.1.SB2. Kültür unsurlarını fark etmek
	OB5.1.SB3. Kendi kültürünü fark etmek
	OB5.1.SB4. Kültürel benzerlik ve farklılıkları ayırt etmek
OB5.2. Kültürü Sürdürme	OB5.2.SB1. Kültürel etkinliklere katılmak
	OB5.2.SB2. Sosyal sorumluluk almak
	OB5.2.SB3. Kültürel mirası korumak
OB5.3. Kültürel Etkileşim	OB5.3.SB1. Dil-kültür ilişkisini fark etmek
	OB5.3.SB2. Farklı kültürleri keşfetmek
	OB5.3.SB3. Empati yapmak
	OB5.3.SB4. Çoğul kültürlü ortamda yaşamak

OB6. VATANDAŞLIK OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB6.1. Vatandaşlığı Anlama	OB6.1.SB1. Devlet ve fert kavramlarını tanımak
	OB6.1.SB2. Devlet organlarını ve devlet kurumlarını tanımak
	OB6.1.SB3. Toplumsal kuralların farkına varmak
	OB6.1.SB4. Farklılıklara saygı duymak
OB6.2. Vatandaşlık Hak ve Sorumluluklarını Sorgulama	OB6.2.SB1. Temel hak ve sorumlulukları tanımlamak
	OB6.2.SB2. Temel hak ve sorumluluklarla ilgili sorular sormak (5N 1K)
	OB6.2.SB3. Temel hak ve sorumlulukları hakkında bilgi toplamak
	OB6.2.SB4. Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek
	OB6.2.SB5. Toplanan bilgiler üzerinde çıkarım yapmak
OB6.3. Vatandaşlık Hak ve Sorumluluklarını Kullanma	OB6.3.SB1. Hak ve sorumlulukların farkına varmak
	OB6.3.SB2. Hak ve sorumluluklarını yerine getirmek
	OB6.3.SB3. Gönüllü faaliyetlere katılmak
OB6.4. Hak Arama	OB6.4.SB1. Başvuru yollarını tanımak
	OB6.4.SB2. Başvuru yollarını kullanmak

OB7. VERİ OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB7.1. Sorular Sorma ve Olası Sonuçları Düşünme	OB7.1. SB1. Veriyi sorular ve beklentilerle ilişkilendirmek
	OB7.1. SB2. Verilen bağlamda sorular hazırlamak
	OB7.1. SB3. Yeni sorular üretmek
OB7.2. Veri Oluşturma	OB7.2. SB1. Araştırma tasarlamak
	OB7.2. SB2. Veri toplamak
OB7.3. Verileri Sayısallaştırma ve Ölçme	OB7.3.SB1. Vakaları ve değerleri belirlemek
	OB7.3.SB2. Nitelik ve değişkenleri onaylamak ve alıntılamak
	OB7.3.SB3. Birimleri belirlemek
OB7.4. Verileri Düzenleme ve İşleme	OB7.4.SB1. Veriyi tablo olarak biçimlendirmek
	OB7.4.SB2. Tablolarla dinamik etkileşim kurmak
OB7.5. Verileri Görselleştirme	OB7.5.SB1. Grafiklerin ve haritaların yapısını tanımak
	OB7.5.SB2. Veriyi grafik ve harita olarak görselleştirmek
OB7.6. Verileri Basitleştirme ve Dönüştürme	OB7.6.SB1. İstatistiksel değerleri hesaplamak
	OB7.6.SB2. Değişkenleri hesaplamak veya dönüştürmek
OB7.7. Örüntüleri Betimleme ve Analiz Etme	OB7.7.SB1. Değişkenliği tanımak ve betimlemek
	OB7.7.SB2. Görsel örüntüleri betimlemek
	OB7.7.SB3. Örüntüleri ortaya çıkaracak veya vurgulayacak şeyler yapmak
	OB7.7.SB4. Örüntüleri modellemek
OB7.8. Bilgiye Ulaşma İçin Veriyi Yorumlama	OB7.8.SB1. Örüntüleri bağlam içinde yorumlamak
	OB7.8.SB2. Veriyle ilgili yorumunu gerekçelendirmek
	OB7.8.SB3. Veriden kapsamlı anlam çıkarımı yapmak
OB7.9. Yeni Bilgiyi Kullanma ve Yapılandırma	OB7.9.SB1. Yeni bilgiyle ne yapacağına karar vermek
	OB7.9.SB2. Veriden hareketle bir eylem ortaya koymak (bulguları iletmek, bir kararı gerekçelendirmek veya yeni bir araştırma önermek vb.)

OB8. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB8.1. Sürdürülebilirliği ve Sürdürülebilir Kalkınmayı Anlama	OB8.1.SB1. Sürdürülebilir ve sürdürülebilir olmayan süreçlerin farkında olmak
OB8.2. Sürdürülebilir ve Sürdürülebilir Olmayan Sistemleri Anlama	OB8.2.SB1. Sürdürülebilir ve sürdürülebilir olmayan süreçleri tanımlamak
	OB8.2.SB2. Ekosistemin karmaşık, tahmin edilemeyen ve belirsiz süreçlerinin farkında olmak
OB8.3. Sürdürülebilir ve Sürdürülebilir Olmayan Sistemleri Çözümleme	OB8.3.SB1. Sürdürülebilir ve sürdürülebilir olmayan sistemlerin parçaları (sosyal, ekonomik ve çevresel boyutları göz önünde bulundurarak) arasındaki ilişkileri belirlemek
	OB8.3.SB2. Sürdürülebilirliği sağlayan sistem parçaları arasındaki döngüleri anlamak
OB8.4. Sürdürülebilir ve Sürdürülebilir Olmayan Sistemleri Yapılandırma	OB8.4.SB1. Sürdürülebilir ve sürdürülebilir olmayan sistemleri inceleyerek hiyerarşik, nedensel ya da mantıksal ilişkiler ortaya koymak
	OB8.4.SB2. Sürdürülebilir sistemleri oluşturmak/ortaya koymak
OB8.5. Sürdürülebilir Olmayan Sistemlere Yönelik Sorunları Tartışma	OB8.5.SB1. Sürdürülebilir olmayan sistemlere ilişkin sorunları farklı bakış açılarından (çevresel, sosyal, ekonomik, etik, sağlık vb.) mantıksal gerekçelerle temellendirmek
	OB8.5.SB2. Sürdürülebilir olmayan sistemlere ilişkin sorunlar hakkında bilimsel verilere dayalı farklı görüşlerdeki mantıksal tutarsızlıkları ve geçersizlikleri tespit etmek
	OB8.5.SB3. Sürdürülebilir olmayan sistem süreçlerinin, ahlaki ve etik açıdan varlıkların yaşamı, mutluluğu ve bütünlüğü üzerindeki tehditlerini belirlemek
	OB8.5.SB4. Sürdürülebilir olmayan sistemlerin sorunlarına ilişkin bilimsel verilere dayalı farklı görüşleri gerekçeleriyle kabul etmek veya reddetmek
OB8.6. Sürdürülebilir Sistem Davranışlarını Tahmin Eden Araçları Oluşturma/Seçme/Kullanma	OB8.6.SB1. Sürdürülebilir sistem davranışları ile sürdürülebilir olmayan sistem davranışlarını analiz etmek
	OB8.6.SB2. Sürdürülebilir ve sürdürülebilir olmayan sistem davranışlarını tahmin etmeye yönelik modellemeler/simülasyonlar yapmak
	OB8.6.SB3. Sürdürülebilir ve sürdürülebilir olmayan sistem davranışlarını tahmin etmeye yönelik yargıda bulunmak
OB8.7. Sistemlerin Sürdürülebilirliğini Etkileyen Problemleri Çözme	OB8.7.SB1. Sistemlerin sürdürülebilirliğini etkileyen problemleri yapılandırmak
	OB8.7.SB2. Sistemlerin sürdürülebilirliğini etkileyen problemleri özetlemek
	OB8.7.SB3. Sistemlerin sürdürülebilirliğini etkileyen problemlerin çözümünde gözleme dayalı/mevcut bilgiye/veriye dayalı tahminde bulunmak
	OB8.7.SB4. Sistemlerin sürdürülebilirliğini etkileyen problemlerin çözümüne yönelik önermeler üzerinden akıl yürütmek
	OB8.7.SB5. Sistemlerin sürdürülebilirliğini etkileyen problemlerin çözümüne ilişkin yansıtmada/değerlendirmede bulunmak
	OB8.7.SB6. Sistemlerin sürdürülebilirliğini etkileyen problemlere yeni ve yaratıcı çözüm önerileri geliştirmek
OB8.8. Sistemlerin Sürdürülebilirliği İçin Geliştirdiği Çözüm Önerilerini Eyleme Dönüştürmek	OB8.8.SB1. Sistemlerin sürdürülebilirliği için geliştirdiği çözüm önerilerini eyleme dönüştürmek için plan yapmak
	OB8.8.SB2. Belirlediği eylem planının olası çıktılarının etkilerini belirlemek için farklı taraflarla soysal etkileşimlerde bulunmak
	OB8.8.SB3. Sosyal etkileşimler sonucunda düzenlediği eylem planını uygulamak
	OB8.8.SB4. Eylemlerinin sonuçlarının bireysel ve sistemsel değişikliklere olan etkilerini değerlendirmek
	OB8.8.SB5. Eylemleri ile sistem değişimini başlatmak ve güçlendirmek

OB9. SANAT OKURYAZARLIĞI

BÜTÜNLEŞİK BECERİLER	SÜREÇ BİLEŞENLERİ
OB9.1. Sanat Türlerini ve Tekniklerini Anlama	OB9.1.SB1. Temel sanat kavramlarını tanımak
OB9.2. Sanat Eseri İnceleme	OB9.2.SB1. Sanat eserini betimlemek
	OB9.2.SB2. Sanat eserini çözümlemek
	OB9.2.SB3. Sanatsal yargıda bulunmak
OB9.3. Sanatı Kültürel, Tarihî ve Sosyal Bağlamda Anlama	OB9.3.SB1. Sanatla toplum arasında ilişki kurmak
OB9.4. Sanatsal Pratik Geliştirme	OB9.4.SB1. Performans sergilemek

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI